

శిశువాక పదనావత్యమ-సంపుటమ-

శ్చేంగార సంకీర్తనలు

అన్నేమోచార్వ ప్రాజెక్టు
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

శృంగార సంకీర్తనలు

(తాళ్లపాక అన్నమాచార్య విరచితములు)

పరిష్కర్త

డా॥ పి.టి. జగన్నాథరావు

ప్రచురణ

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

1998

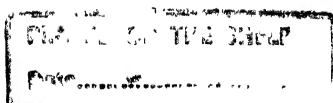
ప్రథమ ముద్రణ : 1964

ద్వితీయ ముద్రణ : 1998

© తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

ప్రతులు : 2,000

వెల : రు. 24-00

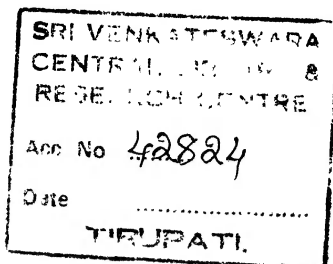
రచయిత :

శ్రీ M.K.R. వినాయక్, I.A.S.

సాంస్కృతిక విభాగాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి.

ముద్రణ :

శ్రీ వేణి ఆఫ్సెట్ ప్రెస్

14/264, ఈడేపల్లి

మచిలీపట్నం - 1

ఆంధ్రప్రదేశ్

తెన్నేపేట

ఇందరికి ఆదయంబు లిచ్చు చేయి
కందువగు మంచిబంగారు చేయి ||

కలియుగ ప్రత్యక్షమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుని వైభవాన్ని, మాహాత్మ్యాన్ని, తత్వాన్ని 32,000 అధ్యాత్మ శృంగార సంకీర్తనలుగా రచించినవాడు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు. ఇందులో మనకు సుమారు 13,000 సంకీర్తనలు మాత్రమే లభించాయి. వీరి పుత్రుడు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, మనుమడు తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు పదకవులే ! తాళ్లపాక కవులు క్రీ॥శ॥ 15-16 శతాబ్దాలకు చెందినవారు. వీరి స్వస్థలం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కడపజిల్లా రాజంపేట తాలూకా తాళ్లపాక గ్రామం.

క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో నైష్ఠమత ప్రచారం కోసం తిరుమలను కేంద్రంగా చేసుకొని శ్రీ వేంకటేశ్వరాంకితంగా వేలకొలది సంకీర్తనలను, ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలను రచించినవారు తాళ్లపాక కవులు. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి సేవలో తరించిన ధన్యమూర్తులు.

తాళ్లపాక పదకవిత్రయంగా కీర్తిగడించిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, తాళ్లపాక పెదతిరుమలయ్య, తాళ్లపాక చినతిరుమలయ్యల సంకీర్తనల రాగిరేకులు తిరుమలలో శ్రీవారి ఆలయంలో 'తాళ్లపాక ఆర'లో లభించాయి.

తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల బాండాగారం గూర్చిన మొదటి శాసనం క్రీ॥శ॥ 1530 సంవత్సరంలో కనిపిస్తుంది. తదుపరి క్రీ॥శ॥ 1545, 1547, 1554, 1558 సంవత్సరాల నాటి శాసనాల్లోను సంకీర్తనబాండాగారం గూర్చిన ప్రస్తావన కనిపిస్తుంది. ఇవి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల శాసనాలు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములవారు క్రీ॥శ॥ 1922 సంవత్సరం నుండి తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల ముద్రణకు పూనుకొన్నారు. క్రీ॥శ॥ 1922 సంవత్సరం నుండి క్రీ॥శ॥ 1992 సంవత్సరం వరకు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాల ముద్రణలో వివిధ దశలు కనిపిస్తాయి.

1922 సంవత్సరంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలవారు రాగిరేకుల్లోని తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను వ్రాతప్రతుల్లో వ్రాయించటానికి పూనుకొన్నారు.

1935-38 సంవత్సరాల్లో తాళ్లపాక లఘుకృతులు, తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు సంపుటాలుకొన్ని వెలువడ్డాయి.

1947-65 సంవత్సరాల్లో తాళ్లపాక కవుల అధ్యాత్మ శృంగార సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు ముద్రించబడ్డాయి.

1947-1965 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో నిరాపూటంగా కొనసాగిన తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనల ముద్రణ తరువాత ఒక దశాబ్దంపాటు కొనసాగలేదు.

1975-1986 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు వరకు, మరియు అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు కొన్ని సంపుటాలు పునర్ముద్రించబడ్డాయి.

తదుపరి 1992 సంవత్సరంలో ఒక సంపుటం ముద్రింపబడినది.

ఇంతేకాక తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల జీవిత చరిత్ర, తాళ్లపాక కవుల ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలను ఈ దశల్లోనే తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ముద్రించింది.

ఈ వివిధ దశల్లో తాళ్లపాక పదకవుల సంకీర్తనలను రాగిరేకులనుండి పరిష్కరించిన మహాపండితులు కీ॥శే॥ సాధు సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, వండిత విజయరాఘవాచార్య, వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ, పి.టి. జగన్నాథరావు, గౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మ, శ్రీయుతులు ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారలు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు 1978 సంవత్సరంలో అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ స్థాపించినప్పటినుండి తాళ్లపాక అన్నమాచార్య సంకీర్తనలకు దేశవ్యాప్తంగా విశేషవ్యాప్తి ఏర్పడింది. తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు సాహితీవేత్తలకు, సంగీత విద్వాంసులకు వరకవిత్వ వాణీవీణా నినాదాలైనాయి. ఈ సంకీర్తనలు భక్తులకు మోక్ష మార్గాన్ని తెలిపే విశిష్టరచనలు. పరిశోధకులకు, సాహిత్యచరిత్రకారులకు కొంగుబంగారమై విలసిల్లుతున్నాయి. తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలకు సంగీత, సాహిత్య, భక్తలోకంలో నేడువున్న ఆదరణ ఎనలేనిది.

ఈ ఆవశ్యకతను గుర్తించి వివిధ దశల్లో పరిష్కరింపబడి, ముద్రించబడిన తాళ్లపాకకవుల సంకీర్తనలను ఒక్కసారిగా సమగ్రరీతిలో ముద్రించడానికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల యాజమాన్యం సంకల్పించింది.

ప్రథమత: తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను సమగ్రంగా 29 సంపుటాలుగా లోకానికి అందిస్తున్నాం.

తాళ్లపాక పదకవుల సంపుటాల పునర్ముద్రణ ప్రణాళిక రూపొందించుటలో సహకరించిన శ్రీ ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారికి (తాళ్లపాక వాఙ్మయపరిష్కర్త) విద్వాన్ శ్రీ సింగిరాజు సచ్చిదానందం గారికి (విశ్రాంత తెలుగు అధ్యాపకులు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాలు) ఆచార్య కె. సర్వోత్తమరావుగారికి (డీన్, హ్యూమానిటీస్ & ఎక్స్టెన్షన్ స్టడీస్, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) డా॥ ఆచార్య ఎం. శ్రీమన్నారాయణమూర్తిగారికి (డైరెక్టర్, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాసంస్థ, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి) మరియు ఈ సంపుటాల ముద్రణలో సాహిత్యపరంగా నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలందించిన డా॥ముదివేడు ప్రభాకరరావు M.A., Ph.D గారికి, (పరిశోధకులు, శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాచ్య పరిశోధనాలయం, తిరుపతి) హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాంజలులు అర్పిస్తున్నాము.

దీని తర్వాత తాళ్లపాక కవుల లఘుకృతులు, ఇతర కావ్యాలు వెలువరించడానికి ప్రణాళిక సిద్ధంచేస్తున్నాం.

ప్రస్తుతం వెలువడుచున్న తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల సంపుటాలు శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారి కృపా కటాక్షంచే భక్తజనామోదం పొందగలవని విశ్వసిస్తున్నాం.

M.K.R. వినాయక్

కార్యనిర్వహణాధికారి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

గువేదిక

క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో భక్తి ప్రపత్తి దేవత్యేక విచారాలను తెలిపే అధ్యాత్మసంకీర్తనలు; జీవాత్మ, పరమాత్మల ఐక్యాన్నివాటి అనులీన దివ్య శృంగార సంకీర్తనలు రచించినవారు తాళ్లపాక కవులు. సకల దేవతా స్మరూపమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి తత్వాన్ని ఎన్నోవేల సంకీర్తనలద్వారా లోకవిదితంచేసి ఆత్మకల్యాణంలోపాలు లోక కల్యాణం సాధించిన వారు తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు, వీరి పుత్రుడు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, మనుమడు తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు. శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పరతత్వంగా భావించి ఉభయ విభూతినాయకుడైన ఆ స్వామి కల్యాణగుణాలను ఎన్నోవేల సంకీర్తనల్లో కీర్తించారు. శరణాగతి తత్వాన్ని ప్రబోగించారు.

క్రీ॥శ॥ 15వ శతాబ్దంలో శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి నందకాంశ సంభూతుడుగా తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు జన్మించాడు. తన పదహారవయేట శ్రీ వేంకటేశ్వరుని స్వాత్మార్చనం పొంది స్వామి ఆదేశంతో సంకీర్తనరచనకు శ్రీకారం చుట్టి ఆనాటినుండి జీవితాంతంవరకు దినమునకు ఒక్క సంకీర్తనకు తక్కువ కాకుండా సంకీర్తన రచన సాగించాడు. పల్లవి, చరణాలతో కూడిన సంకీర్తన రచనకీతడు మార్గదర్శకుడై 'పదకవితాపితామహుడ'ని కీర్తి గడించాడు. అన్నమయ్య పదాలలో సంగీతం, సాహిత్యం, భగవద్భక్తి త్రివేణి సంగమంలా మేళించాయి.

శ్రీ వేంకటేశ్వరుని పరతత్వమూర్తిగానే కాకుండా వివిధ ఆగమ సంప్రదాయాల్లో వినుతుడైన వైభవమూర్తిగా కూడా అన్నమయ్య కీర్తించాడు. ఆంధ్రవాగ్గేయకారుల్లో అనేక వైష్ణవ క్షేత్రాలను సందర్శించి ఆయాక్షేత్ర మూర్తులపై వివిధ సంకీర్తనలను రచించిన మనత తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులే!

అన్నమయ్య భగవత్తత్వాన్ని అనేక జానపద గేయరీతుల్లో రచించి సామాన్యులకు అందించే ప్రయత్నంచేశాడు. అన్నమయ్య గ్రాంథిక, శిష్టవ్యావహారిక, వ్యావహారిక భాషాశైలిలలో సంస్కృతాంధ్ర సంకీర్తనల్ని రచించాడు. జానపదుల జీవద్వాపను సర్వతంత్ర స్వతంత్రంగా వాడి సంకీర్తనల రచనాశైలిలో తర్వాతి వాగ్గేయకారులకి మార్గదర్శకుడైనాడు.

అన్నమయ్య పదాలు శ్రీ వేంకటేశ్వరముద్రాంకితాలు. వీరి బాటను అనుసరించిన వారు తాళ్లపాక పెదతిరుమలాచార్యులు, తాళ్లపాక చినతిరుమలాచార్యులు.

ఇహపర శ్రేయోదాదుకమైన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులు, ఇతర తాళ్లపాకకవుల సంకీర్తనలను భక్తజనానికి అందించాలని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు 1978 సంవత్సరంలో సంకల్పించి అన్నమాచార్యప్రాజెక్ట్ స్థాపించింది. అప్పటినుండి అన్నమాచార్యప్రాజెక్ట్ కళాకారులచే గానంచేయబడిన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోనే కాక, ఆంధ్రేతర రాష్ట్రాలలో కూడా బహుళ ప్రచారం, ప్రాచుర్యం పొందాయి.

అన్నమాచార్యప్రాజెక్ట్ తాళ్లపాక అన్నమాచార్య, ఇతర తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనల ప్రచారం-పరిశోధన -రికార్డింగ్ శాఖల సమన్వయంతో వివిధ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నది. అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ కళాకారులచే వేలకొలదిగా సంగీత సభలు, పరిశోధకులచే సాహితీసమావేశాలు నిర్వహించింది. మరియు తాళ్లపాక కవుల సంకీర్తనలను ఆడియో క్యాసెట్లుగా విడుదలచేసి బహుజనామోదం పొందింది.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంచే 1949 సంవత్సరం నుండి ప్రతి సంవత్సరం అన్నమాచార్య వర్ధంతి ఉత్సవాలు, 1978 సంవత్సరం నుండి అన్నమాచార్య జయంతి ఉత్సవాలు జయప్రదంగా నేటికీ నిర్వహింప బడుచున్నవి. మరియు అన్నమాచార్య సంకీర్తనోత్సవాలు కుగ్రామ స్థాయినుండి మహానగరాలస్థాయివరకు జరుగుచున్నాయి. అన్నమాచార్య ప్రాజెక్ట్ వివిధ పిశ్చవిద్యాలయాల

కడు ననిచిన చెలిఁ గొఁగిట నించితే

విడు మని యెంచఁడు విభుఁ దెపుడూ

బడి నలమేల్మంగపతి శ్రీవేంకటేశ

అడరి యేలితివి ఆ తగ వాయ.

॥ నీకును ॥ 71

భైరవి

యిందుముఖఁ గరుణించు మింతట నీవు

యెందఁకా విన్నవించేము యింకా నీకూ

॥ పల్లవి ॥

మగువకు నీవిచ్చిన మాటపట్టు దలఁచుకో

తగినచుట్టరికము దలఁచుకో

మొగి నాపెయెడకు నీ మొగమోట దలఁచుకో

నగుతా సరసమాడే ననువు దలఁచుకో

॥ యిందు ॥

పడఁతిపై నీవు నేసేబత్తి యైనా దలఁచుకో

తడఁబడే రతిపొందు దలఁచుకో

కడు బుజ్జగించే నీకరుణ దలఁచుకో

బడినాయకుండేటి నీ భావము దలఁచుకో

॥ యిందు ॥

అలమేల్మంగకు రేచే యాస లిట్టే తలఁచుకో

తలకొన్న నీ వేడుక దలఁచుకో

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీకె నిట్టే యేలితివి

పిలిచి మన్నించే నీ బిరుదు దలఁచుకో.

॥ యిందు ॥ 72

413-వ తేకు.

సామంతం

నే నెంతదానను నీవే యెక్కుడు గాక

పూని యెంత సంతోషింతు పూచి పట్టి నిన్నునూ

॥ పల్లవి ॥

మగువల నీవెంత మన్నించి యేలినాను

నెగడు లోకములోన నీ కీర్తి

తగిలి నీవెంత పెద్దరికము నేసినాను

పొగడుదురు నిన్నునే పొలఁతు లిందరును

॥ నేనెంత ॥

పూడిగవువారి నెట్టు పుపచరించి మెచ్చినా
తోడ నీ పుదారత్వమే దొడ్డై పుండును
వేడుకతో నీ వెన్ని విధముల రక్షించినా
వాడికతో మెత్తురు నీ వాసివన్నె రెల్లాను || నేనెంత ||

నీవే గతి యనువారి నీ విట్టే మనిపినాను
భావించి చూడ నీ ప్రతాపమే నిందెను
వే వేరై యలమేల్మంగ విభుఁడ శ్రీవేంకటేశ
దైవమా యేలి తి దంతయును నీ సంపదే. || నేనెంత || 73

బాళి

పదివేలు మొక్కులు నీ పాదాలకు మొక్కే నిదే
యిదె నిన్ను వేడుకొనే నింటికి రావయ్యా || పల్లవి ||

పొత్తుల మాటలు నిన్నుఁ బొదిగి యే మాడితినో
చిత్తగించి నాపై దయ సేయవయ్యా
కొత్తలుగా నే నెంత గునిసి జంకించితినో
ఇత్తల నోరుచుకొని యింటికి రావయ్యా || పదివేలు ||

చెనకి నిన్నే మేమి సేతలు సేసితినో
మనవి చేకొని నన్ను మన్నించవయ్యా
తనివిదీరఁగ నిన్ను తప్పు రెట్టు వట్టితినో
యెనసి నవ్వు సేసుక ఇంటికి రావయ్యా || పదివేలు ||

కడుఁ దమకించి చనుఁగవ నిన్నై త్పొత్తితినో
చిదిముడితో నన్ను రక్షించుకోవయ్యా
అదరి శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
యెడయ కేలితి విట్టే యింటికి రావయ్యా. || పదివేలు || 74

గౌళ

యెంత కాతరపు దని యెంచేవు గనక నీవు
సంతోసాన సారె నిన్ను జరతుఁ జమ్మి || పల్లవి ||

సమ్మతించఁ జేసి నిన్ను సారె సారె గొఁగిలిచె
 కమ్ముక మూరెఁగుఁగొప్ప కలికి
 యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశ యీతె యలమేలుమంగ
 నెమ్మి నీ రతి వెలసె నిచ్చ పెండ్లికూతురూ ॥ చూచి ॥ 78

414-వ తేకు

మధ్యమావతి

యిన్నిటా మన్నించితివి యీ 'మే తెఱుఁగు నింతి
 విన్నదాఁకా సుద్దులకు వేరుక నేసీని ॥ పల్లవి ॥

చిత్తమునఁ బట్టెనా చేసిన విన్నపములు
 బత్తి నీపైఁ జేసినది చావించితివా
 మత్తిలి నీ దేవులకు మారుమాట లేమంటివి
 యిత్తల నాకె నీ రాక తెదురుచూచీని ॥ యిన్ని ॥

కంటి వాని కంపిన కానిక తెల్లఁ గన్నుల
 ఇంటికి రమ్మన్నందుకు నియ్యకొంటివా
 అంటిన నీ తలఁపు లేమని వక్కజింతు నేను
 నంటున నీ కూటమికి నమ్మి కాచుకున్నది ॥ యిన్ని ॥

అవధరించితివా అదివో అలమేల్మంగ
 జవళి శ్రీవేంకటేశ సతమైతివా
 భువి నిట్టై సంతతము పొసఁగఁగ మన్నించేవా
 వివరించు దాఁకా నన్ను వెనఁ జూచుకున్నది. ॥ యిన్ని ॥ 79

ఆహారి

మేల తప్పించుకొనేవు యియ్యకోరాదా.
 వాలాయించిన పనులు వద్దనఁగ వచ్చునా ॥ పల్లవి ॥

మచ్చితైన సతి నిన్ను మలసి కౌఁగిలిచితే
 యిచ్చగించవలెఁ గాని యెడయరాదు
 రచ్చఁబడ్డ పలపులు రమణ నణఁగునా
 తచ్చి కస్తూరి పూసితే దాఁగునా వాసనలు ॥ యేల ॥

వేడుకక తెయైనది వీడెము చేతి కిచ్చితే
 తోడనే యందుటగాని తొలగరాదు
 కూడిన తొల్లిటిపొందు గూఁటఁ బెట్టితే నుండునా
 నీడగా మొయిలు వచ్చితే నీవు చొచ్చు గలవా || మేల ||

కలికియైనది నీపై గక్కన నేన పెట్టితే
 పిలిచి యలమి యిఁకఁ బెనఁగరాదు
 అలమేలుమంగపతివైన శ్రీవేంకటేశ్వర
 యిల మేన వారి వాని యెంతైనఁ బాసునా. || మేల || 80

లలిత

పేరటాండ్లు సోబాన బెరసి పాడేరు గాని
 చేరి మాకు సంతోసము నేయుడి ఇప్పుడు || పల్లవి ||

చెంగలి చూపులఁ జూచెఁ జెలియ నిన్ను
 అంగవించి నవ్వితివి అందుకు నీవు
 సంగ తాయ నిద్దరికి సరిమోహము
 సింగరపుఁ బెండ్లిపీటఁ జెంది కూచుండరయ్యా || పేర ||

సరసపుమాట లాడె సకియ నీతో
 నిరవుగ సమ్మతించి ఇయ్యకొంటివి
 అరుదుగఁ దారుకాణ లాయ మీ పొందు
 సరవిగా మీరు నేనలు చల్లరయ్యా || పేర ||

అట్టే నీపైఁ జేయి వేనే నలమేల్మంగ
 గట్టిగా శ్రీవేంకటేశ కౌగిలించితి
 గుట్టు దెలిసెను మీ మీ గుణము లెల్లా
 నెట్టుకొని పాయక మీ నేర్పులు చూపరయ్యా. || పేర || 81

మాళవిగౌళ

కొమ్మ నిన్నుఁ బొగడె నీగుణము లెల్లా నెంచి
 యిమ్ముల నీ విద్యలకు నెంత జాణవో || పల్లవి ||

కాపురము నేనేవారిఁ గరుణించా నేరుతువు
 చేపట్టి లాలనము నేయనేర్తువు
 తీవుల మాటలు నేర్చి తిద్దుకొనా నేరుతువు
 యేపొద్దుఁ జెలుల మిఁక నేమి విన్నవించేము ॥ కొమ్మ ॥

కోరినట్లు రతులలోఁ గూడి యుండ నేరుతువు
 కూరిమి నేవ నేయించుకొన నేర్తువు
 సారె సారె నవ్వు నవ్వి సరసమాడ నేర్తువు
 యీరీతిఁ జెలులము యేమి విన్నవించేము ॥ కొమ్మ ॥

చిత్తగించి పెండ్లాడి నేనవెట్ట నేరుతువు
 కొత్తలుగా మన్నించి కూడ నేర్తువు
 బత్తితో నలమేల్కొంగపతివి శ్రీవేంకటేశ
 యిత్రల చెలులము నే మేమి విన్నవించేము. ॥ కొమ్మ ॥ 82

రామక్రియ

మేలయ్య మన్నించితివి 'మెలఁత నీ వేఁ గాచి
 తాలిమిలో నిన్ను నిట్టే దక్కఁగొనవలెను ॥ పల్లవి ॥

ఋముకొన్న జవ్వనము అది యెంత గలిగినా
 కామించి నీ కరుణ గలదే కాంత
 నేమముతో నాకె యెంత నేరుపులు నేరిచినా
 దోమటి నీ మోవితేనె దొరకుటే భాగ్యము ॥ మేల ॥

వే వేలు చక్కఁదనాల విజ్ఞవీఁగుచుండినాను
 నీవు చేపట్టినదే నెయ్యపుసతి
 తావుకొని మరి యెన్ని తా నోములు నోచినాను
 వోవరిలోని దేవులై వుండినదే భాగ్యము ॥ మేల ॥

సాదించి మిక్కిలి యెంత సంపద గలిగినా నీ
 వాదరించి కూడినదే అలమేల్కొంగ
 మోదపు శ్రీవేంకటేశ ముంచి యీకె యెట్లుండినా
 అది గొన్న నీ రతు లబ్ధినదే భాగ్యము. ॥ మేల ॥ 83

సాశంగనాట

సంతోసాన నుండరో సతులాల

మంతనాన నాతఁడే మన్నించీఁ గాని || పల్లవి ||

చెలులను దూఱవట్టు చిత్తము గలఁగవట్టు
మలసి యాతఁడే నన్ను మన్నించీఁ గాని
బలిమి నేయఁగ వట్టు పదరి పెనఁగ వట్టు
నెలకొన్న కాపురము నెరవేర్చీఁ గాని || సంతో ||

సన్నలు నేయఁగ వట్టు చలము సాదించవట్టు
యిన్నిటా నాతఁడే నన్ను నేలీఁగాని
విన్నఁ బోవ వట్టు మరి వెలవెలఁ చార వట్టు
పన్నుకొన్న వేడుకలు పఱరించీఁ గాని || సంతో ||

కొంగువట్టి తియ్యవట్టు కొసరి సొలయవట్టు
యింగిత మెఱిఁగి తానే యెనసీఁ గాని
అంగవు శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగను నేను
చెంగటఁ గూడె నింఱఁ జిత్తగించీఁ గాని. || సంతో || 81

115-వ తేకు

సాశంగనాట

నీ మన నెట్టు దెలుసు నే మెంతవారము
మోము చూచి నీ కిందుకే మొక్కేము నేము || పల్లవి ||

వొక్కతెపైఁ బరాకై న ట్టుండుదువు
గక్కన మా మోము చూచి కరుణింతువు
నిక్కపు రాజసములు నెరపుదువు
మక్కువఁ జేయి చాచి మన్నింతువు || నీమ ||

కుమ్మరింపు సిగ్గులతో గుట్టు నేతువు
సమ్మతించి యంతలోనే చన విత్తువు
యెమ్మెలకు నింపు చల్లి యెలయింతువు
కమ్మర నేపొద్దూ నా కౌఁగిటనే వుండువు || నీమ ||

వేడుకకు నీవు నెలవి నవ్వుదువా

జోడు గూడి నీ మహిమ చూపుదువా

యీడనే శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను

జాడ దప్పక నీ మోవిచవులు చూపుదువు.

॥ నీమ ॥ 85

శ్రీరాగం

వనితలు నీకే వలచు చేమరుదు

వినయము చేకొని వెన నేలుదువా

॥ పల్లవి ॥

నిగ్గులు దేర్తువు చెలుల¹ మన నెఱిగి

యెగ్గులు వట్టిక యెనయుదువా

దిగ్గన నలుకలు దేర్చి మన్నింతువు

నిగ్గుల సతులకు నిధానమవా

॥ వని ॥

సమ్మతి నేతువు చనవు లొసఁగుదువు

నమ్మఁదిరిగి మరి నవ్వుదువా

తెమ్మలుగా మోవితేనె లొసఁగుదువు

కొమ్మల పాలిటి కొంగుపసిఁడివి

॥ వని ॥

తగవు నడపుదువు దయలు దలఁతువు

నిగిడి శ్రీవేంకటనిలయుఁడవా

జిగి నలమేలుమంగ నగు ననుఁ గూడితి

మగువలపాలిటి మనోరథమవా.

॥ వని ॥ 86

దేశాక్షి

యెవ్వరిఁ బోలుదు నే నీ యింతులలోన

నివ్వటిల్ల వలచి మన్నించితివి గాక

॥ పల్లవి ॥

చిత్తము రా నేవ నీకుఁ జేసేటివారమా

హత్తి నిన్నుఁ గొలిచేటి¹ యంతవారమా

బత్తితోడ నిన్ను నంత భావించేటివారమా

కొత్తలుగా నన్ను మెచ్చి కొనియాడేవు గాక

॥ యెవ్వ ॥

నంటున నీతో సారెకు నవ్వేటివారమా
అంటి ముట్టి సరసము లాడేవారమా
జంటల నీ కిచ్చకము జరపేటివారమా
యింటనుండి నా రతుల నెననేవు గాకా ॥ యెవ్వ ॥

సొలపుఁ జూపులఁ జూచి చొక్కించేటివారమా
పిలిచి యిచ్చలను మెప్పించేవారమా
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలు మంగను
కలసి నన్ను నిట్టే కరుణించేవు గాకా ॥ యెవ్వ ॥ 87

ముఖారి

మిక్కిలి జాణ వాడువు మెచ్చి రిందరు నిన్ను
అక్కరతో నీ మహిమ అంతటాఁ జూపితివి ॥ పల్లవి ॥

నాకొఱకే వలచితి నన్ను నీ వింతేసి
చేకొని పెద్దరికము నేనేవు గాని
వాకమైన నీవు గుణవంతుఁడవు గన కిట్టె
మేకొని నీ కీరితి మెరయించు కొంటివి ॥ మిక్కి ॥

నా వేడుకకుఁగా నే నంటున నీతో నవ్వితి
నీ పూరకే కృప నాపై నించేవు గాని
భావించి యిన్నిటా నేరుపరివి గనక నేఁడు
వే వేగ నీప్రతాపమే వెలయించుకొంటివి ॥ మిక్కి ॥

నాలో నీ యాసలనే నమ్మి కొలువు నేసితి
పాలించి శ్రీవేంకటేశ యేలితి గానీ
మేలువాఁడవు గనక మించి యలమేల్మంగను
మేలిమి నీ మంచితనమే నిలుపుకొంటివి. ॥ మిక్కి ॥ 88

ధన్వాసి

నే నే మని విన్నవించే నీ మంచితనమునా
అనుకొన్న నాలోని అలయిక దేర్చువు ॥

శ్రీ కాళహస్తి అన్నమ చార్యుల

నీ మనసు దెలియక నేఁ గూరిమి గొసరితే
నా మొగము చూచి నీవు నవ్వుదువు
అము కొన్నకముకము లటు నీకుఁ జూపితేను
ప్రేమ 'మెరిగి నాతో' గాఁపురము నేతువు || నేనే ||

నీక నుండి చెమటతో నిన్నుదప్పక చూచితే
వేడుక మిగుల నన్ను వేడుకొందువు
వోడక నీపై బత్తిని వాడివట్టి తీసితేను
కూడ వచ్చి పానుపుపైఁ గూచుండుదువు || నేనే ||

అక్కర గలిగి నీపై నాసల నే నుండితేను
గక్కన నందుకు నీవు కౌఁగిలింతువు
యిక్కువ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
మక్కువ న న్నేలితివి మరియు మన్నింతువు. || నేనే || 89

నాదరామశ్రీయ

కందువ రేపల్లెలోనే కానవచ్చె నీసుద్దులు
అందుకొని పొగడ ని న్నలవి గాదు || పల్లవి ||

వారికి వారికి నీవు వలచిన ట్టున్నాడవు
యీ రీతి నీ జాణతన మెటువంటిదో
కోరి నీ వెందరినైనాఁ గొలుపు నేయించు కొందు
చేరి నీ యోపిక యెంతో చెప్పరాదు || కందు ||

భావింప నెవ్వరికైనా పక్కనున్నట్టున్నాడవు
తావగు నీ విటరాయతన మెట్టిదో
వేవేలు సతులతోడ వేసారక మాటాడుదు
యేవల్లా నీ నేరుపు యెంచరాదు || కందు ||

అందరికొఁగిటఁ గూడి నట్లానే వున్నాడవు
అందిన నీ చుట్టరిక మది యెంతో
అందపు శ్రీవేంకటేశ ఆలమేల్మంగను నేను
పొందితివి నీగుణాలు పొగడరాదూ. || కందు || 90

416-వ పేకు

కాంబోది

యిట్టుండ వలదా యెన్నితైన నీ గుణము

అట్టై నిన్నుఁ జూచి నాకు నరు దాయను

॥ పల్లవి ॥

మక్కువ తోడుత నా మనసు నీవె యెఱిఁగి

చక్కెర నీ మోవియ్యఁగ సంతోసమాయ

తక్కక యప్పటి నా తమకము గనుఁగొని

వెక్కిసాన నవ్వఁగాను వేడుకాయను

॥ యిట్టు ॥

వోముక నే విన్నవించే వుపమ నీకే తెలిసి

ల మాచే నాతో నాడఁగ నరు దాయను

కామించిన నాయాస గక్కన విచారించి

ప్రేమతోఁ గొఁగిలింపఁగ ప్రియమాయను

॥ యిట్టు ॥

యిందు నా కళలలో నీ యిక్కువలు నీవే యంటి

అంది రతులఁ గూడఁగా నానంద మాయ

అందపు శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను

సందడి నన్నేలఁ గాను సమ్మతే యను.

॥ యిట్టు ॥ ॥

వరాళి

చెలియరో యీతఁ డిన్ని చింతల వాడే

చలివాపి తనమోవిచవులెల్లఁ జూపెనే

॥ పల్లవి ॥

తలవంచుకుండఁగాను తానే నా వొద్దికి వచ్చి

కళ లంటి మొగము చెంగలింపించెనే

పలుకక వుండఁగాను పసగా నన్ను లాలించి

చెలరేఁగించి కతలు చెప్పించుకొనెనే

॥ చెలి ॥

సిగ్గువడి వుండఁగాను చెక్కు నొక్కి వేడుకొని

వెగ్గళముగా నన్ను నవ్వించెనే

తగ్గి దిగువ నుండఁగా దండఁ గూచుండఁ బెట్టుక

వొగ్గించి నోరఁ దమ్ముల మొనరఁగఁ బెట్టెనే

॥ చెలి ॥

శ్రీ కాళహస్తి అన్నమాచార్యుల

గుట్టుతో నే నుండఁగాను కోరి శ్రీవేంకటేశుఁడు
అట్టె నన్నుఁ గొఁగిలించి దిట్టఁ జేసెనే
నెట్టుకొని మొక్కఁగాను నే నలమేల్మంగ నని
చుట్టరికమునఁ గూడి సొంపు లిట్టే రేచెనే.

॥ చెలి ॥ 92

పాడి

పడఁతి భారము నీదే పరాకు నేయకు మింక

సడిఁ బెట్ట కిట్టే నీవే చన వియ్యవలెను

॥ పల్లవి ॥

సిగ్గుతో నున్నది చెలి నేనే విన్నపము లెల్లా

దిగ్గన నీలో నీవే తెలియవలె

యెగ్గు లేమీ నెంచదు ఇచ్చకురాలై వున్నది

అగ్గలమై నీవే ఇంకా నాదరించవలెను

॥ పడఁతి ॥

చింతతో నున్నది యీకె నేనేది నేవ లెల్లా

కాంతుఁడవు నీవే మరి కైకొనవలె

పంతములు నెరపదు భావించి నిన్నుఁ దాను

సంతోసించఁ జేసె నీవే సరిఁ గావ వలెను

॥ పడఁతి ॥

వినయముతో నున్నది వెస నీ లేమి కౌఁగిలి

పనివడి నీవే యిచ్చి పాలించవలె

ఘనుఁడ శ్రీవేంకటేశ కాంత యలమేల్మంగను

తనియ నీవే కూడి దక్కియుండవలెనూ.

॥ పడఁతి ॥ 93

కన్నడగౌళ

యింత వలపించుకొంటి విడిచి నన్ను

యెంత కెంత నా యాసోదమేమి చెప్పే నయ్యా

॥ పల్లవి ॥

కన్నులఁ జూతు నిన్ను కరఁగుదు మనసులో

సన్నలనే నీ మోవిచవి గొందును

చన్నుల నొత్తఁ దలఁతు జలజలఁ జెమరింతు

యెన్నికలు నాలోనివి యేమి చెప్పేనయ్యా

॥ యింత ॥

చక్కఁదనాలకు మెత్తు సారె జే యెత్తి మొక్కుదు
పక్క నున్నవానిఁగా భావించుకొందు
చొక్కి నిన్ను జేరుకొందు జుమ్మనఁ బులకింతు
యిక్కువ నా తలపోత లేమి చెప్పే నయ్యా || యెంత ||

చెనకె నంటా వత్తు సిగ్గుపడుదు నంతలో
ననిచి శ్రీవేంకటేశ నవ్వుదు నీతో
అనిశము న న్నేలితి వలమేల్మంగను నేను
యెనసి నా కోరిక లేమి చెప్పేనయ్యా. || యెంత || 94

రామక్రియ

యెంత తమకీ నని న న్నెలయించేవు
చింత నీపైఁ బుట్టితేను చెమరించవలదా || పల్లవి ||

కన్నుల నీవు చూచితే గక్కన నెవ్వతెకైనా
మిన్నక యాస లెల్లాను మించ వలదా
సన్నలు నీవు నేసితే సరుగనఁ గొగి టిడి
పన్ని నీమీఁద మనసు పారఁగ వలదా || యెంత ||

యిచ్చలఁ జిన్ను లంటితే నెవ్వతెకైనా నిచ్చే
రిచ్చలతో సిగ్గు లెల్లా రేఁగ వలదా
ముచ్చట మర్కము నీవు మోవఁగఁ జరికితేను
రచ్చలోన నైనా నవ్వు రావలదా || యెంత ||

నెట్టినఁ గొగిట నీవు నిందితే నెవ్వతెకైనా
గట్టిగా సంతోస మిచ్చె కప్పవలదా
ఆట్టి శ్రీవేంకటేశ ఆలమేల్మంగను నేను
జట్టిగా న న్నేలితివి సారె మెచ్చవలదా. || యెంత || 95

కొండమలహరి

కంటి నీగుణము లిట్టే కన్నులతుద నేను
జంటయై కొలిచితేను సంతోసమా నీకూ || పల్లవి ||

పాత్తి నీకు నేవ నేనే యంగనలఁ గంచేను
 చిత్తమునఁ బెట్టి రక్షింతువు నీహ
 పత్తి నీవైఁ గలిగితే ఛాప మెల్లాఁ జిగిరించు
 గుత్తపు నీ నెలవుల గొబ్బున నవ్వు నిండు

॥ కంటి ॥

యెససి నీ పట్టుకు నిచ్చకము నెరపితే
 ఘనమైన నీమనసు కడుఁ గరఁగు
 ననువుతో నీ మొగము నాటుకొనఁ జూచితేను
 గనులై మించి మదనకళ లెల్లా రేఁగునూ

॥ కంటి ॥

అయము లెచిఁగి నీ యంగములు ముట్టితేను
 పాయపు మదము నిదె పయి పై మించు
 యాయెడ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 పాయక నన్నేలివి పచ్చిదేరు సిగ్గుయా.

॥ కంటి ॥ 96

117-వ బేట

మంగళకాశిక

నేర మెన్నఁడును లేదు నెట్టనఁ దనవంకను
 పోరుచుకొ మ్మనవే నే నొద్దిక మొక్కేను

॥ పల్లవి ॥

కడునాపైఁ దా మచ్చిక గలది నెఱుఁగుదునే
 ముడయక మన్నించేది నెఱుఁగుదునే
 కడుమ నవతు లట్టే నాలో సరి పెనఁగఁగా
 కడలే కతను చూచి పలుకుదుఁ గాని

॥ నేర ॥

మిక్కిలిఁ దా నాకుఁ జేసే మేలూఁ దలఁతునే
 తక్కక కరుణించేది దలఁతునే
 తక్కువ సతులు తనపొందులు చెప్పుకొనఁగ
 తక్కక వెన నొపక తను నందుఁ గాని

॥ నేర ॥

అలమి తా నన్నుఁ గూడెనందుకు మెచ్చితినే
 మెలఁగి తనరతికి మెచ్చితినే
 అలిఁ దా శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగనే నేను
 వెలయాండ్ల యెమ్మెలు వినినప్పుడుఁ గాని.

॥ నేర ॥ 97

రామక్రియ

యెచ్చరిక దేవ నీకు నెక్కడ పరాకు

మచ్చిక నీమీద వే మారుఁ జల్లీని

॥ పల్లవి ॥

చెలి నీ యెదుట నదె చిత్తగించు మిప్పు డిట్టే

మలసి సొలసి నీతో మాటలాడీని

కలువపూవు లవె కానుకగాఁ గైకొని

పలుదెరఁగులఁ జేతఁ బట్టుకున్నది

॥ యెచ్చ ॥

వినయముతో నాకె విన్నప మవధరించు

ననువున నీకు మనవి చెప్పీని

తనివార నీవు గందము పూయించు కొమ్మిదె

కనుఁగొని నీకు వూడిగము నేసీని

॥ యెచ్చ ॥

సంగడి శ్రీవేంకటేశ చనవు లీడేరించు

చెంగట నలమేల్మంగ నేసవెట్టిని

యింగిత మెఱిఁగి నీవె యిన్నిటానుఁ గరుణించు

ముంగిటఁ గొలుపు నేసి మోము చూచీని.

॥ యెచ్చ ॥ 98

మేచఁబాళి

మేలే పతి నిన్నిటా మెప్పించితివి

నీలాగు లెల్లఁ గంటి నేరుపరి వాడువే

॥ పల్లవి ॥

వట్ట నుండి దానిమీద వలపులు గడుమించు

అద్దుకొన్న మగవాని కలరుచును

వొద్దికై యంతటిమీద నూడిగాలు నేసితేను

పొద్దువొద్దుకుఁ జవులు పుట్టి తమి రేఁగును

॥ మేలే ॥

యిచ్చలాడే దానిపైనే యింపు లెల్లఁ బెనగొను

విచ్చనవిడి నుండేటి విభునికిని

పచ్చిగా నంతటిమీద బత్తి గడుఁ జూపితేను

నిచ్చకల్యాణములై నిండుకొను రతులు

॥ మేలే ॥

వినయపుదానిఁ గంటే వేడుకలు దైవము
 ననువుఁ జుట్టరికపు నాయకునికి
 మును శ్రీవేంకటేశుఁడు నిను నలమేల్మంగ ¹ను
 యెనసిఁ గొనరితేను యిచ్చు సిరు లిప్పుడే. || మేలే || 99

కన్నడగౌళ

కామినుల కెప్పుడునుఁ గలిగిన సాజమిది
 తా మగఁడు నే నాలను దయఁ జూడు మనవే || పల్లవి ||

చిత్తము రా నూడిగము నేసితి నో నేయనో
 హత్తి యెదురుమాట లే మాడితి నో
 యెత్తి చేతుల మొక్కెను యిన్నిటికి నెలవుగా
 బత్తి చేకొని నన్నిట్టే పాయ కుండు మనవే || కామి ||

నిచ్చలు నుపచరించ నేరుతునో నేరనో
 ఇచ్చ రతి నెంత యలయించితి నో
 యెచ్చు కుందులెల్లఁ దీర నిదివో ప్రియము చెప్పె
 మచ్చిక నయక దేరి మన్నించు మనవే || కామి ||

యెనసి వేడుక మోవి యిచ్చితి నో యియ్యనో
 చనుఁగవ నెంత వొత్తి జరసితి నో
 అనువై శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగను నేను
 చనవు చెల్లించి నన్ను సారెఁ గూడు మనవే. || కామి || 100

నాదరామక్రియ

రతిరాజజనక వో రామామణోహర
 తతితోడఁ బురుషోత్తముఁడవు నీవే || పల్లవి ||

సతుల మన నెఱిగి సరసము లాడవలె
 యితవుగాను మోవి యియ్యవలె
 మతకము లెల్ల మాని మర్మము లంటఁగవలె
 చతురుఁడ విన్నిటాను జాణవు నీవే || రతి ||

భావించి చూచేవారిఁ బక్కన లాలించవలె
తై వసమై వలపులు గైకొనవలె
చేవమీట నవ్వు నవ్వి సిగ్గు దేరుచవలె
కోవిదుఁడ విందుకెల్లా గురువపు నీవే

॥ రతి ॥

తొట్టి యిందరికి నీ రతులు నేరుపఁగవలె
నెట్టుకొని యేలి కృప నించఁగవలె
గట్టిగ నే నలమేల్మంగను నన్నుఁ గూడితివి
యిట్టి గుణాల శ్రీవేంకటేశుఁడవు నీవే

॥ రతి ॥ 101

మాళవిగళ

యేమని పొగడవచ్చు నిదివో నీవిలాసము
కామించి నిన్నుఁ బొందినకాంతదే భాగ్యమూ

॥ పల్లవి ॥

చొప్పుగా మన్నించి నీవు సుదతిఁ జూచితేను
కప్పి మోమున మదనకళలు నిండే
కొప్పు దువ్వి నీవు కొనగోరు పోరించితేను
అప్పుడే జవ్వనసామ్రాజ్యము చెలరేఁగెనూ

॥ యేమని ॥

మన సిచ్చి నీ వీకెతో మాట లాడినంతలోనే
వానరుచుఁ గుచగిరు లుప్పొంగెనూ
పెనఁగుచు నొకమాటు ప్రియానఁ జేయి వట్టితే
పనివడి తమకపు భంధారము నిండెనూ

॥ యేమని ॥

అలరి శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగఁ గూడితే
కల చక్కఁదన మెల్లాఁ గనుపట్టెనూ
నిలిచి యీవేళనే నీవు దయఁ జూచితేనూ
బలిమితో మోహన సంపద తెల్ల మించెనూ. ॥ యేమని ॥ 102

18-వ తేకు.

మధ్యమానతి.

బొనే మంచివారే మీరు అమ్మరో నోడు

వీనులాంఁ బొగడితే విందుఁ గాక యతని

॥ పల్లవి ॥

చెలువుని దూరకురే చెలులాల

అలరి ప్రాణమై వుండు నాతఁడు నాకు

తలచుక వచ్చిఁ గాక తానే యీడకు

బలిమినేతు రటవే బత్తి నాపై గలఁడు

॥ డొనె ॥

రమణునిఁ గొంగు వట్టి రాఁ దియ్యకురే

అమరి నాపాలి దేవరై వుండును

తమిగలప్పుడు నన్నుఁ దానే కూడిని

తిమురుదురటే నాకు దిక్కయినవాఁ దీతఁడు

॥ డొనె ॥

సన్నల శ్రీవేంకటేశు జరసే రేరే

అన్నిటా నా కౌతఁ డాత్మయై వుండును

మన్నించి కూడె నలమేల్మంగను నేను

పన్నుక నవ్వుదురటే పంతుముతో జాణఁదూ.

॥ డొనె ॥ 103

ముఖారి

కాంతపై నెప్పుడు బత్తి గలవు నీవు

మంతనాన నేనూ నీకు మనవి చెప్పితిని

॥ పల్లవి ॥

అవధరించితివా అతివవిన్నపములు

తవిలి యిప్పుడు నీచిత్తము వచ్చునా

వివరించి నేఁ డాకె నీవే గతి యని వున్నది

యివలఁ జెలిఁ గనక యెచ్చరించే నేనూ

॥ కాంత ॥

కరుణించి చూచితివా కాంత యంపినకానికె

సరవితో నీ కది సమ్మతేయనా

నిరతిఁ దనయాసలు నీపైఁ బెట్టుకున్నది

పరిచారకురా లని భావము దెలిసెను

॥ కాంత ॥

అట్టే మన్నించితివా అలమేల్మంగనుఁ గూడి

వాట్టి శ్రీవేంకటేశ్వర వోవరిలోన

నెట్టిన సంతోసాన నిన్ను మెచ్చుచున్నది

యిట్టే వూడిగవువార మిద్దరిఁ బొగడేము.

॥ కాంత ॥ 104

సాళంగనాట

అతని నే నెఱుఁగుదు నాతఁడు నీ వో జెఱుఁగు

నీ తెరువు వచ్చితినా నీ కేలే పగటు

॥ పల్లవి ॥

నన్నుఁ బెండ్లాడె నతఁడు నాతో నవ్వె నతఁడు

సన్న లేమి నేనేవే సవతి నీవు

కన్నుల మొక్కితి నేను కందువ లంటితి నేను

నిన్ను నేమైనా నంటినా నీకేలే పగటు

॥ అతని ॥

చేయి వేసె నా మగఁడు సిగ్గు దేర్చె నా మగఁడు

చాయ లేమి చూపేవే సవతి నీవు

నాయ మడిగితి నేను ననుపై వుండితి నేను

నీ యెమ్మెలు వ ద్దంటినా నీ కేలే పగటు

॥ అతని ॥

అలమె శ్రీవేంకటేశుఁ డదె శ్రీవేంకటేశుఁడు

చల మేల మానవె సవతి నీవు

అలమెల్మంగను నేను అన్నిటా దేవుల నేను

నిలిచి నీ బత్తి గంటి నీ కేలే పగటు.

॥ అతని ॥ 105

శ్రీరాగం

రతిరాజ గురుఁడవు రమణిని నే నీకు

ఇతరము లెల్లాను యేమి చెప్పేమయ్యా

॥ పల్లవి ॥

వరుసల నీ చిత్తము వచ్చినదే కాపురము

అరసి నిన్నుఁ బాయని దది బదుకు

సరసము నీతో నాదే చనవే సౌఖ్యము

యెరవుల సుద్దు లింక నేమి చెప్పేమయ్యా

॥ రతి ॥

నీలవి నీవు నవ్విన చెలువమె సఫలము

అలరి నీవు మాటాడు టది సంపద

తలఁచి నీకు వలచు దాని జన్మమే జన్మము

యెలమి నున్న కోరికె లేమి చెప్పేమయ్యా

॥ రతి ॥

దావించి నీవు చూచిన భాగ్యమే యెక్కుడు
 తావుకొన్న నీ రతులే ధనధాన్యాలు
 శ్రీవేంకటేశ్వర నే నీదేవి నలమేల్మంగను
 యీదేశ నేలితి వింక నేమి చెప్పే మయ్యా.

॥ రతి ॥ 106

శంకరాభరణం

చెలులలో నేను చేసినభాగ్య మెట్టిదో
 వెలలేని వేడుకలు విఘ్నేదే యెఱుంగునే
 అందరికి మోహించిన అట్టే వుండుఁ గాని యాతఁ
 డందులో నాపై బత్తియై యుండుఁ దాను
 యందరితో మాటలు తా నెన్నేసి అడినాను
 కందువ నాతోనే ఆ కత తెల్లఁ చెప్పునే

॥ పల్లవి ॥

॥ చెలు ॥

కాలువులో కాంతలఁ బైకొని కనుఁగొను గాని
 తలఁపులో నన్నే చూచుఁ దా నితఁడు
 నెలవులఁ గొందరితో చేకొని నవ్వినాను
 చలువల నాతోను నన్నలనే నవ్వనే

॥ చెలు ॥

అచ్చలాన నెవ్వరిపై నైనాఁ జేయి వేసుఁగాని
 కచ్చపెట్టి నన్నే రతిఁ గొఁగించునే
 యిచ్చల శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 మచ్చిక నాపైఁ గలఁడు మన్నించునే నన్నును.

॥ చెలు ॥ 107

భైరవి

యిది నాకుఁ బదివేలు యెప్పుడూ నీ దాననే
 కొదలేక యెప్పుడైనాఁ గూడేపు గాని
 యేపొద్దూ నేఁ గాలువులో నిటు దవ్వలఁగొల్పినా
 చూపులు నీమీఁద నంటి సోఁకి వుండుఁగా
 పైపై నీ వెక్కడను పరాకై వుండినాను
 యేవుల నీ మోవి నన్ను నిట్టే నో రూరించుఁగా

॥ పల్లవి ॥

॥ యిది ॥

తనువుపైఁ బచ్చడము తగఁ గప్పుక వుండినా
మనసు నీతో జంపై పెనఁగాడుఁగా
ననువున నెవ్వతెతో నవ్వుతా నీ వుండినాను
పనివడి నా మొక్కు నీ పాదాలపై నుండుఁగా ॥ యిది ॥

తచ్చనసిగ్గుతో నీవు తలవంచు కుండినాను
నిచ్చ మరఁదలివావి నీ కైతిఁగా
యిచ్చట శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలు మంగను
హెచ్చి నన్నుఁ గూడితివి యిట్టే సంతోసింతుఁగా. ॥ యిది ॥ 108

419-వతేకు.

దేవగాంధారి

యెఱిగించరే పతికి యీ సుద్దు లెల్లాను
1 కఱకఱినేసితేను గయ్యా? యందురు ॥ పల్లవి ॥

మలసి తన కెదురు మాట లాడుటకంటే
చెలిచే మనవి చెప్పించేదే మేలు
పలుమారుఁ దన్నుఁ జూచి పచ్చారుకంటేను
తలవంచుక తనముందర నుండుచే మేలు ॥ యెఱి ॥

తడివి మందెమేళానఁ దనతో నవ్వుటకంటే
వాడికమై సిగ్గుతోడ నుండుచే మేలు
సడిఁబెట్టి సారె సారె సరస మాడుటకంటే
వుడివోని చిత్తితోడ నుమ్మగిలుచే మేలు ॥ యెఱి ॥

అనుకొని తన్ను రతి నలయించుటకంటే
పానువుపై దండ నిట్టే పండుచే మేలు
నే నలమేలుమంగను తాను శ్రీవేంకటేశుఁడు
మేనంటి తా నన్నుఁ గూడి మెఱయుచే మేలు. ॥ యెఱి ॥ 109

వరాళి

వేడుకతో నుండుఁ గాని వేసరీఁ జుమ్మి
జాడతో నా విన్నప మిచ్చట వినుమనవే ॥ పల్లవి ॥

వనితలు తనుఁ గంటే వదలి పూరకుందురా
పెనఁగక తక్కుదురా ప్రియముతోను
చనవునఁ బైపై సరస మాడక విడుతురా
వానర నన్నిటికిని వోరుచుకొ మ్మనవే

॥ వెడు ॥

అయములు సోకితే నాసలఁ బోనిత్తురా
పాయపుమదముతోడఁ బాయఁగలరా
చేయి చాచి నవ్వక సిగ్గులువడుదురా
యియెడ మా కోరికె లీదేర్చు మనవే

॥ వేడు ॥

నిచ్చలు రతివేళల నేరుపు మరతురా
విచ్చనవీడై న చోట నీఁగుదురా
ఇచ్చట శ్రీవేంకటేశు డే నలమేలుమంగను
మచ్చికతో నన్నుఁ గూడె మన్నించు మనవే.

॥ వేడు ॥ 110

భూపాళం

చెలులాల యిదెవో నేఁ జేసినది భాగ్యము
కలిగెఁ దనకరుణ కడమ లింకేటివే

॥ పల్లవి ॥

మన్నించి తానే నాపై మచ్చిక గలిగుండఁగా
విన్నప మేమి నేనే నీ వేగినంతాను
కన్నులెడుటను తాను కైవసమై మెలఁగీని
సన్న లింక నేటికి సారెసారెకు

॥ చెలు ॥

కోరిన ట్లల్లా దానే కొమ్మని యొసగఁగాను
చేరి వేడుకొనే దేమే చేతులు చాచి
యిరీతి నావాడై తా నా యింట నిట్టే వుండఁగాను
కూరిమి గొసరే దేమే కొచ్చి కొచ్చి యిపుడూ

॥ చెలు ॥

కందువ లంటి తానే కౌఁగిలించి కూఁడఁగాను
అంది యాసపడే దేమే అప్పటి నేను
యిందునే శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలు మంగను
మందలించి మెచ్చే దేమే మాటిమాటికి.

॥ చెలు ॥ 111

దేవగాంధారి

అతివ లూరకుండరే అతఁడే నేనై ¹పున్నదాన
గతి యాతనిపాదారే కదమ రే దిఁకనూ

॥ పల్లవి ॥

యిచ్చినాఁడు ²సలిగలు యిన్నిటా నాతఁడు నాకు
కొచ్చి కూరిము లింకానుఁ గొసరుదురా
మెచ్చినాఁడు తొల్లి నా మిక్కుటపు సేవలకు
ముచ్చట నిప్పుడు రతి మొగచాటు సేతురా

॥ అతి ॥

నవ్వినాఁడు వేడుకతో ననువున నిందాఁక
చివ్వన నింకా మరి చెనకుదురా
పవ్వళించి నా చన్నులపైఁ జేయి చాఁచినాఁడు
పువ్విళ్ళూరి వట్టియాన లూరకే చల్లుదురా

॥ అతి ॥

కూడినాఁడు సంతోసాన కుచ్చి నా కౌఁగిట నేఁడు
తోడనే సరసముల దొమ్మి సేతురా
యీడనే శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
జోడు వాయ కేలినాఁడు చుట్టి పెనఁగుదురా.

॥ అతి ॥ 112

పాడి

* యేలినవాఁడు తాను యే మనఁగల నేను

పోలించి తా నన్నూరకే పొగడీఁ గాక

॥ పల్లవి ॥

పంత మాడ నెంతదానఁ బలుమారుఁ దనతోను

చెంతఁ దా నా చెప్పినట్లు సేసీ నని

వింతలుగా నందరితో విజ్ఞప్తిగ నెంతదాన

కాంతుఁడు దా నిట్టే నాకుఁ గైవస మాయ నని

॥ యేవి ॥

నేవ నేయ నెంతదాన చెలరేగి చెలరేగి

చేవమీఱ నా బత్తి చేకొనీ నని

వేవేరైన నా సుద్దులు విన్నవించ నెంతదాన

దేవరవరెఁ దా విని తెలిసీ మెచ్చి నని

॥ యేవి ॥

పెనగఁగ నెంతదాన ప్రియముతోఁ దనతోడ
 ననువునఁ దా నాతో నవ్వీ నని
 యెనసి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 పనిగొన నెంతదాన బడిఁ దా నున్నాఁ డని. || యేవి || 113

రామక్రియ

తా నాకుఁ జేసినమేలు తలఁపులో నే మఱవ
 పూని నన్నుఁ గరుణించి బుద్ధి చెప్పు మనుమీ || పల్లవి ||
 మనసార తనతోనే మాటలాడ నేర్చుకొంటే
 నినువు నెలవినవ్వ నేర్చుకొంటిని
 పనులు గొనఁగా తనపాదా లొత్త నేర్చుకొంటి
 యెనసి తానే నన్ను నింతదానిఁ జేసెనే || తానా ||
 సొలసి కన్నులతుదఁ జూడ నేరుమకొంటి
 నలి రేఁగి రతులఁ జెనక నేర్పితి
 చెలయ సంగడి నుండి వినయాలు నేర్చుకొంటి
 నెలకొని తానే నన్ను నేరుపరిఁ జేసెనే || తానా ||
 పానుపుపై తనుఁ గూడి పైపై మెచ్చ నేర్చుకొంటి
 అనుకొని మోచిచవు లాన నేర్పితి
 తాను శ్రీవేంకటేశుఁడు నే నలమేలుమంగను
 కానిమ్మని యిటువలెఁ గలికిఁగాఁ జేసెనే. || తానా || 114

420-వ తేకు

శుద్ధవసంతం

యింత నీ వుపకారము లే మని పొగడుదు
 సంతసించి యేలితి నా సరివారిలోనా || పల్లవి ||
 కలవు నాకు నీ వని గర్వించి వుండుట గాక
 చెలఁగి నీకుఁ బ్రియము చెప్పవత్తునా
 నలువంక నటువంటి ననుఁ దెచ్చి నీ సేవకు
 అలవఱచుక నన్ను నాదరించితివి || యింత ||

చుట్టరికపు వరుస సుద్దులె చెప్పుదుఁ గాక
నెట్టుక నీ కొలువులో నిలుచుందునా
యిట్టి నన్ను మన్నించి నీ యెదుట నిలుపుకొని
గుట్టు దెలిపి నాకు నీ గుణము నేర్పితివి || యంత ||

నీ విచ్చిన ¹నలిగల నే దొర నై వుందుఁ గాక
యీవిధాన నీ యక్కుపై నిర వౌదునా
శ్రీవేంకటేశుఁడ నేను జిగి నలమేల్మంగను
వావితోడ నన్నుఁ గూడి వన్నె తెక్కించితివి. || యంత || 115

సామంతం

యెంత అసోదమో(?) యని యెంచేవు సుమీ
యింతిన్నై ¹పున్నదాన నీకు నేమియు నెఱుగను || పల్లవి ||

అట్టే నీతోఁ జెలఁగి మాటాడియుఁ దనియను
దట్టపుఁ జూపులఁ జూచి తనియను
పట్టి పెనఁగి పెనఁగి పలుమారుఁ దనియను
యెట్టు మోహింపించితివో ¹యెఱుగ నేను || యెంత ||

చిమ్ముచు వినయములు నేసియుఁ దనియను
తమ్మి చేతులెత్తి మొక్కిఁ దనియను
పమ్మి నీ గుణములు ఛావించి దనియను
ఇమ్ముల నింత నేసితి వేమీ ¹నెఱుగను || యెంత ||

గక్కన నీ పాదములు కౌఁగిలించి తనియను
దక్కఁగొని మోవి యానీ తనియను
ఇక్కడ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
యొక్కడా వన్నే యేరితి ¹వెఱుగ నితరము. || యెంత || 118

అహరి

నీ మహిమవల్లనే నే బదితే దెల్లాను
వేమరు నా కేల యింక వేవరించ విన్నును || పల్లవి ||

-
1. తే. పా. - చరిగం, 2. తే. పా. - వుదావ, 3. తే. పా. - యిరంగ,
4. తే. పా. - నెరంగను, 5. తే. పా. - నెరంగ.

అముకొని నిన్నుఁ బాసి అట్టే విరహాన సున్నా
 నీ మీఁది మోహమే నన్ను నెరవేర్చును
 బామలపై నీవు గొంత పరాకై వుండినాను
 నేమవు నీపై తలఁపి నిన్నుఁ దెచ్చి యిచ్చును || నీమ ||

యిట్టే నీ కెదురుచూచి యెంత కాఁకఁ బొందినాను
 ఇట్టిగ నీపై యాస చల్లఁజేసును
 గుట్టున నేవనితలఁ గూడి నీవుండినాను
 చుట్టపు నీ సుద్దులే సొంపులు వుట్టించును || నీమ ||

నేనవెట్టి ఇప్పు దెంత సిగ్గుతో నే నుండినాను
 రాసి కెక్క నీ కాఁగిలే రవ్వ నేనును
 యీసరి శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 వేసరని నీరతులే వేడుకలు లేచును. || నీమ || 117

హిట్టి

అందుకే మొక్కే నేను ఆతని కిదే
 పొందుగా విన్నవించరే పొలఁతులాల || పల్లవి ||

పొంచి సింగారాలకు బొమ్మల జంకింతుఁ గాని
 మించి మేలువాఁడు తాను మిక్కిలి నాకూ
 అంచెల గుట్టుగాన నీ కటు మెచ్చకుండుఁ గాని
 మంచిమాట లెల్లా నాది మన్నించునే || అందు ||

నేనే తరితీపులకు సిగ్గులు వడుదుఁ గాని
 ఆసల నన్నుఁ బెండ్లాడి నప్పుడే తానూ
 వాసులు చూపవలసి వన్నెల సొలతుఁగాని
 బాసతోడఁ జనవిచ్చి పాలించునే || అందు ||

చవులు చూపవలసి సమ్మతించకుండుఁ గాని
 వివరించి నా ప్రాణవిభుఁడే తాను
 జవళి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డలమేల్మంగను
 కవగూడి నన్నిటాను మనుఁడే తాను. || అందు || 118

శుద్ధవసంతం

కంటి మిట్టే మీ పొందులు కన్నులపండుగ గాను

జలఁగ గొనరుదుము మీసరిత రెఱఁగకా

॥ పల్లవి ॥

యిద్దరును నొక్కటే యింతురెల్లా విన్నవించే

సుద్దురే వేరుగాని చూడఁ జూడను

వాద్దికతో మారుకు మారొక రొక రుంగరాలు

కొద్దురై వున్నవి మీఁద కొనవేళ్ళ నివివో

॥ కంటి ॥

తలఁపు రెప్పటివే తరితీపుల మీకు

చెలి పెనఁగు లాటరే చెప్పఁ గొత్తలు

పులకలూ నొక్కమాటే పొదలి మీ మేనులను

వెలనెఁ దారుకాణరై వేడుకతో నివివో

॥ కంటి ॥

అతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగవు నీవు

రతురే యెంచరానివి రచ్చలోనను

తతితోడఁ గూడితిరి తనువునఁ గళ లంచె

మితిమీఱి మాకుఁ జూడ మెచ్చులాయ నివివో. ॥ కంటి ॥ 119

రీతిగౌళ

తామే యెఱుఁగుదురు తమపొందులు

ప్రేమములు రేచితేను బెరయు వేడుకలు

॥ పల్లవి ॥

చెలినోరిలోమాట సిగ్గులలోపలితేట

తెలిసి చెప్పి చూపరే తెఱవలాల

వలుసకుల మగఁడు పరాకై వున్నాఁ డేమో

తలపించరే మీరు తఱుకన నిపుడూ

॥ తామే ॥

పెద్దకన్నులలో యాన పిడికిటిలోనినేన

పొద్దున ¹ నెఱిగించరే పొలఁకులాల

చద్దినేడివలపుల వందడి నున్నాఁడేమో

బుద్ధిగా నన్నుల నింపు వుట్టించరే

॥ తామే ॥

అలమేల్మంగరో నవ్వు అరచేతిలోని పువ్వు

లలిఁ దారుకాణించరే లలనలాల

యిల శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డియ్యకొని యున్నాఁడేమో

కలనెఁ దొలుతే యింకాఁ గరుణ వుట్టించరే || తామే || 120

421-వ తేకు

దేసాళం

యేమైనా ని న్ననేనా యింతి నేఁదు

చేముంచి యింతలో నేల సిగ్గువదే వయ్యా

|| పల్లవి ||

వెలఁది విను మెచ్చితే విన వేడుక గాదా

నలువంకా సొలసితే నవ్వు రాదా

తలఁచి నీకు మొక్కితే దయ వుట్టివలదా

చెలఁగి యిందుకు నేల సిగ్గువదే వయ్యా

|| యేమై ||

సారె నిన్నుఁ జూచితేను నంతోసించఁ దగదా

చేరి మాటాడితే పొందు నేయఁ జెల్లదా

కూరిమి దెలిపితేను గుట్టున నుండవలదా

జీరలచెక్కుల నెంత సిగ్గువదేవయ్యా

|| యేమై ||

కడలేక వూఁకొంటే కతచెప్ప నందు గాదా

యెడ మిచ్చితే పండుండ నింపులు గానా

అదరి శ్రీవేంకటేశ యలమేల్మంగఁ బెండ్లాడి

'చిడిముడి నీ వెట్టు సిగ్గువదేవయ్యా.

|| యేమై || 121

పాడి

యేమయ్యా యేనుగతోడి యేలాట 'లిక నీకేల

కామించి నీకు నీవే కరుణించేవు గాక

|| పల్లవి ||

సింగారించుకొన్నవిన్నుఁ జేరి నంతోసించుఁ గాక

అంగవ యెఱుఁగునా ఆ సుద్దులు

ముంగిట నీవుండఁగాను ముంచి కైలా గిచ్చుఁ గాక

నంగతి యెందు వోయే వని సారె విన్ను నడుగ

|| యేమై ||

చెమరించీ నని మేను చెలఁగి విసరుఁ గాక
రమణి నీనుద్దు లెల్లా రచ్చవేసునా
జమగి నీ నేవ నేసి చవులు వుట్టించుఁ గాక
అమరునా అంతలోనే ఆకె నిను జరయ

॥ యేమ ॥

అలరి నీవు గూడితే నానందించుకొనుఁ గాక
అలమేలుమంగ నీ చొప్పులు చూచునా
లలి శ్రీవేంకటేశ నీ లాగులకు నవ్వుఁగాక
తలపించఁ దగవా తనబత్తి¹ యింకను.

॥ యేమ ॥ 122

లలిత

చూచి చూచి సంతోసింతు సోద్యముగా నే నెప్పుడు
కాచుక నన్నేరేటి చక్కని నా విభుని

॥ పల్లవి ॥

నా తలఁ పెఱుఁగునే నన్నిట్టే లాలించునే
యీతని నెట్టు గొసరే నింకా నేను
చేతికి లోనై వుండునే చెప్పినట్టు నేనునే
యీతలఁ దనగుణము లేమని చెప్పుదునే

॥ చూచి ॥

నన్నలనే మెలఁగునే చనవు నా కిచ్చునే
విన్నప మేమి నేనేనే వేరే మరియూ
తన్నుఁ దానె వచ్చునే తగవులు నెరవునే
యిన్నిటా మెచ్చె నంటే యెంతదాననే

॥ చూచి ॥

చెలిమి నేయ జాణఁదే శ్రీవేంకటేశుఁదే
తెలుప నేరే నాపాలిదేవరే తాను
అలమేల్మంగనే నేను అన్నిటాను నన్నుఁ గూడె
అలవి గాదు పొగడే నంటే నిట్టే మొక్కేనే.

॥ చూచి ॥ 123

గుజ్జరి

యెంత జాణతనమో నా తెలువంటి మొగమోటో
సంతోసించఁ జేసి నీకు చనవరి యాయను

॥ పల్లవి ॥

1. జే. పా. - ఇంకను,

2. జే. పా. - తలపెఱుగునే.

హత్తి నాలో చింత పెళ్ళి నాడఁగా నీ వటమీద
చిత్తము పచ్చినయట్టు నేనేవు గాక
యెత్తన నేను నిన్ను ముందు నేరా లెందఁబోతే
మత్తిలి వెనక నీవు మనితరపడవా

॥ ఇందు ॥

ఇంటికి వచ్చి యెదుట నిట్టె నిలుచుండఁగాను
నంటువ వలసినట్టు నవ్వేపు గాకా
వాంటి నేను విరహాన నుమ్మగిలఁగాఁ జూచి
అంటి ప్రియపడి యెక్కి అంత నేయ కుందువా

॥ ఇందు ॥

గక్కన నేనే నిన్నుఁ గొఁగిలిందుకొనఁగాను
నిక్కి వలసినట్టు మన్నించేపు గాక
యెక్కువ శ్రీవేంకటేశ యిట్టె నన్నుఁ గూడితివి
గుక్కి నేను రాకుండితేఁ గొంతు నీకుఁ దీరునా. ॥ ఇందు ॥ 12

403-వ పేరు.

ధైరవి

యేమని విన్నవించె నీ విఁత నేసితివి నన్ను
చేముంచి మా బ్రతుకు నీ చేతిది నుమ్మయ్యా

॥ పల్లవి ॥

చిగ్గం నీవు రాకున్న తమకెంత నొకవేళ
సిగ్గుపడుదు నంతలో చేయి వేసితే
వెగ్గళింతు నీ వట్టె వేరే పరాకు నేసితే
బిగ్గన నీమీఁది భ్రమ వట్టె నయ్య నాకూ

॥ యేమ ॥

నెంత నీవు చూచుదాఁకా చే యెత్తి యొక్కుదు నీకు
మంతనాన మాటాడితే మఱుతు నేను
యింతలో గోర నంటితే యెచ్చరి నప్పుడు నీతో
యెంత నీవలపు దలకెక్కెనో గాకూ

॥ యేమ ॥

యెవల నీ వుండితే వేగఁ బిలువ సంశయ
చెలఁగి యిట్టే కూడితే చెక్కు పొచ్చుదు
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యిది నో కలసితివి
యిలలో నా జవ్వనమే యింత నేనే నాకూ.

॥ యేమ ॥ 13

సామంతం

యేల నీవు పెరచేవు యంతలోనను

కోలు ముం దాయఁ బనులు కొంకి నేటి కయ్యా || పల్లవి ||

యేకతాన మీ రుండఁగా నెఱుగక వచ్చితిని

వాకిట నుండే నన్ను వద్దనకుమీ

రాకుండి నే నీచేతి రవ్వలఁ బడఁగ రామి

నీ కతలు చెప్పఁదోతే నివ్వెరగు లయ్యా || యేల ||

మాటలు మీ రాడుకోఁగా మరచి గక్కన వింటి

నాటదాన మగుడ న న్నడుగకుమీ

నీటున నే నూరకున్న నిండుగర్వి నే ననేవు

యేటికిఁ గొనర నీ మేలిటువంటి దయ్యా || యేల ||

చూడిన మీ కూటముల గురుతు గక్కనఁ గంటి

వీడె మిచ్చి నిగ్గువడి వీఁగకుమీ

యీడనె శ్రీ వేంకటేశ యటు నన్నుఁ గూడితివి

పాడిఁ బంతములు నీవే పనిగొంటి పయ్యా. || యేల || 11

శంకరాభరణం

రాసివే అందు కేమీ కనుకొనే పను రెల్ల

యీ నాటకములు నే నెఱుగనివా || పల్లవి ||

పంతము లాడిన తానే భ్రమనీఁ గాక నాకు

యింతలోనె యేమి దిప్పె నెందు వోయాని

నింత యడపులవెంట బెడకఁడా నీతఁ బొల్లి

యెంత లేదు తనగుండె యెఱుగనిదా || రాసి ||

విగియుచునున్న వాడే బిలిచీఁ గాక నన్ను

తగవులే నెరవేసు దాని కేమే

వెగబయి రాధాదేవివెంటబెంటుఁ పరుగఁదా

యెగువనె తనగుట్టు యెఱుగనిదా || రాసి ||

కడలనున్న వాడే కలసీగక నన్ను
 తడవకు వాని నిట్టై తతి రాసీవే
 అడరి శ్రీవేంకటేశుడట్టై నన్నుఁ గలసె
 యెడయకున్నాఁడు నే నిది యెఱుగనిదా.

॥ కానీ ॥ 15

గుండక్రియ

చాలుఁ జాలు నిఁకను నీ సట లేటికే
 యీ లీల నే మొక్కితేను యెగసక్కె మనవా
 అవలిమోమై మాటలాడ నంటా నలిగేవు
 చవిగాని మాట లాడ సంగతా నాకు
 తవిలి నీమోహ మొక్కతరుణిపై నుండఁగాను
 వివరించి నామోహము వేడుకపుట్టినా

॥ పల్లవి ॥

॥ చాలు ॥

రంతుల నే నీయింటికి రానంటాఁ గొసరేవు
 వింతవా రింటికి రాఁగా వేడుకయ్యానా
 కాంత వేరొకతె నీకు కనుసన్న సేయఁగాను
 చొంతుల మా చూపులు తొడుసులై యుండవా

॥ చాలు ॥

అట్టై నీతో నప్ప నైతి నంటా సిగ్గు వట్టేవు
 వట్టి నవ్వు నవ్వఁబోతే వడిఁబడదా
 గుట్టున శ్రీవేంకటేశ కూడితివే నన్ను నిట్టై
 దిట్టతనపు మా రతి తెల్లవార కుండీనా.

॥ చాలు ॥ 16

లలిత

పరమపురుషుఁడు గోపాలబాలుఁ డైనాఁడు
 మురహరుఁడు యెదుట ముద్దుగారీ నిదివో

॥ పల్లవి ॥

వేదపురాణములలో విహరించే దేవుఁడు

ఆదిమూలమైనట్టి అలఙ్కరహృము
 శ్రీదేవిపాలిటఁ జెలఁగే నిధానము
 నేడ దేరి యశోదకు శిశు వాయ నిదివో

॥ పర ॥

మొక్కటి నారదాదుల ముందరి సావారము

అక్కజపు జీవులలో అంతర్యామి

గక్కన బ్రహ్మఁ గొడుకుఁగాఁ గిన్న పరమము

అక్కరతో వెన్నముచ్చై యాటలాడీ నిదివో ॥ పర ॥

దేవతలఁ గాచుటకు దిక్కయిన విష్ణుఁడు

ధావము లొక్కరూపైన ధావతత్త్వము

శ్రీవేంకటాద్రిమీద 'జేరున్న యా వరదుఁడు

తైవసమై గొల్లెతల కౌఁగిళ్ళ నిదివో ॥ పర ॥ 17

రీతిగాఁ

వెఱవకుపయ్య నిన్ను వేసరించను

కఱకులాడఁగ నేను గబ్బిదాననా ॥ పల్లవి ॥

మోము చూడఁగా నీకు మొక్కితి నింతే కాని

కామించి యేపనులకుఁ గాదు సుక్ము

చేముంచి యాపె నీ చేయి పట్టు కుండఁగాను

వేమరు నే నాసపడ వెట్టిదాననా ॥ వెఱ ॥

గక్కనఁ జేయి వేయఁగ తైదిండ యిచ్చితిఁ గాని

రెక్కనేయ సంత పనిలేదు సుక్ము

మక్కళించి మక్కళించి మాట లాపె యాడఁగాను

యిక్కడ నీనేవ నేయ నెద్దదాననా ॥ వెఱ ॥

బదలి రాఁగా నీకు పాదము లొత్తితిఁ గాని

యెడసిసందుకుఁ బంత మీయఁ జామ్మి

అడరి శ్రీవేంకటేశ అద్దె సన్ను నేరితివి

కొడిమె లింకా నెంచ గొల్లదాననా. ॥ వెఱ ॥ 18

404-వ పేకు.

శుద్ధవసంతం

చూచినవా రెల్ల నన్నే సొరిచి 'నువ్వుతింతుచు

మా చనవు చెల్లించి మన్నించరాదా ॥ పల్లవి ॥

1. త. పా. - జేరాన్న. 2. త. పా. - ఉప్పరించురు.

యేమి వొడఁబరచేవు యేల నిలుచున్నాఁడవు

గోమున నావట్ల నిట్టే కూచుండరాదా

నీమాట మీరేనా నీవే నేఁ గానా

వాము లాయ వలపులు వడిఁబెట్ట కింకను

॥ చూచి ॥

కనురెప్పలు వేయవు కడుఁ జేయి చాఁచేవు

యెనసి యేపొట్టు నీరు నిచే పనా

పెనఁగినా నీతోను బెట్టిమాట రాచేనా

తనిసితి మాటలనే తమి యింకా రేఁచేవు

॥ చూచి ॥

సింగారించు కొంటివి చెక్కులనే నవ్వితివి

కొంగుపట్టి కూడితివి కొంకు దీరెను

యింగితాన శ్రీవేంకటేశ నీ రతి మెచ్చితి

సంగతాయఁ బనులెల్ల సతమాయ మననూ.

॥ చూచి ॥ 19

శ్రీరాగం

నీ చిత్త మెట్టుండినా నీ కుండఁ గాని

చేచేత మాపంటివారు చెనరక మానరూ

॥ వల్లవి ॥

1 మొకమోట గల సతి మొక్కనే నేరుచుఁ గాని

వెకలియై యెంతైనా 2 వెంగ మాడమ

అకటా నావంటి చుంకులైన చెలు లైతే నిన్ను

పకపక నవ్వి నిన్నుఁ బచ్చినేయ కుండరు

॥ నీచి ॥

పొంది పొరసిన యింతి పొదుగ నేరుచుఁ గాని

సందడించి వా దడిచి సాదించదు

మందలించి నావంటి మంకులైన వా రైతే

నింద వేసి తమనేర్చు నెరపనే చూతురు

॥ నీచి ॥

గుట్టు దెలిసినవారు గుణాన నుందురు గాని

వట్టి నిష్ఠూరము రాడి వలఁబెట్టరు

యిట్టే శ్రీవేంకటేశ యెనసి నావంటివారు

నెట్టన నీ రతిఁ గూడి నిన్ను బైపై మెత్తురు.

చి ॥ 20

కాంబోది

యేమనున్నచో నీ చిత్త మెఱుగ నేను
దీముగా నిం కామీదఁ దెలుసుకొమ్మి || పల్లవి ||

యెగసక్కేనకు నిన్ను నేమైనా నందుఁ గాని
పగటు నీమీద నాకుఁ బ్రాణము సుమ్మి
అగ ధయ్యానని నీతో నాడుకో వెఱుకుఁ గాని
మిగుల వలచినట్టి 'మెలఁతఁ జుమ్మి || యేమి ||

నవ్వులకు నీతో మిన్నక యలుగుదుఁగాని
నివ్వటిల్ల నీటు నీవే నేఁ జుమ్మి
జవ్వనమదాన నిన్ను జంకించి దూరుదుఁ గాని
పువ్వువలె నందరితోఁ దొగరుదుఁ జుమ్మి || యేమి ||

దార కాన గుట్టుతోడఁ దల వంచుకుందుఁ గాని
మేరతో నీపై తమి మిగులాఁ జుమ్మి
యిరీతి శ్రీవేంకటేశ యిట్టై నన్నుఁ గూడితిని
కోరికలు కోటానఁగొట్టు సుమ్మి. || యేమి || 21

అహిరి

వేగినంతా నిన్ను నేల వేసరించను
నీగతి దప్పకు చాలు నిండుకుందే నేను || పల్లవి ||

తనివి దీరని నీదయ 'గలిగితేఁ జాలు
వానరి నే నొక కొందై వుండే నేను
మన సిచ్చి నీవు నాతో చూటలాడితేఁ జాలు
వెనుబలము నేనుర విజ్ఞప్తిగే నేనూ || వేగి ||

నిచ్చలు నే నొకమారు నిన్నుఁ గనుఁగొంటేఁ జాలు
పచ్చిదీరే వేడుకల బతికే నేను
చెచ్చెర నా విన్నపము చెవి యొగ్గి పొరచేఁ జాలు
తచ్చి నీ మే లెప్పుడునుఁ దలఁచే నేనూ || వేగి ||

తల యెత్తి నామోము తప్పక చూచితేఁ జాలు

పెరిచేసి వలపుల వెలసే నేను

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యిట్టై నన్నుఁ గూడితిమి

చలివాసి యింక నిన్ను జిట్టిగానే నేనూ.

॥ వేగి ॥ 22

సామంతం

యెరవు నేనుక యీతఁడేల దూరనే

యిరవై తా నున్నాఁడంటా నేమి నేనేదే

॥ పల్లవి ॥

ముచ్చట లాడె నంటా మోహము చల్లె నంటా

యిచ్చనాఁ దనకు నే నేమి నేనేదే

కచ్చపెట్టి వుండె నంటా కడగోర గీరె నంటా

యిచ్చటఁ దనకు నేవ యేమి నేనేదే

॥ యెర ॥

పక్కనఁ దా నవ్వె నంటా పైఁ జేయి వేసె నంటా

యిక్కడఁ దన కతల కేమి నేనేదే

మిక్కిలి వలచె నంటా మేలి మిట్టై యాడె నంటా

యెక్కడ నైనా వేసా లేమి నేనేదే

॥ యెర ॥

కన్నులనే మొక్కె నంటా కౌఁగిటికిఁ జిక్కె నంటా

యెన్నిక గురుతులు మై నేమి నేనేదే

నన్ను శ్రీవేంకటేశఁడు నయమునఁ గూడె నంటా

యెన్ని మెచ్చు లని మెచ్చి యేమి నేనేదే.

॥ యెర ॥ 23

భవుళి

బతుకు మనవే యింకాఁ బైపైఁ దాను

రతికెల పిలిచేవే రాసీవే తాను

॥ పల్లవి ॥

ముచ్చటలే యాడి యాడి మొదల నను భ్రమించి

చెచ్చెరఁ బంథాన కింత నేనేఁగా తానూ

వచ్చి వచ్చి చేయి వేసి వాఁడు మోముకళఁ రేచి

పెచ్చురేగి యింత అట్లుపెట్లెఁగా తానూ

॥ బతు ॥

నంటు నేసి నవ్వి నవ్వి నాటకాలే పచరించి
యింటనే జాగరము నేయించెగా తాను
వెంట వెంటఁ దిరిగాడి వేమారుఁ గరఁగించి
చంట తనమున నాకు దక్కెఁగా తానూ

॥ బతు ॥

సొలపులఁ జూచి చూచి సొమ్ములెల్లా నాకు నిచ్చి
కొలఁది మీరఁగ నన్నుఁ గూడెఁగా తాను
యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డింత నన్ను మన్నించి
బలిమి నుర మెక్కించి పైకొనెఁగా తానూ.

॥ బతు ॥ 24

405-వ తేకు.

ముఖారి

యేమే మీసేరు పెల్ల నిఁక నెన్నఁదే
మోము చూచి గుట్టుతోనె మొక్కవలెఁ గాకా

॥ పల్లవి ॥

మాటలాడుకో రాదా మనసు లొక్కటి గాఁగ
గాటపు తొల్లిటి మీలో కపట మేలా
అటదాని కింతయేల ఆతఁ డేమి నేసినను
నాటిన చూపులఁ జూచి నవ్వవలెఁ గాకా

॥ యేమే ॥

బాసలు నేనుకోరాదా పంథములు సరిగాఁగ
వేసరని మీలోని వెరగు లేల
నేన వెట్టిన వారికి చింతించ నిఁక నేల
అసతో నాయము లెల్ల నంటవలెఁ గాకా

॥ యేమే ॥

కాఁగిలింతుకోరాదా కాల మీలోఁ దీరఁగ
చేగ దేరే మీలోని సిగ్గు లేల
వీఁగక న న్నపుడే శ్రీ వేంకటేశుఁడు గూడే
మాఁగిన మోవులతో సమ్మతిల్లవలెఁ గాకా.

॥ యేమే ॥ 25

భవుఁ

యీపాటికి పాటియేరా నీవు నే

నేవున మితి మీరితి నిఁక నెంత సేతువో

॥ పల్లవి ॥

మంకుదనమున నొక్కమాట నీతో నాడిలేను
కొంకక అదొక పెద్ద కొండ నేనేపు
జంకించి నిన్నుఁ గనక చలమునఁ దిట్టిలేను
అంతెలఁ జేరిచి పేర్చి అపు డెంత నేతువో

॥ యీపా ॥

చెనక రాఁగా నిన్నుఁ జేయి వట్టి నిలిపితే
కినిసి యిందరినీ సాకిరి వెట్టేపూ
పెనఁగి నిన్నుఁ గనక బెంచుపడఁ జేసితేను
మనసు కాంతాళముతో మరి యెంత నేతువో

॥ యీపా ॥

రతివేళ నీతోను రాజసాన నుండితేను
తతిఁగాఁక లేగి లేగి తమంచేవు
యితవై నన్నుఁ గనక యెలయించి నవ్విలేను
నతమై శ్రీ వేంకటేశ సుబ రెంత నేతువో.

॥ యీపా ॥ 26

హిందోళవసంతము

యేలే నాకు వేగిరము యింత నేమిటికి చింత
తాలిమి నాతఁడే నాకు దక్కి వుండేఁగరా

॥ పల్లవి ॥

ప్రియ మెంత గలిగినఁ బిలువక పత్తురా
నయముగల దంటాను నవ్వ వచ్చునా
క్రియ యెఱిఁగినయట్టి కిమ్ముల యిల్లాలికి
దయగలదాఁకా పతిఁ దగులుట గాకా

॥ యేలే ॥

బలి మెంత గలిగినఁ బైకొనఁగ వచ్చునా
చల మీదేరీ నంటాను జంకింతురా
కులకాంతలకుఁ దమ గుణముతోనే పతి
తలఁపులో మెలఁగుటే తగ వింతే కాకా

॥ యేలే ॥

మన్నించి యెంత గూడినా మందెమేలము చెల్లునా
మున్నిటి సుద్దులు నేను మొననేతురా
యన్నిటా శ్రీవేంకటేశుఁ డిప్పు డిచ్చే నన్నుఁ గూడే
కన్నెనైన నా కితఁడే గతి యంట గాకా.

॥ యేలే ॥ 27

1. కిము శబ్దమునకు బదులుగా ప్రయోగింప బడినది.
2. ఇది మొనరేయి యను పదము.

శంకరాభరణం

బలుములు చూపగఁ బని లేదు

పరిభోగము లని భాగ్యముకొలఁదీ

॥ పల్లవి ॥

వంతుకు నీ కిటు వలచిన మాకును

పంతము లాడఁగఁ బని లేదు

కాంతుఁ డని వేళ గాచుకుండఁగా

బంతుల నీ కృప భాగ్యము కొలఁదీ

॥ బలు ॥

యిచ్చకురాలనై యిటుండ నాకును

పచ్చినేయ నినుఁ బని లేదు

చెచ్చెర నీవేవ నేను కుండఁగా

బచ్చెన ముదములు భాగ్యముకొలఁదీ

॥ బలు ॥

తగిలి నీ కౌఁగిట తనిసిన మాకును

బగివాయఁగ నికఁ బని లేదు

అగడుగ శ్రీ వేంకటాధిప కూడితి

పగటురతులు మాభాగ్యముకొలఁదీ.

॥ బలు ॥ 28

గుండక్రియ

యెంతై న నేను నీయింతి ననరా

సంతసాన నుండితేను చన వియ్యవలదా

॥ పల్లవి ॥

నీపంటి రమణుఁడు నిచ్చ నాకుఁ గలుగఁగ

యేవల నారాజసము లెక్కుడే కాదా

భావించి నీవు రాఁగా నే 'బవ్వళించి వుంటి నంటా

వేవేలు దూరు లేల నీ విభవమే కాదా

॥ యెంతై ॥

యింతటి వాడవు నా యిచ్చలోనే వుండఁగాను

యెంత లేదు నాగర్వ మేమి చెప్పేది

పంతమాడి నేను నీపైఁ జేయి వేసితి నంటా

వింతమాట లాడేవు నీ వేడుకే కాదా

॥ యెంతై ॥

కరుణానిధివి నా కౌగిటిలో నుండఁగాను

యిరవైన సంపదకు నేది మేర

నిరతి శ్రీవేంకటేశ నిన్ను నేఁ గూడితి నంటా

గరిమెతో మెచ్చేవు ¹కఱతలే కాదా.

॥ యెంతై ॥ 29

శంకరాభరణం

యెట్టుండినా నీవే నన్ను నీదేరించుకొంట గాక

మెట్టిపట్టుకొని నిన్ను మెప్పించఁ గలనా

॥ పల్లవి ॥

మట్టుతోడ నీతో నేఘటకు మాటాడే నంటే

జట్టిగాని నీకు నేను సరిదాననా

వాట్టుక నీవద్దనుండి పూడిగాలు నేనే నంటే

నెట్టన నే నంతేసికి నేరుపరినా

॥ యెట్టు ॥

చనవు నేనుక నీతో సారెకు నవ్వే నంటే

యెనసిన నీ చిత్త మెరుఁగుదునా

పెనఁగి పెనఁగి నీకుఁ బ్రియాలు వుట్టించే నంటే

పెనక ముందు నేనంత వివేకినా

॥ యెట్టు ॥

కరఁగించి నే నిన్ను కౌగిటఁ జొక్కించే నంటే

సరవితో నే నంత చదివితిని

నిరతి శ్రీవేంకటేశ నీవే నన్నుఁ గూడితివి

దొరఁ జేసితివి నీవే దొడ్డదాననా.

॥ యెట్టు ॥ 30

406-వ తేకు.

మధ్యమావతి

యింటికి విచ్చేయ వయ్య యేమైనఁజేసేఁ గాని

కంటువాసినందుమీఁద కడుఁ దడ వేటికి

॥ పల్లవి ॥

నేర మెంచఁ బని లేదు నీకు నాకు నిఁకఁ బోదు

వారిపీరివలె బొంక వైపు గాదు

వోరి యని పిలిచితి వోపనని విగిసితి

కోరి నీకే మొక్కితిని కోప మిఁక నేటికి

॥ యింటి ॥

చలము సాదించ నేల సరుస నీకు నే నాల
యెలయించ నీవు నన్ను నిదె వేళ
తొలుత నేఁ బదరితి చొమ్మి నిన్ను జేసితిని
వలచి వచ్చితి నిక వట్టి పగ లేటికి

॥ యింటి ॥

జగదము లింత గద్దా సరి 'నున్నదాన నీవొద్ద
విగడా లిన్నియు నిక వినవద్దా
నిగిడి శ్రీవేంకటేశ నిన్నే నేఁ గూడితిని
తగులమయిన మీఁద తమకము లేటికి.

॥ యింటి ॥ 31

పాడి

ఆతనితో నీమాటే అనరమ్మ చెలులు చే
చేత నేనే అనే నంటే సిగ్గయ్యా నాకూ
వలపే నాకుఁ 'గలిగితే వద్ద నాతఁ డుండఁడా
వెలయునా బత్తి యిదె వెట్టి గాఁబోలు
నలి నేనే ఆల నైతే నాతో నాతఁడు నవ్వఁడా
బలిమి నేఁ బిలిచేది భ్రమ గాఁబోలు

॥ పల్లవి ॥

॥ ఆత ॥

నేనే తనకు నోమితే నిలిచి మాటాడఁడా
పూనిన నామేని కాక బొంకు గాఁబోలు
తానే నే నని యుంటే తల యెత్తి చూడఁడా
మానసి నా యడియాస మంకు గాఁబోలు.

॥ ఆత ॥

తను మెప్పించ నేర్చితే దయ నాపైఁ జేయఁడా
చనవరి నే నై నది సట గాఁబోలు
పనివడి శ్రీవేంకటపతి నన్ను నేఁడు గూడె
మనికైన యీ రతులు మన్నన గాఁబోలు.

॥ ఆత ॥ 32

గుండక్రియ

మొక్కితి నని చెప్పరే మొదలనే తనకును
చెక్కుచేతితోడఁ దననేవ నేనేవారము

॥ పల్లవి ॥

1. తే. పా. - మందాన, 2. తే. పా. - గలితే.

జగదాలు దీరు మని సారె సారె మిమ్ము నంపె

మగవారికి బలువా మగువలమూ

బిగినేవారమా తన ప్రియములోవారము

తగిలితే మరిఁ దగ దయలోనివారము -

॥ మొక్కి ॥

వేమరు నల్లంతనుండి విరుల నేల వేసినే

కామునమ్ముల తెక్కుడా కాంతలమూ

రా మనేటివారమా రతిలోనివారము

ఆమీఁదటి పనులకు నఱచేతి వారమూ

॥ మొక్కి ॥

చలము సాదించి తాను సారె బైఁ జేయి వేసి

వలపులకు వేళ వనితలమూ.

అలరి శ్రీవేంకటేశుఁ డబ్బై నన్నుఁ గూడె విడె

మలసితే నింతాఁ దన మనసులోవారమూ.

॥ మొక్కి ॥ 33

లలిత

విసిగేవు సుమ్మి నీవు విడువ నంటా నాపై

చనమైన దానఁ గాన వదల నే నిన్నును

॥ పల్లవి ॥

యీదా నాదా నుండి నన్ను నెంత విచారించకున్నా

నాడుకొందు నేను నీ యాల నంటాను

వోడక యిట్టె నీవు వొడ్డికిఁ బిలువకున్నా

తోడునీడనై వుండు తొలఁగి పో నెపుడు

॥ విసి ॥

మొగము చూచి నీవు మోనాన నట్టె వుంటే

నగుదు సూరకయైన నప్పునేసుక

వొగరుఁ దీపుగా నీవు వోరగండ్లఁ జూచిన

మగటిమిఁ బూసగొండిమాట తెల్లా నాడుదూ

॥ విసి ॥

అంతలో నీవు విచ్చేసి ఆయములు ముట్టితేను

సంతసాన నీ మోవి చవిగొందును

కాతుఁడ శ్రీవేంకటేశ కలసితి విట్టె నన్ను

పంతాన నిందుకే నిన్నుఁ బలుమారు మెత్తును.

॥ విసి ॥ 34

సామంతం

అయిదువాఁడా అతఁడు మాయెడకు

ఘటన నిప్పుదే నన్నుఁ గరుణించ కుండునా

॥ పల్లవి ॥

వేం నంటి మా కెల్ల వేగిరించ వచ్చునా

యేలిన యాతని చిత్త మింతే కాక

తాలిమి నాతఁ డేమైనా దయలేనివాఁడా

వోలి నూర కేమిటికో వున్నాఁడు గాకా

॥ అటు ॥

పిర రేచి యాతనినేఁ బిలిపించవచ్చునా

మరిగిన రమణుని మన్ననే కాక

పిర వెరిగినయట్టి సరసుఁడు గాఁడా

వారసి యేమి దలచి వున్నాఁడో కాకా

॥ అటు ॥

పచ్చినేసియాతని నే భ్రమయించవచ్చునా

యెచ్చటా శ్రీవేంకటేశు హితవే కాక

మెచ్చ నేరిచినయట్టి మేలువాఁడు గాఁడా

వాచ్చెము దీరుచఁ గాచుకున్నాఁడు గాకా.

॥ అటు ॥ శివ

శ్రీరాగం

నీ చిత్తముకొలఁది నే నడచుట గాక

చూచి చూచి నీతోడిసూచు నాకుఁ జెల్లునా

॥ పల్లవి ॥

పంతము లాడఁగ నేల పైకొని మొక్కుట గాక

వంతు లేక వలచు నావంటి దానికి

అంతటి మీఁదట నీవు అన్నిటాను దొరవు

కొంతైన నీ మీఁదఁ గోపగించఁ జెల్లునా

॥ నీచి ॥

కపటము లిక నేల కన్నుల నప్పుట గాక

యెప్పుడును నావంటి యిల్లాలికి

నెపమునఁ దొలుతనే నీయిచ్చ రాజవు

విపరీతముగ నిన్ను వెగ్గళించఁ జెల్లునా

॥ నీచి ॥

కావరించ నిక నేల కొఁగిలించు కొంటగాక
 కైవసపు నావంటి కాంతకును
 శ్రీవేంకటేశ్వర నీవే చేరి నన్నుఁ గూడితివి
 అవటించి యిక నిన్ను నలయించఁ జెల్లనా.

॥ నీచి ॥ 36

407-వ తేకు.

రామక్రియ

చంచలగుణము నాది సరి చీరుఁడవు నీవు
 నించి నీ మేలే నాపై నెరపవయ్యా
 సరి నెఱుఁగుదు నాపై సారె బత్తి¹ గలుగుత
 తరవాతికె రాకున్నఁ దమకింతును
 కరఁగుదు నీవు నాపైఁగల మన్నన దలఁచి
 తెరమరఁగైతే నే తెగువలె యాడుదు

॥ పల్లవి ॥

॥ చంచల ॥

వా దడుతుఁ జెలులతో వడి నీవు బొంక వని
 నా దెస చూడ కుండితే నమ్మకుండుదు
 సాద వని పొగడుదు సరి నెదురాడకున్న
 కా దందు నీవు పరాకై కడు నవ్వితేను

॥ చంచల ॥

చే యెత్తి మొక్కుదు నీవు చేసన్న నేసితేను
 వాయ నేసుకుండితేను సాదింతును
 యాయెడ శ్రీవేంకటేశ యిట్టై నన్నుఁ గూడితివి
 కాయజకేలికే నిన్నుఁ గమ్మరఁ బిలుతును.

॥ చంచల ॥ 37

గుండక్రియ

యాదగుఁ బెండ్లి యిద్దరిఁ జేసేము
 చేడెలాది యిది చెప్పరుగా

॥ పల్లవి ॥

పచ్చికబయళ్ళఁ బడఁతి యాడఁగా
 ముచ్చటఁ గృష్ణుఁడు మోహించి
 వెచ్చపు పూదండ వేసి వచ్చె నట
 గచ్చుల నాశనిఁ గానరుగా

॥ యాద ॥

ముత్తైపు ముంగిట ముదిత నడవఁగా
పుత్తముఁదే చెలివురమునసూ
చిత్తరువు వ్రాసి చెలఁగి వచ్చె నొక
జొత్తు మాని యిటు చూపరుగా

॥ యాడ ॥

కొత్త చవికెలోఁ గొమ్మ నిలిచితే
పొత్తునఁ దలఁబాలు వోసెనటా
యిత్తల శ్రీవేంకటేశుఁడు నవ్వుచు
హత్తి సతి గూడె నని పాదరుగా.

॥ యాడ ॥ 38

సౌరాష్ట్రం

యెఱపరికము లేల యెంత సేసేవు
తఱవతి పనులకుఁ దడవు గాదా

॥ పల్లవి ॥

కన్నుల కలికి నీకుఁ గాచుకున్న దదివో
వెన్నెలబయట నీవు విచ్చేసు దాఁకా
న న్నేల యెలయించేవు నాతో నేం నవ్వేవు
యిన్నేసి మాయలకుఁ జో బీడ సున్నదా

॥ యెఱ ॥

అసలఁ బొరుగుచెలి అలకించినదివో
వేసాల నీ మాట లెల్ల విన్నదాఁరాను
గాసిఁబెట్టకు నన్ను యేకతములు మాను నాతో
నీసటల కింతేసికల్లా నే నోపెనా

॥ యెఱ ॥

మునుపే ని న్నాపె గూడి మోము చూచినదివో
ననుపై సోరణగండ్ల నప్పు కొంచేను
యెనసితి విదె నన్ను యిప్పుడె శ్రీవేంకటేశ
చెనకే నీ చేతలకు చెప్ప సున్నదా.

॥ యెఱ ॥ 39

సామంతం

యిప్పుడే విచ్చేసితి విక నేలా

అప్పుటప్పటి యాసల వలనె నా మనసూ

॥ పల్లవి ॥

1. తడవతి తుని యండవరెను, ప్రాసకైఁబ్రాయబడినది.

పలిపించే వని యట్టే ప్రేమతోఁ గాచు జుండితి

చెలుల నంపే వంటఁ జెంగలించితి

అలరి నీవే వచ్చే వంటఁ నెదురుచూచితి

వెలలేని వేడుకల వేగఁ బొద్దు నాకును

॥ యిప్పు ॥

యింటిలో నున్నాఁడ వంటఁ నింతటాను వెదకితి

రంటి నంటఁ నీడ చూచి గదె వెట్టితి

అంటఁ బారి పట్టఁబోయి ఆయములు మరచితి

వెంటనే నాత్రమ తల వేగఁ బొద్దు నాకును

॥ యిప్పు ॥

సారె సారె నిన్నుఁ బాడి జాగరాలు చేసితిని

నీ రూపు దలపోసి నివ్వెరగైతి

యీ రీతి శ్రీవేంకటేశ యిట్టేనన్నుఁ గూడితివి

వే రతికేలి మన్నన వేగఁ బొద్దు నాకును.

॥ యిప్పు ॥ 40

దేశాశం

యింక నేల మా విన్నపా లిన్నియు నించే వున్నవి

సంకు దీర మాకు మీకు సారె మొక్కేమయ్యా

॥ పల్లవి ॥

యెప్పుడు చూతునో యంటఁ యింతి నిన్నుఁ దలపోసి

నిప్పిలఁ దన చెక్కులు చెమరించెను

అప్పుడే నీవు విచ్చేసి ఆపెమోము చూచి నవ్వి

విప్పుచు సురటిఁ గొని విడిచితి వయ్యా

॥ యింక ॥

యేమాచో నిన్నాడే నని యెదుట నీ వుండఁగాను

మోమోటానఁ బులకించి మోనాన గుండె

ఆమాటే నీవు నాడి అంగన మే నెల్లా నిండ

చే ముట్టి గుండవొడి నించితి గద వయ్యా

॥ యింక ॥

ఇట్టే నిన్ను నిలిపి ఇచ్చకము నేడే వంటఁ

దట్టమై శ్రీవేంకటేశ తమకించెను

అట్టి నీవూ నిలిచి అతివఁ గూడి మరియు

మట్టు మీరఁ జన విచ్చి మన్నించితి వయ్యా.

॥ యింక ॥ 41

సాళంగం

చేసిననేరమి నీతోఁ జెప్పక పోదు
దోసము లే దనవయ్య తొత్త నీకు నేను || పల్లవి ||

సడిఁ బెట్టినట్టి నా సవతి మచ్చరమున
తొడిఁబడ నూరకే దూరితి నిన్ను
జడిగొన్న ఆపెతోడి జగదపువేళ నిన్ను
వడి నాకాలు దాకినా వంగి మొక్క నైతిని || చేసి ||

గాఁటవుఁ బొరుగువారి కాంతాళవుఁ బరాకున
* మాటాడినా నీతోడ * మాటాడ నైతి
నాఁటఁగ నాపెఁ దిట్టుతా నా తమ్మ నీపైఁ బడితే
పాటించి తుడువ నైతిఁ బంత మియ్య నైతిని || చేసి ||

దిమ్మురేఁచే వారితోడఁ దిట్లాడే పరాకున
యెమ్మెతో నీవు వచ్చిన ¹ దెఱుగ నైతి
కమ్ముక శ్రీవేంకటేశ గక్కున నన్నుఁ గూడితి
నెమ్మది నా సంతసాన నిన్ను మెచ్చ నైతిని. || చేసి || 42

408-ప తేకు.

కేదారగాళ

చేముట్టఁ జుమ్మి నీవు నేసినందుకు
యే మౌదు నే నీకు నేల మొక్కే వయ్యా || పల్లవి ||

నవ్వుఁ జుమ్మి నే నీతో నాఁడు నీవు రానందుకు
నవ్వులు నీ లోలోనే నవ్వుకో వయ్యా
అవ్వలి మోమైతిఁ జుమ్మి ఆపె యింట నున్నందుకు
యెవ్వలెను నీకు నేను యేల పట్టే వయ్యా || చేము ||

మాటాడఁ జుమ్మి నీవు మాయలు నేసినందుకు
¹ మాటలు నీలో నాడుకో మాతో నేలయ్యా
నీటునఁ దిట్టితిఁ జుమ్మి నీ సుద్దులు విన్నందుకు
యేఁటికి బాఁతి మమ్ము నేల చూచే వయ్యా || చేము ||

* తే. పా.-మాటాడినా, 1. తే. పా.-దెరఁగ, 2. తే. పా.-మాట.

కొఁగిలించఁ జుమ్మి నీవు కాఁకలు నేసినందుకు
 కొఁగిట నీకు నీవె కైకొనవయ్యా
 వీఁగక శ్రీవేంకటేశ వేగ నన్నుఁ గూడితివి
 యేఁగుఁ బెండ్లి నేఁ డాయ నేల మెచ్చే వయ్యా. ॥ చేము ॥ 43

రీతిగాఁ

దగ్గరి నీ పున్నప్పుడే తలఁచఁ గాని
 సిగ్గున నేకతవేళఁ జింతింతురా ॥ పల్లవి ॥

నీవే కావలెఁ గాక నిచ్చ నే నాదేమాటకు
 వేవే రైన నోరుతురా వే రాకరు
 తావున నే నొకవేళ తలపోసి చూచుకొని
 కావిరి నా లోలోనే కరఁగుదురా ॥ దగ్గ ॥

నీ మనసే కావలె నే సొలసే సొలపుల
 వోమి(?) విరుగకుండునా వుండఁ బోటిది
 ఆ మేలు నాకు నాకె అప్పటప్పటి కెంచుక
 వేమరుఁ దల పూఁచుక వెర గొదురా ॥ దగ్గ ॥

నీ నేరుపే కావలె నే బిగినేయందు కెల్లా
 పూనుక మరొక్కడైతే పొందు గూడునా
 నే నిట్టై శ్రీవేంకటేశ నీ నా రతి నేఁడు చూచి
 నానఁగాఁ గలకాలము నవ్వుకొందురా. ॥ దగ్గ ॥ 44

సామంతం

యెంత జాణరో యీ కలికి
 కాంతుఁడ నీ భోగములకే తగునూ ॥ పల్లవి ॥

చెలి నీకొఁగిటిచెమటలఁ జేసెను
 చలువగ నిప్పురు జలకేలి
 అలరుచుఁ గుచముల నమముచుఁ జేసెను
 పలుమరు ముదములఁ బర్యతకేలి ॥ యెంత ॥

పైపైఁ బెనఁగుచు బాహులతలనే

వైపుగఁ జేసెను పనకేలి

చూపుల నీపయి సొలయుచుఁ జేసెను

పూఁపవసంతము పూవులకేలి

॥ యెంత ॥

అడుమిగ నట్టివి యధరామృతముల

సరిఁ జేసెను భోజనకేలి

కరఁగుచు శ్రీవేంకటేశ నేసెను

పరగిన రతులనె పరిణయకేలి.

॥ యెంత ॥ 45

దేసాళం

అన్నియుఁ గనేఁ గాక అప్పటి నేను

యెన్నరాని వేడుకల నెందు వోయే నేనూ

॥ పల్లవి ॥

అతివేషముల నీవు ఆన రెల్లాఁ బెట్టుకోఁగా

పతి మాటలాడ నాకుఁ బంతమా నీతో

జతనాన నీ గుణము చక్క నుంటేఁ జాలుఁ గాక

గతి నీవే అది నా భాగ్యము గాదా

॥ అన్ని ॥

తగవు లుపచరించి తాడుకాణకు రాఁగాను

జగదించ నాకు నేఁడు చలమా నీతో

వగదీర నీవె నావద్ద నుంటేఁ జాలుఁ గాక

తెగని నాపాలిటి దేవరవు గావా

॥ అన్ని ॥

మచ్చిక కౌఁగిటి నించి మంచ మెక్కు మనఁగాను

హెచ్చి నిన్ను దోయఁగ నే నెదురా నీతో

అచ్చమై శ్రీవేంకటేశ అట్ట నన్నుఁ గూడితివి

కొచ్చి కొచ్చి నేఁ గోరినకోరి కిదే కాదా.

॥ అన్ని ॥ 46

ముఖారి

యేది నీ జాణతన మిందులోనను

సోదించి నీ యెమ్మె నన్ను సూడు వట్టినా

॥ పల్లవి ॥

చేరి నీవు రాఁగాను సిగ్గువడి వాదిగితే
 ఆ రీతి నూరకే తిట్టవమ్మ మీఁదను
 మారుకు మారు ని న్నంటే మరి యేమి నేనేవు
 నీ రాజనమ్మ మా పయి నెపమ్మ వేసినా

॥ యేది ॥

ముప్పిరి నీవు చూడఁగా మునుఁగు నేఁ బెట్టుకొంటే
 వొప్పుగఁ బూవుల వేసె వొళ్ళు దాఁకను
 అప్పటి నే నిమ్మపంట నట్టె నిన్ను వేసితేను
 కప్పి నీ నేరువు నాపై మాత నేసినా

॥ యేది ॥

నెట్టన నీవు పైకోఁగా నివ్వెరగుతో నుండితే
 వొట్టి మదనముద్రలు వొళ్ళ నించితి
 గుట్టుతో శ్రీవేంకటేశ కూడితి నేనే నిన్ను
 దిట్ట నీ నవ్వులు మమ్ము దిమ్మురేచినా.

॥ యేది ॥ 47

పాడి

నీ వెంత నేసినాను నీ చిత్త మింతే కాక
 కైవసమైన యాతఁడు కాంతాళించినా

॥ పల్లవి ॥

నెట్టుకొని యీడనుండి నీతోనే మాటలాడి
 పట్టిన చలము మాని పలుకరాదా
 యిట్టె యెందో వుండె నంటా నింత నేతురా నీవు
 గుట్టుతోడివాఁ డతఁడు కోపగించినా

॥ నీవె ॥

అప్పటి నీ తిట్లకు నాతఁ డట్టే నవ్వు నవ్వి
 రెప్ప రెత్తి చూడరాదా రేసు లేటికే
 చెప్పించుకొందురా నీవు చేతికి లోనై నందుకు
 తప్పులేవివాఁ డతఁడు తమకించినా

॥ నీవె ॥

కన్నులనే నీకు మొక్కి కౌఁగిలించి నాతఁడు
 యిన్నేసి మతకా లేల యెనయ రాదా
 సన్నల శ్రీవేంకటేశుఁ జన విచ్చి కూడితివి
 మన్నించి లోనై నతఁడు మారుకొసినా.

॥ నీవె ॥ 48

19-వ పేకు.

భాగ

యెంతైన నా వోజ మానఁ దేమి నేతును
అంతరంగ మెల్లా నాతో నానతియ్యవయ్యా " పల్లవి "

నీ మన్నన పట్టుకొని నే నిందరీ నవ్వుదును
వేమరు నా రాజసాన విజ్ఞువీఁగుదు
చేముంచి యిదెల్లా నీ చిత్తము వచ్చునో రావో
ఆ మాట నాతో నీవానతియ్యవయ్యా " యెంతై "

పెంచిన మందెమేళాన పెక్కు వెంగే లాడుదును
కొంచక సవతులను కోపగించును
పంచల నీ పలపు లేపడఁతిపై నుండునో
అంచు మోవ నాకు నదే అనతియ్యవయ్యా " యెంతై "

యెనసినసంతసాన యెవ్వరినిఁ గైకొను
చనవున బొమ్మలనే జంకించును
వానర శ్రీవేంకటేశ వాక్క పైతి మిద్దిరము
అనుమాన మెల్లఁ చానె నానతియ్యవయ్యా. " యెంతై " 49

భవు

ననుపులేనిచనవు నా కేలయ్యా
యెనసినవారిమాటే ఇంపులు గాక " పల్లవి "

తగవులఁ బెట్టి పెట్టి తమకించి నిన్నుఁ దిట్టి
నగి నిన్ను సాదించ నా కేలయ్యా
మొగము చూడఁగా నీ మోహపు మున్ననవారే
అగ దెంతసేసినాను అమరుఁ గాక " నను "

నటలకే మొక్కు మొక్కి సంగడి నీ కాలు దొక్కి
నటనలే పచరించ నా కేలయ్యా
మటన మందెమేళాన గద్దించేవారే నీకు
చిటుకన నీ నేవలు నేసేరు గాక " నను "

కమ్మటి సన్నలు సేసి కాతరాన గురి వాసి
 నమ్మ సంతా బా సదుగ వా కేలయ్యా
 యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశ యిట్టై నన్నుఁ గూడితివి
 యెమ్మెలు నీ వెవ్వరైనా నెఱిగేరు గాకా. । నను ॥ 50

దేవగాంధారి

బడలి వున్నది మోము పచ్చి దేరీని
 చిడిముడిఁ బన్నీరు చిత్తగించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

విందువలె మా యింటికి విచ్చేసితి విన్నాళ్ళకు
 'కుందనపు పీఠమీఁదఁ గూచుండవయ్యా
 వొందిలి ని న్నంతేసి పుపచరించ నేరము
 అందపు నా చిలుకప్రియము వినవయ్యా ॥ బడ ॥

నా మోమై నన్నుఁ జూచి నవ్వితి విన్నాళ్ళకు
 కామించినా జవ్వనమేకా ని కేదయ్యా
 యే మనవలెనో నీతో నెఱిగము మాటాడ
 ఆమని మా మోవితేనె లారగించవయ్యా ॥ బడ ॥

కోరి నాపైఁ జేయి వేసి కూడితి విన్నాళ్ళకు
 కేరుచుఁ జుట్టమపు మొక్కించుకోవయ్యా
 యీ రీతి శ్రీవేంకటేశ యిత వేదో తెలియము
 నేరుపు నీబుద్ధి నాకు నేఁడు గృపనయ్యా. ॥ బడ ॥ 51

సాళంగం

నీవేమి నేతువయ్య నీవు మంచివాఁడవు
 ఆవల నీపాపము నిన్ననఁ జోరేది ॥ పల్లవి ॥

పాయపు నా వయనేకా పాసినప్పుడెల్ల నిన్ను
 తోయపుమాటల నిన్ను దూరించెను
 దాయి దండయినా తమకము తివియేకా
 నేయరాని వినయాలు నేయించెను ॥ నీవే ॥

తెగని నామనసేకా దిన దినమాసలనే

వెగటుగ నీ వెంటవెంటఁ దెప్పించె

మొగము చూచి నా మొగమోట మిదియేకా

నగుతానేమిటికైన నన్నేడి గట్టించెను

॥ నీవే ॥

పొందిన నా జన్మమేకా పొందు సేసీ నీతోడ

లంచవు కౌగిట లోలో లంకె బెట్టెను

యెంచఁగీ శ్రీవేంకటేశ చిట్టే నన్ను గూడితివి

మించిన నారతుల్ల మెప్పించెనూ.

॥ నీవే ॥ 52

దేశాళం

యింకాఁ జిన్నకూతురా యింతేలమ్మా

పొంకపు జవ్వని కిట్టే బుద్ధి చెప్పరమ్మా

॥ పల్లవి ॥

నెలవి నవ్వులుదేరి సిగ్గులు మోమునఁ గారీ

అలివేణి నిదేలని యడుగరమ్మా

బలిమిసేసి యకడు పైజేయి వేయఁగాను

వులికి గోళ్ళఁ జిమ్మి నొద్దనరమ్మా

॥ యింకా ॥

కన్నులకుఁ గెంపులెక్కె కాయము లోలోఁజొక్కె

యిన్నేసి సుద్దులు దనకెక్కడి వమ్మా

సన్నలు సేసి విభుఁడు చనవు మెరయఁగాను

నిన్నటనుండి యలిగీ నేఁడు మొక్కరమ్మా

॥ యింకా ॥

మకము మతి నిందెఁ దపము లన్నియుఁ బందె

సముకాన మోనములు చవి గావమ్మా

అమర శ్రీవేంకటేశుఁ డాదరించి కూడఁగాను

జమలి పంథము లిట్టే సరిఁ దూఁగినమ్మా.

॥ యింకా ॥ 53

దేశాక్షి

నే నున్నదాన నని నీ విటు లోగక

పూని యాపెనే పొగడుమీ విభుఁడా

॥ పల్లవి ॥

ఘనకుచగిరు లటు గదలఁగ వడిగా

వనిత నీ కెదురు వచ్చినదే

పెనఁగక నీ కాపె ప్రియములు చెప్పిన

చెనకి నీ వా పని నేయుమీ విభుఁడా

॥ నేను ॥

దవ్వుల మొక్కులఁ దరిగొని మాటల

జవ్వని వలపులు చల్లినదే

రవ్వగఁ గొఁగిట రలికిఁ దీసితే

నవ్వక కూడుమీ ననుపున విభుఁడా

॥ నేను ॥

మంతన మెఱుగక మఱి నినుఁగూడుచు

కాంత పయ్య దటు గప్పినదే

యింతలో శ్రీవేంకటేశ ననుఁ గూడితి

వంతయు నాపెనే అడుగుమీ విభుఁడా.

॥ నేను ॥ 54

410-వ తేకు

పిసాళం

మరిగి మూసి దాచ మన కేల

సొరిది నాతని కీపెఁ జూపరమ్మా

॥ పల్లవి ॥

చెక్కునఁ జేయి వెట్టుక చింతలఁ జిగురులమ్మీ

నిక్కువ విరహావేశ నీ లేమ

చొక్కపు విభుఁడు వేఁడె నుంకము దనకు వచ్చు

చిక్కెఁ దనపాలిటికిఁ జెప్పరమ్మ చెలులు

॥ మరిగి ॥

మనసునఁ గాంతాళించి మల్లెలఁ బువ్వులు గోసీ

యెనలేని తమకావ నీ యింతి

అనుగు విభుఁడు వాఁడె 'అరిగోలు దనసొమ్ము

వెనక ముందర విన్నవించరమ్మ చెలులూ

॥ మరిగి ॥

ముంచిన కూటములనె మోపులఁ బండ్లు దాచి

నెంచరాని యడియాస నీ లేమ

యెంచక శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే యీపెఁ గూడె

నంచెల నితనిఁ గొనియాడరమ్మ చెలులు.

॥ మరిగి ॥ 55

మంగళ కౌశిక

యెక్కడ వొయ్యేము మనమింతలోననూ

వెక్కసాలు నేయఁబోతే వెగటులై తోచువా || పల్లవి ||

వావులు దెలిపి నే నే వచ్చితే నవ్వేవు గాక

చే వట్టి తియ్యకువయ్య చెప్పే గాని

మోవి చూపి మాటాడితే మోహము చల్లేవు గాక

యీవేళ వేగిరించితే నెగనక్కెము గాదా || యెక్కడ ||

చేతు లెత్తి మొక్కి చేతనేసితే మెచ్చేవు గాక

కాతరించ నేటికయ్య కైకొనె గాని

యీతల నే గొనరితే యియ్యకొనె దప్పుడింతే

యేతులకుఁ బెనఁగితే నిచ్చకము లనరా || యెక్కడ ||

పంత మెచ్చి నీ కొంగు పట్టితే గూడేవు గాక

అంతలోనె కలసితి పడేమో కాని

చెంతల శ్రీవేంకటేశ చెల్లు నీకు నాకు నివి

మంతనాలు నెరపితే మాయలై నిలువవా. || యెక్కడ || 56

శంకరాభరణం

చెప్పఁగఁ జాలర సిగ్గుననూ

అప్పుడే నవ్వుల నలసితిని || పల్లవి ||

పాయకురా ననుఁ బైకొని నీ

మాయల పలవుల మరిగితిని

చేయి వేసి యింకాఁ జెనకేవా నీ

కాయపు సోకులఁ గరఁగితిని || చెప్పగ ||

మానకురా యిటు మాటాడిని

నానుడిబాసల్ నమ్మితిని

కానీ లే యెఱుఁగుదుఁ గత లేల

నేనే నీ వై నెగడితిని || చెప్పగ ||

వినువకురా వేయి వే యైనా

పుడివోని రతుల నొనరితిని

కడఁగిన శ్రీవేంకట విభుఁడా నీ

¹ గుడికొను కొఁగిటఁ గూడితిని.

॥ చెప్పగ ॥ 57

మాళవిగళ

యెందుకైన వత్తువు ని న్నెవ్వఁ దెఱుఁగు

నిందలకు వెరవవు నిలవయ్య చాలును

॥ పల్లవి ॥

వాసు పెక్కించి యెక్కించి వద్దన్నా మానక

యీసులు రేచితివి మా యిద్దరిలోన

వోసరించి మమ్మప్పటి నొడఁబరచ వచ్చేవు

నీ సుద్దు లెంత లేదు నిలవయ్య చాలును

॥ యెందు ॥

సన్నలు చేసి చేసి చలాలకే పోసీక

యిన్నేసి చేసితివి మా యిద్దరిలోన

నన్ను నాపెఁ గూడు మంటా నాయముఁ జెప్ప వచ్చేవు

నిన్న నే యన్నిఁ గంటిమి నిలవయ్య చాలును ॥ యెందు ॥

నగవులు నగి నగి నాటకాలకోప మన్న

యెగసక్కేలు చేసితి విద్దరిలోన

జిగి నిద్దరిఁ గూడితి శ్రీవేంకటేశుఁడ మమ్ము

నిగిడె నీ మతకాలు నిలవయ్య చాలును. ॥ యెందు ॥ 58

సాళంగం

అందుకు నే వద్దనేనా ఆయ్యో నిన్ను

మందలించి యిదె నొకమాయ సేయవలెనా

॥ పల్లవి ॥

విరహవేద నేవేళ విసిగిన నా విసువు

ఆరసి యెగ్గులు వట్టే వది యేరా

పొరి నెవ్వరింటికైనాఁ బోవలసో యీపొద్దు

వారసి నాపై నిదొక మాం వేసేవు

॥ అందుకు ॥

ననిచి యేకతవేళ నవ్వి నట్టి నవ్వులు
యెనసి రచ్చలఁ బెట్టే విది యేరా
మనసురానివాడవు మతకాలు నేసి నేను
పెనఁగఁ గానె నాతో బిగువు లాడేఱు

॥ అందుకు ॥

భావపరవశమునఁ బలికిన పలుకులు
చేవల వాడినేనేవు చెల్లఁ బోయెరా
యీవలఁ శ్రీవేంకటేశ యిట్టై నన్నుఁ గూడితివి
నావల్ల నుండవలసి నన్నుఁ గొనరేఱు.

॥ అందు ॥ 59

హిందోళవసంతం

ఆపెతో నిన్నియుఁ జెప్పేద 'దెఱంగను
తేపగాఁ దనగుఱాలు తెలిసెఁగా నాకునూ

॥ పల్లవి ॥

జగదాలు మానెఁగా సరుస వెనకటివి
యెగనక్కే లింక యెట్టయినఁ జేయనీ
నగితి నే తెఱంగక నామగఁ దంటానే
పగవానివలె నింత 'పఱచే 'దెఱంగనూ

॥ ఆపెతో ॥

మోములు చూచితిమిగా మోనాన నిద్దరమును
ఆమీదటిపనులు యెట్టయినఁ గానీ
దోమటివీడె మిచ్చితిఁ దొల్లిటివలె నంటానే
వేమరు నేఁ దన కింత వేసటా 'తెఱంగనూ

॥ ఆపెతో ॥

మనసులు గరఁగేఁగా మదనకేలిలోన
ననువు లన్నియును నే నడపేఁ గానీ
వానరి శ్రీవేంకటేశుఁ దొక్క పైతి నంటానే
చెనకితి గోర నిది సి గ్గవు 'తెఱంగనూ.

॥ ఆపెతో ॥ 60

411-వ తేకు

సాళంగనాట

కోరో కోరో రారో కోరి విడేలు

సారె సారె నిందరికిఁ జాటితిమి సుండి

॥ పల్లవి ॥

-
1. తే. పా.-దెరంగను, 2. తే. పా.-వరచేదె, 3. తే. పా.-దెరంగనూ,
4. తే. పా.-తెరంగను, 5. తే. పా.-దెరంగనూ.

పాలవారి పిన్నదాని బలిమి బెండ్లి నేయగ
నాల గాచే శ్రీకృష్ణునికే నడిగేరు
వోలివెట్టి అంకలోనె వంగరము బెట్టినారు
నీలవర్ణు సోబనులు నేడే సుండి

॥ కోరో ॥

చందమామ తోబుట్టుగు సరి నందగోపుని
నందనునిని బొంతనాలు చూచిరి
డిందుపడ నిద్దరికి తెర ఇట్టై పట్టినారు
అందియ్యరో తలబాల కాంతము సుండి

॥ కోరో ॥

జలధిరాజు కూతురు సరి శ్రీవేంకటపతి
లెలమితో వీడు లెల్ల నేగించినారు
కొలము కొలము గూడి కొంగులు ముడిచినారు
తలవర జక్కదనాలు తగులొంది.

॥ కోరో ॥ 61

పాడి

యిప్పుడే నే నే మన్న నిత వయ్యానా
ముప్పిరి నాపెమీద మోహము నీ కుండగా

॥ పల్లవి ॥

బాలు బాలు దానిచేతి సజగు తెంతలేదు
పోలించి ఇంతలో నేల పొగడేవు
నాలికత్తై దానిమాట నమ్మితివా నీ వప్పుడే
మూలల ములిగే మేలు ముందరనె వున్నది

॥ యిప్పుడే ॥

నగకు నీ వంతదాని నాటకపు జేతలకు
బిగిసి నీ వేల ఆనవెట్టుకొనేవు
మొగ మిచ్చలా పెడితే మొదలనే నిజమా
తగవుల బెట్ట నిన్ను దాచుకుండి గాక

॥ యిప్పుడే ॥

కరగకు నీవు దాని కొగిటి రతులకును
కెరలి ఇంతలో దమకించే వేల
ఇరవై శ్రీవేంకటేశ యిట్టే నన్ను గూడితివి
తెరమర గెల్ల బానె తెలుసుకో ఇంకను

॥ యిప్పుడే ॥ 62

నా

రంటికి(?) నొక్కటే మాట రమణుడ నీతోను
నంటున నీ చిత్త మెట్టో నాకింకఁ దెలియదు || పల్లవి ||

నీవే మంచివాడ వైతే నెరి నెం దుండిన నేమి
భావించి నిన్నుఁ బొగడఁ బనిలేదు
యే వంక నీవే నాకు నెరవులవాడ వైతే
ఆవటించి నిన్ను దూర నంత పని లేదూ || రంటికి ||

మనసు లేక మైతే మారు 'మాట లాడవట్టు
చనవుల విన్నపాలు చవి గావు
యెనయక జగదించి యిద్దర మిట్టే వుండిన
మనలోనే విన్నపాలు మరి చవిగావు || రంటికి ||

గక్కనఁ గూడితి మిట్టే కైవసమైతివి నాకు
యెక్కువ తక్కువ పంతా లింక నేలా
చక్కని శ్రీవేంకటేశ చలానకే నీ వుండితే
మక్కువలు పయిఁ జల్ల మరి యింక నేలా || రంటికి || 63

సాళంగం

ఆనలు వెట్టకు నన్ను నంతేసి నీవు
కానీ లే నీమతి నింత 'గలిగి తేనే చాలును || పల్లవి ||

నీ మాట నీకు వచ్చెనె ని న్నేమీ ననలేను
ఆమీఁదటిపను లిట్టె ఆడవలెనా
కామించి నేఁ బదరితే కక్కురితిదాన నొడు
యీ 'మెలఁత లిద్దరును 'యెఱిఁగుంటెఁ జాలును || ఆనలు ||

నిన్ను నే మెప్పించితిని నే నే మంచిదాన నైతి
సన్నలవలపు నీపైఁ జల్లవలెనా
నన్ను నే నే మెచ్చుకొంటే నగుఁజాలుదాన నొడు
నిన్ను నేటి పంతములు నిలిచితేఁ జాలునూ || ఆనలు ||

1. తే. పా. మాట, 2. తే. పా. - గలితేనె, 3. తే. పా. - మెలఁత,
4. తే. పా. - యెరిఁగుంటె.

నీవే నన్నుఁ గూడితివి నీ కౌఁగిట నున్నదాన
 యీ వేళనే మోవితేనె యియ్యవలెనా
 శ్రీవేంకటేశ నిన్నుఁ జెనకితే గల్పి నాదు
 యీ విదాన నా పొందు నీ కిత వైతేఁ జాలునూ ॥ ఆసలు ॥ 64

శ్రీరాగం

మొదల నేటికే మోనములూ
 కొదలుచు(?) నై నా గొణుగుడు గానీ ॥ పల్లవి ॥

పూరకయైనా నూకొనరాదా
 చేరి విభుఁడు కత చెప్పినదే
 ఆరయ నీ కోప మంత 'కలిగితే
 బీరపు రతులలో పెంతువు గానీ ॥ మొదల ॥

మొగమోటనైన మొక్కఁగ రాదా
 సొగిసి వి న్నతఁడు చూచినదే
 తెగువ నీ మతిని తిరముగఁ 'గలిగితే
 చిగురుమోపులలోఁ జీలుకుదు గానీ ॥ మొదల ॥

ననువు నేనుకొని నవ్వఁగ రాదా
 ఘనుఁడు పచ్చడము గప్పినదే
 యెననెను శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడు నిను
 కినిసి సరసములఁ గెరలుదు గానీ. ॥ మొదల ॥ 65

శంకరాభరణం

చెప్పరే యీ తగవు చెలులాల ఆకెకు
 కప్పీ ముద్దరాలి కేలే గయ్యాళితనమూ ॥ పల్లవి ॥

జవ్వనము గలిగితే సరసమాడఁగఁ జెల్లు
 నవ్వ నేర్చితే మాటాడ నాయ మగునూ
 రవ్వగా మొక్క నేర్చితే రతి జంకించఁగఁ దగు
 దవ్వుల నేమీ నేరవిదాని కేలే పగటు ॥ చెప్పరే ॥

వినయము గలిగితే వెన గర్వింబఁగఁ జెల్లు
మనసు దెలిసితేను మచ్చిక చూప నగు
పెనఁగ నేరిచితేను బెరసి పైకొనఁ దగు
నను పెఱఁగని లలనకు నేలే పంతమా

॥ చెప్పరే ॥

కూరిమి గలిగితేను గుట్టుతో నుండఁగఁ దగు
మేరతో నుండ నేర్పితే మించ నగును
యీ రీతి శ్రీవేంకటేశుఁడే నలమేలుమంగను
చేరి కూడె నిక నేలే చిత్తిణికిఁ దాలిమి.

॥ చెప్పరే ॥ 66

412-వ తేకు

ముఖారి

యేల రట్టు నేనుకొనే విందరిలో నీకు నీవే
అలరి నీ చేతలు నే నాడుకొనవచ్చునా

॥ పల్లవి ॥

మోము చూచితే నవ్వేపు మొదల నెవ్వతెవద్ద
యేమేమి నేసితివో యెఱఁగ నేను
చేముంచి ప్రియము లెల్లాఁ జెప్పే వప్పటి నాకు
నీ మనసులో సుద్దులు నీకే తెలుసును

॥ యేల ॥

మొక్కితే సిగ్గు వదేపు 'ముచ్చిలి యే వనితకు
అక్కడఁ బెండ్లికొడుకవై వచ్చితివో
చెక్కు నొక్కి వేఁడుకొని చేరి నన్నుఁ దగిలేవు
నిక్కపు నీ గుణములు నీకే తెలుసును

॥ యేల ॥

వట్టి తేనే యలికేపు పైపైనే సతిగురుతు
లిట్టె నీ మేనిమీఁద నెన్ని యున్నవో
అట్టె శ్రీవేంకటేశ అలమేలు మంగ నేను
నెట్టుకొని కూడితివి నీకే తెలుసునూ.

॥ యేల ॥ 67

పాడి

యెఱఁగనా తనసుద్దు లిన్నియు నే విననా

మఱి నాతో దొఱఁగుచు మందలించిఁగాక

॥ పల్లవి ॥

చెలిఁ జూచి పరాకు నేసుకొని నా ముందర

పొలసి నిన్ను నెట్లాఁ బొందు నేనేను

యెలమి నావద్ద వచ్చి యెఱుగనట్టే వున్నాఁడు

సొలసి ఇందాఁకా నెట్టు జూజాలందు నాడెనే ॥ యెఱుగ ॥

చేరవచ్చితే నాపెతో సిగ్గులు వదేటివాఁడు

సారెకు నెట్లా సరసము లాడెనే

హరిమి నన్నుఁ బాయక కూడినట్టే వున్నవాఁడు

గారవించి యెట్లా రేకలు వెట్టి అంపెనే ॥ యెఱుగ ॥

మగువఁ దాను తెరమఱుగుల నిన్నవారు

అగిలి యెట్లాడ మెడఁ దాళి గద్దెనే

అగి నలమేల్మంగను శ్రీవేంకటేశుఁడు దాను

పగటున నన్నుఁ గూడి పాయ రాపెఁ గూఁడెనే. ॥ యెఱుగ ॥ 68

లలిత

మది యేల దాచేపూ మాకు నీ వలపులు

యెఱిఁగినపనులకు నేల వొడ్డు వెఱుపు ॥ పల్లవి ॥

చెక్కు నొక్కి చేతుకొనెఁ జెలియ నిన్ను

కర్కున నీమోమునఁ గళ రెక్కెను

చొక్కటియై యాకె నీవాడి పడ్డెను

చుక్కువతో నీ మేనఁ జెమటలు నిండెను ॥ మఱి ॥

ఆపర చన్నుల నొత్తె నంగన నిన్ను

మీ నెల్లఁ బులికించె మిక్కిలి నీకు

దానఁబెట్టి యాకె నీతో నవ్వు నవ్వెను

రాసుకగా నీ మనసు కరఁగి చొక్కితివి ॥ మఱి ॥

పొంది నిన్నుఁ గొఁగిలిచె భూరమణి

మించె నీకు నానందము మీఁదమీఁదనూ

యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశ యే సలమేలుమంగను

అంచెల నన్నేలితివి ఆకె నిన్ను మెచ్చెనూ. ॥ మఱి ॥ 69

హిజ్జిజి

నే నే ప్రియము చెప్పే నే దిందుకు రమ్మనవే
తానే ¹ యెఱుగు నా తన సంది తగవు || పల్లవి ||

అటదియైనదానికి అణకువ వలె గాక
యీటలేని మగవాని కేలే యిది
గాటమైన వినయమూ గాంతకే వలె గాక
మాటలేని నాయకుడు మరి కడమ లేలే || నేనే ||

పనితయైనదానికి వంచనయు వలె గాక
ఘనుడైనవాని కేలే కమ్మటినిది
పెనఁగుచు గామినికి పిలువఁగవలె గాక
యెనలేని పంతగాఁడు యిక నేలే తనకు || నేనే ||

చేవులే నదానికి వొద్దిక మొక్కవలె గాక
శ్రీవేంకటేశ్వరు కేలే సిగ్గుతో నిది
కైవసమై అలమేల్మంగను తానే నన్ను గూడె
చేవ మీరినట్టి జాణ చెప్ప నేలే తనకూ. || నేనే || 70

సామంతం

నీకును నివియే నేరుపులు
కైకొని యీ కాంతఁ గరుణ నేలుమూ || పల్లవి ||

చనవరి కాంతలు జరసి(?) పలికితే
మనసునఁ బెట్టఁడు మగవాఁడు
పనివడి వలపునఁ బై జేయి వేసిన
వినయముగాఁ గొను వేడుకతోను || నీకును ||

అసతోడ సతి ఆయము లంటితే
వేసరఁగ రాదు విభునికిని
వోసరించ కటు వుదుటన నవ్విన
రాసి కెక్క సంతోసము నెరపు || నీకును ||

కడు ననిచిన చెలిఁ గొఁగిట నించితే
 విడు మని యెంచఁడు విభుఁ దెపుడ్డు
 బడి నలమేల్మంగపతి శ్రీవేంకటేశ
 అడరి యేలితివి ఆ తగ వాయ.

॥ నీకును ॥ 71

భైరవి

యిందుముఖిఁ గరుణించు మింతట నీవు
 యెందఁకా విన్నవించేము యింకా నీకూ ॥ పల్లవి ॥
 మగువకు నీవిచ్చిన మాటపట్టు దలఁచుకో
 తగినచుట్టరికము దలఁచుకో
 మొగి నాపెయెడకు నీ మొగమోట దలఁచుకో
 నగుతా సరసమాడే ననువు దలఁచుకో ॥ యిందు ॥
 పడఁతిపై నీవు నేసేబత్తి యైనాఁ దలఁచుకో
 తడఁబడే రతిపొందు దలఁచుకో
 కడు బుజ్జగించే నీకరుణ దలఁచుకో
 బడివాయకుండేటి నీ భావము దలఁచుకో ॥ యిందు ॥
 అలమేల్మంగకు రేచే యాస లిట్టే తలఁచుకో
 తలకొన్న నీ వేడుక దలఁచుకో
 యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీతె నిట్టే యేలితివి
 పిలిచి మన్నించే నీ బిరుదు దలఁచుకో. ॥ యిందు ॥ 72

413-వ తేకు.

సామంతం

నే నెంతదానను నీవే యెక్కుడు గాక
 పూని యెంత సంకోషింతు పూచి పట్టి నిన్నునూ ॥ పల్లవి ॥
 మగువల నీవెంత మన్నించి యేలినాను
 నెగడు లోకములోన నీ కీరితి
 తగిలి నీవెంత పెద్దరికము నేసినాను
 పొగడుదురు నిన్నునే పొలఁతు లిందరును ॥ నేనెంత ॥

పూడిగవువారి నెట్టు వుపచరించి మెచ్చినా
తోడ నీ వుదారత్వమే దొడ్డై వుండును
వేడుకతో నీ వెన్ని విధముల రక్షించినా
వాడికతో మెత్తురు నీ వాసివన్నె రెల్లాను || నేనెంత ||

నీవే గతి యనువారి నీ విట్టే మనిపినాను
భావించి చూడ నీ ప్రతాపమే నిందెను
వే వేరై యలమేల్మంగ విభుఁడ శ్రీవేంకటేశ
దైవమా యేలి తి దంతయును నీ సంపదే. || నేనెంత || 73

బాళి

పదివేలు మొక్కులు నీ పాదాలకు మొక్కే నిదే
యిదె నిన్ను వేడుకొనే నింటికి రావయ్యా || పల్లవి ||

పొత్తుల మాటలు నిన్నుఁ బొదిగి యే మాడితినో
చిత్తగించి నాపై దయ సేయవయ్యా
కొత్తలుగా నే నెంత గునిసి జంకించితినో
ఇత్తల నోరుచుకొని యింటికి రావయ్యా || పదివేలు ||

చెనకి నిన్నే మేమి సేతలు సేసితినో
మనవి చేకొని నన్ను మన్నించవయ్యా
తనివిదీరఁగ నిన్ను తప్పు రెట్టు వట్టితినో
యెనసి నవ్వు సేసుక ఇంటికి రావయ్యా || పదివేలు ||

కడుఁ దమకించి చనుఁగవ నిన్నె ట్టొత్తితినో
'చిడిముడితో నన్ను రక్షించుకోవయ్యా
అదరి శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
యెడయ కేలితి విట్టే యింటికి రావయ్యా. || పదివేలు || 74

గౌళ

యెంత కాతరపు దని యెంచేవు గనక నీవు
సంతోసాన సారె నిన్ను జరతుఁ జుమ్మి || పల్లవి ||

తలఁపులో నీవు నాపై దయగల ¹ దెఱుఁగుదు

వలపు మిక్కుటమై సొలతుఁ గాని

చలివాయ నీవు నాకు చన విమ్పు దెఱుఁగుదు

పిలిచి నీతో నూరకె పెనఁగుదుఁ గాని

॥ యెంత ॥

చేరి నాతోఁ గాఁపురము నేనేది నే నెఱుఁగుదు

కోరి నీపై బత్తితోడ గునుతుఁ గాని

గారించి నీవు నన్నుఁ గలనేది నే నెఱుఁగుదు

కేరి నీ వింతరతికి వేగిరింతుఁ గాని

॥ యెంత ॥

పురముపైన న్నిడుక వుండేది నే నెఱుఁగుదు

సరసములకు నిన్ను సాదింతుఁ గాని

నిరతి శ్రీవేంకటేశ నే నలమేలుమంగను

పరగ నేలితి వింకాఁ బచారింతుఁ గాని

॥ యెంత ॥ 75

సాళంగనాట

యిట్టి భాగ్యము గంటిమి యిద్దరూ బదుకరయ్య

పట్టము గట్టుకొంటివి పచ్చి దేరె నయ్యా

॥ పల్లవి ॥

చెలియ తోడే నీకు ¹ సింహాసనపు గడ్డె

అలరుఁ జూపులే రత్నాభిషేకము

చలువైన నవ్వులే ఛత్రచామరములు

కలిగె నీ కింక నేమి గావలె నయ్యా

॥ యిట్టి ॥

చనుఁగవలే నీకు సామ్రాజ్యదుర్గములు

నినుపు మోవితేనెలు నిచ్చతోనాలు

వాసరిన కౌగిలే వుండెడి నీ నగరు

యెనయ నబ్బె నీ భాగ్య మీదేరె నయ్యా

॥ యిట్టి ॥

రతిచెనకులే నీకు రవణపు సొమ్ములు

సతతపుఁ గూటమే సర్వసంపద

యితవై శ్రీవేంకటేశ యీకె యలమేలుమంగ

సత మాయ మమ్ము నేలి జాణ వై తివయ్యా

॥ యిట్టి ॥ 76

సారాష్ట్రం

యాతడు దయగలడు యెప్పుడును నీమీఁద
చేతురార నీకు నీవే నేవ లెల్లా జేయవే || పల్లవి ||

యిచ్చక మాడితే జాలు చెదురు మాటాన వచ్చు
పచ్చి దేర సతికి నీ పతితోను
చెచ్చెర మొక్కితే జాలు నేత లన్ని జేయవచ్చు
యిచ్చట నితనికేగా నేటికి లోగేవే || యాతడు ||

చెంది నవ్వితే జాలు చెనకులు నించవచ్చు
మందలించి వనితకు మగనితోను
పొందులు నేసితే జాలు దొమ్మలఁ జంకించ వచ్చు
అందరిముందరా నేల అనుమానించేవే || యాతడు ||

ప్రియము చెప్పితే జాలు బిగ్గె గొఁగినించవచ్చు
నయగారికాంతకు నాభునితోను
చయ నలమేల్మంగ నితడు శ్రీవేంకటేశుఁడు
క్రియతో గూడె నింక జయ 'మయ్యె నిపుడూ. || యాతడు || 77

ధన్వాసి

చూచినారు దయ పుట్టె సొంపగు నీ చిత్త మెట్టో
కాచి నీకు మొక్కె కప్పుర గంది || పల్లవి ||

కూరిమి గొసరె నిన్ను గొచ్చి కొచ్చి ఇందాకా
చేరదేసి కన్నుల చెలియ
నేరుపుల మాటల నీకుఁ బ్రియములు చెప్పె
సారె వినయముతో జవరాలూ చూచి ||

వాట్టుక నీ కైలా గిచ్చి వూడిగా లెల్లా జేసె
పట్టెదేసి గుబ్బల పడఁతి
నెట్టుకొన్న యాసతోడ నిండుసరసము లాడె
దట్టపు నవ్వులతోడ తగు ముద్దరాలు || చూచి ||

సమ్మతించఁ జేసి నిన్ను సారె సారెఁ గొఁగిలిందె
 కమ్ముక మూరెఁగుఁగొప్ప కలికి
 యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశ యీతె యలమేలుమంగ
 నెమ్మి నీ రతి వెలనె నిచ్చ పెండ్లికూతురూ ॥ చూచి ॥ 78

414-వ తేకు

మధ్యమావతి

యిన్నిటా మన్నించితివి యీ 'మే తెఱుఁగు నింతి
 విన్నదాఁకా సుద్దులకు వేడుక నేసీని ॥ పల్లవి ॥

చిత్తమునఁ బట్టెనా చేసిన విన్నపములు
 బత్తి నీపైఁ జేసినది ఛావించితివా
 మత్తిలి నీ దేవులకు మారుమాట లేమంటివి
 యిత్తల నాకె నీ రాక కెదురుచూచిని ॥ యిన్ని ॥

కంటి వాని కంపిన కానిక తెల్లఁ గన్నుల
 ఇంటికి రమ్మన్నందుకు నియ్యకొంటివా
 అంటిన నీ తలఁపు లేమని వక్కఁజింతు నేను
 నంటున నీ కూటమికి నమ్మి కాచుకున్నది ॥ యిన్ని ॥

అవధరించితివా అదివో అలమేల్మంగ
 జవళి శ్రీవేంకటేశ సతమైతివా
 భువి నిట్టై సంతతము పొసఁగఁగ మన్నించేవా
 వివరించు దాఁకా నన్ను వెనఁ జూచుకున్నది. ॥ యిన్ని ॥ 79

ఆహారి

యేల తప్పించుకొనేవు యియ్యకోరాదా.

వాలాయించిన పనులు వద్దనఁగ వచ్చునా ॥ పల్లవి ॥

మచ్చితై న సతి నిన్ను మలసి కౌఁగిలించితే
 యిచ్చగించవలెఁ గాని యెడయరాదు
 రచ్చఁబడ్డ వలపులు రమణ నణఁగునా
 తచ్చి కస్తూరి పూసితే దాఁగునా వాసనలు ॥ యేల ॥

వేడుకక తెయ్యెనది వీడెము చేతి కిచ్చితే
 తోడనే యందుటగాని తొలఁగరాదు
 కూడిన తొల్లిటిపొందు గూఁటఁ బెట్టితే నుండునా
 నీడగా మొయిలు వచ్చితే నీవు చొచ్చుఁ గలవా || యేల ||

కలికియైనది నీపై గక్కన నేన పెట్టితే
 పిలిచి యలమి యిఁకఁ బెనఁగరాదు
 అలమేలుమంగపతివైన శ్రీవేంకటేశ్వర
 యిల మేన వారి వాని యెంతైనఁ బాసునా. || యేల || 80

లలిత

పేరటాండ్లు సోదాన బెరసి పాడేరు గాని
 చేరి మాకు సంకోసము నేయుఁడి ఇప్పుడు || పల్లవి ||

చెంగలి చూపులఁ జూచెఁ జెలియ నిన్ను
 అంగవించి నవ్వితివి అందుకు నీవు
 సంగ తాయ నిద్దరికి సరిమోహము
 సింగరపుఁ బెండ్లిపీటఁ జెంది కూచుండరయ్యా || పేర ||

సరసపుమాట లాడె సకియ నీతో
 నిరవుగ సమ్మతించి ఇయ్యకొంటివి
 అరుదుగఁ దారుకాణ లాయ మీ పొందు
 సరవిగా మీరు నేసలు చల్లరయ్యా || పేర ||

అట్టే నీపైఁ జేయి వేసే నలమేల్మంగ
 గట్టిగా శ్రీవేంకటేశ కౌగిలించితి
 గుట్టు దెలిసెను మీ మీ గుణము రెల్లా
 నెట్టుకొని పాయక మీ నేర్పులు చూపరయ్యా. || పేర || 81

మాళవిగౌళ

కొమ్మ నిన్నుఁ బొగడె నీగుణము రెల్లా నెంచి
 యిమ్ముల నీ విద్యలకు నెంత జాణవో || పల్లవి ||

కాపురము నేనేవారి గరుజించి నేరుతువు
 చేపట్టి లాలనము నేయనేర్తువు
 తీపుల మాటలు నేర్పి తిట్టుకొని నేరుతువు
 యేపొద్దు జెలుల మిఠ నేమి విన్నవించేము " కొమ్మ "

కోరినట్లు రతులలో గూడి యుండ నేరుతువు
 కూరిమి నేవ నేయించుకొన నేర్తువు
 సారె సారె నవ్వు నవ్వి సంసమాద నేర్తువు
 యారీతి జెలులము యేమి విన్నవించేము " కొమ్మ "

చిత్తగించి పెండ్లాడి నేనవెట్టి నేరుతువు
 కొత్తలుగా మన్నించి కూడ నేర్తువు
 బత్తితో నలమేల్కొంగపతివి శ్రీవేంకటేశ
 యిత్రల చెలులము నే మేమి విన్నవించేము. " కొమ్మ " 82

రామక్రియ

మేలయ్య మన్నించితివి ' మెలఁత నీ వేళ గాచి
 తారిమిలో నిన్ను నిచ్చే దక్కఁగొనవలెను " పల్లవి "

ముకొన్న జవ్వనము అది యెంత గలిగినా
 కామించి నీ కరుణ గలదే కాంత
 నేమముతో నాకె యెంత నేరుపులు నేరిచినా
 దోమటి నీ మోవితేనె దొరకుటే భాగ్యము " మేల "

వే వేలు చక్కఁదనాల విజ్ఞప్తిగూఁచుండినాను
 నీవు చేపట్టినదే నెయ్యపుసతి
 తావుకొని మరి యెన్ని తా నోములు నోచినాను
 వోవరిలోని దేవురై వుండినదే భాగ్యము " మేల "

సాదించి మిక్కిలి యెంత సంపద గలిగినా నీ
 వాదరించి కూడినదే అలమేల్కొంగ
 మోదపు శ్రీవేంకటేశ మంచి యీకె యెట్లుండినా
 అది గొన్న నీ రతు లప్పినదే భాగ్యము. " మేల " 83

సంగీతము

సంతోసాన నుండరో సమలా

మంతనాన నాతదే మన్నించే గాని

“ పల్లవి ”

తెలుగును మాటవట్టి చిత్తము గలగవట్టి

మలసి యాతదే నమ్మ మన్నించే గాని

చలిమి నేయగ వట్టి పదిలి పెనగ వట్టి

నెలకొన్న బాపురము నెరవేర్చే గాని

“ సంతో ”

సన్నలు నేయగ వట్టి చలము సాదించివట్టి

యిన్నిటా నాతదే నమ్మ నే లీగని

విన్ను బోవ వట్టి మరి వెలవెలగ వారి వట్టి

పన్నుకొన్న వేడుకలు పచరించే గాని

“ సంతో ”

కొంగువట్టి తియ్యవట్టి కొనిన వాలయవట్టి

యింగిత మెఱిగి తానే మెనసే గాని

అంగపు శ్రీవేంకటేశుల చలమెల్లంగను నేయ

చెంగట గూడె నింతా ఉత్తగించే గాని

“ సంతో ” ౧౧

415-వ తేకు

సంగీతము

నీ మన నెట్టు తెలుగు నే మెంతవారము

మోము చూచి నీ కిందుకే మెత్తేము నేము

“ పల్లవి ”

వాక్కతెనై బరానైన ట్టుందుకుపు

గక్కన మా మోము చూచి కరుణించుపు

నిక్కపు రాజసములు నెరపుదుపు

మక్కువఁ జేయి చాచి మన్నింతుపు

“ నీమ ”

కుమ్మరింపు స్వగంధో గుట్టు నేకుపు

సమ్మతించి యంతరీనే చన విత్తుపు

యెమ్మెలకు నింపు చల్లి యెరియింతుపు

కమ్మర నేపొద్దూ నా కొఁగిదనే వుండుపు

“ నీమ ”

వేడుకకు నీవు నెలవి నవ్వుదువు
జోడు గూడి నీ మహిమ చూపుదువు
యీడనే శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
జాడ దప్పక నీ మోవిచవులు చూపుదువు.

॥ నీమ ॥ 85

శ్రీరాగం

వనితలు నీకే వలచు పేమరుదు
వినయము చేకొని వెన నేలుదువు

॥ పల్లవి ॥

సిగ్గులు దేర్తువు చెలుల 'మన నెఱిగి
యెగ్గులు వట్టిక యెనయుదువు
దిగ్గన నలుకలు దేర్చి మన్నింతువు
నిగ్గుల సతులకు నిధానమవు

॥ వని ॥

సమ్మతి నేతువు చనవు లొసఁగుదువు
నమ్మఁదిరిగి మరి నవ్వుదువు
తెమ్మలుగా మోవికేనె లొసఁగుదువు
కొమ్మల పాలిటి కొంగుపసిడివి

॥ వని ॥

తగవు నడపుదువు దయలు దలఁతువు
నిగిడి శ్రీవేంకటనిలయుఁడవు
జిగి నలమేలుమంగ నగు ననుఁ గూడితి
మగువలపాలిటి మనోరథమవు.

॥ వని ॥ 86

దేశాక్షి

యెవ్వరిఁ బోలుదు నే నీ యింతులలోన
నివ్వటిల్ల వలచి మన్నించితివి గాక

॥ పల్లవి ॥

చిత్తము రా నేవ నీకుఁ జేనేటివారమా
హత్తి నిన్నుఁ గొలిచేటి 'యంతవారమా
బత్తితోడ నిన్ను నంత భావించేటివారమా
కొత్తలుగా నన్ను మెచ్చి కొనియాడేవు గాక

॥ యెవ్వ ॥

నంటున నీతో సారెకు నవ్వేటివారమా
అంటి ముట్టి సరసము లాడేవారమా
జంటల నీ కిచ్చకము జరపేటివారమా
యింటనుండి నా రతుల నెననేవు గాకా || యెవ్వ ||

సొలపుఁ జూపులఁ జూచి చొక్కించేటివారమా
పిలిచి యిచ్చలను మెప్పించేవారమా
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలు మంగను
కలసి నన్ను నిట్టే కరుణించేవు గాకా || యెవ్వ || 87

ముఖారి

మిక్కిలి జాణ వొడువు మెచ్చి రిందరు నిన్ను
అక్కరతో నీ మహిమ అంతటాఁ జూపితివి || పల్లవి ||

నాకొఱకే వలచితి నన్ను నీ వింతేసి
చేకొని పెద్దరికము నేనేవు గాని
వాకమైన నీవు గుణవంతుఁడవు గన కిట్టె
మేకొని నీ కీరితి మెరయించు కొంటివి || మిక్కి ||

నా వేడుకకుఁగా నే నంటున నీతో నవ్వితి
నీ పూరకే కృప నాపై నించేవు గాని
భావించి యిన్నిటా నేరుపరివి గనక నేఁడు
వే వేగ సీత్రతాపమే వెలయించుకొంటివి || మిక్కి ||

నాలో నీ యాసలనే నమ్మి కొలువు నేసితి
పాలించి శ్రీవేంకటేశ యేలితి గానీ
మేలువాఁడవు గనక మించి యలమేల్మంగమ
మేలిమి నీ మంచితనమే నిలుపుకొంటివి. || మిక్కి || 88

ధన్నాసి

నే నే మని విన్నవించే నీ మంచితనమున
ఆనుకొన్న నాలోని అలయిక దేర్చువు ||

శ్రీ కాళహస్తి ఆన్నమ చాద్యం

నీ మనసు దెలియక నేఁ గూరిమి గొసరితే
నా మొగము చూచి నీవు నవ్వుదువూ
అము కొన్నఁమకము లటు నీకుఁ జూపితేను
ప్రేమ 'మెఱిగి నాతో' గాఁపురము నేతువూ || నేనే ||

నీడ నుండి చెమటతో నిన్నుదప్పక చూచితే
వేడుక మిగుల నన్ను వేడుకొందువు
వోడక నీపె బతిని వాడివట్టి తీసితేను
కూడ వచ్చి పానుపువైఁ గూచుండుదువు || నేనే ||

అక్కర గలిగి నీపై నాసల నే నుండితేను
గక్కన నందుకు నీవు కౌఁగిలింతువు
యిక్కువ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
మక్కువ న న్నేలితివి మరియు మన్నింతువు. || నేనే || 89

నాదరామశ్రీయ

కందువ రేపల్లెలోనే కానవచ్చె నీసుద్దులు
అందుకొని పొగడ ని న్నలవి గాదు || పల్లవి ||

వారికి వారికి నీవు వలచిన ట్టున్నాఁడవు
యీ రీతి నీ జాణతన మెటువంటిదో
కోరి నీ వెందరినైనాఁ గొలుపు నేయించు కొందు
చేరి నీ యోపిక యెంతో చెప్పరాదు || కందు ||

భావింప నెవ్వరికైనా పక్కనున్నట్టున్నాఁడవు
తావగు నీ విటరాయతన మెట్టిదో
వేవేలు సతులతోడ వేసారక మాటాడుదు
యేవల్లా నీ నేరుపు యెంచరాదు || కందు ||

అందరికొఁగిటఁ గూడి నట్లానే వున్నాఁడవు
అందిన నీ చుట్టరిక మది యెంతో
అందపు శ్రీవేంకటేశ ఆలమేల్మంగను నేను
పొందితివి నీగుణాలు పొగడరాదు. || కందు || 90

416-వ తేకు

కాంబోది

యిట్టుండ వలదా యెన్నితైన నీ గుణము

అట్టై నిన్నుఁ జూచి నాకు నరు దాయను

॥ పల్లవి ॥

మక్కువ తోడుత నా మనసు నీవె యెఱిఁగి

చక్కెర నీ మోవియ్యఁగ సంతోసమాయ

తక్కక యప్పటి నా తమకము గనుఁగొని

వెక్కుసాన నవ్వఁగాను వేడుకాయను

॥ యిట్టు ॥

వోముక నే విన్నవించే వుపమ నీకే తెలిసి

ల మాటే నాతో నాడఁగ నరు దాయను

కామించిన నాయాస గక్కన విచారించి

ప్రేమతోఁ గొఁగిలింపఁగ ప్రియమాయను

॥ యిట్టు ॥

యిందు నా కళలలో నీ యిక్కువలు నీవే యంటి

అంది రతులఁ గూడఁగా నానంద మాయ

అందపు శ్రీవేంకటేశ ఆలమేల్మంగను నేను

సందడి నన్నేలఁ గాను సమ్మతే యను.

॥ యిట్టు ॥ ॥

వరాళి

చెలియరో యీతఁ డిన్ని చింతల వాడే

చలివాపి తనమోవిచవులెల్లఁ జూపెనే

॥ పల్లవి ॥

తలవంచుకుండఁగాను తానే నా వొడ్డికి వచ్చి

కళ లంటి మొగము చెంగలింపించెనే

పలుకక వుండఁగాను పసగా నన్ను లాలించి

చెలరేఁగించి కతలు చెప్పించుకొనెనే

॥ చెలి ॥

సిగ్గువడి వుండఁగాను చెక్కు నొక్కి వేడుకొని

వెగ్గళముగా నన్ను వవ్వించెనే

తగ్గి దిగువ నుండఁగా దండఁ గూచుండఁ బెట్టుక

వొగ్గించి నోరఁ దమ్ముల మొనరఁగఁ బెట్టెనే

॥ చెలి ॥

గుట్టుతో నే నుండఁగాను కోరి శ్రీవేంకటేశుఁడు
 అట్టె నన్నుఁ గొఁగిలించి దిట్టఁ జేసెనే
 నెట్టుకొని మొక్కఁగాను నే నలమేల్మంగ నని
 చుట్టరికమునఁ గూడి సొంపు లిట్టే రేచెనే.

॥ చెలి ॥ 92

పాడి

పడఁతి భారము నీదే పరాకు నేయకు మింక

నడిఁ బెట్ట కిట్టే నీవే చన వియ్యవలెను

॥ పల్లవి ॥

సిగ్గుతో నున్నది చెలి నేనే విన్నపము రెల్లా

దిగ్గన నీలో నీవే తెలియవలె

యెగ్గు లేమీ నెంచదు ఇచ్చకురాలై వున్నది

అగ్గలమై నీవే ఇంకా నాదరించవలెను

॥ పడఁతి ॥

చింతతో నున్నది యీకె నేనేది నేవ రెల్లా

కాంతుఁడవు నీవే మరి కైకొనవలె

పంతములు నెరవదు భావించి నిన్నుఁ దాను

సంతోసించఁ జేసె నీవే సరిఁ గావ వలెను

॥ పడఁతి ॥

వినయముతో నున్నది వెన నీ లేమ కౌఁగిలి

పనివడి నీవే యిచ్చి పాలించవలె

ఘనుఁడ శ్రీవేంకటేశ కాంత యలమేల్మంగను

తనియ నీవే కూడి దక్కియుండవలెను.

॥ పడఁతి ॥ 93

కన్నడగౌళ

యింత వలపించుకొంటి విదివో నన్ను

యెంత కెంత నా యాసోదమేమి చెప్పే నయ్యా

॥ పల్లవి ॥

కన్నులఁ జూతు నిన్ను కరఁగుదు మనసులో

సన్నలనే నీ మోవిచవి గొందును

చన్నుల నొత్తఁ దలఁతు జలజలఁ జెమరింతు

యెన్నికలు నాలోనివి యేమి చెప్పేనయ్యా

॥ యింత ॥

చక్కఁదనాలకు మెత్తు సారెఁ జేయెత్తి మొక్కుదు
పక్క నున్నవానిఁగా భావించుకొందు
చొక్కి నిన్నుఁ జేరుకొందు జుమ్మనఁ బులికింతు
యిక్కువ నా తలపోత లేమి చెప్పే నయ్యా ॥ యెంత ॥

చెనకె నంటా వత్తు సిగ్గుపడుదు నంతలో
ననిచి శ్రీవేంకటేశ నవ్వుదు నీతో
అనిశము న న్నేలితి వలమేల్మంగను నేను
యెనసి నా కోరిక లేమి చెప్పేనయ్యా. ॥ యెంత ॥ 94

రామక్రియ

యెంత తమకీ నని న న్నెలయించేవు
చింత నీపైఁ బుట్టితేను చెమరించవలదా ॥ పల్లవి ॥

కన్నుల నీవు చూచితే గక్కన నెవ్వతెకైనా
మిన్నక యాస లెల్లాను మించ వలదా
సన్నలు నీవు నేసితే సరుగనఁ గొగి టిడి
పన్ని నీమీఁద మనసు పారఁగ వలదా ॥ యెంత ॥

యిచ్చలఁ జిన్ను లంటితే నెవ్వతెకైనా నిట్టే
రిచ్చలతో సిగ్గు లెల్లా రేఁగ వలదా
ముచ్చట మర్కము నీవు మోవఁగఁ బలికితేను
రచ్చలోన నైనా నవ్వు రావలదా ॥ యెంత ॥

నెట్టినఁ గొగిట నీవు నించితే నెవ్వతెకైనా
గట్టిగా సంతోస మిట్టై కప్పవలదా
అట్టి శ్రీవేంకటేశ ఆలమేల్మంగను నేను
జట్టిగా న న్నేలితివి సారె మెచ్చవలదా. ॥ యెంత ॥ 95

కొండమలహరి

కంటి నీగుణము లిట్టే కన్నులతుద నేను
జంటయై కొలిచితేను సంతోసమా నీకూ ॥ పల్లవి ॥

హత్తి నీకు నేవ నేనే యంగనలఁ గంచేను
చిత్తమునఁ బెట్టి రక్షింతువు నీవు
చిత్తి నీపైఁ గలిగితే భావ మెల్లాఁ జిగిరించు
గుత్తపు నీ నెలవుల గొబ్బున నవ్వు నిండు || కంటి ||

యెససి నీ పట్టుకు నిచ్చకము నెరపితే
ఘనమైన నీమనసు కడుఁ గరఁగు
ననువుతో నీ మొగము నాటుకొనఁ జూచితేను
గనులై మించి మదనకళ లెల్లా రేఁగునూ || కంటి ||

ఆయము తెచ్చిగి నీ యంగములు ముట్టితేను
పాయపు మదము నిదె పయి పై మించు
యాయెడ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
పాయక నన్నేలితివి పచ్చిదేరు సిగ్గులూ. || కంటి || 96

117-వ దేకు మంగళదాశిక

నేర మెన్నఁడును లేదు నెట్టినఁ దనవంకను
వోరుచుకొ మ్మనవే నే నొద్దిక మొక్కేను || పల్లవి ||

కడునాపైఁ దా మచ్చిక గలది నెఱుఁగుదునే
యెడయక మన్నించేది నెఱుఁగుదునే
నడుమ నవతు లట్టే నాలో సరి పెనఁగఁగా
నడలే కతను చూచి పలుకుదుఁ గాని || నేర ||

మిక్కిలిఁ దా నాకుఁ జేసే మేలూఁ దలఁతునే
తక్కక కరుణించేదీ దలఁతునే
శుక్కుట సతులు తనపొందులు చెప్పుకొనఁగ
తక్కక వెన నొపక తను నంచుఁ గాని || నేర ||

లలమి కా నన్నుఁ గూడెనందుకు మెచ్చితినే
మెలఁగి తనరతికి మెచ్చితినే
లలిఁ దా శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగనే నేను
వెలయాండ్ల యెమ్మెలు వినినప్పుడుఁ గాని. || నేర || 97

రామక్రియ

యెచ్చరిక దేవ నీకు నెక్కడ పరాకు

మచ్చిక నీమీద వే మారుఁ జల్లీని

॥ పల్లవి ॥

చెలి నీ యెదుట నదె చిత్తగించు మిప్పు డిట్టే

మలసి సొలసి నీతో మాటలాడిని

కలువపూవు లవె కానుకగాఁ గైకొని

పలుదెరఁగులఁ జేతఁ బట్టుకున్నది

॥ యెచ్చ ॥

వినయముతో నాకె విన్నప మవధరించు

ననువున నీకు మనవి చెప్పీని

తనివార నీవు గందము పూయించు కొమ్మిదె

కనుఁగొని నీకు వూడిగము సేసీని

॥ యెచ్చ ॥

సంగడి శ్రీవేంకటేశ చనవు లీదేరించు

చెంగట నలమేల్మంగ సేసవెట్టిని

యింగిత మెఱిఁగి నీవె యిన్నిటానుఁ గరుణించు

ముంగిటఁ గొలువు సేసి మోము చూచీని.

॥ యెచ్చ ॥ 98

మేఱఁదాళి

మేలే పతి నిన్నిటా మెప్పించితివి

నీలాగు లెల్లఁ గంటి నేరుపరి వాడువే

॥ పల్లవి ॥

వడ్డ నుండి దానిమీద వలపులు గడుమించు

అద్దుకొన్న మగవాని కలరుచును

వాద్దికై యంతటిమీద నూడిగాలు సేసితేను

పొద్దువాద్దుకుఁ జవులు పుట్టి తమి రేఁగును

॥ మేలే ॥

యిచ్చలాడే దానిపైనే యింపు లెల్లఁ బెనగొను

విచ్చనవిడి నుండేటి విభునికిని

పచ్చిగా నంతటిమీద బత్తి గదుఁ జూపితేను

నిచ్చకల్యాణములై నిందుకొను రతులు

॥ మేలే ॥

వినయపుదానిఁ గంటే వేడుకలు దైవారు
 ననువుఁ జుట్టరికపు నాయకునికి
 మును శ్రీవేంకటేశుఁడు నిను నలమేల్మంగ¹ను
 యెనసిఁ గొనరితేను యిచ్చు సిరు లిప్పుడే. || మేలే || 99

కన్నడగౌళ

కామినుల కెప్పుడునుఁ గలిగిన సాజమిది
 కా మగఁడు నే నాలను దయఁ జూడు మనవే || పల్లవి ||

చిత్తము రా నూడిగము నేసితిన్ నేయన్
 హత్తి యెదురుమాట లే మాడితిన్
 యెత్తి చేతుల మొక్కెను యిన్నిటికి నెలవుగా
 బత్తి చేకొని నన్నిట్టే పాయ కుండు మనవే || కామి ||

నిచ్చలు నుపచరించ నేరుతున్ నేరన్
 ఇచ్చ రతి నెంత యలయించితిన్
 యెచ్చు కుందులెల్లఁ దీర నిదివో ప్రియము చెప్పె
 మచ్చిక నలుక దేరి మన్నించు మనవే || కామి ||

యెనసి వేడుక మోవి యిచ్చితిన్ యియ్యన్
 చనుఁగవ నెంత వొత్తి జరసితిన్
 అనువై శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగను నేను
 చనవు చెల్లించి నన్ను సారెఁ గూడు మనవే. || కామి || 100

నాదరామక్రియ

రతిరాజజనక వో రామామనోహర
 తతితోడఁ బురుషోత్తముఁడవు నీవే || పల్లవి ||

సతుల మన నెఱిఁగి సరసము లాడవలె
 యితవుగాను మోవి యియ్యవలె
 మతకము లెల్ల మాని మర్మము లంటఁగవలె
 చతురుఁడ విన్నిటాను జాణవు నీవే || రతి ||

భావించి చూచేవారిఁ బక్కన లాలించవలె
 కై ననమై వలపులు గైకొనవలె
 చేవమీఱ నవ్వు నవ్వి సిగ్గు దేరుచవలె
 కోవిదుఁడ విందుకెల్లా గురువపు నీవే

॥ రతి ॥

తొట్టి యిందరికి నీ రతులు నేరుపఁగవలె
 నెట్టుకొని యేలి కృప నింపఁగవలె
 గట్టిగ నే నలమేల్మంగను నన్నుఁ గూడితివి
 యిట్టి గుణాల శ్రీవేంకటేశుఁడవు నీవే

॥ రతి ॥ 101

మాళవిగళ

యేమని పొగడవచ్చు నిదివో నీవిలాసము
 కామించి నిన్నుఁ బొందినకాంతదే భాగ్యమూ

॥ పల్లవి ॥

చొప్పుగా మన్నించి నీవు సుదతిఁ జూచితేను
 కప్పి మోమున మదనకళలు నిండే
 కొప్పు దువ్వి నీవు కొనగోరు పోకించితేను
 అప్పుడే జవ్వనసామ్రాజ్యము చెలరేఁగెనూ

॥ యేమని ॥

మన సిచ్చి నీ వీకెతో మాట లాడినంతలోనే
 వానరుడుఁ గుచగిరు లుప్పొంగెనూ
 పెనఁగుచు నొకమాటు ప్రియానఁ జేయి వట్టితే
 పనివడి తమకపు భంధారము నిండెనూ

॥ యేమని ॥

అలరి శ్రీవేంకటేశ ఆలమేల్మంగఁ గూడితే
 కల చక్కఁదన మెల్లాఁ గనుపట్టెనూ
 నిలిచి యీవేళనే నీవు దయఁ జూచితేనూ
 బలిమితో మోహన సంపద తెల్ల మించెనూ.

॥ యేమని ॥ 102

418-వ తేకు.

మధ్యమానతి

బానే మంచివారే మీరు అమ్మరో నోరు

వీనులారఁ బొగడితే విందుఁ గాక యతని

॥ పల్లవి ॥

చెలువుని దూరకురే చెలులాల

అలరి ప్రాణమై వుండు నాతఁడు నాకు

తలచుక వచ్చిఁ గాక తానే యీడకు

బలిమినేతు రటవే బత్తి నాపై గలఁడు

॥ బాసె ॥

రమణునిఁ గొంగు వట్టి రాఁ దియ్యకురే

అమరి నాపాలి దేవరై వుండును

తమిగలప్పుడు నన్నుఁ దానే కూడిని

తిమురుదురటే నాకు దిక్కయినవాఁ దీతఁడు

॥ బాసె ॥

సన్నల శ్రీవేంకటేశు జరసే రేరే

అన్నిటా నా కాతఁ డాత్మయై వుండును

మన్నించి కూడె నలమేల్మంగను నేను

పన్నుక నవ్వుదురటే పంతముతో జాణఁదూ.

॥ బాసె ॥ 103

ముఖారి

కాంతపై నెప్పుడు బత్తి గలవు నీవు

మంతనాన నేనూ నీకు మనవి చెప్పితిని

॥ పల్లవి ॥

అవధరించితివా అతివనిన్నపములు

తవిలి యిప్పుడు నీచిత్తము వచ్చునా

వివరించి నేఁ డాతె నీవే గతి యని వున్నది

యివలఁ జెలిఁ గనక యెచ్చరించే నేనూ

॥ కాంత ॥

కరుణించి చూచితివా కాంత యంపినకానికె

సరవితో నీ కది సమ్మతేయనా

నిరతిఁ దనయాసలు నీపైఁ బెట్టుకున్నది

పరిచారకురా లని భావము దెలిసెను

॥ కాంత ॥

అట్టే మన్నించితివా అలమేల్మంగనుఁ గూడి

వాట్టి శ్రీవేంకటేశ్వర వోవరిలోన

నెట్టిన సంతోసాన నిన్ను మెచ్చుచున్నది

యిట్టే పూడిగవువార మిద్దరిఁ బొగడేము.

॥ కాంత ॥ 104

సాళంగనాట

అతని నే నెఱుఁగుదు నాతఁడు నీ వో జెఱుఁగు

నీ తెరువు వచ్చితినా నీ కేలే పగటు

॥ పల్లవి ॥

నన్నుఁ బెండ్లాడె నతఁడు నాతో నవ్వె నతఁడు

నన్న లేమి నేనేవే సవతి నీవు

కన్నుల మొక్కితి నేను కందువ లంటితి నేను

నిన్ను నేమైనా నంటినా నీకేలే పగటు

॥ అతని ॥

చేయి వేసె నా మగఁడు సిగ్గు దేర్చె నా మగఁడు

చాయ లేమి చూపేవే సవతి నీవు

నాయ మడిగితి నేను ననుపై వుండితి నేను

నీ యెమ్మెలు వ ద్దంటినా నీ కేలే పగటు

॥ అతని ॥

అలమె శ్రీవేంకటేశుఁ డదె శ్రీవేంకటేశుఁడు

చల మేల మానవె సవతి నీవు

అలమేల్మంగను నేను అన్నిటా దేవుల నేను

నిలిచి నీ బత్తి గంటి నీ కేలే పగటు.

॥ అతని ॥ 105

శ్రీరాగం

రతిరాజ గురుఁడవు రమణిని నే నీకు

ఇతరము లెల్లాను యేమి చెప్పేమయ్యా

॥ పల్లవి ॥

వరుసల నీ చిత్తము వచ్చినదే కాపురము

అరసి నిన్నుఁ బాయని దది బదుకు

సరసము నీతో నాడే చనవే సౌఖ్యము

యెరవుల సుద్దు లిక నేమి చెప్పేమయ్యా

॥ రతి ॥

నెలవి నీవు నవ్వి న చెలువమె సఫలము

అలరి నీవు మాటాడు టది సంపద

తలచి నీకు వలచు దాని జన్మమే జన్మము

యెలమి నున్న కోరికె లేమి చెప్పేమయ్యా

॥ రతి ॥

దావించి నీవు చూచిన భాగ్యమే యెక్కుడు
తావుకొన్న నీ రతులే ధనదాన్యాలు
శ్రీవేంకటేశ్వర నే నీదేవి నలమేల్మంగను
యీవేళ నేలితి ఖంక నేమి చెప్పేమయ్యా.

॥ రతి ॥ 106

శంకరాభరణం

చెలులలో నేను చేసినభాగ్య మెట్టిదో
వెలలేని వేడుకలు విభుడే యెఱుంగునే
అందరికి మోహించిన అట్టే వుండుఁ గాని యాతఁ
డందులో నాపై బత్తియై యుండుఁ దాను
యిందరితో మాటలు తా నెన్నేసి ఆదీనాను
కందువ నాతోనే ఆ కత లెల్లాఁ చెప్పునే

॥ పల్లవి ॥

॥ చెలు ॥

గాలువులో కాంతలఁ బైకొని కనుఁగొను గాని
తలఁపులో నన్నే చూచుఁ దా నితఁడు
నెలపులఁ గొందరితో చేకొని నవ్వినాను
చలువల నాతోను సన్నలనే నవ్వునే

॥ చెలు ॥

అచ్చలాన నెవ్వరిపై నైనాఁ జేయి వేసుఁగాని
కచ్చపెట్టి నన్నే రతిఁ గొఁగించునే
యిచ్చల శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
మచ్చిక నాపైఁ గలఁడు మన్నించునే నన్నును.

॥ చెలు ॥ 107

బైరవి

యిది నాకుఁ బదివేలు యెప్పుడూ నీ దాననే
కొదలేక యెప్పుడైనాఁ గూడేవు గాని
యేపొద్దూ నేఁ గాలువులో నిటు దవ్వలఁగొల్పినా
చూపులు నీమీఁద నంటి సోఁకి వుండుఁగా
పైపై నీ వెక్కడను పరాకై వుండినాను
యేవుల నీ మోవి నన్ను నిక్టే నో రూరించుఁగా

॥ పల్లవి ॥

॥ యిది ॥

తనువుపైఁ బచ్చడము తగఁ గప్పుక వుండినా
 మనసు నీతో జంపై పెనఁగాడుఁగా
 ననువున నెవ్వతెతో నవ్వుతా నీ వుండినాను
 పనివడి నా మొక్కు నీ పాదాలపై నుండుఁగా || యిది ||

తచ్చనసిగ్గుతో నీవు తలవంచు కుండినాను
 నిచ్చ మరఁదలివావి నీ కైతిఁగా
 యిచ్చట శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలు మంగను
 హెచ్చి నన్నుఁ గూడితివి యిట్టే సంతోసింతుఁగా. || యిది || 108

419-వతేకు.

దేవగాంధారి

యెఱిగించరే వతికి యీ సుద్దు లెల్లాను
¹కఱకఱినేసితేను గయ్యా? యందురు || పల్లవి ||

మరిసి తన కెదురు మాట లాడుటకంటే
 చెలిచే మనవి చెప్పించేదే మేలు
 పలుమారుఁ దన్నుఁ జూచి పచ్చారుకంటేను
 తలవంచుక తనముందర నుండుచే మేలు || యెఱి ||

కడివి మందెమేళానఁ దనతో నవ్వుటకంటే
 వొడికమై సిగ్గుతోడ నుండుచే మేలు
 నడిఁబెట్టి సారె సారె సరస మాడుటకంటే
 వుడివోవి బిత్తితోడ నుమ్మగిలుచే మేలు || యెఱి ||

అనుకొని తన్ను రతి నలయించుటకంటే
 పానువుపై దండ నిట్టే పండుచే మేలు
 నే నలమేలుమంగను తాను శ్రీవేంకటేశుఁడు
 మేనంటి తా నన్నుఁ గూడి మెఱయుచే మేలు. || యెఱి || 109

వరాళి

వేడుకతో నుండుఁ గాని వేసరీఁ జామ్మి
 తాదతో నా విన్నప మిచ్చట వినుమనవే || పల్లవి ||

వనితలు తనుఁ గంటే వదలి పూరకుందురా

పెనఁగక తక్కుదురా ప్రియముతోను

చనవునఁ బైపై సరస మాడక విడుతురా

వానర నన్నిటికిని వోరుచుకొ మ్మనవే

॥ వేడు ॥

ఆయుములు సోకితే నాసలఁ బోనిత్తురా

పాయపుమదముతోడఁ బాయఁగలరా

చేయి చాచి నవ్వక సిగ్గులువడుదురా

యాయెడ మా కోరికె లీడేర్చు మనవే

॥ వేడు ॥

నిచ్చలు రతివేళల నేరుపు మరతురా

విచ్చనవీడెన చోట నీఁగుదురా

ఇచ్చట శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను

మచ్చికతో నన్నుఁ గూడె మన్నించు మనవే.

॥ వేడు ॥ 110

భూపాళం

చెలులాల యిదెవో నేఁ జేసినది భాగ్యము

కలిగెఁ దనకరుణ కడమ లింకేటివే

॥ పల్లవి ॥

మన్నించి తానే నాపై మచ్చిక గలిగుండఁగా

విన్నప మేమి నేనే నీ వేగినంతాను

కన్నులెదుటను తాను కైవసమై మెలఁగీని

సన్న లింక నేటికి సారెసారెకు

॥ చెలు ॥

కోరినట్లల్లా దానే కొమ్మని యొసగఁగాను

చేరి వేడుకొనే దేమే చేతులు చాచి

యారీతి నావాడై తా నా యింట నిచ్చే వుండఁగాను

కూరిమి గొసరే దేమే కొచ్చి కొచ్చి యపుడూ

॥ చెలు ॥

కందువ లంటి తానే కౌఁగిలించి కూఁడఁగాను

అంది యాసపడే దేమే అప్పటి నేను

యిందునే శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలు మంగను

మందలించి మెచ్చే దేమే మాటిమాటికి.

॥ చెలు ॥ 111

దేవగాంధారి

అతివ లూరకుండరే అతఁడే నేనై 'పున్నదాన
గతి యాతవిపాదారే కడమ లే దిఁకనూ

॥ పల్లవి ॥

యిచ్చినాఁడు 'సలిగలు యిన్నిటా నాతఁడు నాకు
కొచ్చి కూరిము లింకానుఁ గొనరుదురా
మెచ్చినాఁడు తొల్లి నా మిక్కుటపు సేవలకు
ముచ్చట నిప్పుడు రతి మొగచాటు సేతురా

॥ అతి ॥

నవ్వినాఁడు వేడుకతో ననువున నిందాఁక
చివ్వన నింకా మరి చెనకుదురా
పవ్వళించి నా చన్నులపైఁ జేయి చాఁచినాఁడు
పువ్విఘ్నారి వట్టియాన లూరకే చల్లుదురా

॥ అతి ॥

కూడినాఁడు సంతోసాన కుచ్చి నా కౌఁగిట నేఁడు
తోడనే సరసముల దొమ్మి సేతురా
యాడనే శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
జోడు వాయ కేలినాఁడు చుట్టి పెనఁగుదురా.

॥ అతి ॥ 112

పాడి

* యేలినవాఁడు తాను యే మనఁగల నేను

పోలించి తా నన్నూరకే పొగడీఁ గాక

॥ పల్లవి ॥

పంత మాడ నెంతదానఁ బలుమారుఁ దనతోను

చెంతఁ దా నా చెప్పినట్లు సేసీ నని

వింతలుగా నందరితో విఱ్ఱవీఁగ నెంతదాన

కాంతుఁడు దా నిట్టే నాకుఁ గైవస మాయ నని

॥ యేవి ॥

నేవ సేయ నెంతదాన చెలరేఁగి చెలరేఁగి

చేవమీఱ నా బత్తి చేకొనీ నని

వేవేలైన నా నుద్దులు విన్నవించ నెంతదాన

దేవరవరెఁ దా విని తెలిసి మెచ్చి నని

॥ యేవి ॥

పెనగఁగ నెంతదాన ప్రియముతోఁ దనతోడ
 ననువునఁ దా నాతో నవ్వీ నని
 యెనసి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 పనిగొన నెంతదాన బడిఁ దా నున్నాఁ దని. || యేవి || 113

రామక్రియ

తా నాకుఁ జేసినమేలు తలఁపులో నే మఱవ
 పూని నన్నుఁ గరుణించి బుద్ధి చెప్పు మనుమీ || పల్లవి ||
 మనసార తనతోనే మాటలాడ నేర్చుకొంటే
 నినుపు నెలవినవ్వ నేర్చుకొంటిని
 హనులు గొనఁగా తనపాదా లొత్త నేర్చుకొంటి
 యెనసి తానే నన్ను నింతదానిఁ జేసెనే || తానా ||

సొలసి కన్నులతుదఁ జూడ నేరుచుకొంటి
 నలి రేఁగి రతులఁ జేనక నేర్పితి
 వెలయ సంగడి నుండి వినయాలు నేర్చుకొంటి
 నెలకొని తానే నన్ను నేరుపరిఁ జేసెనే || తానా ||

పానుపుపై తనుఁ గూడి పైపై మెచ్చ నేర్చుకొంటి
 ఆనుకొని మోవిచవు లాన నేర్పితి
 తాను శ్రీవేంకటేశుఁడు నే నలమేలుమంగను
 కానిమ్మని యిటువలెఁ గలికిఁగాఁ జేసెనే. || తానా || 114

420-వ తేకు

శుద్ధవసంతం

యింత నీ వుపకారము లే మని పొగడుదు
 సంతసించి యేరితి నా సరివారిలోనా || పల్లవి ||

కలవు నాకు నీ వని గర్వించి వుండుట గాక
 చెలఁగి నీకుఁ ప్రియము చెప్పవత్తునా
 నలువంక నటువంటి ననుఁ దెచ్చి నీ సేవకు
 అలవఱచుక నన్ను నాదరించితివి || యింత ||

చుట్టరికపు వరువ సుద్దులె చెప్పుదుఁ గాక
 నెట్టుక నీ కొలువుతో నిలుచుందునా
 యిట్టి నన్ను మన్నించి నీ యెదుట నిలువకొని
 గుట్టు దెలిపి నాకు నీ గుణము నేర్పితివి ॥ యంత ॥

నీ విచ్చిన ¹నరిగల నే దొర నై వుందుఁ గాక
 యీవిధాన నీ యక్కుపై నిర బొదునా
 శ్రీవేంకటేశుఁడ నేను జిగి నలమేల్మంగను
 వావితోడ నన్నుఁ గూడి వన్నె తెక్కించితివి. ॥ యంత ॥ 115

సామంతం

యెంత ఆసోదమో(?) యని యెంచేవు సుమీ
 యింతినై 'వున్నదాన నీకు నేమియు నెఱుగను ॥ పల్లవి ॥

అట్టే నీతోఁ జెలఁగి మాటాడియుఁ దనియను
 దట్టపుఁ జూపులఁ జూచి తనియను
 పట్టి పెనఁగి పెనఁగి పలుమారుఁ దనియను
 యెట్లు మోహింపించితివో 'యెఱుగ నేను ॥ యెంత ॥

చిమ్ముచు వినయములు నేసియుఁ దనియను
 తమ్మి చేతులెత్తి మొక్కిఁ దనియను
 పమ్మి నీ గుణములు ధావించి దనియను
 ఇమ్ముల నింత నేసితి వేమీ 'నెఱుగను ॥ యెంత ॥

గక్కన నీ పాదములు కౌఁగిలించి తనియను
 దక్కఁగొని మోవి యానీ తనియను
 ఇక్కడ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 యెక్కడా వన్నే యేరితి 'వెఱుగ నితరము. ॥ యెంత ॥ 118

అహారి

నీ మహిమవల్లనే నే బదికే దెల్లాను
 వేమరు నా కేల యింక వేసరించ విన్నును ॥ పల్లవి ॥

-
1. తే. పా. - నరిగల, 2. తే. పా. - వుందాన, 3. తే. పా. - యెరంగ,
 4. తే. పా. - నెరంగను, 5. తే. పా. - నెరంగ.

అమకొవి నిన్నుఁ బాసి అట్టే విరహాన నున్నా
నీ మీఁది మోహమే నన్ను నెరవేర్చును
భామలపై నీవు గొంత పరాకై వుండినాను
నేమపు నీపె తలఁచి నిన్నుఁ దెచ్చి యిచ్చును

॥ నేమ ॥

యిట్టే నీ కెదురుచూచి యెంత కాకఁ బొందినాను
 ఇట్టిగ నీపై యాస చల్లఁజేసును
 గుట్టున నేవనితలఁ గూడి నీవుండినాను
 చుట్టపు నీ నుద్దులే సొంపులు వుట్టించును

॥ నీకు ॥

నేనవెట్టి ఇప్పుడెంత సిగ్గుతో నేనుండినాను
రాసి కెక్క నీ కాగిలే రవ్వ నేనును
యీసరి శ్రీవేంకటేశ యే వలమేలుమంగను
వేసరని నీరతులే వేడుకలు రేచునూ.

॥ నీమ ॥ 117

హిట్టి

ಅಂದುಕೆ ಮೊಕ್ಕನೆನು ಅಶವಿ ಕಿದೆ

పొందుగా విన్న విచరే పొలఁతులాల

== పల్లవి ==

పొంచి సంగరాలకు దొమ్మల జంకింతుఁ గాని
మించి మేలువాఁడు తాను మిక్కిలి నాకూ
అంచెల గుట్టుగాన నీ కటు మెచ్చకుండుఁ గాని
మంచిమాట రెల్లా నాదీ మన్నించునే

॥ ఆంధ్ర ॥

నేనే తరితీపులకు సిగ్గులు వడుదుఁ గాని
ఆసల నన్నుఁ బెండ్లాడి నప్పుడే తానూ
వాసులు చూపవలసి వన్నెల సొలకుఁగాని
దాసతోడఁ జనవిచ్చి పాలించునే

॥ అంతు ॥

చవులు చూపవలసి నమ్మించకుండుఁ గాని
వివరించి నా ప్రాణవిఘ్నేదే తాను
జనకి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డలమేల్మంగను
కవగూడి నన్నిటాను మనుదే తాను.

■ అందు ■ 118

శుద్ధవసంతం

కంటి మిక్తే మీ పొందులు కన్నులపండుగ గాను

జంబుఁ గొనరుదుము మీసరిత లెఱుగకా

॥ పల్లవి ॥

యిద్దరును నొక్కచే యింతులెల్లా విన్నవించే

సుద్దులే వేరుగాని చూడఁ జూడను

వాద్దికతో మారుకు మారొక రొక రుంగరాలు

కొద్దులై వున్నవి మీఁద కొనవేళ్ళ నివివో

॥ కంటి ॥

తలఁపు లెప్పటివే తరితీపుల మీకు

చెలి పెనఁగు లాటలే చెప్పఁ గొత్తలు

పులకలూ నొక్కమాటే పొదలి మీ మేనులను

వెలనెఁ దారుకాణలై వేడుకతో నివివో

॥ కంటి ॥

అతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగపు నీవు

కతులే యెంచరానివి రచ్చలోనను

తతితోడఁ గూడితిరి తనువునఁ గళ లంచె

మితిమీటి మాకుఁ జూడ మెచ్చులాయ నివివో. ॥ కంటి ॥ 119

రీతిగళ

కామే యెఱుఁగుదురు తమపొందులు

ప్రేమములు రేచితేను జెరయు వేడుకలు

॥ పల్లవి ॥

చెలినోరిలోమాట సిగ్గులలోపలితేట

తెలిపి చెప్పి చూపరే తెఱవలాల

వలునకుల మగఁడు పరాత్తై వున్నాఁ దేమో

తలపించరే మీరు తటుకన నిష్టదూ

॥ కామే ॥

పెద్దకన్నులలో యాన విడికిటిలోనినేన

పొద్దున ¹ నెఱిఁగించరే పొలఁకులాల

చద్దివేడివలపుల వందడి నున్నాఁదేమో

బుద్ధిగా నన్నుల నింపు వుట్టించరే

॥ కామే ॥

అలమేల్మంగరో నవ్వు అరచేతిలోని పువ్వు

లలిఁ దారుకాణించరే లలనలాల

యిల శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ డియ్యకొని యున్నాఁడేమో

కలనెఁ దొలుతే యింకాఁ గరుణ వుట్టించరే || తామే || 120

421-వ పేకు

దేసాళం

యేమైనా వి వ్వునేనా యింతి నేఁడు

చేముంచి యంతలో నేల సిగ్గువడే వయ్యా

|| పల్లవి ||

వెలఁది విను మెచ్చితే విన వేడుక గాదా

నలువంకా పొలసితే నవ్వు రాదా

తలఁచి నీకు మొక్కితే దయ వుట్టివలదా

చెలఁగి యిందుకు నేల సిగ్గువడే వయ్యా

|| యేమై ||

సారె విన్నుఁ జూచితేను సంతోసించఁ దగదా

చేరి మాటాడితే పొందు నేయఁ జెల్లదా

కూరిమి దెలిపితేను గుట్టున నుండవలదా

జీరలచెక్కుల నెంత సిగ్గువడేవయ్యా

|| యేమై ||

కడలేక వూఁకొంటే కతచెప్ప సందు గాదా

యెడ మిచ్చితే పండుండ నింపులు గానా

అడరి శ్రీవేంకటేశ యలమేల్మంగఁ బెండ్లాడి

'చిడిముడి నీ పెట్టు సిగ్గువడేవయ్యా.

|| యేమై || 121

పాడి

యేమయ్యా యేనుగతోడి యేలాట 'లిఁక నీకేల

కామించి నీకు నీవే కరుణించేవు గాక

|| పల్లవి ||

సింగారించుకొన్నవిన్నుఁ జేరి సంతోసించుఁ గాక

అంగవ యెఱుఁగునా ఆ పుద్దులు

ముంగిట నీవుండఁగాను ముంచి కైలా గిచ్చుఁ గాక

సంగతి యెందు వోయే వని సారె విన్ను వడుగ

|| యేమై ||

చెమరించీ వచి మేను చెలఁగి వినరుఁ గాక

రమణి నీసుద్దు రెల్లా రచ్చవేసునా

జమళి నీ నేవ నేసి చవులు వుట్టించుఁ గాక

అమరునా అంతలోనే ఆకె నిను జరయ

॥ యేమ ॥

అలరి నీవు గూడితే నానందించుకొనుఁ గాక

అలమేలుమంగ నీ చొప్పులు చూచునా

లలి శ్రీవేంకటేశ నీ లాగులకు నవ్వుఁగాక

తలపించఁ దగవా తనబిత్తి 'యింకను.

॥ యేమ ॥ 122

లలిత

చూచి చూచి సంతోసింతు పోద్యముగా నే నెప్పుడు

కాచుక నన్నేరేటి చక్కని నా విభుని

॥ పల్లవి ॥

నా తలఁ పెఱుఁగునే నన్నిట్టే లాలించునే

యీతని నెట్టు గొనరే నింకా నేను

చేతికి లోనై వుండునే చెప్పినట్టు నేనునే

యీతలఁ దనగుణము లేమని చెప్పుదునే

॥ చూచి ॥

సన్నలనే మెలఁగునే చనవు నా కిచ్చునే

విన్నప మేమి నేనేనే వేరే మరియూ

తన్నుఁ దానె వచ్చునే తగవులు నెరవునే

యిన్నిటా మెచ్చె నంటే యెంతదాననే

॥ చూచి ॥

చెలిమి నేయ జాణఁదే శ్రీవేంకటేశఁదే

తెలుప నేలే నాపాలిదేవరే తాను

అలమేల్మంగనే నేను అన్నిటాను నన్నుఁ గూడె

అలవి గాదు పొగడే నంటే నిట్టే మొక్కేనే.

॥ చూచి ॥ 123

గుజ్జరి

యెంత జాణతనమో నా తెలువంటి మొగమోటో

సంతోసించఁ జేసి నీకు చనవరి యాయను

॥ పల్లవి ॥

చెప్పరాని ప్రియములు చెప్పి నిన్నింతవలపు
చిప్పిలఁ దనమొగము నేనుకొనెను
నెప్పున నీ చిత్తము రా నిచ్చలూఁ గొలిచి విన్ను
నప్పుడే మంచిమాటలూ నాడించుకొనెను ॥ యెంత ॥

పెనఁగి పెనఁగి నీకు పెక్కు పూడిగాలు నేసి
ననువున నీ నెలవి నవ్వు రేఁచెను
చెనకి వినయమున చెక్కు నొక్కి వేఁడుకొని
తనిపి నీ మోవితేనె తా నిప్పించుకొనెను ॥ యెంత ॥

పానువుపైఁ బవ్వళించి పక్కనఁ జిన్నుల నొత్తి
సోనలచెమటతోడఁ జొక్కించెను
పూని యలమేలుమంగ పొంచి శ్రీవేంకటేశ్వర
తానే విన్నుఁ బెండ్లాడి తగులై నిలిచెను. ॥ యెంత ॥ 124

ముఖారి

ఆతనినే రమ్మనరే అంగనలాల
యీతలనే విన్నవించే నిన్ని విన్నపములూ ॥ పల్లవి ॥

అరతఁ జేసే విన్నపా లడియాసలై యుండు
తరితీపులై యుండు దవ్వల విన్నపములు
వొరులవిన్నపములు వొడఁబాటులై తోచు
వెరవేది పతికింక విన్నవించ నిపుడూ ॥ ఆత ॥

చెవిలోవిన్నపాలు సిగ్గులెల్లాఁబెడఁబాపు
చవులెల్లాఁ బుట్టించు సరసపు విన్నపము
నవినయవిన్నపము సంతతముఁ దలఁపించు
వివర మేది పతికి విన్నవించ నిఁగిను ॥ ఆత ॥

యేతపువిన్నపము లిచ్చకము వుట్టించు
రాకొట్టులై పెనగొను రతివేళ విన్నపము
యీకడ శ్రీవేంకటేశుఁడే నలమేలు మంగను
చేకొని విన్నపములు నేనే దేమో యిఁకను. ॥ ఆత ॥ 125

నీహంబరం

యెంత భాగ్యవంతుడవో ఇటువంటి సతి గల్గె

సంతోసించుకొంటిమి మీ సరితెలు చూచి

॥ పల్లవి ॥

అందనుండి యెవ్వతో అట్టే నీకు నొక్కొక్కటే

టొండుమల్లెపానువుపై బుద్ధి చెప్పిని

పండబడి మోవితేనె పానకముచవి చూపి

చండిపెట్టి చన్నులతో సాము సేయించిని

॥ యెంత ॥

తా నెవ్వతో పెచ్చు రేగి దంతపుటోవరిలోన

నానుజెమటల నిన్ను నవ్వించించిని

సానబట్టేచూపులను సన్నలనే జంకించి

వూనినరతులలోన నోలలాడించిని

॥ యెంత ॥

గుట్టన నెవ్వతో యిది కోరి పచ్చడములో

చుట్టుక చుట్టుక కూడి సొంపు నించీని

నెట్టన శ్రీవేంకటేశ నే నలమేలుమంగను

యిట్టే నన్ను నేలితివి యీకె నిన్ను మెచ్చిని. ॥ యెంత ॥ 126

422-వ తేకు

దేశాక్షి

మనసులోఁ దనమేలు మఱవ ననరే మీరు

యెనసినరమణుని కెచ్చరించరే

॥ పల్లవి ॥

తానుక చేకొనెఁగా కవకవ నవ్వుకొంటా

వీనులను విన్నపాలు వినెఁగా తాను

మేను మేను సోక నిట్టే మేలములూ నాదెఁగా

అనుకొన్నసంతోస మెంతని చెప్పే నికను

॥ మన ॥

పువ్వులబంతి యిచ్చెఁగా పొంతి నా చేతికి

దవ్వులనుండి వచ్చెఁగా తానే వొడ్డికి

నివ్వటిల్ల మోవితేనియ నాకు నిచ్చెఁగా

యివ్వల నా భాగ్యఫల మీదేరె నిప్పుడూ

॥ మన ॥

చేతు రెత్తి నామీద నేసలునుఁ బెట్టెఁగ
కాతరాన నన్నుఁగూడి కరుణించెఁగ
యీతల శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
యేతుల నా యానంద మిరవాయ నిదివో.

॥ మన ॥ 127

మలహరి

నీ వెట్టు నేసినా నీ కీరితే

భావించి నీవల్లనే బదుకుట గాకా

॥ పల్లవి ॥

నికు మోహించినవారు నిన్ను మరి దూరుదురా

కైకొను మనేవారు కాంతాళింతురా

వాకుచ్చి పొగడేవారు వడి వెంగేలాడుదురా

పైకొని నీ చిత్తము రా బదుకుట గాకా

॥ నీవె ॥

నీతోడ నవ్వేవారు నిన్ను నటు జంకింతురా

చేతు రెత్తి మొక్కేవారు జేర దీతురా

అతుమఁ దలఁచేవారు అలుకలు చూపుదురా

పైతరపు బత్తి నేసి బదుకుట గాకా

॥ నీవె ॥

తగఁ బెండ్లాడినవారు తప్పులు వట్టుదురా

మొగిఁ భాయలేనివారు మోము వంతురా

నిగిడి శ్రీవేంకటేశ నే నలమేలుమంగను

బగివాయ కేలితివి బదుకుట గాకా

॥ నీవె ॥ 128

బైరవి

యెట్టియినా నాయఁ గాక యేమాయను

నెట్టుకొన్న నావలపు నీ చేతిది యిఁకను

॥ పల్లవి ॥

తగ నీవు మన్నించేది తలఁపున నెఱుఁగుదు

సొగిసి యట్టే వదరి సొలయుదును

నిగిడి నన్ను నడపే నీ నేరుపో యిది

బగివాయకున్న నా ప్రమతో యెఱుఁగను

॥ యెట్టి ॥

చేకొన్నవాడవు నన్నుఁ జేరి యేలే దెఱుఁగుమ
 యీకడ విరహమున నిచ్చే దూరుదు
 జోకతో నింతనేనే నీ సొంపుల యాలాటమో
 కాకరి(?) నా తమకపుకందువో యెఱుఁగను

॥ యెట్ట ॥

సరుస నన్నుఁ బెండ్లాడి చన విచ్చు పెఱుఁగుదు
 పరవశపుఁ గొఁగిట పచారించును
 యిరవై శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 సిరుల సీగుణ మింత నేనేది యెఱుఁగనూ

॥ యెట్ట ॥ 129

ఆహరి

యేలే పొగిలేవే యిప్పు దింతిరో నీవు
 వాలాయించి నీ విభుఁడు వచ్చి కూడీగాక

॥ పల్లవి ॥

కడుఁ దమకముతోడఁ గాచుకున్నకాంతను
 సదీఁబెట్టి యేపునా సరసుఁడు
 జడియక మోవిలేనె చవిచూపి చెక్కు నొక్కి
 బడలిక లెల్లాఁ దీర్చి పచారించుఁగాక

॥ యేలే ॥

ఆసల నెదురుచూచి అండకు వచ్చినదాని
 గాసిలఁ గాఁక రేఁచునా కాంతుఁడు
 వేసరక నవ్వు నవ్వి వెడసిగ్గులు దేర్చి
 రాసికెక్కఁ జన విచ్చి రక్షించుఁగాక

॥ యేలే ॥

మించి పుర మెక్కి యలమేలుమంగవైన విన్ను
 వంచించునా శ్రీవేంకట పల్లభుఁడు
 పొంచి కౌఁగిలించుకొని భోగపురతుల నించి
 యెంచరాని నీతలఁపు రీదేర్చుఁ గాక

॥ యేలే ॥ 130

శ్రీరాగం

ఓనో కాదో యీమాట అంగనలాల

రానఁ బెట్టక వలపు ననుపై నిలుచునా

॥ పల్లవి ॥

యెన్ని తలపోతలతో నెంచుకొని వుండినాను
కన్నులఁ బతిఁ జూడక కాంక్ష దీరునా
సన్నలు వేడుకతోడ సారె సారె జేసినాను
విన్నపము సేయక వెనఁ దనివారునా

॥ బెనో ॥

చాయవాటుగా నెట్టు సరసము లాదినాను
చేయి చాచి పెనఁగక చెమరించునా
పాయపుమదాన నెంత పచ్చిదేర నవ్వినాను
రాయదీరకులఁ గాక రంజకము వుట్టినా

॥ బెనో ॥

ఆసల లోలోనెంత ఆరదీఁ బొరలినాను
సేనవెట్టి పెండ్లాడక చే చిక్కునా
యీసరి నలమేల్కొంగ నేను శ్రీవేంకటేశుఁడు
వాసితోఁ దా నన్ను నిటువలెఁ గూడకుండునా. ॥ బెనో ॥ 131

ముఖారి

యిదివో నీతోడిపొందు యిట్లానే కదవయ్యా
సదరాననే వచ్చి జాజుకొనెఁ గూరిమి

॥ పల్లవి ॥

సుద్దులువలెనే వుండు సొలపులసరసాలు
కొద్దితో మఱవరాదు గుండెలు మోచు
అద్ది పూరకున్న ట్టుండు ఆనకపు కాపురాలు
ముద్దు ముద్దువలె నొను మోవరాని మోపులు

॥ యిది ॥

తేటలువలెనే వుండు తెలిఁగన్నుల చూపులు
నాటుకొని పాయరాని నాము లెక్కును
గాటమై దక్కిన ట్టుండుఁ గప్పురపు వీడేలు
మేటి సమరకులలో మిక్కిలిఁ జొక్కించును

॥ యిది ॥

సులభాలువలె నుండు చుట్టుకొన్న కూటములు
తలపించఁ ధరిపించ తమి రేచును
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
కలసితి విఁక వివి కాజాచులై యుండునూ.

॥ యిది ॥ 132

423-వ తేకు

మేచభవు?

యెంచకు నానేరమి యెంతకోపి నైనాను
నించి నన్నేలుకొనుచే నీ నేర్పు

॥ పల్లవి ॥

పాసివున్న తమకానఁ బడఁతు లే మాదినాను
వాసితో నేర్చిన మగవానిదే నేర్పు
అసలతోడఁ బెనఁగి అట్టే కొంగు వట్టతేను
వోసరించి గుట్టుతోడ నుండుచే నేర్పు

॥ యెంచకు ॥

తగులై నది పెనఁగి కా నెం తలయించినాను
నగుతా నోరిచినజాణనిదే నేర్పు
వెగఁచైన కాతరాన వేసటగాఁ గొల్చినాను
పగటున నాదరించి పాయనిదే నేర్పు

॥ యెంచకు ॥

కాఁకలఁ బొరలినది కొఁగిటఁ గొసరినాను
సోఁ కోర్చి మెచ్చే సరసునిదే నేర్పు
యాఁకట శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
వాకముగాఁ గూడితివి వడి నిదే నేర్పు.

॥ యెంచకు ॥ 133

సారాష్ట్రం

యిన్ని విన్నపములును యిందులోనే వున్నవి.

పన్ని నన్ను నేలే నిఁక బతికితి ననవే

॥ పల్లవి ॥

యెనసినమీఁద నేలే యెరవులూ

ననిచినమీఁద ¹నేలే నమ్మికలూ

తనిసినమీఁద నేలే తమకములూ

మనవి చేకొని యిఁక ముఱవకు మనవే

॥ యిన్ని ॥

మరిగినమీఁద నేలే మరిచింతలూ

కరఁగినమీఁద నేలే కాంతాఁపులు

సరియైనమీఁద నేలే సాదింపులు

గరిమ నా కిచ్చె నిఁకఁ గరుణించు మనవే

॥ యిన్ని ॥

కలసినమీద నేలే కడువాసులూ

పిలిచినమీద నేలే దిగువులూ

యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డే వలమేలుమంగను

తలఁచినట్టే ¹ కూడఁ దగు నింక ననవే.

॥ యిన్ని ॥ 134

సామంతం

తగవరి వన్నిటాను దయఁ జూడవలదా

వెగటుగాఁ జెలు లింత విన్నవించవలెనా

॥ పల్లవి ॥

కందువ నీవేళలు గాచుక యాపె వుండఁగా

యెందుందో వచ్చి నవ్వీ యీలేమ నీతో

ముందువెనక దెలిసి మోహము చేకొనవద్దా

సందుసుడిక తైలకు చనవు లీఁ దగునా

॥ తగవరి ॥

యెప్పుడు మాటాడేవంటా నీపెమోము చూడఁగా

దెప్పరమై కత చెప్పేదెరవ నీతో

తప్పకుండాఁ బెద్దపిన్నంతరువులు చూడవద్దా

చిప్పిలఁ బొరుగువారిఁ జిమ్మి రేఁచవలెనా

॥ తగవరి ॥

అలమేలుమంగ వురమందు నెక్కుకుండఁగాను

వెలినున్నసతి నీతో వియ్య మందీని

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యిద్దరినిఁ గూడితివి

తెలనివారితోఁ బొత్తు గలపఁగ వలెనా.

॥ తగవరి ॥ 135

మంగళకౌశిక

నిన్నుఁ జూచి చెలులకు నివ్వెఱుగురై వున్నవి

పన్నిన వలపులకు పండుగాయ నేఁడు

॥ పల్లవి ॥

వీడె మిచ్చి చెలి నీకు విన్నపము నేయఁగాను

వేడుకల కన్నియును వినేవు నీవు

తోడనే వినయాలెల్లా తోడుచూపఁగా నీకు

జాడతోరేగీ సంతసములెల్లా నేఁడు

॥ నిన్ను ॥

శృంగార సంకీర్తనలు

సంగడిఁ గూచుండి యీకె చనవునఁ జెనకఁగా

అంగమెల్లఁ జెమరించి యానందించేవు

రంగుమీఱ నీమీద రతిఁ జేయి చాచఁగా

పుంగిటి(?) మదనకళ లుట్టి నీకు నేడు

॥ నిన్ను ॥

అలిమేలుమంగ నీయక్కుమీఁద నిలువఁగా

బలిమి శ్రీవేంకటేశ పచ్చిదేరేవు

యెరిమి నీకె మమ్ము నిందరి నేలు మనఁగా

వెలలేని భోగములు వింతలాయ నేడు.

॥ నిన్ను ॥ 136

సాళంగనాట

గోవిందుఁ డీ బాలుఁడు గోపాలుఁడు

కావింప రేపల్లెలోని కాంతాలోలుఁడు

॥ పల్లవి ॥

జనియించెఁ గృష్ణుఁడు సర్వలోకజిష్ణుఁడు

దనుజాంతకుఁడు యీతఁడే విష్ణుఁడు

పనివడి సజ్జనుల పాలికి వర్తిష్ణుఁడు

సనకాదులమతుల 'సంచరిష్ణుఁడు

॥ గోవిందుఁ ॥

పెరిగెఁ గంసజైత్రుఁడు భీషణతేజవిత్రుఁడు

వరవసుదేవదేవకీ పుత్రుఁడు

సరుస భావించి చూడ సర్వజీవగాత్రుఁడు

పరగ రుక్మిణీసత్యభామాకళత్రుఁడు

॥ గోవిందుఁ ॥

వెలినె భూధరుఁడు విశ్వలోకగురుఁడు

సులలిత బలభద్ర సోదరుఁడు

కలితవిశ్వుల శ్రీవేంకటగిరి 'సంచారుఁడు

కలసిన యలమేల్మంగా మనోహరుఁడు.

॥ గోవిందుఁ ॥ 137

గుండక్రియ

చెలులాల రమణుఁడు చిత్తగింటి నల వాడె

మెరిగి నేవ నేయరే మెచ్చి నిందరిని

॥ పల్లవి ॥

మంచి మాట లాడవలె మనసు గరచవలె
 కంచపు మో వియ్యవలె కాంతుని
 పంచనతో మొక్కవలె వద్దఁ గాచుకుండవలె
 కొంచక రోనికి రారే కొలువు వే గాయను || చెలు ||

యిచ్చకము చూపవలె నింపులే నెరపవలె
 మచ్చిక నవ్వఁగవలె మగనితోను
 కచ్చుపెట్టు కుండవలె కానుక లండుకోవలె
 కొచ్చి విన్నవించరే కొలువువే గాయను || చెలు ||

వేడుకలు రేచవలె వెన నలమేల్పుంగకు
 వీడె మియ్యవలె శ్రీవేంకటేశుకు
 యీడుకుఁ దొగడవలె యిద్దరును ముట్టువలె
 గూడిరి తెరదీయరే కొలువువే గాయనూ. || చెలు || 138

424-వ పేకు

లలిత

యెన్ని నేరుచుకొన్నాఁడే యిందుకే వెరగయ్యాని
 చెన్నుమీర యశోదకుఁ చెప్పరే యీ సుద్దులు || పల్లవి ||

వుట్లు దించఁగఁ గాచుకున్న 'కృష్ణునిఁ జూచి
 తిట్లు దిట్లు గొల్లెత తేరిచూడఁగా
 'చెట్ల వంటి చన్నులు చేత ముట్టి పెనఁగీని
 చుట్లచొల్లెలతోడఁ జూడరే యీ బాలుని || యెన్ని ||

వేవేలు పండ్లగంప విడుమంటా వేరొకతె
 పూవులచెండానఁ గృష్ణుఁ బూచివేయఁగా
 మోవిపం 'ట్లంట్లఁ బట్టె ముంచి యాకె యధరము
 చేవమీటి యున్నాఁ డేమి నేతమే యీ బాలుని || యెన్ని ||

మలనె నేడ లమేలుమంగ శ్రీవేంకటకృష్ణ
 నలమిపట్టి చేతికోరిలు దియ్యఁగా
 కలనె నంతలోనే కౌఁగిలించి రతులను
 వెలసి మెచ్చఁగదరే వేడుక యీ బాలుని. || యెన్ని || 139

1. తే. పా. - క్రిష్ణు.

2. తే. పా. - చిత్త - చెండ్లవంటి యవి యర్థము,

3. తే. పా. - పండ్లంటా.

హాజీజ

నెఱజాణ విభుఁడవు నీవే యిన్ని నేరుతువు

తఱితోడ నీ విదివో దయఁ జూచితివి

॥ పల్లవి ॥

కన్నుల నవ్వితివి కానుక చేకొంటివి

విన్నపము రెల్లాను వింటివి నేఁడు

నన్నుఁ జొక్కితివి చవవు రిచ్చితివి

ఇన్నిటా నీ వుపకార మేమవి చెప్పుదును

॥ నెఱ ॥

నరన మాడితివి చవులమో విచ్చితివి

పరిమళములు నాపైఁ బూసితివి

అరుదైన మాట లాడి ఆదరించితివి నన్ను

నరుగ నీచేత కెంత సంతోసించు కొందును

॥ నెఱ ॥

చెరిమి చేకొంటివి నేన నాపైఁ బెట్టితివి

తలఁపులో నిలిచి చింత వాసితివి

అలమేల్మంగను నేను అంతెల శ్రీవేంకటేశ

కలసి యేరితివి యీగతి యెట్లు మెత్తును.

॥ నెఱ ॥ 140

తైరవి

నాలోని వేడుకలు నామననే యెఱుఁగును

తే రెత్తి తన కిట్టే మొక్కితి నే ననవే

॥ పల్లవి ॥

వాడఁబరచ నేరుచు వొద్దికై వుండఁగలఁడు

చిడిముడిఁ బతికిఁకఁ జెప్పే దేమే

అడియాలా రిచ్చి నాఁడు అన్నిటా మన్నించినాఁడు

తడవనున్నవనులు తానే యెఱుఁగునే

॥ నాలో ॥

తను నిట్టే మరిగించె తమకము నాకు రేచె

చేనకి యింకా వేరే చెప్పే దేమే

మన పొక్కటిగాఁ జెనె మంతనానఁ జన విచ్చె

తనిపిఠిఁ గోరికల తానే యెఱుఁగునే

॥ నాలో ॥

కలయగ నాకు నేర్పె కమ్మి నావద్ద నున్నాడు
చెలికత్తెలాల మరి చెప్పేదేమే
అలమేలుమంగను తా నదె శ్రీవేంకటేశుడు
తలపులోఁ బాయఁడు తానే యెఱుఁగునే.

॥ నాలో ॥ 141

సామంతం

యెవ్వరే నీకు సరి యింతులు

చివ్వన నలమేల్కొంగ చెల్లునే నీ రంతులూ

॥ పల్లవి ॥

తరుణి నీకన్నులబిత్తరి చూపులూ

మరునికి నవియే కమ్మని తూపులూ

బిరుదుల నీపతికె పెరరేపులూ

వరుసఁ జల్లితి వానే వలపుల రాపులూ

॥ యెవ్వరే ॥

పగటున నీరతి పలుకులూ

జిగి మతిఁ దగిలిన చిలుకులూ

తగిన నవ్వు దంతపు తళుకులూ

మొగి మర్మములు రేచే ములుకులూ

॥ యెవ్వరే ॥

పొసఁగే నీ కౌఁగిటి పొందులూ

సుసరాన మోవితేనె జుంటి విందులూ

కనీదీరని తమకపు మందులూ

కొసరి శ్రీవేంకటేశుఁ గూడుటకే సందులూ. ॥ యెవ్వరే ॥ 142

కేదారగౌళ

నా రమణునిఁ జూడరే నలినాక్షలాల నేఁడు

గారవముతోడ నన్నుఁ గరుణించి నిదివో

॥ పల్లవి ॥

మరిగిన 'యెడటాన మంకు లేమి రేఁగవు

సరవితోఁ బెనగితే చలము లేదు

తిరమైన పొందులకు తెరమరఁ గెంపవద్దు

నిరతపు వేడుకలే నిందుకొను మతివి

॥ నా రమ ॥

మొగము చూచినమీఁద మొనయపు వాఁకలు

నగఁ దొడఁగితే మటి నాట చిలుక

చిగిరించిన వలపు చేగలు దీరకపోదు

మిగులాఁ దమకములే మేనఁ బెనఁగొనును

॥ నా రమ ॥

బలిమిఁ గూడినతఱిఁ బంతములు వుట్టపు

చెలఁగి యేకతమైతే సిగ్గు మించదు

అలమేల్మంగను నేను అతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ

డిల నన్ను నేరె నిఁక నిచ్చకమౌ రతులు.

॥ నా రమ ॥ 143

మధ్యమావతి

చెలులాల యిందుకే సిగ్గయ్యా నాకు

• తలకొన్న నాగుణము దాఁచ నేలే యిపుడూ

॥ పల్లవి ॥

అతఁడు చేసినమేలు అడుకొన వేడుకొను

యితరసతులు విని యే మందురో

తతితో వాని గుణాలు తలఁచితే వెరగొను

మితిమీరి సవతులు మిం చెట్టు నవ్వుదురో

॥ చెలు ॥

చిమ్ముల నా రమణుని చేఁటలు నేఁ జూచుకొందు

కిమ్ముల వనిత రెంత గేలి నేతురో

నమ్మి వానిఁ బేరుకొని నాలోనఁ జొక్కుకొందు

కొమ్మలు మోమోము లెట్టు కోరి చూచుకొందురో

॥ చెలు ॥

గక్కన శ్రీవేంకటేశుఁ గంటఁ గొఁగిలించుకొందు

పక్కనున్నవా రెంత పచ్చినేతురో

ఇక్కువఁ దా నన్నుఁ గూడె యే నలమేలుమంగను

మొక్కుదు నందు కిందరు ముంచి యెట్టు మెత్తురో. ॥ చెలు ॥ 144

425-వ తేకు

భూపాళం

యిందరికిఁ గలుగునా యిటువంటి భాగ్యులు

చెందేవారికి వారు నోచిన యంతే కాక

॥ పల్లవి ॥

పాదము నాపై నతఁడు పక్కన జాచితేను
 సోదించి మీ మొగ రేమి చూచుకొనేరే
 సాదించి కాఁజూచితేనెచవులు నాకిచ్చితేను
 'అదికొని నో హరే రది యేమే మీరు

॥ యింద ॥

తమ్ముల మాతఁడు నాకు తానే పిల్చి యొసగితే
 చిమ్ముచు మీ రేమి సన్ననేసుకొనేరే
 కమ్మర నప్పటి నా కైదంద వట్టుకుండితే
 పమ్మి లోలోనే సిగ్గులు పడ నేలే మీరు

॥ యింద ॥

శ్రీవేంకటేశుఁడు నన్నుఁ జేరి కౌగిలించుకొంటే
 యీవల దోమతెర యేమి వేనేరే
 ఆవటించి పెండ్లాడె నలమేల్మంగను నేను
 బూవాన నిద్దరి నెంత పొగడేరే మీరు.

॥ యింద ॥ 145

నారణి

పతికి విన్నవించరే పడఁతులాల

తతితోడఁ దను మదిఁ దలఁతు నే ననరే

॥ పల్లవి ॥

యిచ్చకమయినచెలి యేపనులై నాఁ జేయు

కచ్చుపెట్టుకున్నది కాంక్ష రేఁగును

మచ్చిక గలిగినది మందెమేళాన సొలయు

యెచ్చు కుందులెంచి మరి యెగ్గుపట్టఁ దగదే

॥ పతికి ॥

ఆసతో నుండినది ఆరికించుఁ దనమాట

వాసి గలిగినది నేవలు నేయును

జాసలు నమ్మినది తప్పని గుట్టుతో నుండు

రాసి కెక్కించి ఇది రవ్వనేయఁ దగదే

॥ పతికి ॥

యిల్లాలై వుండినది యెదుటనే కాచుకుండు

'వెల్లివిరి నవ్వులది వేడ్కతో నుండు

యిల్లిదే శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను

తెల్లమిగా నన్నుఁ గూడె తిరమైతి ననరే.

॥ పతికి ॥ 146

సీ

వేసరించేదానఁ గాను వేగినంతా నిన్నును
రాసి కెక్క నీకృప నే రతిఁ జెలఁగుదును || పల్లవి ||

నట్టనడుమనే నీవు నానాఁడవై వుంటేఁ జాలు
అట్టే నే నెంతటిదాన నైనా నొదును
గుట్టుతోడ నీవు నాకుఁ గాలు విచ్చితేఁ జాలు
నెట్టన లోకమునకు నేనే రాజు నొదును || వేస ||

కందువ నీవు నన్నుఁ గన్నులఁ జూచితేఁ జాలు
అందపు సిరుల నోలలాడుదును
మందలించి నాతో నొక మాటాడితేనే చాలు
పందెమాది నీచే తుదిపడము చేకొందును || వేస ||

చేరి శ్రీవేంకటేశ్వర సెలవి నవ్వితేఁ జాలు
కోరి నీవలపులకు గురి యొదును
సారె నలమేల్మంగసు సతి నీకు నైతేఁ జాలు
మేరతోఁ గూడితిని మేలెల్లా సాదింతునూ. || వేస || 147

శంకరాభరణం

తానే వచ్చిగాని తరవులు వెట్టకురే
మోనమునఁ జెలులాల మొక్కరే మీరు || పల్లవి ||

మనసువచ్చినసతి మరి దవ్వల సుండినా
తనువు సోకినట్ల తలఁచుఁ బతి
యెనఁగుకయైన మాట యెక్కడనాడినాను
అనిశముఁ జెవిలోనే ఆడినట్టే వినును || తానే ||

యిచ్చకపు జవరాలు యెదుటికి రాకుండినా
పచ్చిగా మఱపు రేక భావించును
బచ్చెన సిగ్గులతోడఁ బచ్చడము గప్పుకొన్నా
విచ్చి విచ్చి కన్నులను వేమారుఁ జూచును || తానే ||

మానపతియైనది మఱుగున నుండినను
 పూని వచ్చి కౌగిటఁ బొంచి కూడును
 యే నలమేలుమంగను యీతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ
 దానుకొని నన్ను నేరే నన్నిటాను మెచ్చును. || తానే || 148

కాంబోది

కాంతలాల చూడరే కన్నులపండుగ లివి
 వింతయైన తనలోని వేడు కెటువంటిదో || పల్లవి ||

సింగరించుకొనఁగాను చెలియ విడునిఁ జూచి
 అంగ మెల్లఁ జెమరించె నాన యెట్టిదో
 రంగుగ మోవిమీఁది రసముల నిగ్గు చూచి
 సంగతిగా నో రూరీచవు రెట్టివో || కాంత ||

పతి వాడే జవరాలు పవళించుండగఁ జూచి
 మతి నివ్వెరగు లయ్యా మక్కువెట్టిదో
 చతురతఁ గొలుపులో చక్కఁదనములు చూచి
 తతిగాని పులకంచి దమకము రెట్టివో || కాంత ||

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు నెలని నవ్వఁగాఁ జూచి
 భావించి నలమేల్మంగబత్తి యెట్టిదో
 యీవేళఁ గౌగిటఁ గూడి యీతవినేరుపు చూచి
 చేవ దేరీఁ గళలతో చేత రెట్టివో. || కాంతి || 149

నాదరామక్రియ

అడుగఁగ నిగ్గయ్యా నా కందుకే నేఁడు
 చిడిముడి చేతల చిన్నదానఁ గనకా || పల్లవి ||

చిత్త మెట్టున్నదో నాపై చెలువునికి
 యిత్తల నాపొందు లింక నేమి వేసినో
 విత్తరపు రతులలో ప్రియ మేటిదో
 హత్తిన వో చెలులాల ఆదె విచారించెనూ || అడు ||

యెప్పుడు వచ్చునో మా యింటికిఁ దాను
చిప్పిలఁ గాంతలచేత ¹చెప్పంపినాఁడు
చొప్పుగాఁ గరుణ నన్నుఁ జూచె నిందాఁకా
తప్పక యీ వుపమలే తలపోసీ నేనూ || అడు ||

వోవరిలోఁ బవళించి వున్నాఁడట
తైవనమై యెంతలోనే కలనె నన్ను
సేవ నలమేల్కొంగను శ్రీవేంకటేశుఁడు తాను
భావించి నే నిందుకే పైపై మెచ్చేను. || అడు || 150

426-వ పేకు

దేశాక్షి

యెవ్వరికిఁ గలుగు నేఁడి భాగ్యము
నివ్వటిల్ల నన్ను మన్నించితివి గాకా || పల్లవి ||

మేఘ కౌను నీగుణాలు వెలఁదులు పొగడితే
చూడఁ జూడ నీ రూపు సోద్యము లొను
కూడి వున్నంతదడవు గొబ్బిన సంతోస మవును
యీద నామనసు నీపై నెంత మరిపితివో || యెవ్వ ||

నెమ్మది నిద్రించితేను నీకలలే కందును
కొమ్మలతో నిన్నుఁ బేరుకొని మెత్తును
కమ్మర నీగురుతులు కాయ మంటితేఁ జొక్కుచు
ఇమ్ముల నీమీఁదిబత్తి యెంత నా కిచ్చితివో || యెవ్వ ||

చిగిరించు నవ్వులు 'చేయి నాపైఁ జొచితే
నిగుడుఁ దమకములు నీవు చేరితే
తగు నలమేల్కొంగ నింతట శ్రీవేంకటేశ్వర
వొగి నీరతుల కెంత వొడిగట్టించితివో. || యెవ్వ || 151

చాయానాట

అందుకే వో చెలియా అరుదయ్యా నాకు నిట్టె
చందమాయఁ బను రెల్లా సంతోసమా నీకు || పల్లవి ||

అనుకొని చెలులచే అతఁడు నేనేచేత

వీనుల పండుగగాను వింటివా నీవు

పూనినవేడుకతోడ నుండేటిలాగు రెల్లా

కానుకగాఁ గమ్నులారఁ గంటివా నీవు

॥ అందు ॥

అరితేరి వద్దనుండి యాతనితలఁపు రెల్లా

చేరి మాటలాడి తెలిసితివా నీవు

నాదుకొనే నప్పటి నీనయగారితనములు

మేరమీఱి పవారించి మెచ్చితివా నీవు

॥ అందు ॥

మెఱయ శ్రీవేంకటేశు మేలిమినేరువు రెల్లా

గుఱిగాఁ గొఱిటిలోఁ జేకొంటివా నీవు

మఱియును నలమేలుమంగ నైన నమ్ముఁ గూడె

తెఱవలలోన నమ్మించితివా నీవు.

॥ అందు ॥ 152

బొ?

నీ చిక్కే తప్పక చూచి నీ విభుఁడు

మోదముతోఁ జేతు రెత్తి మొక్కు మొక్కుఁగదవే ॥ పల్లవి ॥

నికము గట్టుకొని పదరఁగ నేటికి

నేనలు చల్లెఅప్పుడు సిగ్గు లింకానా

అనతోఁ బెనఁగుతాను అనుమానము దగునా

నేనరని వలపుల విఱివీఁగఁ గదవే

॥ వీడి ॥

నీ నెఱు చే నందుకొని వింత నేయవలెనా

కూడిమాడి వుండి మరి గుట్టు నేతురా

వాదికగాఁ బొందునేసి వాపు లడుగుదురా

జోడు గూడి కొఱిటిలో సొంపుమీఁగఁ గదవే

॥ వీడి ॥

మంతనాన దక్కఁగొని మరఁగు మెఱకుదురా

పంతము లీదేరె మరి కొనగేలా

చెంత నలమేల్మంగవు శ్రీవేంకటేశుఁ డతఁడు

సంతోసించి నిన్ను నేరే జట్టిగానఁగదవే.

॥ వీడి ॥ 153

మధ్యమావతి

నీ కెప్పుడు చూచినాను నేనే యితవరిఁ జూపి
పైకొని ముందుగా విన్నపము నేసికొంటిని
కొప్పు జారే నంటి నింతేకొంగు వట్టేవు సుమీ
దెప్పురాన నేఁ దది తెలుపు మని
యిప్పు డద్దము చూపితే నిచ్చే కోపగించకుమీ
కప్పి సింగారము తానుకాణించవలెను

॥ పల్లవి ॥

॥ నీకె ॥

కళలు నిండే మోమంటే కాంతాఁజేవు సుమీ
నాలసి నీకు దిష్టాలు చూపు మని
చెలఁగి తెర వేసితే స్కిలు వడకుమీ
అలపారఁ బవళించు మంటి నింతే నేను

॥ నీకె ॥

పూరకే నవ్వితి నింతే వొట్టు వెట్టేవు సుమీ
కారణ మిందుకుఁ బోల గడించు మని
యిరీతి శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
చేరి న న్నేలఁగా సంతోసించితి నేను.

॥ నీకె ॥ 154

ఆహారి

తలపోసి తలపోసి తమకించీ నా మనసు
తలుపు దెఱచి నా దండకుఁ బిలువరే
చెలిక తైల మాటలు చేకొని వినినవాఁడు
యెలమి విక్కడి కిప్పు డేల రాఁడే
కలకల నవ్వుతాను కామక లందినవాఁడు
పలుమారు నెక్కడి పరాకున నున్నాఁడే

॥ పల్లవి ॥

॥ తల ॥

అనవెట్టి నాకు రేక లంపినయట్టివాఁడు
పాసి తా నెక్కడ నేమిపని కున్నాఁడే
వాసి కెక్క నపై పరిపు చల్లినవాఁడు
నేన చేబట్టుక యెంత స్కిలతో నున్నాఁడే

॥ తల ॥

పక్కన నాయండ వచ్చి పవళించి వున్నవాడు
 మొక్కలాన నే లవ్వలిమోమై వున్నాడే
 యిక్కడ శ్రీవేంకటేశుడే నలమేలుమంగను
 మిక్కిలి న న్నేరే యెట్టు మెచ్చుతా నున్నాడే. || తల || 155

దేసాళం

యింతకంటె నేమి నేను యిది చాలదా నాకు
 సంతసము రేచి ఇంత చన విచ్చినాడూ || పల్లవి ||

తగవరి తా నొనే దయగలవాడూ నొనే
 జగమెల్లా నెరిగిన జాణదూ నొనే
 వెగటుగా తన్నుఁ బాసి విరహాన నున్న నన్ను
 మొగము చూచి నాచే మొక్కించుకొన్నాడే || యింత ||

వాడబరచ నేర్చునే వొడ్డికై వుండ నేర్చునే
 'చిడిముడి నంది పొందునేయ నేర్చునే
 కడఁగి తన్నుఁ జూడక కాకలఁ బొరలే నన్ను
 వొడివట్టి నాకు మోవి యొసఁగినాడు || యింత ||

విన్నపాలు వినేనే వీడు 'దొర్లాడేనే
 యిన్నిటాఁ దా శ్రీవేంకటేశ్వరుడే
 మన్నించి యలమేలుమంగనైన నన్నుఁ గూడె
 వున్నతపు రతులను వోలలార్చినాడు. || యింత || 156

427-వ తేకు

శ్రీరాగం

విరహ మేడదే నాకు వెన నీకరుణ గద్దు
 అరసి నీకతల నోలాడుచుందుఁ గాక || పల్లవి ||

తలఁపులో నీ వుండఁగా తడఁబాటు రేల నాకు
 వలపు గలిగుండగా వగ పేల
 చెలిమి నీవు నేయఁగా చింతలెల్లాఁ బెడఁబాసె
 పలుమారు సంతోసానఁ బరగుదుఁ గాక || విరహ ||

వేల నీ వుంగరమిదే వేళలు చూడ నేటికి
 సోలి నీసతులు వీరే సొలయవట్టు
 వోలివెట్టి పెండ్లాడితి వొడఁబరచవలెనా
 మేలు తోడిదాననై మెలఁగుదుఁ గాక || విరహ ||

నీపేరు నానోర నిచే నేరముల్ల రేవు నాకు
 కాపురము నీకుఁ జేసే కడ మెంచను
 యేపొట్టు శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 వోపి నన్ను నేలితివి వానరుడుఁ గాకా. || విరహ || 157

ముఖలి

కాచుకున్నాను నీపూడిగవు చెలు లిందరును
 'చేచేత జలకమాడ చిత్తగించే దెవుడే || పల్లవి ||

గుట్టనఁ బలిగుణాలు కొనియాడనే పట్టె
 చుట్టి యాతనిమొగము చూడనే పట్టె
 అట్టె వీడె మిచ్చి నీవు ఆకు మడిచియ్యఁ బట్టె
 నెట్టన సింగారించుకో నీకు వేళ యపుడే || కాచు ||

ననిచి యాతనితోడ నవ్వులు నవ్వనే పట్టె
 పెనఁగి వలపు రెల్లాఁ బెంచనే పట్టె
 తనివోని రతులపైఁ దమి రేచనే పట్టె
 అనువునఁ గూచుండి ఆరగించే దెవుడే || కాచు ||

సతతముఁ గెఱ్ఱెవులు చవులు చూడనే పట్టె
 మితిమీరి నేరుపులు మెచ్చనే పట్టె
 అతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగవు నీవు
 పతికిఁ బతి గూడేరు పవ్వళించే దెవుడే. || కాచు || 158

ధన్నానీ

అటువంటి గుణాలదే అలమేల్మంగ
 'తటుకునఁ జిత్తగించి తగిలి మెచ్చవయ్యా || పల్లవి ||

కొనియాడనేర్చిన కొమ్మ పొందునేయ నేర్పు

ననువుగలిగినది నవ్వ నేరుచు .

చెనకినది వెనకఁ జేరి మొక్కనేరుచు

వినయ మెరిగినది వేడుకొన నేర్పును

॥ అటు ॥

గుట్టుగలిగినయది కోరి వలపించ నేర్పు

దిట్టయైనది మాట తెలువ నేర్పు

అట్టది యయినది మీఱక వుండఁగ నేరుచు

చుట్టమైనది కలయ సుసరాన నేర్పును

॥ అటు ॥

సిగ్గుగలిగినది మచ్చిక నేవనేయ నేర్పు

యెగ్గు పట్టనిది యిట్టే యెనయ నేర్పు

అగ్గమై శ్రీవేంకటేశ అన్నిటా ని న్నిపె గూడె

తగ్గు మొగ్గు లేనిది దయనుండ నేర్పునూ.

॥ అటు ॥ 159

కురంజి

నందుసుడివనితవు జాణవమ్మా

అందుకోలు పెండ్లాడే వొనమ్మా

॥ పల్లవి ॥

కాతరాన రమణుఁ దేకతమున నుండఁగాను

ఆతనిపై బిత్తి నేనే వొనమ్మా

యాతల నెవ్వతెకో తా నెదురులు చూడఁగాను

చేతు రెత్తి మొక్కేవు చేరి మేలు నమ్మా

॥ సందు ॥

వేడుకతో నేమిటికో వీను లాలకించఁగాను

ఆదేవు వీమాటలు అవునమ్మా

జాడతోనే అడపముసకుల వెదకఁగాను

వీడెము వీ విచ్చేవు విటకత్తై వమ్మా

॥ సందు ॥

యింటిలో యలమేల్మంగ నెడఁ బెట్టుకుండఁగాను

అంటేవు శ్రీవేంకటేశ నొనమ్మా

జంటలై యీతఁడే మమ్ము పరి నేలుకుండఁగాను

నంటున వీవు మెచ్చేవు వయగారివమ్మా.

॥ సందు ॥ 160

నట్టినారాయణి

వోజ వప్పకుండావలె నొయ్యారపుదానికి

సాజపురమణుని కే చందమైనా నమరును

॥ పల్లవి ॥

కరుణించి తానే వచ్చి కలసితే దగుఁగాక

వరుసఁ దరపువెట్టి వచ్చునా నాకు

మరిగి యప్పుటి నాతో మాటాడితే నాడెఁగాక

యెరవుల చానివలె యెచ్చరించఁ దగవా

॥ వోజ ॥

సమ్మతించి నామోవి చవిగొంటే నింపుగాక

నెమ్మది నొడఁబరచ నేరుపా నాకు

చిమ్ముచుఁ జెనకితేను నేజనేయఁ గూతుఁగాక

దిమ్మరితనాన నాకు దీకొన సరవుచా

॥ వోజ ॥

సారె సారె నవ్వితేను సరసమాడుచుఁగాక

చేరి మందెమేళాలు చెల్లనా నాకు

యిరీతి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను

కూరిమి నన్నేలినాఁడు కొనర నుచితమా.

॥ వోజ ॥ 161

కుంతలపదాః

మరుఁడు నేసినమాయ మగలకు నాంధ్రకు

విరసాలు వుట్టపు వేడుకే కాని

॥ పల్లవి ॥

యెంత దూరి మాటాడినా యింపు లయ్యే వుండుఁగాని

పంతము రేఁగ దింతిపైఁ బతికి

పొంతనుండి సారె సారె జొమ్మల జంకించినాను

వింతలు దోచవు మరి వేడుకే కాని

॥ మరుడు ॥

చలపట్టి సరసము జరయుచు నాదినాను

అలయికవుట్టదు రేహమునకును

పెలుచుఁదనాన మరి పెనఁగులా టాదినాను

వెలయ వేసటగాదు వేడుకేకాని

॥ మరుడు ॥

మిన్నక కొసరి మందెమేళ మెంత నేసినాను
 అన్నిటా లోలో నెగ్గులై మించవు
 యెన్నఁగ శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 విన్నప్పుడే కూడె మాకు వేడుకలె కాని. ॥ మరుదు ॥ 162

428-వ తేకు

ధన్నాసి

చెప్పేనంటా నేనే వుండి సిగ్గుపడుదు నెడుట
 వొప్పుగ నాతనికి మీ రొగి విన్నవించరే ॥ పల్లవి ॥

చనవరితనమున సారెకు మాటలాడుదు
 ననుపైనకతమున నవ్వుదును
 వినయము నేర్తునంటా వేవేలు నేవలు నేతు
 యెనలేని నా రమణుఁ డెగ్గుపట్టిఁ జుమ్మి ॥ చెప్పి ॥

చిన్నదానఁ గనకనే చేతలెల్లాఁ జేయవత్తు
 మన్నించిన కతమున మలయుదును
 సన్నకు లోనైతిఁ గన సంతోసానఁ దమకింతు
 యిన్ని నెఱిగినవాఁడు యెగ్గుపట్టిఁ జుమ్మి ॥ చెప్పి ॥

పట్టపుదేవులనై పైపైఁ బెనఁగుదును
 గుట్టుతోదానఁ గనక కొంచి మొక్కుదు
 యిట్టే శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 యెఱ్ఱైనఁ దా నన్నుఁ గూడె నెగ్గుపట్టిఁ జుమ్మి. ॥ చెప్పి ॥ 163

దేశాక్షి

తనచిత్త మెట్టుండునో తగ వెఱుఁగుదు నేను
 వినయము గొంత చూపి వెలనేఁగాకా ॥ పల్లవి ॥

యేలినవాఁడు నన్ను నిట్టే మన్నించకుండినా
 కోలుముందుగాఁ గొంత కొనరేఁగాక
 చేరి కొంగరినవాఁడు చెనకఁడా యెప్పుడును
 వాలుకచూ పాతనిపై వంచేఁగాక ॥ తన ॥

కప్పుర మంపినవాడు కౌగిటికి వచ్చునేకా

పిప్పిగట్ట మరి నవ్వి పెనఁగేఁగాక

యిప్పుడు బత్తిగలవాఁ డెప్పుడూనుఁ జుట్టమానే

దప్పికి మోవి యడిగి తనిసేఁగాక

॥ తన ॥

చేతికి లోనైనవాడు స్నిగ్ధువడునా యింక

ఘాతలఁ గౌగిటఁ గూడి కలసేఁగాక

యీతఁడు శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను

కాతరాన నాపయ్యద గప్పేఁగాకా.

॥ తన ॥ 164

1 తోడి

చెప్పిన ట్టల్లా మరి చేసుటగాక

దప్పిదేరి లోలోనే తలవంచ నేటికి

॥ పల్లవి ॥

స్నిగులు వడేవారికి చింతఁ బొరలే వారికి

యెగ్గులు వట్టఁగఁ జెల్లు నెంతైనను

అగ్గలమై పతిమీఁదియాసకు లోనైనవారు

తగ్గు మొగ్గు వాసులలోఁ దడఁబడ నేటికి

॥ చెప్పి ॥

పంతము లాడేవారికి భావించుకొనేవారికి

వింతగా జరయఁ దగు వేమారును

చెంతనుండి రతులలోఁ జెలిమిసేసేవారు

మంతనాన వట్టి యనుమానము లేటికి

॥ చెప్పి ॥

చలపాదివారికి జడియనివారికి

కిలకిల నవ్వవచ్చుఁ గేరదానను

యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను

కలసె న న్నితఁడు కక్కసించ నేటికి.

॥ చెప్పి ॥ 165

నాగవరాళి

యేమి విన్నపము సేసే వెంతైనాఁ గలదు పని

గామిడితనా 1 రెఱఁగఁ గరుణించు మనవే

॥ పల్లవి ॥

పట్టి పెనఁగఁగ నోప బాస లడుగఁగ నోప
 వొట్టుక వొద్దఁ గాచుకుండ నోపుదు
 అట్టడివిభుఁడు తాను తాతిగుండెవాఁడు తాను
 గట్టిగా నా భావ మెంచి కరుణించు మనవే ॥ యేమి ॥

వేసాలదానఁ గాను వేగిరపుదానఁ గాను
 ఆసతో నేవలు నేనే అందు కొదును
 రాసి కెక్కఁ దొల్లే తాను రాజసపువాఁడు తాను
 వాసితో నన్నుఁ బాయనివరుస ఇమ్మనవే ॥ యేమి ॥

చలములు పచరించ జంకెనలు వచరించ
 పలుమారు వలపులే బడి నింతును
 చెలి యలమేల్మంగను శ్రీవేంకటేశుఁడు తాను
 కలనె నాగుణ మింకఁ గనుఁగొన మనవే. ॥ యేమి ॥ 166

పూర్వగోళ

యెంతటి నేరుపరివి యేమని పొగడవచ్చు
 వింత సీనుద్దులు చూచి వేడు కాయ నాకును ॥ పల్లవి ॥

చన విచ్చి నీవు మోవిచవులు చూపఁగాను
 తనివిఁ బొందె నాతలఁ పెల్లను
 మునుకొని నీవు నామొగమై నిలువఁగాను
 పెనగొన్న సంతోసము పెడరేఁగె నాకును ॥ యెంత ॥

పక్కన నీవు నాకు బాగా లొసగఁగాను
 యిక్కువలు గరఁగను ఇంతలోనె
 చెక్కు నొక్కి నీవు నన్ను సిగ్గులు దేరుచఁగాను
 నెక్కిన్న కోరికలు నెరవేరె నాకును ॥ యెంత ॥

కందువ నుండినన్నుఁ గౌఁగిలింతుకొనఁగాను
 చిందె నానెలపులనుఁ జిరునవ్వులు
 యిందునే శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 పొందితివి రతుల నీభోగ మబ్బె నాకును. ॥ యెంత ॥ 167

సావేరి

తనచిత్తము వచ్చితే తానే కరుణించిగాక
మనుడైన రమణుని గక్కనించ నేటికే || పల్లవి ||

పూహగలవారికి నుపమలు దోచును
దాహ మణచేవారికి దప్పి దేరును
మోహముగలవారికి మునుకొను సంతోసము
వోహో రిత్తవారికి నొడబాటు లేటికే || తన ||

చుననువచ్చినప్పుడు మాటలెల్లాఁ జవు లాను
తనిసివున్నయప్పుడు తాలిమి నిండు
ననిచినయప్పుడు నవ్వులు తానే వచ్చు
పనిలేనియప్పుడు పచారించ నేటికే || తన ||

కూటములు గలిగితే గుణములు చక్క నౌను
పాటించి పొందు 'గలిగితే' బంత మీదేరు
యీటున శ్రీవేంకటేశుఁ డిదివో నన్ను నేలె
మేటామేటి రతులలో మెఱయఁగ నేటికే. || తన || 168

429-వ తేకు

లలిత

విభుఁడు వద్ద నున్నాఁడు వేవేలు చందాలాను
సభలో సిగ్గు లేటికే చనవరి తాను || పల్లవి ||

చిన్నబోవ నేటికే చెంగలించి వుండుగాక
మన్ననదేవులైన మగువ తాను
సన్న సేయ నేటికే చక్కఁగా మాటాడుఁగాక
కన్న వెల్లా నేర్చిన కలికి తాను || విభుడు ||

తలుపు మాపేటికే దండనే కూచుండుఁగాక
కులముతోడి పెండ్లికూతురు తాను
అలయఁగ నేటికే ఆసలఁ జేకొనుఁగాక
పలురచనల మించె పంతగతై తాను || విభుడు ||

1. తే. పా.-గలికే.

కాసుక లంప నేటికే కౌగిటనే కూడుగక

పూని సలిగెలు చల్లే పొలంతి దాను

అనుక శ్రీవేంకటేశుఁ డంతలోనే నన్నుఁ గూడె

అన లేటికే నిజమాదే లేమ తాను.

॥ విభుడు ॥ 169

మనోహరం

అడుగరే యీసుద్ది ఆతనినే చెలులాల

¹ చిడిముడిఁ జెప్పినట్టు సేసేగాని

॥ పల్లవి ॥

కొత్త కొత్త విన్నపాలు కోరి వేడిఁ జేయఁగాను

చిత్త మెట్టుండునొకా చెలువునికి

బత్తితోడ సారె సారె బాదాలు విసుకఁగాను

తత్తరపుగో శ్లేడఁ దాకునో తనకు

॥ అడుగ ॥

¹ యె గ్గెఱగక సేవ నే నిందరిలోఁ జేయఁగాను

సిగ్గులెంత నిండునొకా చేరి పతికి

వొగ్గి యేపొద్దునుఁ దనవొద్దఁ గాచుకుండఁగాను

వెగళించరాక యెంత వేసబొకా తనకు

॥ అడుగ ॥

గట్టి నా గుబ్బల నొత్తి కరఁగించఁగాను పంత

మెట్టాకా శ్రీవేంకటేశ్వరునికి

యిట్టే తా నన్నుఁ గూడె యింకా నేఁ గొసరఁగా

రెట్టించి తమకములు రేఁగునొకా తనకు.

॥ అడుగ ॥ 170

భైరవి

విన వేడుకయ్యా నాకు వెన నిద్దరిసుద్దులు

మన సొక్కపై వుండే మఱి యెఱిఁగించరే

॥ పల్లవి ॥

వెలఁది తలఁపులెల్లా వినెనా రమణుడు

చెలులతోఁ బరాకు సేయఁడుగదా

తలఁపులు తలఁపులు తారుకాణ వచ్చెనా

చెలికత్తెనే నేనూఁ జెప్పరే మీరు

॥ విన ॥

పడఁతిచే రాసుక పట్టి నాచేయి చాచి

అడియాలాలు ముఱుస్తీ ననఁడుగదా

బడినుండి యాతనిభావము దెలిసితిరా

¹ చిడిముడి పడకుండాఁ జెప్పరే మీరు

॥ విన ॥

చేరి యాకెఁ గూడేనా శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు

జీరగాఁగఁ గొనగోరఁ జిమ్మఁడుగదా

అరితేరి యిద్దరిని అడిగితిరా నేఁడు

చేరువ సంతోసాలు చెప్పరే మీరు.

॥ విన ॥ 171

అహరి

చెప్పరాని మోహపు చెరివి నీవు

చప్పఁగా నాతని నీవు సాదించ నేఁటికే

॥ పల్లవి ॥

చేతిలోనె వున్నవివే నేనపాలు

కాతరించ నేఁటికే కాంతునితోను

అతుమలో నిందెఁగదే అడియాసలు

యేతుల నీపంతము లింత చూప నేఁటికే

॥ చెప్ప ॥

యిప్పు డిప్పుడే మొలచి నిదె చన్నులూ

చొప్పు తెత్తి పతి నేల సొలనేవే

చిప్పిలేవేడుకల చిన్నదానపూ

తిప్పరాని తమితోడ దీకొనఁగ నేఁటికే

॥ చెప్ప ॥

పరిపాకమైన దీనిపాయము

యిరవై శ్రీవేంకటేశు నెంత దూరేవే

యెరవులేక యిట్టే యెనసితివి

తరితీపుతో మరి తమకించ నేఁటికే.

॥ చెప్ప ॥ 172

బళహంస

యెంతైనాఁ దనివోవఁ దిదివో తాను

బంతి నిట్టే నాపొందులు బాఁతెయ్యానా తనకు

॥ పల్లవి ॥

1. తే. పా. - చిడుముడి.

చెక్కులపై జవ్వాది చేతఁ దీసి కాంతకు
మిక్కిలి వేడకతోడ మెత్తఁ దాను
చొక్కపు సిరస నిందఁ జుట్టుకొన్న పూదండలు
మిక్కుటముగా నాపెమెడ వేసేఁ దానూ ॥ యెంతై ॥

పాదమున నున్న తన ఎంగారు పెండెము
అదిగాని మెచ్చి పెట్టి నాపెకుఁ దాను
పోదిగా నంతటిలోనే పుక్కిటితమ్ములము
మోదాన నాపెకుఁ జూపి మోవి యిచ్చిఁ దాను ॥ యెంతై ॥

చందనకావివన్నె పచ్చడ మాపెకును నాకు
కందువల సరిగానే కప్పిఁ దాను
యిందులోనే శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు నన్ను నేలే
కుందనఁపు టుంగరము గురు తిచ్చిఁ దాను. ॥ యెంతై ॥ 173

శుద్ధివసంతం

వరుసతో రమణుని వలపించవలెఁ గాక
సరసము లాడితేనే సవతులై రా తాము ॥ పల్లవి ॥

కాంతుని నూరతైనా కన్నుల జంకించితేనే
షంతములు వచ్చెనా పడఁతులకు
చెంతనుండి నెలవుల చిలునవ్వు నవ్వితేనే
బంతి నన్నిటా నేరుపరులై రా తాము ॥ వరుస ॥

చనవున నాతని చన్నులఁ దాకించితేనే
తనినెనా మనసులు తమ కెల్లాను
వినయానఁ బాదాలు వేమారుఁ బిసికితేనే
పెనఁగినవారై రా బీరపురతులనూ ॥ వరుస ॥

వలవని జోలితోడ వద్దఁ గాచుకుండితేనే
చలములు దక్కెనా చక్క జాడను
యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్నుఁ గూడె
పలికినంతటిలోనే పనులు చేకూరినా. ॥ వరుస ॥ 174

430-వ డేకు

బలహంస

యింక నేటి మేలములు యింతికోడ నీకును

అంతెలఁ గరుణ నేలి ఆదరించరాదా

॥ పల్లవి ॥

చెంది నీకు మొక్కఁగాను చెమటలు గరఁగివి

కందువ నీ పాదాలంటె కన్నూరిబొట్టు

అంది కానుకీయ్యఁగాను అట్టే తనకొప్పు వీడి

ఇందు నిన్నుఁ గప్పుకొనె నింద్రసీలాలు

॥ యింక ॥

విన్నపము నేనుకోఁగా వెనఁ 'దామరలవలె

నిన్నంటఁ బూజించినట్టు నిండుఁ జిన్నులు

చెన్నుమీరఁ జేయరానినేవ నీకుఁ జేయఁగాను

పన్నీరు గులికినట్టు పైఁ జిందేఁ జెమటా

॥ యింక ॥

మంచి మాట లాడఁగాను మధురాలు సోఁకి సోఁకి

ముంచి నీపెదవి నంటె మోవిపండు

యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశ యీకె నిర్జేయేలితివి

మించె జవ్వనమదపుమేటివాసన.

॥ యింక ॥ 175

నీలాంబరం

మేలే నీనేరుపులు 'మెలఁత

చాలుకొన్నసరసాలు చవులాయను

॥ పల్లవి ॥

సూటి దప్పపుగదవే చూపులు నీవి

పాటింది నేఁ దాతనిపై నిండెను

వాటమాయఁ గదవే నీవలపులు

కూటము లాతనివద్దఁ గుప్పలాయను

॥ మేలే ॥

నాములాయగదవే నీ నవ్వులు

కామించి యాతనిమోము కళ లెక్కెను

వాములువడెఁగదవే వట్టిమాటలూ

కోమలపు వీనుల కొటారులఁ జేరెనూ

॥ మేలే ॥

కమ్ముకొనెగదవే కాగిలి నిది

పమ్మి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ బాయ వెన్నఁదూ

చిమ్మి రేఁగెగదవే చెమట లెల్లా

కుమ్మరింపు వేడుకల గుఱుతులాయనూ.

॥ మేలే ॥ 176

రాయగోళ

యెందఁకా సిగ్గువడే విప్పుడు నీవు

కందువ లెల్లా నంటి కౌఁగిలింపరాదా

॥ పల్లవి ॥

పూచినతంగేడువలెఁ బొలఁతి నిలుచున్నది

కూచుండుమనరాదా కోరి నీవద్ద

రాచిలుకవలెనే రవళిగా మాట లాడీ

చేచేత మెచ్చి సంతోసింపఁగరాదా

॥ యెందా ॥

యెలిమి రాయంచవలె నింటికి వచ్చె నప్పుడే

చెలరేఁగి కాపురాలు నేయరాదా

కొలని ¹ తుమ్మెదవలె కోరి నిన్నుఁ బాయ లేదు

పిలిచి లాలననేసి బెరయఁగరాదా

॥ యెందా ॥

అందఱు ² గోవెలవలె ఆకు కొరికి నీ కిచ్చి

చెంది పొత్తుల వీడెము నేయరాదా

యిందునే శ్రీవేంకటేశ యీకె నిశ్చే యేలితివి

పొందుల రతులు దలపోసుకొనరాదా

॥ యెందా ॥ 177

సాళంగనాట

యిన్ని నేరుపుల యీకె యీ యలమేలు మంగ

నిన్ను జట్టిగానె నిశ్చే నెగడఁగఁ దగును

॥ పల్లవి ॥

మక్కువగలుగువతి మనసు గలఁచరాదు

వక్కణతో మెప్పించవలెగాని

వెక్కనపుమాటలు వేమారు నాడఁగరాదు

పక్కన వినయములే వచరించఁ దగును

॥ యిన్ని ॥

బత్తి నేసి యాతనిఁ బై పైఁ గొనరరాదు
 మెత్తనిమోవి యిచ్చుచే మేలుగాని
 హత్తి సరసమాడఁగ నలయించఁగరాదు
 సుత్తపువన్నుల నొత్తి కూడఁగఁ దగును || యిన్ని ||

యేలిన శ్రీవేంకటేశు నెలయించఁగరాదు
 చాలఁ గొఁగిలించుచే చందముగాని
 జోలిఁబెట్టి పూరకైనా సొరిదిఁ బెనఁగరాదు
 యీలీల వొకరొకరు యెనయుచే తగును. || యిన్ని || 178

శ్రీరాగం

యెంత నే నెఱుగకున్నా నెప్పుడూ నీవే గతి
 వింతలేక మన్నించి విచ్చేయుమా యింటికి || పల్లవి ||

నినుఁ గూడేతమకము నిలుపలేక నేను
 కినిసి వేమారు వెంగములాడుదు
 పొనుఁగ నీ రతి దలపోసి పోసి నేను
 అనువురాక వట్టి యలుకఁ దొరలుదు || యెంత ||

కన్నుల నిన్నుఁ జూచేకాంతాళమున నేను
 పన్నుక సారెఁ దప్పలు పట్టుతా నుండు
 యెన్నరాని కౌఁగిలి యిట్టే కోరి కోరి నేను
 నన్నలా చాయలాను జంకించి సొలతును || యెంత ||

నీ మన్నన లింతంతిన నేరక ఇప్పుడు నేను
 కామించి నీ కౌఁగిట గర్వింతును
 యీమేరల శ్రీవేంకటేశ న న్నేలితివి
 ఆముకొన్న సంతోసాన నానందింతునూ. || యెంత || 179

మధ్యమావతి

ఇంతులు నోచిననోఁమో ఇది నీకు విలాసమో
 యెంతైనానుఁ బొగడక యెట్లు మానవచ్చును || పల్లవి ||

స్థితో నేనుండితేను చేరి మాటలాడింతువు
దగ్గర లోగితే వచ్చి తమి రేతువు
వెగ్గళించక కొంకితే వెఱపు దెలుపుదువు
యెగులేని నీ గుణాల కెవ్వరు వలవరు

॥ ఇంతులు ॥

వినయాన నేనుండితే వేడుక జేయి చాతువు
నను నేనే దూరుకొంటే నవ్వింతువు
మన నెఱుగ కుండితే మందేమేళము నేతువు
యెనలేని నీచేతల కెవ్వ రిక మెచ్చరు

॥ ఇంతులు ॥

గుట్టున నేనుండితేను కూడి చనవిత్తువు
చుట్టరికాలెంచుకొంటే జొక్కింతువు
నెట్టన శ్రీవేంకటేశ నేడు నన్ను నేలితివి
యిట్టై నీ సుష్టలకు నెవ్వ రిటు మొక్కరూ. ॥ ఇంతులు ॥ 180

431-వ పేకు

మంగళకాండ

ఆతడు తానే మన్నించినపుడు నన్ను
చేతికి రోనుగానే చెప్పవే నా వలపు

॥ వల్లవి ॥

తలఁపు దెలుసుకో దయపుట్ట మాటలాడు
వలము సాదించకు చతురునితో
దొలయకు సారె సారె చూపు వినయములే
దెలియరో యారీతిఁ చెప్పవే నా వలపు

॥ ఆత ॥

మొగుటనే నిలుచుండు ఇచ్చకడ పవరించు
నదరకు మెంతయినా పతితోదను

సాదిగి కొలువునేయి పుట్టించు వేడుక తెల్ల
చెదరకుండాఁ దగిలి చెప్పవే నా వలపు

॥ ఆత ॥

మొగ్గుము నా మూరుగాను మునుకొని యెచ్చరించు
వెక్కిసాన మారకు శ్రీవేంకటేశ్వర
తక్కుక నన్నింతలోనే తా నిండు విచ్చేసి కూడే
చెక్కు నొక్కి యింకానుఁ చెప్పవే నా వలపు. ॥ ఆత ॥ 181

నారణి

చేరి నీవు చెప్పినట్లు నేయనేవరఁ గాని
మేర మీఱరాదుగా మిక్కిలి నీతోను || పల్లవి ||

వెట్టు వెట్టి చెక్కు నొక్కి వేడుకోఁగా నితోను
వాద్దించుకోరాదుగా వువిదకును
తిట్టుదేరఁ గల రెల్లఁ జెప్పి వొడఁబఱచఁగ
అట్ట మాడరాదుగా ఆపెకు నీతోను || చేరి ||

కప్పుర మిచ్చి నీవు కౌఁగిలించుకొనఁగాను
తప్పించుకోరాదుగా తలుణికిని
దప్పి దేర మోవి యాని తమ్ములము నీ విడఁగా
పుప్పతింపరాదుగా పూరతే నీతోను || చేరి ||

తిట్టుచు రతులఁ గూడి తెప్పలఁ చేయఁగాను
గద్దించరాదుగా కాంతకును
అడ్డుక శ్రీవేంకటేశ ఆదిరించి యేలితివి
కొద్ది మీఱఁ దగదుగా కొసరి నీతోను. || చేరి || 182

తెలుఁగు కాంచోది

ఇంతి యేమి నేసినంటా యేమి యడిగేవు నుమ్ము
అంతేసి యెఱుఁగుదుమా ఆపె నీవే కాక || పల్లవి ||

తలపోయుచున్నది తరుణి నీ రూపము
చెలరేఁగి చెక్కిటిచేత నున్నది
వలపులు కొనగోర వాసుకొంటా నున్నది
నెలపుల నవ్వుతోడ సిగ్గువడి వున్నది || ఇంతి ||

అడుగుతా నున్నది అంగవల నీ సుద్దులు
అడరి తా నున్న రన్న రంటా నున్నది
అడియాలపు నీ సొమ్ము లవి చూచుచున్నది
బడి బడి నీ పదాలు పాడుకొంటా నున్నది || ఇంతి ||

యదే పవ్యళించి వున్న దెప్పుడు వత్తువో యంటా
కదిమి నీ కూటమికిఁ గాచు కున్నది
అదన శ్రీవేంకటేశ అలమేలుమంగ యీతె
ముదమునఁ గూడితివి మొక్కుతా నున్నది.

॥ ఇంతి ॥ 183

పశపంజరం

మేలు మేలు యదే బుద్ధి ¹మెలఁతల కెల్లాను
నీ లీల లన్నియు మాకు నేరుపఁగదే

॥ పల్లవి ॥

పతికి నిచ్చక మాడి వావము గరఁగించేవు
కతరారి వపుదువే కలికి

అతివినయాలు చూపి అట్టే నేవలు నేనేవు
చతురత రెల్లా నేర్చి జాణ వైతివే

॥ మేలు ॥

నెలవి నవ్వులు నవ్వి చేతికి వీడె మిచ్చేవు
వలపించ నోపుదువే వనిత

నిలువుఁగొలుపు నేసి నెట్టనఁ దమి రేచేవు
పలుకుఁబంతములకుఁ బంతగత్తై వపుదువే

॥ మేలు ॥

యచ్చట శ్రీవేంకటేశు నెదపై నెలకొంటివి
మెచ్చులాడివే అలమేలుమంగా

అచ్చముగ మమ్ము నేలుమని యప్పటిచ్చితివి
కమ్మపెట్టి నీవు దయగలదాన వపుదువే.

॥ మేలు ॥ 184

పూరితి

యెఱుఁగునో యెఱుఁగఁదో యింతులు విన్నవించరే

మెఱసి యిన్నిటా నేను మేలుదానఁ జుమ్మి

॥ పలవి ॥

కోపగించఁ జుమ్మి కొనరి తనతో నేను

చూపులలో నా బత్తి చూపితిఁ గాని

వోప ననఁ జుమ్మి వాడివట్టితేఁ దనతో

కాపురము నేనేవారిగతు లివి గాని

॥ యెఱు ॥

వేసరించఁ జుమ్మి వెడమాట లాడి నేను

అనపడి సరసము లాడుదుఁ గాని

వాసు రెంచఁ జుమ్మి వలచి తన సరుస

నేనవెట్టి కూచుండి చెలఁగితిఁ గాని

॥ యెఱు ॥

అలయించఁ జుమ్మి అచ్చై తాఁ గూడఁగా నేను

యెలమి రతులఁ దనియించితిఁ గాని

అలరి శ్రీవేంకటేశఁ దంతలోనే నన్నుఁ గూడే

అలమేల్కొంగను నేను అపునంటిఁ గాని,

॥ యెఱు ॥ 185

1 ఆరభి

యేమయ్యా ఆపె మీఁద నింత బుద్ధి 1 గలిగితేను

కామించి పెండ్లాడరాదా కా దనేరా నిన్నును

॥ పల్లవి ॥

పలచఁగా నవ్వు నవ్వి పాపబు దువ్వుకొంటా

కొలుపు నేనే యాపెఁ గోరి చూచేవు

వలిదపయ్యదలోని పట్రువ గుబ్బలమీఁద

కలువపువ్వులు వేసి కాంతాళించేవు

॥ యేమ ॥

వీడెపు సెలవితోడ వీఁగి సిగ్గువడుకొంటా

కూడిమాడివున్నయాపెఁ గొంగు వచ్చేవు

జాడతోడ నిచ్చే మేనిచక్కఁదనాలకు మెచ్చి

చేడెలతోఁ దొగడుతాఁ జెలరేఁగేవు

॥ యేమ ॥

యింతుల సన్నలు నేసి యేకతము లాడుకొంటా

చెంత సున్నయాపెమీఁదఁ జేయివేనేవు

యింతలోనే శ్రీవేంకటేశ మమ్ము నేలితివి

పొంత నీ చెలికాఁగిట భోగించేవు.

॥ యేమ ॥ 186

432-వ ఛేకు

సామవరా?

వెలలేని గొల్లెతలే వేడుక గాక

పిలువక వచ్చేవారు ప్రియ మయ్యేరా

॥ పల్లవి ॥

1. శే. పా. - అరిది,

2. శే. పా. - గలితేనా.

దొంతరచూపులు చూచి తొరలింపుమాట లాడి
 పంథాలుగానే సతులు బాఁ తెయ్యేరా
 వింతగా నవ్వులు నవ్వి వేడుకలు నీకు రేచి
 చెంతఁ గాచుకుందేవారు చిత్తము వచ్చేరా

॥ వెల ॥

పచ్చిదేరఁ జెనకుచు బాగాలు చేతి కిచ్చి
 యిచ్చకము నేనేవారు ఇత వయ్యేరా
 కొచ్చి కానుక లొసఁగి కొలుపులు సారెఁ జేసి
 ముచ్చట లోదేవారు మచ్చి కయ్యేరా

॥ వెల ॥

కన్నులనే నీకు మొక్కి కందువ నెదురు చూచి
 సన్నల మెలఁగేవారు సమ్మ తయ్యేరా
 మన్నించి శ్రీవేంకటేశ మమ్ము నిట్టే యేలితివి
 పున్నవా రల్లా నీకు నొద్ది కయ్యేరా.

॥ వెల ॥ 187

కోకిలపంచమం

యింతకంటే సుట్టులు నే ¹ మెఱంగము
 వింత లెల్లా నీకు విన్నవించఁగ వచ్చితిమీ
 మన నెల్లా నీమీఁద మంతనాలు చెలులతో
 తనువు పానుపుమీఁదఁ దరుణికిని
 కనుఁగొంటే దయ వుట్టు కడ నున్నవారికైనా
 వినవయ్య నీకు విన్నవించఁగ వచ్చితిమి

॥ పల్లవి ॥

॥ యింత ॥

గుటిగాఁ జేయి చెక్కుపై కొనచూపు నీ రాకపై
 జఱయు నిట్టూర్పులు చన్నులమీఁద
 కఱకురా యైనాను కరఁగుఁబో నీకువలె
 వెఱగంది యిదే విన్నవించఁగ వచ్చితిమి

॥ యింత ॥

అలయిక తనలోన ఆసలు నీ కౌఁగిటిపై
 నెలపుల లేనగవు శ్రీవేంకటేశ
 కలిసితి వింక మేడకంబమైనా నిగిరించు
 వెలనే వేడుక విన్నవించఁగ వచ్చితిమి.

॥ యింత ॥ 188

బంగాళం

పుత్తమనాయకుడవు పోరువు గలవు నీవు
చిత్తగించి నా బత్తి జేకొనవయ్యా " పల్లవి "

ఇంగిత మెఱుగ నైతి నేడలేనివి గడించి
పెంగెము ని న్నాడితి పెనకకును
సంగ తెఱిగితి నిష్టే సమ్మతించితి నీ మాట
చెంగలించి నీకు మొక్కే జేకొనవయ్యా " పుత్త "

విరహాపుణ్యుడగు చెంది వేడుకోగానే నిన్ను
విరులగాని వేసితి వేమారును
సరపు తెల్లఁ గంటి సంతోసించుకొంటి నిన్ను
నిరులఁ బంతము విచ్చే జేకొనవయ్యా " పుత్త "

మిక్కిలి మోహముతోడ మేనవాడ వసఁగానే
వెక్కసాన జంకించితి విచ్చనవిడి
యిక్కడ శ్రీవేంకటేశ యేలితివి నన్ను నిష్టే
చెక్కు నొక్కి నప్పించే జేకొనవయ్యా. " పుత్త " 189

పన్నడగోళ

యెట్లు చేసినాఁ జేయి యేమీ ననఁజాల నిన్ను
ముట్టిననామతిలోని మోహము చెప్పితిని " పల్లవి "

విరహాగ్నిఁ గాఁగి నిన్ను పెంగెమాడఁ బలఁతును
కరఁగి యంతలో నాదర మానుచును
విరులయమ్ములు నాటివేయఁ బూనుచు పూవుల
పరగ నా మెలుగానే భావించి పూరకుండు " యెట్లు "

తమక మాఁపఁగలేక కాకొని జంకించఁ జూతు
మమతతో జంకించక మరి సొలతు
పుమురు వెన్నెలకుఁగా కూహింతు నిన్నుఁ జేకొన
ప్రమసి నీవే నే నని భావించి పూరకుండు " యెట్లు "

కొవిలకూతలకుఁగా కూచుందు నీ తొడమీద

కావీరిఁ గూచుండ కటు కౌఁగిలింతును

శ్రీవేంకటేశ నన్నుఁ చేకొని కూడితి విష్ణు

భావము తొక్కటిగానే భావించి పూరకుందు. || యెట్టు || 190

ద్రావిడ భైరవి

యేడ కేడ నా గుణ మెఱఁగనివాడవా

యీదువెట్టుకొనేనంటే నెంతదాన నేను

|| పల్లవి ||

వల పెఱిఁగి నీవే వచ్చి న న్నేలుట గాక

పిలిపించఁగలనా పెనుదొరవు

తలఁపు దెలిసి మాట తగ నీ వాడుట గాక

పలికించ నొప్పుదునా పంతగాఁడవు

|| యేడ ||

వాడఁబాటు దలఁచుక వొగి నన్నేలుదు గాక

వాడివట్టవచ్చునా చున్నతుఁడవు

బడలిక చూచి నీవే పైకొని కూడుదు గాక

అడుగఁదగవా కౌఁగి లప్పుడే నిన్నును

|| యేడ ||

నేవ నేయఁగాఁ జూచి నేసలు వెట్టేవు గాక

వాని చెప్పుకో వసమా దేవుఁడవు

శ్రీవేంకటేశ నీవే చేకొని పెండ్లాడితివి

భావించ నాకుఁ దరమా పంతగాఁడవు.

|| యేడ || 191

తెలుఁగు కాంబోడి

విరహాన నుండినను వేడుకలే పుట్టే నాకు

పరగ నేఁ జేసిన భాగ్య మింక నెట్టిదో

|| పల్లవి ||

యెంతతడవు రాకున్నా నెదురె చూతుఁ గాని

పొంత నీపై వేసట పుట్టదు నాకు

చింతలు మతి రేఁగినా నెలవి నవ్వుదుఁ గాని

చెంత నుండి నా మొగముఁ చిన్నఁబోవ దందుకూ

|| విర ||

మాడక నీ వెందున్నా నీ స్వదురే విందుఁగాని
 యీడుకుఁ గోపము లేఁగ విందుకు నీపై
 వీడని నా యాస లెంత వేఁడఁ దొరలించినా
 వాడదు నా మేను పైపై వల పిగిరించును || విర ||

పరాకున నీ వుండినాఁ బైకొని యొక్కఁడఁ గాని
 తరితీపునేనే వని తప్పయి తోచదూ
 యిరవై శ్రీవేంకటేశ యిట్టే నన్నుఁ గూడితివి
 సరి నలయుంచే వని జడియపు రతులు. || విర || 192

433-వ తేకు

సింహరామక్రియ

నీ వేమి నేతువు నన్ను నీవు మోహించు మంటివా
 'వావాదు నెంచేది నావలపింతే కాక || పల్లవి ||

'నీయిచ్చకాఁడవు తొల్లే నీ పెవ్వతెవట్ల నున్నా
 నాయమా నిన్ను దూర నడుమ నేను
 యీయడఁ బూవుటమ్ముల నేనేటిమరుని నే
 చాయల నే మాడినాను సంగతెవుఁ గాక || నీవేమి ||

చెల్లుబడివాఁడవు నే నేసినదే చేత గాక
 పల్లదానఁ గొంగు వట్ట భావ్యమా నాకు
 మల్లాడి తమకించేటి మక్కువ నా మనసునే
 మెల్లనే యెంత చొరినా మే లింతే కాక || నీవేమి ||

శ్రీవేంకటేశ నీ చేతిదే భాగ్యము గాక
 వావి గడ్డంటాఁ దెనఁగ వసమా నేడు
 యీవేళ నన్నుఁ గూర్చిన యిట్టి నా జవ్వనమునే
 చేవమీర నిట్టే సంతోసించుకొంట గాక. || నీవేమి || 193

భూపాళం

నాకుఁ జెప్పుకోరాదు నలినాజులాల మీరు
 పైకొని నా వోజ విన్నపము 'నేయరే || పల్లవి ||

వేడుకకు జవరాలు పెంగెమాడితే నమరు
 ఆడరాదు కోపగించి అట్టే మగని
 వాడికకు నతనితో వంతులకు రాదగు
 కూడే వేళ సరివెట్టుకొని మీరఁ దగదు || నాకు ||

కడు సింగరమునకుఁ గన్నుల జంకించఁ దగదు
 జడియుచు గర్వమున సాదించరాదు
 కడ లేక నేవనేయఁ గాచక వుండుట మేలు
 బడి నెందఁ బోకుండఁ బట్టరాదు గాని || నాకు ||

చనవుతోఁ గూడిమాడి సరసమాడుట యొప్పు
 పెనఁగుచు రతివేళ బిగియ వట్టు
 యెనని శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్ను నేఁడు
 మనసులో నెన్నటికి మఱవఁగ రాదు. || నాకు || 194

ధన్నాసి

నీ వెట్టు నేసినాఁ జేయి నీ పాదమే గతి నాకు
 యీవేళ చిత్తాన వేరే భావించకువయ్యా || పల్లవి ||

కోరి పొందు నేనేదానఁ గోపగింతునా మేమి
 ఆ రీతిఁ బాయనిదాన నలుగురునా
 గారవించి కూడేదానఁ గనరి జంకింతునా
 చేరి నీకు నిచ్చకమే నేతుఁ గాకా || నీవెట్టు ||

యితవరి నైనదాన యెగ్గులు వట్టేనా
 సతి నైనదాన నిన్ను సాదించేనా
 రతిఁ బలిచేదాన రాయడిఁ బెట్టేనా
 సతమైన నీ గుణాలే భంతోసింతుఁ గాకా || నీవెట్టు ||

నీకు దేవునైనదాన నేరములు పెదకేనా
 చేకొని కూడినదానఁ డింత లేచేనా
 యీకడ శ్రీవేంకటేశ యిన్నిటా నన్నేలితివి
 జోకగాఁ బొగడి మేలే చూపుదుఁ గాకా. || నీవెట్టు || 195

ప్రతాపనాట

యితర సతుల మరి యేమి చెప్పేది

పతిబత్తి గలదే చెప్పరాని మేలుది

॥ పల్లవి ॥

కలయక వుండినాను కాంతుని మొగము చూచి

చెలరేగి నవ్వేటి చెలి మేలుది

పిలువక మానినాను ప్రియముతోడుత వచ్చి

కొలుపు నేనేదే యెక్కుడు మేలుది

॥ యితర ॥

మఱచి వూరకుండినా మక్కువ లెచ్చరించి

నెఱిఁ దమి రేచేదే నిడుమేలుది

¹యెఱుంగక పరాకై నయెడల నెదుట వచ్చి

గుఱిగా మోము చూపించుకొనేదే మేలుది

॥ యితర ॥

యింతులతో నొకమారు యెట్టకేలకుఁ గూడినా

సంతోసించుకొనేదే యచ్చపుమేలుది

చింత దీర నేలితివి శ్రీవేంకటేశ యీకెను

పంతపు టలమేల్మంగే పాయరాని మేలుది.

॥ యితర ॥ 196

సామంతం

మఱచితే నేమాయ మగువల సందదిలో

అఱిముఱి వీడె మంప డంటా నలిగేనా

॥ పల్లవి ॥

రమణుల నంప నేల రాయబారా లింత యాల

సముకానఁ జెప్పితేను సమ్మతించనా

తమితోఁ జింతించ నేల తాఁ బోడిఁబడఁగ(?) నేల

క్రమమునఁ దా బత్తిగలది యెఱుంగనా

॥ మఱచి ॥

శృంగర మంపఁగ నేల వూర కానవెట్ట నేల

రంగుగఁ దాఁ బిలువఁగ రా నన నేల

అంగవుఁ జెమట లేల అట్టే తా వీచ్చేయ నేల

సంగడి సరిదాననై సాదించేదాననా

॥ మఱచి ॥

ముఖారి

చిత్తానఁ బెట్టుక వుండు చెలఁగి నావిన్నపము
పొత్తు విడువఁగఁ జాల పొసఁగుదుఁ గాని || పల్లవి ||

కేరి యొక్కతెవలె వెంగెములు నిన్నాడఁజాల
ఆరితేరి యిచ్చకము లాడుదుఁ గాని
సారెసారె నప్పటిని చలము సాదించఁ జాల
చేరి నీకు నూడిగాలు సేతుఁగాని || చిత్తా ||

కడదానివలె నిన్నుఁ గాకు సేయఁగాఁ జాల
వొడికేన నవ్వుతానే వుండుదుఁ గాని
యెడనెడఁ గొసరుతా నెలయించఁగాఁ జాల
బడిబడి తమకాన బత్తి సేతుఁగాని || చిత్తా ||

కన్నెపడుచువలెను కాఁకలు సేయఁగఁ జాల
యెన్న నలమేల్పంగనై యెనతుఁ గాని
వున్నతి శ్రీవేంకటేశ వొనగూడితివి నన్ను
సన్నల నీ మోవి యిట్టే చవిగొందుఁ గాని || చిత్తా || 196

544-వ తేకు

ధన్నాశి

ఇన్నాళ్ళు నెఱఁగమైతి మింతటివాడవౌత
తిన్నగా నిప్పుడు చూచితిమిగా యీభాగ్యము || పల్లవి ||

వేడుకతో నాపె నీకు విన్నపాలు సేయఁగాను
సూడిదెగా సారెసారె సొలయఁగాను
వాడికెతో నీమీద వలపులు చల్లఁగాను
నీడనుండే ఇన్నియుఁ గంటిమిగా యీభాగ్యము || ఇన్నా ||

కన్నులఁ దప్పక చూచి కానుక నీకియ్యఁగాను
సన్నలు సేసి యిట్టే జరయఁగాను
చన్నలు మోవఁగ నీసంగడిఁ చుండఁగాను
నిన్నాపె మెచ్చఁగాను కంటిమి యీభాగ్యము || ఇన్నా ||

చేరి కూడి నీతో నాపె సిగ్గునఁ దలవంచఁగా (ను?)
 కోరి నన్నంతలో నీవు కూడఁగాను
 గారావు శ్రీవేంకటేశ కడపలో నిద్దరికి
 నేరివేపు రతులు కంటిమిగా యీ భాగ్యము || ఇన్నా || 187

లలిత

ఇద్దరికి మీకే చెల్లు నిటువంటివి
 చదివేడి సరసాలే జవళిభోగములు || పల్లవి ||

భావము లెససినట్టి పడఁతికి విభునకు
 వేవేలు వెంగములు వినయములే
 తావుకొన్నవలపులు తారుకాణలై నచోట
 కావరపు గోరొత్తులు కమ్మబూవుతాఁకులే || ఇద్ద ||

ప్రసూచాపులు సోకిన కందువై నచుట్టాలకు
 పెనఁగులాటలెన్నె నాఁ బ్రేమపు చౌ(చపు)లే
 పనిలోని తమకపు తగులాటమైతేను
 ననువు బొమ్మజంకెలు నయగారాలే || ఇద్ద ||

సెలవుల నప్పుడేరఁ జేరి కూడినవారికి
 అలయిక్ రతులెల్ల నలవాటులే
 యెలమి శ్రీవేంకటేశ యింతి నీవు గలసితి
 నలవోక మీ చేతలన్నియుఁ దచ్చనలే || ఇద్ద || 188

మంగళకౌశిక

నిన్ను నెము గాదనేమా నిండుదొరవు
 నన్నతో మెలఁగేటి యిచ్చకురాల నేను || పల్లవి ||

మొగము చూచితేనే మోము వంచేచ్చ
 పగితే నీకు నీవే యానలు నెట్టేవు
 మగవారికేటికి మరి వెరపు
 మగపడ నతులన నలమఁగరాదా || నిన్ను ||

వింతదాననా నీకు వేడుకొనే విటు నన్ను
యెంతైనా నీ పట్టుకు నెగు పట్టైనా
అంతే పో నే నీతో నలిగేటిదాననా
పంతముతో నాకలిటిప్రాణమవు నీవు

॥ యేమయ్యా ॥

పెనగుచు నాపై నెంత ప్రియములు చల్లేవు
అనవయ్య నీ మాటల కవుగా దనేనా
మనసునఁ బెట్టుకొని మచ్చరించేదాననా
తనివోసి నాదుఁడనిదానమవు నీవు

॥ యేమయ్యా ॥

ఆదరించి నన్ను గను నలయి లాలించేవు
యే దెస నైనా నీకు నెడు రాడేనా
పోదితో శ్రీదేవియే పొసఁగ నన్నేలితివి
దా దాతనాయ రుచింతానుణివి నీవు.

॥ యేమయ్యా ॥ 201

కుంతకవరాళి

యేమి గొసరే మయ్యా ఇక నిన్నును
ప్రేమతోడ సంగడిఁ బెట్టుకొంటి వాపెను

॥ పల్లవి ॥

ఇత్తల నత్తల నీ వెందరిఁ బెండ్లాడినా నీ
చిత్తము వచ్చినదే మించిన దేవులు
కొత్త సొమ్ములు పెట్టెలఁ గోరి యెన్ని వుండినాను
హత్తి నీమె నీపై నుండినదియే మంచిది

॥ యేమి ॥

అంగనామణులు నీ యండ నెంద రుండినా నీ
సంగడిఁ గూచుండినదే చక్కని సతి
సింగారించి వాహనాల్గు ముంగిట నెన్ని వుండినా
సంగతి నీ వెక్కినదే సాంబ్రాణి

॥ యేమి ॥

యెసగి సరసమాడే ఇంతు లెందరుండినా నీ
పస నుర మెక్కినదే పట్టపురాణి
కొసరి శ్రీవేంకటేశ కూడితివి మమ్ము నేఁడు
దెసల నీవు గట్టినదే పీఠాంబరము.

॥ యేమి ॥ 202

కొండమలహరి

యెవ్వరివాఁడ వౌతా నెఱుఁగరా దెవ్వరికే

నివ్వటిల్ల మా వాఁడవే నీ వంటా నున్నారము || పల్లవి ||

యిందుముఖు లెల్లాను యెదుట నిన్నుఁ జూడఁగా

అందరికి నన్ని రూపులై యున్నాఁడవు

పొందుగా మతులఁ దలపోసుకొని చూచితేను

అందుకోనట్టే నీవు అక్కడా నున్నాఁడవు || యెవ్వరి ||

నెమ్మది ని న్నొక్కనినే నేరుపుతోఁ బిలువఁగా

కొమ్మల నోళ్ళకు నెల్లా గురైనాఁడవు

చిమ్ముఁగొనగోళ్ళవారు చేతులెత్తి మొక్కితేను

పమ్మి నీవే నోములఫలము లైనాఁడవు || యెవ్వరి ||

ముదితలు రతుల నీ మోవి చవిగొంటేను

అదివో పెక్కెండ్లవిందై వున్నాఁడవు

కదిసి శ్రీవేంకటేశ కడు సరసాలాడఁగా

సదరాన నందరికి సంతోస మైనాఁడవు. || యెవ్వరి || 203

భైరవి

ఇంతులు పొందైన దెల్లా నీసడించేకొరకా

కాంతునిచిత్తమే కాక కడుఁ గొసరకురే || పల్లవి ||

ఆసలఁ బొరలి పతి నట్టై రాయించుకంటే

వాసితోడ నుండఁగాను వచ్చినంతే మేలు

వేసరించి యేమైనా వెంగెము లాడుటకంటే

మూసిన ముత్యమువంటి మోనమె మేలు || ఇంతులు ||

అట్టడితనానఁ జెప్పే చుట్టరికమున కంటే

గుట్టుతోడ నుండఁగాను కూడినంతే మేలు

పట్టి పెనఁగి పిలిచి బలిమినేయుట కంటే

చుట్టి చుట్టి యెదురులు చూచుటే మేలు || ఇంతులు ||

జడిసి సిగ్గుపడక సారెకుఁ బైకొనుకంటే
 అడఁకువతో నుండఁగా నైనంతే మేలు
 యెడయక శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టె నన్నుఁగూడె
 వుడివోని సంతోసాన నుండుటే మేలు. || ఇంతులు || 204

435-వ తేకు

అమరసింఘ

యీసతికి నీకే తగు నీ వేడుక
 రాసి కెక్క పానుపుపై రచనలే వేడుక || పల్లవి ||
 వెక్కనపు రతులలో వినయమే వేడుక
 పిక్కటిల్లుఁ దిట్ల వోరుపే వేడుక
 మక్కువ సరసాలలో మంచిమాటలే వేడుక
 చొక్కపుటాసలలో చూపులే వేడుకలు || యీసతి ||
 సందుసుడి నన్నలలో జంతెనలే వేడుక
 పొందు లై నందులో పిలుపులే వేడుక
 యెందుఁ దరితీపులో యెడమాటలే వేడుక
 చిందేటి నవ్వులలో సిగ్గులే వేడుక || యీసతి ||
 జవ్వన మదములలో చలములే వేడుక
 రవ్వ కౌఁగిటిలో తత్తరమే వేడుక
 యివ్వల శ్రీవేంకటేశ యింతి నిష్టే యేలితివి
 మువ్వంక నింక మీలో ముచ్చటలే వేడుక. || యీసతి || 205

హిందోళవసంతం

నెఱజాణలై నవారి నేరుపు లివి
 మఱవక నేవనేసి మరిగుండఁ గదవే || పల్లవి ||
 పొందె నందుకు ఫలము పొంచి యెగ్గుపట్టనిదే
 విందువెట్టన ఫలము వేడుక నాదరించేదే
 అంది సరసములాడే యందుకు ఫలము నవ్వే
 కందువ లెఱిఁగి పతిఁ గలయఁగఁ గదవే || నెఱజాణ ||

మనసు రెనయుటకు మంచిమాటలే ఫలము

ననిచిన ఫలము చనవుతో మెలగేదే

తనవారై న ఫలము వినయము చూపుచే

చెనకి వీడె మతనిచేతి కియ్యఁ గదవే

॥ నెఱజాణ ॥

కూడినందుకు ఫలము కొసరి యలుగనిదే

యీదై నందుకు ఫలము యెన్నఁడుఁ బాయనిదే

వోడక శ్రీవేంకటేశఁ దొడ్డికతో నిన్ను నేరే

పాడి యీతని గుణాలు పచారింపఁ గదవే. ॥ నెఱజాణ ॥ 206

నారాయణి

చెప్పినట్లానె నేసి చిత్తము పట్టుదు గాక

తప్పు రెంచఁగలనా తగులై నదానను

॥ పల్లవి ॥

నీ మోము చూచి చూచి నిన్ను నెట్టు దూరుదు

కామించి నీ రాకకు నేకరేదానను

అముకొని నా బొమ్మల నప్పటి నెట్టు జంకింతు

గామిడి నీ పంగెనపు కౌఁగిటిలో దానను

॥ చెప్పిన ॥

సారె నీతో నవ్వి నవ్వి జరసి యెట్టులుగుదు

కోరి యానపడి కాచు కున్న దానను

మేర మీఱి యెట్టు మందెమేళముతోఁ బెనఁగుదు

పూరక నీ మొగమోట నుండేటిదానను

॥ చెప్పిన ॥

గరిమ నీవద్ద నుండి కన్నుల నెట్టదలింతు

మరిగి వలచిన నేమపుదానను

యిరవై శ్రీవేంకటేశ యిట్టే నన్నుఁ గూడితివి

గరిసింతునా నే నీ కరుణలో దానను.

॥ చెప్పిన ॥ 207

అహరినాట

అవ్వలమో నే రయ్యే వాపెతో మాటాడవయ్య

ఇవ్వల నాకెకుఁగాను ఇందవయ్య కానిక

॥ పల్లవి ॥

పాసి వుండలేనిసతి పంతమే పనికివచ్చు
వాసిక తై మేనిగర్వ మెంతటిది
నేసపాల పెండ్లికూతు చేతలు కిందువదేవే
యీసు లే దాకెకు నీపై యిందవయ్య కానిక " అవ్వలి "

వొక్క మంచముపై కాంత వొట్టు లెందాకా నుండు
దక్కిన దాని గయ్యాళితన మేటిదే
లక్కవంటి మనసు లలన కేడ చలము
యిక్కువలు మఱవకు యిందవయ్య కానిక " అవ్వలి "

నీకు నానపడియున్న నెలఁత కేమి బీరము
కైకొన్న విరహిణి కెక్కడి గుట్టు
చేకొంటి వీకె నింతలో శ్రీవేంకటేశ దయతో
యీకడ సంతోస మాయ నిందవయ్య కానిక. " అవ్వలి " 208

శ్రీరాగం

శుష్పతిల్లి జవ్వనము వొళ్ళి మీదను
యెప్పుడు మఱవరాదు యేమి సేతునే " పల్లవి "

చిలుకతో మాటాడితే చిమ్మి రేచీ వలపులు
కొలనిలోపల నైతే నళుల బాద
పలుదిక్కులూ జూచితే పరగి వెన్నెల వేడి
మెలమి నెందు బోరాదు యేమి సేతునే " వుప్పతిల్లి "

నీలగారపు దోట నుంచే చిగురులు బెడరించీ
కంగి చింతించితే మది గంతు డున్నాడు
కొంగున వినరుకొంటే గుంప్పించీ జల్లగాలి
యింగితము దెలియదు యేమి సేతునే " వుప్పతిల్లి "

కత లానికించే నంటే కలసీ గోవిలదాత
మితి నేకతాన నుంటే మించీ గోరిక
గతియై యింతలో శ్రీవేంకటేశుడు నన్ను నేలే
యితని వుపకారాన కేమి సేతునే. " వుప్పతిల్లి " 209

బలహంస

తామసింఛఁ బనిలేదు తగవు లెంచుకొంటేను

ప్రేమము దెలుసుకొని బెరయుట గాకా

॥ పల్లవి ॥

విన్నప మేమి నేనేము వేగినంతా నింటికాడ

కన్నె నీవు వచ్చేవంటాఁ గాచు కున్నది

సన్నల నీ కెంతని చవులు వుట్టించేము

మన్నించి యింతిఁ గూడేదే మాట యింతే కాకా

॥ తామ ॥

తాను కెందఁగా నిచ్చేము కమ్మటిఁ గమ్మటి నీకు

పాసువుపైని యాస పట్టు కున్నది

నానా రీతుల నిన్ను నమ్మిక లే మడిగేము

మానినిఁ గరుణించేదే మంచి దింతే కాకా

॥ తామ ॥

యిందు కెంత పొగడేము యిచ్చే నీవే రాఁగా

ముందే యాపె సంతోషమున నున్నది

కందువ నేలితి వీకఁ గని శ్రీదేవరక్షేత్ర

పొందు పాయకుండేదే బుద్ధి యింతే కాకా.

॥ తామ ॥ 210

436-వ జేకు

దేవగాంధారి

యేల మమ్ము వేడుకొనే వెంత అట్టు నేనేవు

వాలాయించి నీ చేతిలోవార మింతే నేము

॥ పల్లవి ॥

చలముతోవారమా సాదించేవారమా నీపై

వలపులు చర్లెటివారము గాక

పలుకకుండఁ గలమా పాసి వుండఁ గలమా నీ

తలఁపులోనే మెలఁగి తగిలేము గాక

॥ యేల ॥

కొనరేటి వారమా గుంపించే వారమా

వసమై నీ నేవ నేనేవారము గాకా

విసిగేమా నీతోను వేడుకకు లోగేమా

సుసరాన నీ యిచ్చలోఁ జొక్కేము గాకా

॥ యేల ॥

గరిసించేవారమా కాంతాళించేవారమా

వరుస నీ దేవుళ్ళలోవారముగాక

యిరవై శ్రీవేంకటేశ యేలితివి మమ్ము నిట్టే

పొరిఁబొరి నీ గుణాలు పొగడేము గాకా.

॥ యేల ॥ 211

నాగగాంధారి

యెంత మన్నించేవు నే నీ కేమి బాఁతి

చింతల యే నోము నోచితి నో తొలుతను

॥ పల్లవి ॥

నవ్వుతా నీ పాదములు నామీదఁ జూచేవు

యెవ్వరిఁ బోలుదు నీ యింతులలోను

వువ్విళ్ళూర నప్పటిని వొడి వట్టి పెనఁగేవు

ఇవ్వల నీకును నాకు నేడ కే ధంతరము

॥ యెంత ॥

కందువ నా చన్ను లంటి కడు సరస మాదేవు

పొందుగ నీ కాలిగోరఁ బోలుదునా

విందుగా నా మాటలకు వేడుకపడేవు నీవు

అంది నీతో నీడువెట్టే యంతటిదాననా

॥ యెంత ॥

యేలుకొని శ్రీవేంకటేశ నీ నీడవరె

బోలించి నన్నుఁ బాయ వేపొద్దును నీవు

మేలుదాన నని ఇట్టే మెచ్చేవు లాలించి

సోలి నాగుణాలు చెప్పి చూప నే మున్నది.

॥ యెంత ॥ 212

గంభీరనాట

యే మని చెప్పుదునే యిక మీతోను

ఆముకొన్న నా బత్తి యది తా నెఱుఁగునే

॥ పల్లవి ॥

చల మెంత సాదించినా చవు లెన్ని వుట్టించినా

తలఁపు 'కొలఁదే కాక తమి వుట్టినా

యెలమి వో చెలులాల యెడమాట రె న్నాదినా

కొలఁది 'మీఱఁగ నిట్టై కూడిన ట్టయ్యానా

॥ యేమని ॥

కత లెన్ని చెప్పినాను కాక లెన్ని రేచినాను
 యితవైనంతె కాక యెక్కు డయ్యానా
 చతురత మెఱయుచు సారె నెంత పెనఁగినా
 మతి కింపైనటువలె మచ్చిక వుట్టినా ॥ యేమని ॥

వాడి కెంత చూపినాను వావు లెన్ని చెప్పినాను
 వేడుక గలంతే కాక వెగ్గళ మౌనా
 యీడనే శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలో న న్నేలినాఁడు
 యీడు జోడు లాయ నిక నెరవు లయ్యానా. ॥ యేమని ॥ 213

సోమరాగం

అందుకే విచారించే నాతఁడు నా ప్రాణము
 చెంది నా వలపు లైతేఁ జిమ్మి రేచీఁ జెలియా ॥ పల్లవి ॥

కాటుక కన్నులఁ జూడఁగా నవి నాటవు గదా
 మేటియైన కోమలపు మేను తనది
 మాటలు సారె నాడఁగా మర్మాలు దాకవు గదా
 కూటువైన దయగల గుణములు తనవి ॥ అందుకే ॥

కడు మచ్చిక చూపఁగాఁ గమ్మి కరఁగదు గదా
 నడుమను మెత్తని మనసు తనది
 జడియఁ గొఁగిలింపఁగాఁ జన్ను లొత్తవు గదా
 వుడివోనియట్టి పురుషోత్తముఁడు తాను ॥ అందుకే ॥

యెదుట నుండఁగా నాపై యీ పరాకే కాదుగదా
 తుద భక్తవత్సల విరుదు తనది
 యిదె న న్నేలె శ్రీవేంకటేశుఁ డలయఁడు గదా
 కదిసి చెప్పరాని చక్కఁదనము తనది. ॥ అందుకే ॥ 214

నాగవరాళి

తెలుసుకొమ్మనవే చేవర మాకుఁ దాను
 పొనుఁగక మా గుణాలు పొగడుకో నేటికే ॥ పల్లవి ॥

ననువు గలిగినంతే నాటకొన్న ప్రియములు

మనసు గలిగినంతే మంగళము

పెనఁగి నందులోనే ప్రేమము గానఁగ వచ్చు

వినక నప్పటి మరి విన్నపము లేటికే

॥ తెలుసుకొ ॥

చేకొనినపాటే నేవలును

వాకునఁ గలపాటే వాపులూ

యేకత మాడినందునే యింపు దెలుసు

పైకొన్న మోహములు పచారించ నేటికే

॥ తెలుసుకొ ॥

సేసపాలలోనివే సిగ్గులూ

ఆసపడినయింతే అంటుఁ గొఁగిలి

యీసు లేక శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టే నన్నుఁ గూడె

చేసిన చేతఁలెల్లా జెప్పి చూప నేటికే. ॥ తెలుసుకొ ॥ 215

మాళవిగౌళ

యిట్టి సింగారముగల యింతి నీకు దేవులాయ

నెట్టి నాపె కోరిక నెరవేర్చవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

జలజాక్షి నెమ్మోము చంద్రుఁ డని చెప్పవచ్చు

కళలు చెప్పే మంటే నలవి గాదు

అసలఁ బోలుచవచ్చు నాపె నెరిఁగురులను

పొలసి యామెమెఱుఁగులు పోలించి చెప్పరాదు

॥ యిట్టి ॥

వనితకన్నులు కలువల సరి చెప్పవచ్చు

వానరనందలితేట లూహింపరాదు

గొనకొన్న చన్నులతో కుండ లీడు వెట్టవచ్చు

నునువట్రువలు చెప్పే మనుకొనరాదు

॥ యిట్టి ॥

భామపిఱుఁడు మరునిబండి కం ధ్లనవచ్చు

కోమలము చెప్పేమనఁ గొలఁదిరాదు

యీమేర శ్రీవేంకటేశ యీతె నేలితివి పాద

లోముచుఁ దామర లొను వొప్పద మెంచరాదు ॥ యిట్టి ॥ 216

197-వ తేకు.

సాళంగనాట

అంతే పో తనపొందు లటువంటివా

చింత దీర నా మనసు చిత్తగించనీవే

॥ పల్లవి ॥

వింతవాఁడా తానేమి విచ్చేయ మనఁగదే

చెంత నుండి నాకేమి చెప్పెంపీఁ దాను

పంతగతైనా నేను పైపై నేమి వేడుకొని

యఁకటికి నేనే మొక్కే నిటు చూడనీఁ గదే

॥ అంతే ॥

నేఁడు / తల్లా తనకు నిండుకొన్న నాపై బత్తి

పోడిమి నా కేల చూపి పొదిగీఁ దాను

వాడిమాట లాడేనా వచ్చి నన్నేల పొదిగీ

పేడుకొవి పలపు రేపించెఁ జూడనీవే

॥ అంతే ॥

యెరవా తనకు నాకు నియ్యకో లయినచోట

గరిమ నెగ్గువట్టేనా కౌఁగిలించీని

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డిప్పుడే తా నన్నుఁ గూడె

బెరసిన రతుల మెప్పించెఁ జూడనీవే.

॥ అంతే ॥ 217

నాదరామక్రియ

యిందుకు నీచిత్తమున నెంత యెమ్మె లనకుమీ

చెంది నీ చుట్టరికమే చెప్పుకొంటేఁ జూమ్మి

॥ పల్లవి ॥

నలువంక నీ వెప్పుడు నాపై బత్తి నేతు వని

అలరి చెలులతో నే నాడుకొందును

వెలయఁగ నీవు నా విన్నపము విందు వని

కలిమి మెఱసి నే గర్వమున నుందును

॥ యిందు ॥

వుదుటున నీవు నాకు సుంగర మిచ్చితి వని

సుదగుల కెల్లా నేఁ జూపుదును

చెదరక నీవు నా చెప్పినట్టు నేతు వని

పది మారులును నేను పందేలు వేతును

॥ యిందు ॥

నన్ను నీవు మన్నింతువు నా వాడవే యని
 మిన్నకై నా సలిగెలు మెఱతు నేనూ
 యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశ యేలితివి నన్ను నేడు
 సన్నలా చాయలా నవ్వి సంతోసించుకొందును. ॥ యిందు ॥ 218

శుద్ధదేశి

ఇటువంటివాడు తాను యెదురాడేనా నేను
 చిటుకనఁ తెప్పినట్టు నేనేనే తనకు ॥ పల్లవి ॥

వినయము నేనేచోట వెంగము లాడఁగరాదు
 చనవిచ్చినచోటను జరయరాదు
 మనసొక్కటైనచోట మంకులు చూపఁగరాదు
 ననువులు గలిగితే నమ్మకుండరాదు ॥ ఇటు ॥

ప్రియము చెప్పేయప్పుడు బిగినె ననఁగరాదు
 క్రియగలపొందులు తగ్గించఁగరాదు
 నయ మిచ్చి మాటాడఁగా నవ్వక మానరాదు
 దయతోఁ దగులఁగాను దాఁగఁగరాదు ॥ ఇటు ॥

పచ్చిదేరఁ గూడఁగాను పంతము లడుగరాదు
 కచ్చుపెట్టి చెనకఁగాఁ గాదనరాదు
 ఇచ్చట శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్నుఁ గూడె
 మెచ్చి సరసమాడఁగా మితి మీఱరాదు. ॥ ఇటు ॥ 219

మాళవిగోళ

నేయఁగల చేతలు నీ చేతి విఁకను
 నాయము నీకే తెలుసు న న్నడిగే దేమీ ॥ పల్లవి ॥

చెలియమాటలు నీకుఁ జేరి విన్నవించితి
 చెలఁగి యాపెకానుక చేతి కిచ్చితి
 యెలమిఁ బలుకుఁ బంతా లిటు నీ కొప్పగించితి
 నిలుచుక నీ యెదుట నే నిట్టై 'వున్నదానను ॥ నేయ ॥

పడఁతి మారు నేనీ పాదాలకు మొక్కితి
 తొడిఁబడ నానవాలు తొల్లే చూపితి
 కడలేనివినయానఁ గమ్మటిని వేఁడుకొంటే
 అదరి నీవేళ గాచు కట్టే 'పున్నదానను " నేయ " //

పువిద నీ నడుమను పున్నతెర దీసితి
 అవిరళముగ నేస లంది యిచ్చితి
 తవిలి శ్రీవేంకటేశ తగ నీకెఁ గూడితివి
 జవళి నీ పెండ్లి సంతోసాన నే 'సున్నదాననూ. " నేయ " 220 //

సాళంగనాట

యిద్దరూ నిద్దరే మిమ్ము నే మని నుతించేను
 సుద్దులు వింటా మిమ్ముఁ జూచేను నేనూ " పల్లవి " //

చెలి చక్కఁదనములు చేరి నీతోఁ జెప్పే నంటే
 మలసి నీ వైతేను మరుతంద్రివి
 పాలసి యీపె నేరుపులు పొగడే నంటేను
 అలరి నీవు మాయానాథుఁడవు " యిద్ద " //

సతి నిన్ను మోహింపించఁ జతురురా లనే నంటే
 రతి వలపించితి గొల్లెతల నీవు
 కతలుగా నేఁ దివి కలిమి చెప్పే నంటే
 సతతము నీ వైతే సర్వేశ్వరుఁడవు " యిద్ద " //

అంగనచనుఁగొండల నధికురా లనే నంటే
 రంగున శ్రీవేంకటాద్రిరాజపు నీవు
 అంగవింది యీపె షీరాబ్ధికూతు రనే నంటే
 సంగడి నీ కే నిచ్చిన జలధియల్లుఁడవు. " యిద్ద " 221 //

కన్నడగోళ

నీ కొకరైన నేరమి నేరుపులే యాఁ గాని
 జోకతోడ నాఁ గా దని సోదించఁ జెల్లదూ " పల్లవి " //

నిన్నుఁ దాసి వుండలేక నే నెంత దూరినాను
 పన్ని నీకు నది యెగ్గువట్టి మరి చెల్లదు
 కన్నుల కాంక్షల నెంత కాఁడివారఁ జూచినాను
 అన్నిటా దిష్టి దాఁకె నని యెంచఁ జెల్లదు ॥ నీకొ ॥

అసతోనుంటుంటి ని న్నట్టే కప్రాన పేసినా
 వాసితో నొచ్చిన నొప్పివదే నెంచఁ జెల్లదు
 సేనలువెట్టేవేళ చేత నెంత పెనఁగినా
 చేసెల్లి పంతాల వీర మాడఁ జెల్లదు ॥ నీకొ ॥

కామించి గుబ్బలు దాఁక కౌఁగి లెంత బిగించినా
 కోమలపు మే నొత్తిన కుమ్మె లెంచఁ జెల్లదు
 ప్రేమతోడ మోవి యెంత పేర్చినా శ్రీవేంకటేశ
 అముకొని అది యెంగి లాయ ననఁ జెల్లదు ॥ నీకొ ॥ 222

498-వ పేకు

శంకరాభరణం

యేమి నేతు నమ్మలాల యెవ్వరితోఁ జెప్పుదును
 వోముచు నో చెలులాల పూరకున్నా రిప్పుడు ॥ పల్లవి ॥

పిలువఁగ వచ్చి నేనే ప్రియములు చెప్పే నంటే
 వెలఁదులకు సిగ్గులు విడువరాదు
 చలివాసి తనదిక్కు చక్కఁగాఁ జూచే నంటే
 కొలఁది ఇల్లాండ్లకు గుట్టు మూలధనము ॥ యేమి ॥

వానరఁ దనవద్దనే వూడిగాలు నేనే నంటే
 వనితలకుపంతాలు వద్దా యందురు
 గొనకొని నిలుచుండి కొలువులు నేనే నంటే
 పెను రాణివాసాలకు బిరుదు గంభీరము ॥ యేమి ॥

మంతనాన నాతనితో మాటలు నే నాడే నంటే
 యింతులకు నారజము లింత దగదు
 నెంత నిట్టే వచ్చి నాతో శ్రీవేంకటేశుఁడు గూడె
 కాంతలకు నిట్టే రతి కడుఁ బెద్దరికము. ॥ యేమి ॥ 223

సౌరాష్ట్రం

నే ననఁగా నెంతదాన నీకుఁ దొల్లె వలగితి
దానికేమి రక్షించఁగఁ దగ నీకే భారము || పల్లవి ||

యిమ్ముల నేమీ నేరని యెట్టి ముద్దరాలైనా
కమ్మి నీతో మాటాడితే కలికి యాను
పమ్మి యప్పటి నెంతటి పంతగత్తె యైనాను
తెమ్మగా నీతో మాటాడితే నే లో నాను || నేనన ||

చెలరేఁగి యెటువంటి సిగ్గరిది యైనాను
నలి నీ యెదుట నుంటే నవ్వులాఁ దాను
మలసి గుణముగల మానాపతి యైనాను
కలిసి నిన్నుఁ గూడితే గయ్యాఁగి యాను || నేనన ||

యెన్ని చందముల మరి యేమీ నేరని దైనాను
నన్ను లా చాయల నాదే జాణక త్రాను
యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలు మంగను
మన్నించి న న్నేలితివి మంచి తనమాను. || నేనన || 224

లలిత

తా నెంత నే నెంత తగవా వో చెలులాల
వీనులార నీనుద్దులు వినరే మీరు || పల్లవి ||

చేరి తన కూడిగాలు నేయుచు నుండే తన్ను
పూరకే మంచముపైఁ గూచుండు మనీనే
కోరి తనకుఁ బాదాలు గుద్దే యటువంటి నన్ను
ఆరజానఁ బక్కఁ బండు మనీనే తాను || తానెంత ||

వాడికతోఁ గూర లెల్లా వడ్డించేయట్టి నన్ను
వేడుకఁ బొత్తుకుఁ విల్చి వేడుకొనీనే
వోడక తన పదాలు వుంచాన నేఁ బాడఁగాను
వీడెము నా చేతి కిచ్చి వేమారుఁ జెనకీనే || తానెంత ||

కూరిమితో వద్దనుండి కొలువు నే జేయఁగాను
 గోర గీరి యంతలోనే కొంగు పట్టినే
 యీరీతి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలు మంగను
 మేర మీఱి నన్నుఁ గూడి మెచ్చులు మెచ్చినే. ||తానెంత|| 225

సింధురామక్రియ

చెల్లు నయ్యా నీవు నేనే చేత రెల్లాను
 వుల్లస మే మాడినాను వొ ద్దనేమా నిన్నును || పల్లవి ||

మోము చూచితే నవ్వేవు మొక్కితే దీవించేవు
 యేమయ్యా నీ జాణతనా తెన్ని గలవు
 'మినుల వలపింత' కాకాయ నీవల్లను
 గామిడితనా లివి యక్కడ నేర్చుకొంటివో || చెల్లున ||

చేరితేనే చెనకేవు సిగ్గుపడితే దిట్టేవు
 నేరమయ్యా నేము నీతో నేసాలు నేయ
 చూరు కెక్కిరి నీచేత తొల్లే గొల్లెతరెల్లా
 యీరీతి విద్యలు నీకు నింకా నెన్ని గలవో || చెల్లున ||

సొలసితే గూడేవు చొక్కితేనే మెచ్చేవు
 నిలిచె నయ్యా నీ నెయ్యమురెల్లా
 అలరి శ్రీ వేంకటేశ అన్నిటా నన్నేలితివి
 కలిగె నీ కీగుణా లెక్కడఁ గాచుకుండెనో. || చెల్లున || 226

చేచభాగి

యిద్దరి మేలూ గంటి మిన్నాళ్ళకు నేము
 పొద్దువాద్దు కేమని పొగడేమి మిమ్మునూ || పల్లవి ||

నెలవి నవ్వలతోడ చెక్కులఁ జెమట గార
 చెలువుని కూడిగాలు నేనే వవునే
 వలపు దైవారఁగాను వాసన కొప్పు వీడఁగా
 అలసి పాదా లొత్తఁగా నాదరించీ నాతఁడు || యిద్దరి ||

కన్నుల చూపులు నాటఁ గస్తురివాసన మించ
మన్నన నాతనితోడ మాటాడే వానే
చన్నులు గదలఁగాను సారెఁ గుంప విసరఁగా
నిన్నుఁ జూచి కరఁగీని నివ్వెఱఁగై యాతఁడు ॥ యిద్దరి ॥

నిట్టారుపులు రేఁగ నీ మైఁ బులకలు నిండ
బెట్టుగా గందము వూసి పెనఁగే వవునే
యిట్టే శ్రీవేంకటేశుఁ డెనసె నిన్నూ నన్నూ
గుట్టుతోడ నిద్దరినిఁ గోరి మెచ్చీ నాతఁడు. ॥ యిద్దరి ॥ 227

నాచరామక్రియ

నీరుకొలఁది తామెర నేరిచితేను వలపు
యారీతి విన్నవించరే యింతులాల పతికి ॥ పల్లవి ॥

యెగసక్కెపువారి నేమీ ననరాదు గాని
నగినవారితోడ నగవచ్చును
బిగియఁగా సారె సారెఁ బెనగఁగ రాదు గాని
మొగము చూచేనంటే మోము చూపవచ్చును ॥ నీరు ॥

చాయపాటు పొందులకు సమ్మతించరాదు గాని
నేయించుకొంటేఁ బనులు నేయవచ్చును
నాయము చెప్ప వచ్చితే నమ్మఁగరాదు గాని
ఆయము లంటితేను అంటుకొనవచ్చును ॥ నీరు ॥

యేడ కేడో కతలకు నియ్యకొనరాదు గాని
కూడితేను కౌఁగిటఁ గూడవచ్చును
యీడు జోడై శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టె నన్నుఁ గూడె
వేడుకైతే నిద్దరికి వేడుకలే వచ్చును. ॥ నీరు ॥ 228

439-వ తేకు

అందో?

యిదివో నా వలపే యింత సేసే నన్నును
వెదకుతా నిందుకే విచారించే నిప్పుడు ॥ పల్లవి ॥

హత్తి నే నవ్వుతాను ఆయము లంటినందుకు
 చిత్త మెట్టుండె నొకో చెలువునికి
 బత్తితోడ గొంగువట్టి బలిమి నేసినందుకు
 చిత్తబీ నంబాఁ గైపు నేయఁడు గదా

॥ యిదివో ॥

అనవెట్టి మేడమీఁది కపు డెక్కించి నందుకు
 మే నెంత అలనెనొలో మేటి తనకు
 అనుక చన్నులు నాట నంటి పెనఁగినందుకు
 వీనికెంత యాఁకబని తిట్టఁడు గదా

॥ యిదివో ॥

యెగ్గనక నేను మోవి యెఁగిలి నేసినందుకు
 సిగ్గు లెంత రేఁగెనొలో చేరి పతికి
 అగ్గమై శ్రీవేంకటేశుఁ డట్టై తా నన్నుఁ గూడె
 సిగ్గుల గురుతులు మెయి నించఁడు గదా. ॥ యిదివో ॥ 229

మాళవిగౌళి

మిక్కిలి తా నధికుఁడు మేలుదాన నే నైతి
 చక్కఁగా నెట్టు నేసినా నంతోసించేఁ గాకా

॥ పల్లవి ॥

అలుగఁగ నిర నేలే ఆతఁడు వీడె మియ్యఁగా
 తొలఁగక చే యొగ్గి యంచుకొనేఁ గాక
 పలుక కుండఁగ నేలే పచారించి మాటాడఁగా
 వాలిసిన పైల్లాను పూఁకొనేఁ గాకా

॥ మిక్కిలి ॥

ఆప్పించుకొనఁగ నేలే తా నన్నుఁ బైకొనఁగాను
 వొప్పి ఇచ్చకురాలనై వుండేఁ గాక
 వుప్పతించి దూర నేలే పూరకే తా నవ్వఁగాను
 రెప్ప లెత్తి చూచి ఇంపు రేచేఁ గాకా

॥ మిక్కిలి ॥

సిగ్గులు వడఁగ నేలే నేనలు తాఁ బెట్టఁగాను
 అగ్గమై నిరసు నే నొగ్గేఁ గాక
 యెగ్గు లేక శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టై నన్నుఁ గూడె
 వెగ్గపు తమిఁతోడ వెలసేఁ గాకా.

॥ మిక్కిలి ॥ 230

మంగళా శ్లోక

అతని నడిగి రారే అందు కేది బుద్ధి నాకు
యీతలఁ దనకుఁ గానే యిట్లున్నవాననూ || పల్లవి ||

మనసులోఁ దనతోను మాటలాడే నుచేను
యెనలేని నివ్వెబఁగు రెడ మియ్యపూ
కనుచూపులే యెదురుగానైన నంపే నుచే
అనిశము నాస్థియు అడ్డాయి వచ్చేని || అతని ||

కలలోనైనాఁ దన్నుఁ గొంగిలించుకొనే నుచే
నెలకొన్న విరహాన నిద్దుర రాదూ
చెలరేఁగి తనరూపు చేతుల వ్రాసే నుచే
తొలఁకుఁ బరవశాలు తోడు గావూ || అతని ||

వీసులఁ దన కతలు వినియైనాఁ తొక్కే నుచే
పూనిన తమకములు పుప్పతిల్లని
అనుక శ్రీవేంకటేశుఁ డంతలోనే నన్నుఁ గూడె
నే నిట్టే పొగడే నుచే నిండి సంతోసమూ. || అతని || 231

ముఖారి

యెప్పుడూఁ దనకు నాకు నెడసీనా యెంతైనా
ముప్పిరి సంతోస మాయ మొక్కితి నేననరే || పల్లవి ||

యెవ్వతైనాఁ దనమతి కింపైతేఁ జాలుఁ గాక
నవ్వుతాఁ గంటకాలాడ నా కేలే,
నివ్వటిల్లు మోహములు నిందుకొంటేఁ జాలుఁ గాక
అవ్వల నివ్వలఁ దము నొఁ గా దన నేలే || యెప్పుడు ||

అపెకూఁ దనకు నావు లమరితేఁ జాలుఁ గాక
చూపించి పొంతనాటు నే సోదించ నేలే
యేపొద్దూఁ దమకోర్కు లీదేరితేఁ జాలుఁ గాక
కోపము దెచ్చుక తమ్ముఁ గొసర నేలే || యెప్పుడు ||

విచ్చనవిడిఁ దమకు వేడుకైతేఁ జాలుఁ గాక
యెచ్చకుందులు వెదక నిఁక నేలే
ఇచ్చట శ్రీ వేంకటేశుఁ డిట్టె తా నన్ను నేలే
వచ్చిదేరెఁ బను రెల్లా పచారించ నేలే. ॥ యెప్పుడు ॥ 232

తైరవి

తన్నుఁ బాసి నే నెల్లా దరియింతు ననవే
విన్నవించా రాదు విన్నవించకుండా రాదే ॥ పల్లవి ॥

మాటలఁ దన్ను నొడివి మరికొంత పొద్దు వుత్తు
కూటములు దలఁచుక కొంత పొద్దు వుత్తునే
పాటలు వాడుకొంటా నప్పటిఁ గొంతపొద్దు వుత్తు
పూఁట పూఁట కేమిటాను పొద్దు వోదే చెలియ ॥ తన్ను ॥

యెదురు చూచిచూచి యిట్టే కొంత పొద్దువుత్తు
కుదురై అడియాసలఁ గొంతపొద్దు వుత్తునే
వెదకుతా నింటిలోన వెసఁ గొంత పొద్దు వుత్తు
పొదలుతా నేమిటానుఁ పొద్దు వోదే చెలియ ॥ తన్ను ॥

అంచెల లేక లంపి అట్టే కొంత పొద్దు వుత్తు
కొంచక వినుకలినే కొంతపొద్దు వుత్తునే
యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టె విచ్చేసి నన్నేరె
పొంచి తనియ కేమిటాఁ బొద్దు వోదే చెలియ. ॥ తన్ను ॥ 233

నాట

నన్ను మన్నించు మనవే, నా యింటికి రమ్మనవే
యెన్నరాని చుట్టరికా రెంత లేదే తనకు ॥ పల్లవి ॥

పొరుగు పోరచివిందు పొసఁగించుఁ జపు రెల్లా
తరితీపుల మాటలు తమి రేఁచును
తెరమరఁగు నన్నలు తెగని యాసలు చూపు
యెరవులవారి పొందు రెంత లేదే తనకు ॥ నన్ను ॥

అంగడి తాణలనాలు సరసము లాడించు

ముంగిటి నేస్తములు ముచ్చటాడించు

అంగపు పెనఁగులాట లాయముల గరఁగించు

ఇంగితపు తాలపోత తెంత రేడి తనకు

॥ నన్ను ॥

పుమ్మగిలు బ్రయములు పుట్టు చెమటలు నించు

చిమ్మఁ జూపులు హేములు చెంగలింపించు

కమ్మి శ్రీవేంకటేశుఁడు గక్కనఁ నా నన్నుఁ గూడె

యిమ్ముల వినోదాలు యెంత రేడి తనకూ.

॥ నన్ను ॥ 234

110-వ పేరు

మధుమావతి

నా బాగ్య మిది యని నివృత్తా నుండుదుఁ గాక

యే బుద్ధిలా నెల చెప్పే రీతఁడే నా దేవతే

॥ పల్లవి ॥

యెంత వలసినాఁ గట్టు యెంచుకొంటే నా యాన

చింతించితేఁ గోరికలు శానాశాన

పంతములు చూచితేను పట్టిన చెల్లా నెట్లు

యింతటి విభుని నే నెట్లు దూరవచ్చునే

॥ నాదా ॥

యెన్నైనా నాడఁగవచ్చు నెగనక్కెపు మాటలు

పన్నుకొంటే గర్వము పట్టఁగరాదు

సన్నల జంకించితేను సణఁగులు రాలుచుండు

యెన్నిటి కెన్ని యీతని నెట్లు దూరవచ్చునే

॥ నాదా ॥

ఇచ్చగించి యియ్యకొంటే నింపులే మనసు నిండు

కొచ్చి కూడితే రతులు కొలఁది లేవు

యిచ్చట శ్రీవేంకటేశుఁ డిన్నిటాను నన్ను నేలె

నెచ్చు కుందుల నితని నెట్లు దూరవచ్చునే.

॥ నాదా ॥ 235

కుంతల వరా?

అప్పటి నన్ను నేనే అడుకోరాదు గాక

ఇప్పు డిట్టే చెలులాల ఇ దేమే నాగుణము

॥ పల్లవి ॥

చెలిమి నేనేనంటే జిగిగానీ సిగ్గులు

తల వంచుకుందే నంటే తమి ఘనము

కొలుపున నుండే నంటే గుచ్చతిలీ వలపులు

యెలమి నో చెలులాల యేటిదే నా గుణము

॥ అప్పటి ॥

పంచువ మాటాడే నంటే 'గగ్గుత్తిక' యయ్యాని

అంది నేవ నేనేనంటే చిందీఁ జెమటా

పందేలాడే నంటేఁ జూచి పరవశములు చొట్టి

ఇందరిలోఁ జెలులాల యేటిదే నా గుణము

॥ అప్పటి ॥

నరునఁ గూచుండే నంటే సంతోసారే రేఁగిని

విరుల వేనే నంటే వీడీఁ గొప్పు

యిరవుగా శ్రీ వేంకటేశుఁ డిట్ట నన్నుఁ గూడె

యెరవరి చెలులాల యేటిదే నా గుణము.

॥ అప్పటి ॥ 236

పాడి

వేగించకురే వో వెలఁదులాల

చేగదేర వేరొకటి నేనునా అతఁడు

॥ పల్లవి ॥

తనకు మోహించే నాపై దయ తలఁచుఁ గాక

నను నిరాకరించునా నా విభుఁడు

పనులేమి గలిగి యే పసల నున్నాఁడో కాక

మనసున నాపై బత్తి మఱచునా అతఁడు

॥ వేగి ॥

నంటునఁ బెండ్లాడిన నన్ను మన్నించుఁ గాక

యింటికి రా కుండునా యెప్పుడైనాను

అంటిత నాడకు వచ్చేనని వున్నాఁడో కాక

ఎంటయై యవ్వలిపని దలఁచునా అతఁడు

॥ వేగి ॥

తానే గత్తె వుండే నాకు తగఁ జన విచ్చుఁ గాక

మానఁ గలఁడా కూడక మరి నాతోను

పాసువుపై శ్రీవేంకటపతి వున్నాఁడో కాక

యే ననఁగా నన్ను నేరె యింతలోనె యతఁడు. ॥ వేగి ॥ 237

శ్రీరాగం

అందరివంటిదాననా అయ్యో తనకు

మందలించి తన నేవే మన్నించి ననవే

॥ పల్లవి ॥

తనపై నేఁ జేసే బత్తి తగ నాకుఁ దోడై వచ్చి

వినయము నాదే నన్ను వెలయుంచీని

యెనసిన యిచ్చకమే యీదేరించి నన్ను

కనుఁగొని తన్ను నింత కక్కసించ నేటికే

॥ అందరి ॥

కమ్మి తనకుఁ గట్టిన కంకణమే మేలై వచ్చి

నమ్మిన నమ్మికలే నన్నుఁ గాచిని

ఇమ్ముల నా కోరికలే యిట్టే తన్నుఁ దోడి తెచ్చి

చిమ్ముచుండను బలిమి నేయవచ్చు నటవే

॥ అందరి ॥

సారిది నే విదే తన సుద్దులే ఫల మిచ్చి

బెరసి నా తమకమే పెండ్లి నేసీని

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోఁ దా నన్నుఁ గూడె

సరికి బేసికిఁ దన్ను సాదించఁ దగునా.

॥ అందరి ॥ 238

గంభీరనాట

పలచిన యంగనల వాఁడవు గార

తలచి నీ చిత్తములో దానఁ జుమ్మి నేనూ

॥ పల్లవి ॥

యే సతిఁ బెండ్లాడినా ని న్నెట్టు వెంగే లాడవచ్చు

వాసిలో నాపెను నావంటిదే కాదా

వోసరించ కప్పటి నీ వొడి వట్ట నెట్టు వచ్చు

బాసలో నీ వొక్కతె పాలఁ జిక్కితివా

॥ పలచిన ॥

నీ వెవ్వతెతో నవ్వినా ని న్నెట్టు మానుపవచ్చు

ఆ వనితనోముఫల మట్లుండఁగా

కావించి నీ తెటువలె కంకణము గట్టవచ్చు

చేప మీర నీ వొకతె చేతిలోని వాఁడవా

॥ పలచిన ॥

యెందరిఁ దెచ్చుకొనినా యే మనఁగవచ్చు నిన్ను

అంది నీ కింఠా లాభమై యుండుఁ గాకా

యిందరిలో శ్రీవేంకటేశ న న్నేలితివి

కందువ చొరకితి వొక్కతె కట్టేవాడవా. || వలచిన || 239

మంగళ కౌశిక

యెంతని కొనియాడేనే యీతని నేనూ

పొంతనే తా గొన్ని నేరుపులు నేర్చెనే

|| పల్లవి ||

మంతనము లాడించేది మనసు పెడ రేచేది

సంతసపు తన మేని చక్కఁదనమే

పంతము లిప్పించేది భావము గరఁగించేది

మంతకు నెక్కిన తన మంచి గుణమే

|| యెంతని ||

వేడుకలు వుట్టించేది వినోదాలు నెరిపేది

జాడతోఁ దా నాడేటి నిరసము లే

వాడికలు నేసేది వడ్డఁ బాయ ని య్యనిది

చూడఁ గొత్తైన తన మెచ్చుల సింగారమే

|| యెంతని ||

తగ మరిగించేది తనపొందు నేయించేది

తగులైన యటువంటి తనకొఁగితే

జిగిఁదా నింతలో నన్ను శ్రీవేంకటేశుఁడు గూడె

యిగిరింపించినాన లిదే తన వలపే

|| యెంతని || 240

441-ప తేకు

పళవంజరం

విచారించవచ్చు మరి విన్నపాలుఁ జేయ నేను

పచారించి రమ్మనవే బత్తి నేనే గాన

|| పల్లవి ||

తత్తరించి చూరనే తనతో నలుగనే

చిత్తము రాఁ దన నేవ నేనేఁ గాని

కొత్తలేమిఁ జేయనే కొసరి జంకించనే

హత్తి తన యిచ్చలోనే అలరేఁ గాని

|| విచా ||

వేసారింది సొలయనే వేమారు నలయించనే

నాసూటినే తనతోను నవ్వే గాని

ఆసల భ్రమయించనే అబడి నే బెట్టనే

బాసికము గట్టి తలఁబాలు వోనే గాని

॥ విచా ॥

చలము సాదించనే చండినేసి పెనఁగనే

నెలకొని కౌగిటిలో నించే గాని

అలరి శ్రీవేంకటేశుఁ డంతలోనే నన్ను గూడె

బలిమి నేయనే తన్నుఁ బాయకుండే గాని.

॥ విచా ॥ 241

పాడి

నీరువట్టు గొన్నచోట నేతఁ దీరునా

సారె నాతనిపొందులే చలిమందులు నాకూ

॥ పల్లవి ॥

కప్పి యాతఁడు నవ్వితే గాఁకలు మానీ గాక

కప్పుర మేల చల్లరే కాంతలాల

తప్ప కాతనిమోవినే దప్పులు దేరీ గాక

యిప్పు డింత పన్నీరు ఇచ్చిరే నాకూ

॥ నీరు ॥

పొరిఁబొరి నాతనివూర్పులఁ జెమ టారీ గాక

సుర చేల వినరేరే సుదతులాల

సరి నాతనిమేలమే విరహ మార్చీ గాక

విరు లేం పోనేరే వేమారు నాపైని

॥ నీరు ॥

సొగి సాతనిపాదాలు సోకి చల్లనయ్యాఁ గాక

చిగు రేల పరచేరే చెలియలాల

నిగిడి శ్రీవేంకటనిలయుఁడు నన్ను గూడె

జిగి వట్టి కత లేల చెప్పేరే యింకాను.

॥ నీరు ॥ 242

హిందోళవసంతం

చెలులాల యీ కన్నెకుఁ జెప్పరే బుద్ధి

చెలఁగి పయ్యద మాటునేయ నేలే తానూ

॥ పల్లవి ॥

పెంచి యిద్దరము దొమ్మపెండ్లింట్లు నేత మంటే
 కొంచి నాతో తానేల సిగ్గులు వడినే
 పొంచి నాచేతికి పెద్ద పూజెకుండ లిమ్మంటేను
 వంచనతో నిట్టే యాల వంచినే శిరసు

॥ చెలు ॥

ననిచే నేడే పెండ్లి నాగవల్లి నేత మంటే
 యెనలేని తలపోత నేల నవ్వినే
 తనియ కిట్టే కంకణదారాలు గట్టుద మంటే
 పెనగించు నిప్పు దెంత బిగిసినే యీకె

॥ చెలు ॥

కూడ మంచివేళ కొంగులు ముళ్ళు వేత మంటే
 జాడతో దొమ్మల నేల ఇంకించినే
 యీకై శ్రీ వేంటేకు డీపెమాటలు నే నాడగా
 తో తాయ సోబన యెమి చూచినే నన్నును.

॥ చెలు ॥ 243

మావల్లి

కంటి నీవుపాయ మింక కాంతాశించి నిన్ను దూర
 ఇంటల నీవల నింత సతమాయ వేడుక

॥ పల్లవి ॥

యెచ్చి నీపైతలపోత రెన్నైనా వేడుకే
 రచ్చ నీకుఁగొన్నవిరాచి వేడుకే
 అచ్చముగా నీమీఁదిఅస లన్నీ వేడుకే
 వచ్చినప్పుడు రమ్మ నీవల్ల నింతా వేడుకే

॥ కంటి ॥

చెంది నీకుఁగా దొడమే చెమటలు వేడుకే
 కందువ నీపై తమకము వేడుకే
 పొందుల నీ కెదురుచూపులు నివీ వేడుకే
 యెందు సున్నా నీవల్ల నింతా నాకు వేడుకే

॥ కంటి ॥

దవ్వలమాటలు వినే తరితీపు వేడుకే
 యివ్వల నన్నుఁ గూడితి విదీ వేడుకే
 రవ్వగా శ్రీవేంకటరమణ మన రతుల
 జవ్వన మదములలో సాదింపులూ వేడుకే.

॥ కంటి ॥ 244

ద్రావిడభైరవి

యెడమాట లాడించే నెందాకాను

పుడివోని చుచ్చికతో నున్నదాన ననవే || పల్లవి ||

తానే గతి యనేదాన దయ గోరు కున్నదాన

వీసులఁ దన కతలే వింటా 'నున్నదాన

మానరాని పొందుచాన మానాపతిదానను

నానావిధముల విన్నవ మిదే యనవే || యెడ ||

మొక్కుతా... పున్నదాన మోహించి యున్నదాన

చెక్కుచేతఁ దనరూపు చింతించేదాన

యిక్కుదనే పున్నదాన యెదురు చూచేదానను

మిక్కిలి యానతోడ నమ్మి 'యున్నదాన ననవే || యెడ ||

తిగులమిగలదాన తమకించి యున్నదాన

చుగటిమితోఁ దన చున్నదాన

జిగి నింతలోఁ నా వచ్చి శ్రీవేంకటేశుఁడు గూడె

జగములోఁ దనకు నేఁ జనపరి ననవే. || యెడ || 245

శంకరాభరణం

యెందరిఁ దాఁ బెండ్లాడినా నితవే కాని

పొందులు తనకు నాకు పొద్దు కొక కొత్తలా || పల్లవి ||

మొనపి చన్ను లెంతైనా తనకు వేసట గాదు

మన నెంత ద వ్వేఁగినా మఱి యలపే లేదు

తను వెంత భోగించినాఁ దనివి యెన్నఁడు లేదు

యెననెఁ దనకు నాకు నెరవే లేదు || యెంద ||

వల వెంత గనమైన వల దని తోయరాదు

కలి మెంత యెక్కుడైనా కడు మొగచాటు గాదు

* కలిగితేఁ జక్కదనము కొలఁదివెట్టఁగ రాదు

లలిఁ దా నెంత మీరినా చలము లేదు నాకు || యెంద ||

కొమరేపాయ మెంత కూడినాను మోపు గాదు

నమి యెంత రేగినా చేతనుఁ బట్ట వన గాదు

సమరతి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు తా నన్నుఁ గూడె

రమణుఁ డాయను యే నేరమీ నిఁకరెదు. || యెంద || 216

442-వ పేకు

ముఖారి

యేమీ పూరకుండే వంటా యేల నన్ను నొరసీని

కామించి తన గుట్టు గాన వసమటవే || పల్లవి ||

చక్కఁదనాలకే తన్ను సంతోసింతునో నేను

మిక్కిలి మంచిగుణాలు మెత్తునో మరి

తక్కర తన నుద్దులు దడవి పొగడుదునో

యొక్కడాఁ దన మహిమ లెంచ వసమటవే || యేమీ ||

తననేరుపులే యిట్టే తలఁచి నవ్వుదునో

అనిశము నుదారత్వ మాడుకొందునో

పనివడి ప్రశాపమే పరికించి చొక్కుదునో

యెనలేని తన సేత లెంచ వసమటవే || యేమీ ||

అసఁ దన యీవులకు నచ్చెరు వందుదునో

సేనవెట్టి నందుకే చెలఁగుదునో

రాసి కెక్క నన్నుఁ గూడె రతి శ్రీవేంకటేశ్వరు

యా సరవుల మేలు యెంచ వసమటవే. || యేమీ || 247

మేఁచ భవు?

యెరవు లే కిద్దరమూ నియ్యకోరై యుంటఁగాక

వెరవులు సారె సారె వెదకఁగ నేలే || పల్లవి ||

మనసు లెనయుడాకా మంతనము లాడేది

చనవు గలుగుడాకా సాదించేది

తనివి గలుగుడాకా దత్తరించి కొనరేది

పను లీదేరితే మరి పచరించనేలే || యెర ||

పంతములు వచ్చుదాకాఁ బట్టి పట్టి పెనఁగేది
 చింతలు దీరుదాకాఁ జెక్కు నొక్కేది
 సంతోసము గలదాకా సరసము లాడేది
 వింత లేక వున్నవేళ విచారము లేలే

॥ యెర ॥

నేసలు వెట్టినదాకా సిగ్గులతోడ నుండేది
 ఆసలు ఫలించుదాకా నాట డయ్యేది
 బాస¹ యిచ్చి శ్రీవేంకటపతి దానే నన్ను నేరె
 వాసి నలమేల్మంగను వక్కణించ నేలే.

॥ యెర ॥ 248

అహరి

యెట్లు నేసినాఁ జేయనీ యింక నే నేమీ నెఱుఁగ
 చుట్టరికమునకే చొక్కితి నేనూ

॥ పల్లవి ॥

మన సిచ్చి నాతోను మంచిమాట లాడఁగాను
 ననిచి అన్నిటాఁ చన్ను నమ్మితి నేను
 కనుఁగవ దెరచి యిక్కడ నన్నుఁ జూడఁగాను
 చెనకి తనతో పొందు నేసితి నేనూ

॥ యెట్లు ॥

సారె సారె నప్పటిని సరసము లాడఁ గాను
 ఆరయఁ దనకు లో నయితి నేను
 గారవించి యందరిలోఁ గడు నాతో నవ్వఁగాను
 పూరక సంతోసాన వాడఁబడితి నేనూ

॥ యెట్లు ॥

చిత్తగించి నామీద నేనవెట్టి కూడఁగాను
 హత్తి తనచెంత కిరవైతి నేనూ
 యిత్తల శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 బత్తి నేయఁగా నాసలఁ బరగితి నేనూ,

॥ యెట్లు ॥ 249

సామంతం

పంతము లాడఁ జెల్లదు పతులకు సతులకు
 ఇంతయుఁ దెలిపి పతి నింటికి రమ్మనవే

॥ పల్లవి ॥

అడుకోలుమాటలు ఆయములు గరగించు
 యీదై నవయసులు యేకరింపించు
 చూడఁ జూడ చూపులు చుట్టరికములు నేను
 వేడుకై న సరసాలు వియ్య మందింపించును

॥ పంతు ॥

తనివోని వినుకులు తలపోతలు రేచు
 బెనకుల చేతలు సిగ్గులు నించు
 పెనగొన్న కోరికలు ప్రియములు చెప్పించు
 పనుపడ్డ నవ్వులు బయలిఁ దెప్పించును

॥ పరితి ॥

వుడివోని మోవిపండు పూరకే నో రూరింపించు
 అదియాలపు రతు లాస తెక్కించు
 బడి సలమేలుమంగపతి శ్రీవేంకటేశుఁడు
 విడువక నన్నుఁ గూడి వేడుక వుట్టించును.

॥ మంత ॥ 250 ॥

దేశాక్షి

తన నైతే నవ్వులు తగ మాతైతే రేసులు
 వనితల కల్లా నివి వాసిపట్లు గాని

॥ చల్లవి ॥

మంతనము లాడవచ్చు మచ్చికలు చూపవచ్చు
 చెంతఁ బతితో పొందు నేయవచ్చును
 పంతమున సవతులు పారి పారి కొచ్చి కొచ్చి
 వింతమాట లాడఁగాను వినరాదు గాని

॥ తన ॥

సరసము లాడవచ్చు చవులెల్లా రేచవచ్చు
 వెరగులు వడవచ్చు విభునితోను
 సరుగ నూడిగముల సతు లీడువెట్టుక
 పరగఁ బొత్తు గూడఁగాఁ బడరాదు గాని

॥ తన ॥

పెనఁగులాడఁగవచ్చు ప్రియములు చెప్పవచ్చు
 యెనయవచ్చు శ్రీవేంకటేశునితోను
 వినయపు బలమేల్మంగను నన్ను నేలఁ దాను
 కని వెలయాండ్లసంగతి వద్దు గాని.

॥ తన ॥ 251 ॥

శుద్ధవసంతల

పూరకే దక్కు నటవే వుడివోని వలపు

గారవించి యాతనిఁ గొగిలించఁగదవే

॥ పల్లవి ॥

మంచిమాట లాడితేను మరిగి నమ్మిక వుట్టు

ఇంచుకంత నవ్వినాసు యియ్యకో లవును

వంచనతో మొక్కితేను వడి మొగమోట గల్గు

మించుగాఁ బొగడితేను మే లెల్లా దైవారును

॥ పూర ॥

మళ్ళి మళ్ళి చూచితేను మనసులు గరఁగును

వెల్లివిరిఁ గొసరితే వేడుక లవును

వొల్లనే వీడె మిచ్చితే వుప్పతిల్లుఁ దమకము

చెల్లుబడి గలిగితే సిగ్గు లెల్లాఁ దేరునూ

॥ పూర ॥

యిచ్చకమై వుండితేను యింపు లొను రతు లెల్లా

పచ్చిదేరఁ గూడితేను బలును నాన

యిచ్చట శ్రీవేంకటేశుఁ దే నలమేలుమంగను

తచ్చన లేక యేలఁ దలఁపు లీదేరెనూ.

॥ పూర ॥ 252

443-వ తేకు

దేసాళం

నే నీకు వేరు గాను నీవు నా కెరవు గావు

యే నెపమూ వేయ నీపై నింటికి రావయ్యా

॥ పల్లవి ॥

చెక్కునఁ బెట్టినచేయి నేనవెట్టె నీమీఁద

ముక్కుపైఁ బెట్టినవేలు ముందే మెచ్చెను

వక్కుణ లడుగనేల వలచితి నాఁదే నీకు

యిక్కువలు చెప్పేఁగాని ఇంటికి రావయ్యా

॥ నేనీ ॥

సిగ్గువద్ద మొగమున నెలవినవ్వులు రేఁగె

వెగ్గళించిన కన్నులే వేడుకఁ జూచె

కగ్గి నీతో నలుగను కడు ముద్దరాలను

యొగ్గు లేమీ నెంచను యింటికి రావయ్యా

॥ నేనీ ॥

వాడిన కేమ్మోవిని వడిదేనెయారఁజొచ్చె
 వీడిన నెరులలోన విరులు నిండె
 యీదనే శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 యీడుగాఁ గూడితి విఁక నింటికి రావయ్యా. ॥ నేనీ ॥ 253

శ్రీరాగం

యేల నన్నుఁ బొగడిని యంతకూ నే గుఱుతంటా
 తాలిమిచేతల కెల్లాఁ దానే గుఱుతు ॥ పల్లవి ॥
 చక్కఁదనమున కెల్లా జవ్వనమే గుఱుతు
 మక్కువల కెల్లాను మననే గుఱుతు
 తక్కిన పనులకెల్లా తనువే గుఱుతు
 జక్కవ పట్టలఁ బోల్చు చన్నులే గుఱుతు ॥ యేల ॥
 మానరాని చేతలకు మంచితనాలే గుఱుతు
 పూనిన సిగ్గుల కెల్లా నోరచూపే గుఱుతు
 నేనలైన యాసలకు చేతిమొక్కులే గుఱుతు
 నానా సంతోసాలిఁ నవ్వులే గుఱుతు ॥ యేల ॥
 వుడివోని వలపుల ఁదొట్టే గుఱుతు
 యెడయనికూటముల కిచ్చకములే గుఱుతు
 అడరి శ్రీవేంకటేశుఁ డస్తే నన్ను నేలినాఁడు
 తడయని భోగాలకు తమకమే గుఱుతు. ॥ యేల ॥ 254

చరాళి

చెప్పి చూప రాదు తన చిత్తమే యెఱుఁగు నంతా
 యిప్పుడు నన్ను మన్నించి యెల్లనొమ్మనవే ॥ పల్లవి ॥
 చనవు గలిగితేను చలము లీదేరును
 మనసు వచ్చితేను మాట లింపొను
 వినయము చూపితేను వెలయు మోహము లెల్లా
 చెనక నేరిచితేను చిప్పిలుఁ దమకము ॥ చెప్పి ॥

చుట్టరికమైనచోట చుట్టుకొను మొగమోట
 పొట్టఁబొరుగై తేను పొందు గలుగు
 నెట్టుకొన్న తరితీపు నిందించు వేడుకలు
 కట్టుకొన్న వలపులు కౌఁగిటఁ జొక్కించును || చెప్పి ||

తనివోని కోరికలు తగులాయములు నేయు
 మునుకొన్న తలపోత ముద మందించు
 యెనలేని శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టే నన్నుఁ గూడె
 వొనరిన ననుపులు వొడఁబాటు నేనును. || చెప్పి || 255

లలిత

యిరుమొనసూది యాయ నిదివో నీ మోహము
 విరు లాపె వేసినని వెస నాపై వేసేవు || పల్లవి ||

కాసుక యిచ్చి ఆపె కాచుక నీ కుండఁగాను
 వూసుకొని నాతో నెంత పొందు నేసేవు
 పీసులలోని కప్పటి విన్నపాలూఁ జేయఁగాను
 మానక నా మోము చూచి మాట లాడేవు || యిరు ||

చేరి చేరి యాపె నిన్నుఁ జెరఁగువట్టుకుండఁగా
 నారుకొన నాతో నీవు నవ్వు నవ్వేవు
 కూరిమి గొసరి మరీఁ గొప్పు నీకు ముడువఁగా
 నేరుపున నామీద నెయ్యము చల్లేవు || యిరు ||

వేడుకతో నాపె నిన్ను వెసఁ గౌఁగిలింపఁగాను
 యీడ నాకు మోవితేనె లియ్య వచ్చేవు
 జాడతో శ్రీవేంకటేశ సరిగా మ మ్మిద్దరినిఁ
 గూడి మాలో మాకు ననుగుణము నేసేవు. || యిరు || 256

శుద్ధదేశి

నీ యిచ్చ మేలఁగే నంటా నిలుచున్న దూరకే
 చాయల నేమేమో భావించకువయ్యా యీపెను || పల్లవి ||

కూరిమి గలుగుకొంత కోపగించదు

వోరుపుతో గుట్టు నేను కుండుఁగాని

యారీతి వోజలదే మా యిగురుఁబోడి

సారె నటకలు గడించకువయ్యా యీపెకు

॥ నీ యి ॥

మంచి గుణాలఁగనువ మఁకు చూపదు

వంచనతోనే మెలఁగి వసనఁ గాని

యెంచి చూడ నేరుపరి యిదె మా చెలి

అంచెల వట్టి సడి వేయకువయ్యా యీపెకు

॥ నీ యి ॥

చిగ 'వెఱిగినసతి తత్తరించదు

మొగమెటతో నీకు మొక్కుఁ గాని

జిగి నిట్టిది మా కన్నె శ్రీవేంకటేశ

బగివాయదు జోలి చూపకువయ్యా యీపెకు

॥ నీ యి ॥ 257

రామక్రియ

వే వేలకు నే నిన్ను వేడుకొనేను

మావంకఁ దప్పు 'గలిగితే మన్నించవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

మఱి నీ చిత్తము రా మాటలాడే నంటా వచ్చి

మొఱుఁగ కేమాదుదునో యెగ్గి పట్టకువయ్యా

పుటక బత్తితోఁ బాదా చొత్తఁగా నా కంకణాలు

నాటసి యాద నొత్తునో వోరుచుకోవయ్యా

॥ వేవే ॥

యిచ్చకముగాఁ గొఁగిలియ్య వచ్చి చన్నులనుఁ

గుచ్చి యెంత 'యొత్తుదునో కోపగించకువయ్యా

మచ్చికతోనే నీకు మరిగి వీడె మియ్యఁగా

యెచ్చు కుందు తెట్టుండునో యింపు నేసుకోవయ్యా

॥ వేవే ॥

దప్పి దేర మోవితేనె తతిగొని యియ్య వచ్చి

చిప్పిల నేమి నేతునో చేకొనవయ్యా

యిప్పుడే శ్రీవేంకటేశ యేలితివి నన్ను నీ

కొప్పు ముదువఁగా నెట్టో గుట్టు నేసుకోవయ్యా. ॥ వేవే ॥ 258

444-వ డేకు

నాదరామక్రియ

నే నెంత తమకించినా నీ గుణము మేలు మేలు

నానాగతి నలయపు నవ్వులే కాని

॥ పల్లవి ॥

వాసులకే పెనఁగితి వలపులు చల్లితి

వేసర వెంతైనా నీవు వీఁగి లోఁగవు

ఆసలనే కొసరితి ఆయములు నంటితి

వీసమంతాఁ దలఁకవు వేడుకే కాని

॥ నేనెం ॥

చనవున సొలసితి జంకించి చూచితి

మనసు విఱుచుకోవు మానవు తమి

కనుసన్నల దూరితి కాఁకలు పైఁ బూసితి

అనుమానించ వేమిటా నాదరణే కాని

॥ నేనెం ॥

కప్పురాన వేసితి కొఁగిట బిగించితి

తప్పించుకొనవు మరి తడఁబడవు

ముప్పిరి శ్రీవేంకటేశ మోవితేనె లానితి

చొప్పుమాయ లేమిటాను సొంపులే కాని

॥ నేనెం ॥ 259

కేదారగౌళ

నీ చిత్త మెట్టున్నదో నే నెఱుఁగను

చేచేత నా వలపులే చిమ్మి రేచీని

॥ పల్లవి ॥

చేరి నీకు విన్నపాలు చేసుకొనే నంటేను

సారెకు నివ్వెఱుగులు సందడించీని

కూరిమి గొసరి నీ కొంగు వట్టే నంటేను

తారుమారై నాసిగ్గులే తడఁబరచీని

॥ నీచి ॥

కొంకక నిన్నే తలఁచి గుట్టున నుండే నంటే

పొంకపు చిఱునవ్వులు పొదిగొనీని

అంత నీసుద్దులు విని అట్టే పొద్దు వుచ్చేనంటే

మంకుల పరవళాలు మరపించీని

॥ నీచి ॥

కన్నులనే నిన్నుఁ జూచి కడు బత్తి చూపే నంటే
 కన్నెపాయపుగుణము కప్పి నన్ను
 యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశ యేలితి వింతలో నన్ను
 సన్నల నీ మోవితీపు చవి పుట్టించిని.

॥ నీచి ॥ 260 ॥

మాళవిగోళ

అన్నిటా నేనుపరి అదే యాతఁ డెఱుంగఁదా
 విన్నవించరే యా మాట వేడుక లాతనికి

॥ పల్లవి ॥

యెవ్వరి నేమన నేల యెడమాట లాడ నేల
 నవ్వుతా నారమణుడే న న్నేలీ గాక
 సువ్వన నా మనసు యిసుకపాతర యెంతని
 తవ్వెను తానే దయ దలచీ గాకా

॥ అన్ని ॥

చెక్కున చే యిడ నేల చింతలఁ బొరల నేల
 మక్కువ నాతడే వచ్చి మన్నించీ గాకా
 గుక్కక నా దీమసము గోడవంటిది యెంతని
 మక్కు వేసే తానే చూచి మమ్ముఁ గాచీ గాకా

॥ అన్ని ॥

నెలవి నవ్వఁగ నేల సిగ్గులు వడఁగ నేల
 వెలయఁగూడె నన్ను శ్రీవేంకటేశుడే
 చిలుకవంటిది నాలో జెలఁగేయాస యేమని
 పిలిచేను నాపై దానే ప్రేమ నించీ గాకా.

॥ అన్ని ॥ 261 ॥

ధన్నాసి

తనచిత్తమే యెఱుఁగు దయగలవాఁడు తాను
 వానరి యెప్పుడూఁ బాయకుండు మని యనరే

॥ పల్లవి ॥

కన్నులఁ దన్నుఁ జూచితి కాంతలునుఁ దీరవు
 సన్నలు నేసితి మొగబాటూఁ గాదు
 విన్నపములూఁ జేతు వేడుకకు మితి లేదు
 యిన్నిటా నావల పిక నేమి చెప్పే ననరే

॥ తన ॥

నగుదుఁ దనతో నెంతైనానుఁ దనివి లేదు
తగిలి మోవి యాసుదు దప్పిఁ బోదు
అగపడి కౌఁగిలింతు నాసలునుఁ దెగవు
యెగసక్కె మాయ వల పేమి చెప్పే ననరే || తన ||

మంతనానఁ గూడుదు మద మెంతైనా దిగదు
వంతలుగాఁ గొసరుదు వీడదు తమి
పంతముతో శ్రీవేంకటపతి యిట్టే నన్ను నేలే
యింత నేనె నా వలపు యేమి చెప్పే ననరే. || తన || 262

చాందోది

యెందూఁ దప్పించుకో రాదు యేమిటానుఁ బొద్దు వోదు
అందే పరాకు నేసుకో నలవి గాదు || పల్లవి ||

తలఁపునఁ బారును తన చక్కనిరూపము
వెలిఁ దా నాదేమాటలు వినిన ట్టాను
కల గనిన ట్టాను కన్నులు మూసుకొంటేను
యెలమి నా భావ మిది యేమి నేతునే || యెందూ ||

చదు సందు లవరును కౌఁగిలిందుకొన్న ట్టాను
బడి సుండిన ట్టాను పైపై నీడ
వాడి వట్టిన ట్టాను పూరకే నా కోరికను
పుడివోవి నా యాస కుపమ యేదే || యెందూ ||

చెనకినయ ట్టాను వెలివి నవ్వులు వచ్చు
చనుగవ యంటిన ట్టా సంతోసానను
యెననె శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలో విచ్చేసి నన్ను
మనసు నిర్మల మాయ మరియు నే మందునే. || యెందూ || 263

కన్నడగౌళ

అడుగరే మీ రయిన నంగనలాల విభుని
యెడయపు తలపోత లేమందునే || పల్లవి ||

పూరకే వుండితేను వుమ్మగిలీఁ దమకము

సారెకుఁ జెనకితే వేసట వుట్టిని

కూరిమి గొసరితేను కుప్పవడిఁ దరితీపు

యేరితి నుండునో చిత్త మే మందునే

॥ అడుగ ॥

మొగము చూచితేను మునుకొనీ యాసలు

నగితేను పంతములు నాఁటుకొనీని

తగిలి మాటాడితేనుఁ దాఁకిని మర్మములు

యెగసక్కెములు నేర నే మందునే

॥ అడుగ ॥

వరుసతోఁ బెనఁగితే వంతులు వాసులు రేఁగి

సరసము లాడితేను చల మెక్కిని

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనె నన్నుఁ గూడె

యెరవు లే దిద్దరికి నే మందునే.

॥ అడుగ ॥ 264

445-వ తేకు

శంకరాభరణం

ఇదెవో నా గుణము యింతకంటె నేమి నేతు

పదిలానఁ దాను నేరుపఁగ వచ్చె నాకునూ

॥ పల్లవి ॥

చలము సాదించ నేర సరసునితోడుత

చెలరేగి ప్రియములు చెప్ప నేర్తును

బలిమిఁ బెనఁగఁజాలఁ బైకొంటే జేతికి

చులుకఁగా మెలఁగి మెచ్చులు మెచ్చఁ జాలుదు

॥ ఇదెవో ॥

దొమ్మల జంకించ నోప పూచి తన్ను నింతలోనె

సమ్మతించి వలపులు చల్ల నోపుదు

దొమ్మి నేయ ' నెఱుఁగను తొడరి తాఁ గూడితేను

వుమ్మగిలుఁ దమి నూరకుండ ' నెఱుఁగుదును

॥ ఇదెవో ॥

బీరమాద నియ్యకొనఁ బ్రేమ శ్రీవేంకటేశుఁడు

కోరి నన్నుఁ గూడె నియ్యకొనెఁ గాని

నేరము లెంచఁ దా నిగిడి నన్ను మన్నించె

నేరువులే సారె సారెనె నెంచెఁ గాని.

॥ ఇదెవో ॥ 265

పాడి

వట్టి పరాకు నేయఁగ వచ్చే డేమి
యెట్టైనాఁ గూడక పోదు ఇఁక నేల మఱుఁగు ॥ పల్లవి ॥

నెలవి నవ్విన నవ్వు సిగ్గుల వెన్నెల పువ్వు
పలుకుఁదేనెలసోన బంగారు వాన
లలితాంగి నీకు నిదే లంచ మిచ్చి యెదుటను
యెలమిఁ జేకొనవయ్య ఇఁకనేల మఱుఁగు ॥ పట్టి ॥

తొంగిచూపులమొక్కులు తుమ్మిదపించురెక్కలు
పొంగేటి చనుఁగొనలు పూఁపమొనలు
అంగన కానుక వట్టి నదివో నీకు నేఁడు
ఇంగితాన నియ్యకొను ఇఁక నేల మఱుఁగు ॥ పట్టి ॥

గట్టి గోరిరేకలు కంతు ముద్రలేకలు
తొట్టిన యీకాఁగిలి రతుల లోఁగిలి
నెట్టన శ్రీవేంకటేశ నెలఁత సూడిదె వట్టె
యెట్టె యెలవయ్య ఇఁక నేల మఱుఁగు. ॥ పట్టి ॥ 266

చౌళి

యెట్టు నేసినాఁ జేయనీ ఇఁకఁ దనచిత్తము
ఇట్టిదని రమణుని ¹ కెఱింగించరే ॥ పల్లవి ॥

ముచ్చ పెత్తైనాఁ దీరమ మోహముగలవారికి
మచ్చితో సారె సారె మాట లాడినా
వచ్చిరాని పద్యమువలె సుండు నడియాస
కొచ్చి కొచ్చి యెంతేసి కొసరినాను ॥ యెట్టు ॥

తని వేమిటాఁ దొందదు తమకించేవారికి
పెనఁగి పెనఁగి యెంత ప్రయపడినా
వినియు విననిమాట ² విధమై యుండుఁ దలఁపు
కనుఁగొని యెదుటనే కాచుకుండినాను ॥ యెట్టు ॥

తగు రెంతైనాఁ బాయదు తతిఁ గూడిన వారికి
 నగి యెటువలె గోరు నాటించినాను
 తగ శ్రీవేంకటేశుఁడు తానే వచ్చి నన్నుఁ గూడె
 చిగురుఁ జేగై వుండు చిమ్మి రేచినాఁసూ. ॥ యెట్లు ॥ 267

సింధురామక్రియ

యింకనైన రావే యిదే వచ్చె రమణుఁడు
 మంకు లేకుండితేను నీ మగఁ డిట్టె మెచ్చును ॥ పల్లవి ॥

సిగ్గుగలదానికి చెల్లును పంతము లెల్లా
 యెక్కువట్టనిదానికి నెనయుఁ బొందు
 వొగ్గి వినయపుదాని కొనగూడు వేడుకలు
 వెగ్గళించక నా బుద్ధి వింటెఁ బతి మెచ్చునే ॥ యింక ॥

వోరిచివున్నదానికి నొద్దికొఁ జుట్టరికము
 నేరిచినదానికి నిండునిరులు
 మేరతో నవ్వేదానికి మిక్కుటమౌ రాజసము
 యారీతి నా బుద్ధి వింటే నీ విభుఁడు మెచ్చునే ॥ యింక ॥

గుట్టున నున్నదానికి గుణము లోజకు వచ్చు
 దిట్టయైనదానికి తేకువ గల్గు
 నెట్లన శ్రీవేంకటనిలయుఁడు నిన్ను నేరె
 యిట్టి నా బుద్ధి వింటే నీతఁ డింకా మెచ్చునే. ॥ యింక ॥ 268

రీతిగాఁ

చేరి పెనఁగఁగఁ బోతే చిత్త మెట్టుండునో
 కోరి తను నింటేసి కొనరఁగ నేలే ॥ పల్లవి ॥

తగిలి నా తమకమే తనకు దయ వుట్టించి
 వెగటుగా విన్నవింపించ నేలే
 మొగము చూచినా యానె మోహము దనకు రేచి
 అగడుసేసి కొసరి యలయించ నేలే ॥ చేరి ॥

కిందుపడి తనకు మొక్కే మొక్కే పలమిచ్చి
చందముగాఁ దన్నిచ్చె వేరించ నేలే
చందువ నే నంపే కానుకలే తను రప్పించి
నుందడించి సారె సారె చండిపెట్ట నేలే

॥ చేరి ॥

కను నేఁ జేసే వూడిగాలే తన కెచ్చరించి
బడి బడి దైన్యము చూప నిక నేలే
చిడిముడిఁ దానె వచ్చి శ్రీవేంకటేశుఁడు గూడె
గుడిగాన సంతోషించుకొంటు జెప్ప నేలే.

॥ చేరి ॥ 269

శ్రీరాగం

యిదెవో నా నోముఫల మీఁత నే వెరపు లేదు
పదిబుదై యాసలు నాపైఁ దన కున్నవి

॥ పల్లవి ॥

యెప్పుడూ మరుడాణా రెంచి వాడియైన నేమి
తప్పుదుగా నామీద తనకరుణ
వాప్పుగఁ గోవిల రెంత వొరటుతో నుండినాను
చొప్పులుగాఁ దాఁ జూచిన చూపులు నా కున్నవి

॥ యిదెవో ॥

అల చందురుని వెన్నెలంత వెట్టయైన నేమి
కలదుగా యీ చుట్టరికము తనది
చిలుకలు కొరకొరై చిమ్మి రేఁగఁ బలిసినా
చెలరేఁగి తాఁ బెట్టినసేసలు నా కున్నవి

॥ యిదెవో ॥

మందానిలుఁడు యెంత మందటాడినా నేమి
అందరిలోఁ దన పొందు లభ్యేగా నాకు
యిందు శ్రీవేంకటేశుఁడు యిట్టై తా నన్నేలినాఁడు
చందాన నా రెచ్చినట్టి చనవు నా కున్నది.

॥ యిదెవో ॥ 270

446-వ దేకు

రామక్రియ

ఆకెకు నీకుఁ దెలుసు నొభశేష

యేకతాననే యరసి 'యెఱుఁగుకో రాదా

॥ పల్లవి ॥

1. తే. పా. - చిరుముడి.

2. తే. పా. - యెరుంగు.

యెదురుఁ గొండఁ లెక్కి యేటి కొల కే మమ్మ
అదిగో నాలసి మాటలాడి నిన్ను
పొదిగి పొదిగి యట్టై బొమ్మల జంకించు కొంటా
తుదలేని వేడుకలఁ బొంగి చూచీని || ఆతెకు ||

చల్లని మాకులనీడ సమదిష్టితో నీకు
వొల్లని ప్రియాలు చెప్పి వారసీ నిన్ను
తెల్లమిగా నెలవులఁ 'దెగ నవ్వు నవ్వుకొంటా
పల్లచాన నీపైఁ బూబంతి వేసీని || ఆతెకు ||

మిక్కుటవుఁ దమకము మించఁగా నీతొడ యెక్కి
గక్కునఁ జిన్నుల నొత్తి కలసీ నీతో
తక్కువ యహోబలానఁ దగ శ్రీవేంకటాద్రిని
వాక్కుపై నిన్నుఁ బెండ్లాడి వొడ్డికె చూపీని. || ఆతెకు || 271

నారాయణి

అరయ నాపెపై నీకు నట్లానె కాఁబోలు
గరిమ మీ గుణములు కడుఁ గొత్తలయ్యా || పల్లవి ||

యొగము చూచి చూచి మోహములు చల్లి చల్లి
చిగురుమోవిలేనె చింది చింది
పగటున మాటలాడి పచ్చిదేరఁ దమకించీ
మగువ వేడుకలు యేమని చెప్పేనుయ్యా || అరయ ||

చేతులు చాచి చాచి నెలవుల నవ్వు నవ్వి
పోతరపు సరసాలు పూసి పూసి
రాతిరిఁ జగలుఁ బొంచి రతులకే యానగించి
యీ తరుణి కోరిక తెన్ని లేవయ్యా || అరయ ||

చనుఁగవ నొత్తి యొత్తి జవ్వాది మెత్తి మెత్తి
పెనఁగి పెనఁగి సిగ్గు పెంచి పెంచి
యెననెను శ్రీవేంకటేశ నిన్ను నింతలోనే
వనితచందము లివి వసమా నేడయ్యా. || అరయ || 272

తెలుగు గాంధోడి

అతివపాలి దేవుడ వన్నిటాను

నతులు నేనె నీకు దగ మన్నించవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

జలజాక్షికి నీపేరు జపించే మంత్రము

తలపులో నీరూపు సంతత ధ్యానము

అలరి చెలి నీవద్ది కంపినదే అవాహనము

వాలసి యచ్చువాసిన వురమే నీ పీఠము

॥ అతివ ॥

అంగపు జిలుజెమట లర్హ్యపాద్యావమనాలు

సంగతి బెంజమాటలె జలకములు

పొంగట జల్లగా మేనిపూత కుంకుమే గండము

చెంగట గొప్పువిరులే నేనేపూజ నీకు

॥ అతివ ॥

నీరజాక్షి మోవితేనె నీకు నారగింపులు

యారీతి బుక్కిటి పీడె లిచ్చె జాగాయీ

కూరిమి శ్రీవేంకటేశ కూడితి వీకె నింతలో

సారపు సమరతులే పకలోపచారాలూ.

॥ అతివ ॥ 273

గుజ్జరి

యే మని విన్నవించేనే యిక దనకు

చేముంచి తానే దయసేసె గాకా

॥ పల్లవి ॥

చెప్పరాని సుద్దులకు నేయరాని చేతలకు

వొప్పి తన కొడబడి * వున్నదాన నేను

కుప్పలైన యాసలకు గుటిలేని కోరికకు

తప్పక గుటి యైతిని తనకుగా నేనూ

॥ యేమని ॥

నెట్టుకొన్న మొక్కులకు నిందుకొన్న ప్రియాలకు

వొట్టుకొని కాచుక * వున్నదాన నేను

కట్టిన కంకణానకు కడు జుట్టరికేనకు

యిట్టై పాలుపడి తన కిర వైతిని

॥ యేమని ॥

1. తే. పా.-శపము, * తే. పా.-వుందాన.

వీడరాని పొందులకు వేడుక కూటములకు
 వోడక తన యెదుట * సున్నదాన నేను
 యీడనే శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోఁ దా నున్న నేరె
 తోడునీడవలె నిట్టే కొరసిత నేను. ॥ యేమని ॥ 271

దేవగాంధారి

యెక్కడ పరాకు నీకు నెందు చూచేవు
 పక్కటిల్లే వలపుల ప్రియ మిట్టిదయ్యా ॥ పల్లవి ॥

కుప్పలుఁ దెప్పలు నైన కోరికలు మదిలోన
 వుప్పటిల్లుఁ జెమటలు వొళ్ళిమీఁదను
 దప్పి దేలే మాటల తరితీపు మోవిమీఁద
 కప్పి వున్నది చెలికిఁ గనుఁగొనవయ్యా ॥ యెక్కడ ॥

తనివోని తలఁపుల తమి జవ్వనముమీఁద
 వినియేటి వేడుకలు వీనులమీఁద
 ననిచిన పొందులనవ్వు నెలపులమీఁద
 గనమాయ నిదెవో కనుఁగొనవయ్యా ॥ యెక్కడ ॥

చిమ్మిరేగే యటువంటి సిగ్గులు చప్పులమీఁద
 కమ్మకొన్న యడియాస తొఁగిటిమీఁద
 యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశ యింతి నిట్టే కూడితివి
 కమ్మర మన్నించి యింకాఁ గనుఁ గొనవయ్యా. ॥ యెక్కడ ॥ 275

భైరవి

యెగ్గు పట్టేవు సుమ్మి యెఱుంగ నేను
 సిగ్గులు నీ వంటితేను చేతఁ జెనకుదును ॥ పల్లవి ॥

నీ విచ్చిన చనవున నీ చిత్త మెఱుంగక
 వే వేగ రావైతి వని వేగిరింతును
 దేవులనై యుండిన మందెమేళాన నూరకే
 పూవుల నీవు వేసితే బొమ్మల జంకింతునూ ॥ యెగ్గు ॥

నాకు నీవు గల వని నమ్మిన్ శ్రీగర్వమునను

పైకొని నిన్ను నేను గుబ్బల నొత్తుడు

రాకపోకల నీవు సరసమాదే వేడుకను

యేకాంతాలు చెవిలోన నేమైనా నాడుచును

॥ యెగ్గు ॥

నాతో నీవు సారె సారె నవ్వే వనే మచమున

రాతిరిఁ బగలు నీతో రతి నేతును

యీతిల శ్రీవేంకటేశ యిన్నిటా న న్నేలితివి

పోతిరించి రాకొట్టఁ బొగడుచునూ.

॥ యెగ్గు ॥ 276

147-వ పేరు

భూపాళం

యెఱుఁగఁదా తా నేమైనా యేల నన్ను ఆరసీని

మెఱినే తనగుణాలు మెచ్చుకొందుఁ గాకా

॥ పల్లవి ॥

నగితే మారుకు మారు నగవచ్చునా తనతో

మొగము చూచి యట్టే మొక్కుదుఁగాకా

మగఁడు తా గో రూఁదితే మరి నేఁ జెనకుదునా

జిగిమీఱ సమ్మతించి సిగ్గున నుందుఁగాకా

॥ యెఱుఁగ ॥

యెనసి తా మాటాడితే యెదురు మాటాడుచునా

వానర వీనుల విని వూఁకొందుఁ గాకా

చెనకి పూబంతి వేసితేఁ దప్పించు కొందునా

అనుమానించక చేత నందుకొందుఁ గాకా

॥ యెఱుఁగ ॥

ధరఁ దాఁ జెక్కు నొక్కితే తనచెక్కు నొక్కుదున

వారసి అందుకుఁ బాదా లొత్తుదుఁ గాకా

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోఁ దా నన్నుఁ గూడె

గరువము చూపుదునా కౌఁగిలింతుఁ గాకా. ॥ యెఱుఁగ ॥ 277

నారాయణి

యేటి కయ్యా నీవు మాతో యేలాటా లాడేవు

నాటకపుదాననా నవ్వేదానఁ గాకా

॥ పల్లవి ॥

సారె నీతో బెనఁగ సరిదాననా

మేరలు మీఱఁగ నంత మేనదాననా

దూరి మాటలాడ బిరుదులదాననా

యేరీతిఁ జేసినను నీ యిచ్చలోదానఁ గాకా || యేటి ||

నిక్కి నిక్కి నిన్నుఁ జూడ నీటుదాననా

తొక్కి పాదాలఁ బెనవ దొడ్డదాననా

చిక్కి మో వెడుగ నప్పిచ్చినదాననా

మక్కువ నీ వేలితే సమృత్తించేదానఁ గాకా || యేటి ||

తగవులఁ బెట్ట నేఁ బంతపుదాననా

తగిలి చేయి వట్టఁగ దంటదాననా

నిగిడి శ్రీవేంకటేశ నీవే నన్నుఁ గూడితివి

మిగులా నీ మన్ననల మెఱసేదానఁ గాకా. || యేటి || 278

వరాళి

విన్నవించరే యీ ¹మాట విభునికిఁ జెలులాల

పన్ని తనతో నేను పంతము చూపితినా || పల్లవి ||

చెలఁగి తనకురులు చిక్కులు దీసితిఁ గాక

బలిమి నేసి శిరసు పట్టితినా

వెలయఁ జక్కని తన్ను వేడుకఁ జూచితిఁ గాక

కలికి కన్నుల నిట్టే కడు జంకించితినా || విన్న ||

గట్టిగా ముంజెతఁ గంకణము గట్టితిఁ గాక

దిట్టనై తనచేయి వట్టి తీసితినా

గుట్టుతోడ తనకు నేఁ గొలుపు నేసితిఁ గాక

అట్టే తన్నుఁ బోకుండా నాఁగితినా || విన్న ||

నరుగఁ దన్నుఁ గొఁగిటఁ జన్నుల నొత్తితిఁ గాక

బిరుదులు చూపి ²మోపి పెనఁగితినా

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డిన్నిటా నన్ను నేరె

సరి మెచ్చితిఁ గాక యానలఁ గొసరితినా. || విన్న || 279

కాంబోది

యేమి చెప్పేమయ్యా నీతో నిలతిసుద్దులూ

కామించె నిన్ను నీకె గుణించివయ్యా

॥ పల్లవి ॥

పడఁతి నిన్నుఁ దలఁచి బయలు గొఁగిట నించు

బడిబడి నీ సుద్దులు ఛావించును

అడియాలములు చూచి ఆనందమున మించు

వుడివోని కోరికెల సుమ్మగిలును

॥ యేమి ॥

తక్కక నిన్నుఁ బేర్కొని తనలోనె నిగ్గువడు

చిక్కి నీ మాటాలకించి చెమరించును

మిక్కిలి నీ గుణాలకు మెచ్చి మెచ్చి లోలో నవ్వు

వాక్కటై నీ మోవితేనె కూరకె 'యాకారును

॥ యేమి ॥

సమరతు లూహించి సరసపు మాట లాడు

కొమరునీరూపు వ్రాసి గోర గీరును

తమితో శ్రీవేంకటేశ తగ నీ విట్టై వచ్చి

రమణిఁ గూడితివి యీ రతులే తలఁచును.

॥ యేమి ॥ 280

భైరవి

యిప్పుడు వచ్చితివి మా యింటికి నీవు

దప్పి దేరె నావయి దను దలఁచఁగ వలదా

॥ పల్లవి ॥

తలపోతలనుఁ జిక్కి తగ వెదకుదు నిన్ను

లలి నిన్నుఁ జూచేనంటా లాచి కోరుదునూ

ఆలమె నంటా లోలో నాసలఁ బొరలుదును

యెలమి నీ వయితేను యెక్కడ నుండువయ్యా

॥ యిప్పుడు ॥

మంతనాన నుండి తమకింతు నీ రాకకు

బంతికాటివేళ నీకు వార మిత్తును

కాంతల నీవద్దికంపి కాచు కుండుదు వేళలు

యింత నే మోహించితి నీ వెక్కడ నుండువయ్యా

॥ యిప్పుడు ॥

సరసము లాదే నంటా సారెకు వేడుక నేతు
 సరుగ నీ రతు లెంచి సంతోసింతును
 యిరవై శ్రీవేంకటేశ యంతలో వ న్నేలితివి
 యెరవు లే దిద్దరికి నెక్కడ నుండువయ్యా. ॥ యిప్పుడు ॥ 281

దేసాళం

నీ చిత్తము వచ్చితిని నేఁ జేసినదే భాగ్యమో
 చేచేత నీవు నన్నుఁ జెక్కులు నొక్కేచు ॥ పల్లవి ॥
 పలుకుఁదేనెలవారు బంతిబోజనాలవారు
 చెలమికత్తెలు నీకు నేనాసేన
 యెలమి నీ కెందులోను యెవ్వతెఁ బోలుదు నేను
 కలికి నంటా నన్నుఁ గడుఁ బొగడేచు ॥ నీచిత్త ॥
 దగ్గరఁ గూచుండేవారు తమితోఁ జెనకేవారు
 సిగ్గులువడేవారు నేనాసేన
 వొగ్గి నీకు నేవ నేసి వొడఁబడ నెంతదాన
 తగ్గులేని గుణములదాన నంటా మెచ్చేచు ॥ నీచిత్త ॥
 మఱుఁగున నుండేవారు మంతన మాడేవారు
 చిఱునవ్వు నవ్వేవారు నేనాసేన
 నెఱి నీ దేవుళ్ళలోను నే నేమి నేరుతును
 గుఱిగా శ్రీవేంకటేశ కూడి గారవించేచు. ॥ నీచిత్త ॥ 282

448-వ తేకు

మాళవశ్రీ

చెప్పితి మిప్పుడే ఆతె సిగ్గువడును
 యెప్పుడు నేర్పరి వాడు విన్నిటాను నీవు ॥ పల్లవి ॥
 చక్కఁగా మగువపై నేసలు చల్లుదువు గాని
 చెక్కు నొక్కేవు సుమ్మి సిగ్గువడును
 పిక్కటిల్లు చన్నుల పెండ్లికూఁతురు యీతె
 కక్కసించేవు సుమ్మి కడుఁ బువ్వువంటిది ॥ చెప్పితి ॥

కాతరించక రమణిఁ గాలు చొక్కుచువు గాని
 చేతులు వట్టేవు సుమ్మి నిగ్గువడును
 నీ తరుణి బారెడేసి నెరుల కొప్పుది యాకె
 గాత చూపేవు సుమ్మి బంగారు చొమ్మచంటిది " చెప్పితి "

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యంతి నేలుదువు గాని
 నెలవి నవ్వేవు సుమ్మి నిగ్గు వడును
 మొలనూళ్ళ బంగారు గంటల పిఱుముల చీకె
 అలయించేవు సుమ్మి తలిరాకు చంటిది. " చెప్పితి " 283

కురంజి

అటదై పుట్టినందు కటువరెఁ గాకుండితే
 యేటి జన్మమయ్యా మమ్ము నేలకొనవలదా " పల్లవి "

పానుపుపైఁ గూచుండి నీపాదములు చేత నొత్తి
 అనించి గుబ్బలమీఁద నంచుకొంటాను
 నానుపుఁజెమట నీదై ననుపునఁ జించుకొంటా
 కానుకగా మోవి యచ్చి కరఁగఁగ వలదా " అటదై "

కొనగోర నీ కురులు కూడగీరి చుచ్చి చుచ్చి
 చెనకి చెక్కునఁ జెక్కు చేచ్చుకొంటాను
 పెనఁగి నీ బుజాలపై ప్రియానఁ జేతులు వేసి
 తనివార మోము చూచి దైవారవలదా " అటదై "

వొయ్యనే కొఁగిట నించి వొత్తగిలి పక్కనుండి
 తియ్యని నీ మోవిలేనె దీసుకొంటాను
 ఇయ్యెడ శ్రీవేంకటేశ ఇదే నీ దేవుల నైతి
 పయ్యదఁ గప్పి ఇట్టె తెప్పలఁ దేలవలదా. " అటదై " 284

గౌళ

యిదివో నీ కతాననే యంత లాయను
 యెదురుచూచే యాస లేమి చెప్పేమయ్యా " పల్లవి "

జవ్వన ముప్పతిల్లి పతి చనుగవ యాయ
 నివ్వటిల్లుగోరికలే నేరు లాయను
 వువ్వికూరి మోహరన మూరేటిచెమట లాయ
 యివ్వల నీరీ సింగరా లేమి చెప్పేమయ్యా || యిదివో ||

తరితీపు లింతికి గుత్తపు మోవిలేనె లాయ
 గరిమనింపులు మోముకళ లాయను
 సురతపుడమకము చూడఁ జూడఁ గొత్తలాయ
 యిరవైన గురుతులు యేమి చెప్పేమయ్యా || యిదివో ||

కూటముల నిచ్చరము కొనగోరే వాండ్లాయ
 సూటితో నడియాసలు చూపు లాయను
 యీటుతో శ్రీవేంకటేశ యీతె నిట్టే కూడితివి
 'యేటవెట్టే యీలాగు లేమి చెప్పేమయ్యా. || యిదివో || 285

నాగగాంధారి

చెలియ భావము చూడఁ జెప్పఁ గొత్తలు
 యెలమి నీ వేలవయ్య యెంత పొగడేము || పల్లవి ||

నిండిన తమక మెల్లా నిలువునఁ దొట్టఁగాను
 దండి తరితీపులు తమి లేచఁగా
 కొండలవంటి చన్నులు కొనసాగి పెరుగఁగా
 మెండగు వయసు నీకు మీదెత్తు కున్నది || చెలియ ||

తలపోతలు మదిలోఁ దడఁబడుచుండఁగాను
 చెలపచెమటలు పైఁ జిప్పిలఁగాను
 కలికిచూపులకాంక్ష కడు సందడించఁగాను
 వలపు నీకుఁగాను కవడిఁ బట్టుకున్నది || చెలియ ||

కోటానఁగోటి కోర్కులు కుప్పలుగఁ బడఁగాను
 మాటలు పెదవులపై మల్లాడఁగాను
 నీటుర శ్రీవేంకటేశ నీ వేలితి వింతలోన
 కూటపు రతులు నీకు గుఱిసేసుకున్నది. || చెలియ || 286

కుంతలవరాళి

యెంతని చెప్పే నేను యేమని వినేరు మీరు
సంతతము దైలువారిచల్లువెద (?) నాడీనే || పల్లవి ||

మనసునఁ దాగేపాలు మరి లెక్కవెట్ట నేల
గానకొని గుక్కిళ్ళు కొలవ నేల
నినుపులై యీతనికి నే వలచిన వలపు
యెనలేక చెలులాల యేల న న్నడిగేరే || యెంతని ||

నెలవి నవ్విననవ్వు చేటఁ దేమి గంపెఁ దేమి
పలుకు లెన్నేయ నేమి పదర నేమి
పలుమారు నాతనిపైఁ బెట్టినయాసలు
కొలచి కొలచి యెంతగుట్టు దెలిసేరే || యెంతని ||

వేడుకై నరతులకు వెలలు చెప్పఁగరాదు
నాదీక మోవిలేనె వడ్డించరాదు
యీదనె శ్రీవేంకటేశుఁ డింత నేనె నన్నుఁ గూడి
యీడువెట్టి మి మ్మిందరి నేలితేనే మెచ్చేరే. || యెంతని || 287

నాదరామక్రియ

తగులాయఁ బొందులు తనకూ నాకూ
తగు విద్ధరి కనవే తలపోయ నెపుడూ || పల్లవి ||

శరను వంచితి నెంతే సిగ్గులు రేఁగఁగాను
గరువము గా దనవే కాంతునితోను
విరుల వేసితి నెంతే వేడుకలు గాఁగాను
విరసము లే దనవే వే వేలకు నేఁడూ || తగు ||

యింతలో నవ్వితే నెంతే యిచ్చకము గాఁగాను
పంతము గా దనవే పలుమారును
సంతోసించుకొంటి నెంతే చవిగా మాటాడఁగాను
రంతునేయ ననవే రవ్వగా నేనూ || తగు ||

కలసితి నెంతే రతిఁ గాగిలించుకొనఁగాను

అలయించ ననవే అంతెలఁ దన్ను

యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁడే నలమేలుమంగను

సొలయ ననవే తానే సొంపుగా న న్నేలెనూ. || తగు || 288

449-వ తేకు

శుద్ధవసంతం

పూరకే దక్కుదువా పువిదలకు

యారీతి నీ నేవ నేనే నేటికి వద్దనేపూ

|| పల్లవి ||

పెదవులు మోపి నీకుఁ బ్రియములు చెప్పవలె

చెదర కిచ్చకములు నేయఁగవలె

కదలుఁ గన్నుల నిట్టే కాంక్షతోడఁ జూడవలె

వదలుఁబయ్యద జార వంగి మొక్కవలెను

|| పూర ||

నీ వేమి చెప్పినాను నెట్టుకొని వినవలె

భావించి నీమాట కొడఁబడవలెను

కై వసమై వీడె మిచ్చి కౌఁగిట నించఁగవలె

వేవేలకుఁ జెక్కు నొక్కి వేడుకొనవలెను

|| పూర ||

సరసము లాడితేను సమ్మతించి నవ్వవలె

ఇరవై రతిఁగూడితే నెనయవలె

అరుదై శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను

మరిగించితి విట్లా మతిఁ జొక్కవలెనూ.

|| పూర || 289

శోకవరాళి

యిదివో కామినిభావ 'మెఱిగించ వచ్చితిమి

పుదుటు మనోరథాల నోలలాడుచున్నది

|| పల్లవి ||

నిన్నుఁ బాసి విరహాన నీతోడికూటములు

తన్నుఁ దానె తలపోసి తని వందును

సన్నిధి గల్పించుకొని సారె సారె మాటలాడు

పున్నతపుకొనగోరు పూరకే పూఁదును

|| యిది ||

మట్టుమీఱఁ జన్నులు మలగుతో నదుమును
 వొట్టు వెట్టి పోకు మను నూరకే నవ్వు
 తిట్టులు భావించుకొను దీకొని నరసమాడు
 బట్టబయలు కొఁగిటఁ బట్టు వేఁడుకొనును

॥ యిది ॥

పానుపుపై నిన్నుఁగూడ భావించుఁ జెమరించు
 పూనినట్టి భోగములఁ బొద్దు వుచ్చును
 ఆనుక శ్రీవేంకటేశ ఆలమేలుమంగ యీకె
 యీనెలపుననే వచ్చి యంతలోఁ గూడితివి.

॥ యిది ॥ 290

పాడి

యెంచుకొంటే నిన్ను నన్ను నెంత కెంత
 పంచబాణునిబలము పంగెనలవారము

॥ పల్లవి ॥

మన సియ్య నేరుతువు మరిగించ నేరుతువు
 నినుపులుగాఁ గృప నించ నేర్తువు
 వినయాన నేము నేనేవిన్నపము లే మున్నవి
 తనివోని కోరికలఁ దగిలేటివారము

॥ యెంచు ॥

తమి రేఁచాఁ గలవు తమకించాఁ గలవు
 అమరఁగఁ జనవు లియ్యఁగఁ గలవు
 ప్రమదాన నేము నీకు బత్తినేనే దేమున్నది
 కొమరెపాయముతోడఁ గొనలేటివారమూ

॥ యెంచు ॥

వాడివట్ట నోపుదు వొనగూడా నోపుదువు
 కడు శ్రీవేంకటేశ చొక్క నోపుదువు
 అదరి యలమేల్మంగ కాపె పంత మేమున్నది
 యెడయక నీ నేవకు నిరవైనవారమూ.

॥ యెంచు ॥ 291

గంభీరనాట

యేమయ్య నీకు నాకు నెంత కెంత అంతరము
 అమకొని నాకుఁ బ్రియము చెప్పేవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

యెట్టు నేసినా నిన్ను నెగ్గు లెంచేదాననా
 బట్టబయ లేల వాడఁబరచేవయ్య
 పట్టి పెనఁగఁగా నేను పంథమున బిగినేనా
 వెట్టికి నీ వెంతేసి వేడుకొనేవయ్య

॥ యేమ ॥

చిత్తగిందు మెప్పుడూ నీ చేతిలోనిదానను
 బత్తినేసీ నన్ను నెంత పైకొనేవయ్య
 యెత్తలఁ జూచినాను ఇచ్చకురాల నీకు
 పొత్తులమాటల నెంత పొదిగేవయ్య

॥ యేమ ॥

యేపనులు చెప్పినాను ఇయ్యకొనేదాన నీకు
 చేపట్టి సన్నలు యేమి నేనేవయ్య
 రాపుల శ్రీవేంకటేశ రతి నలమేల్మంగను
 నాపాలివాడవు నిన్ను నమ్మితివయ్య.

॥ యేమ ॥ 292

అమరసింధు

యేమి నేతు నా తమక మిటువలె నున్నది
 నేమము రెల్లా నాకు నీకొరకే కాదా

॥ పల్లవి ॥

వేమారు నీవు రావని వేసరించి దూరే రెల్లా
 కామించి నీపై బత్తినే కాదా నేను
 ఆముకొని బొమ్మలను అట్టే మరి జంకించేది
 దోమటి నీతోడి పొందుకొరకే కాదా

॥ యేమి ॥

కొనచూపులను నిన్ను గుంపించి చూచే రెల్లా
 అనిశము నీతోఁ బాయలేకే కాదా
 మనసు మర్మాలు సోఁక మాటలు నిన్నాడే రెల్లా
 తనివోని కోరికల దైవారుతాఁ గాదా

॥ యేమి ॥

పచ్చిగా నిన్నుఁ జెనకి పంథములు చూపే రెల్లా
 కొచ్చి కొచ్చి నిన్నుఁ గూడే కొరకే కాదా
 యిచ్చట శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
 మెచ్చి న న్నేలితివి యీమేలుకే కాదా.

॥ యేమి ॥ 293

కేదారగాళ

యెప్పుడూ న న్నింతటాను యీదేర్ప నీ భారము

చెప్పినట్టల్లా నీవే నేనేవు గాకా

॥ పల్లవి ॥

వేడుకతో నే నెంత వేగించినా నేమి

వాదికతో మన్నించవలెగా నీవు

వాది యెఱిగిన నిన్నుఁ బైకొని కొసర నేమి

జాడతోడ నీవే నాకు చన విచ్చేవు గాకా

॥ యెప్పు ॥

ఆసపడి నీ పాదాల కటు నే మొక్కిన నేమి

వాసితో నా దిక్కు చూడవలెగా నీవు

నేనవెట్టితివి నిన్నుఁ జెక్కు నొక్క నిఁక నేమి

బాస చప్ప కిట్టే నన్నుఁ బాలించేవు గాకా

॥ యెప్పు ॥

యెదురుగా వచ్చి నిన్ను నింటికిఁ దెచ్చితే నేమి

వదలక ఆదరించవలెగా నీవు

యిదివో శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను

పొదిగి కూడితి విట్టే భోగించేవు గాకా.

॥ యెప్పు ॥ 294

450-వ తేకు

బలహంస

వనితలకుఁ బతికి వలపే కీలు

ననువు గలిగితేను నానుఁ బ్రియములూ

॥ పల్లవి ॥

చిత్తమువచ్చినచోట నేవ లెల్లా నీదేరు

అత్తుగ డయితే మాట లనువు లౌను

పొత్తులు గలసితేను బోజనాలు రుచులౌను

బత్తి గలిగితేను యే పనులైన నౌను

॥ వనిత ॥

చెలిమి నేసినచోట చెలఁగు మంచితనాలు

తలఁపు గలిగితేను తమి రేఁగును

బలిమిఁ బొగడితేను భావములు గరఁగును

నెలవై పాయకుండితే నిలుచు మచ్చికలూ

॥ వనిత ॥

కందువ గలుగుచోట కాపురాలు వేడుకలొ

చందముగాఁ బెనఁగితే సరస మౌను

యిందునే శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను

పొందితివి నన్ను నిట్టే పొనఁగు మన్ననలూ. || పనిత || 295

అహరి

యేమని పొగడుదునే యిటువంటి నావిభుని

యీ మేలు నే మఱవను యెప్పుడూ ననవే

|| పల్లవి ||

యెంత పరాక్రైవుడినా నెదుటికి నే వచ్చితే

సంతోసాన మోము చూచి చన విచ్చునే

వితలుగా నిద్రించేవేళ నే బాదా లొత్తితే

అంతలోనే లేచి నన్ను నాదరించునే

|| యేమ ||

యేపొద్దు నే వచ్చినాను యెదురుకొని లాలించి

చేపట్టి కాఁగిలించి నేద దేర్చునే

చాపలాన సిగ్గుతోనె సముకాన నుండినాను

చాపునే చేతులు నా చన్నులఘోరిటనే

|| యేమ ||

యెచ్చి రాజసానఁ దాను యేకతాన నుండినాను

మచ్చిక నాతో నవ్వి మన్నించునే

ఇచ్చట శ్రీవేంకటేశఁ దే నలమేలుమంగను

ఇచ్చగించి నన్ను నేరె యెన్నఁడునుఁ బాయఁదే. || యేమ || 296

బౌళి

కొచ్చి నేఁ బైకొనే నంజి గోలదానను

యెచ్చిన నావలపే ఇంత సేనే నన్నును

|| పల్లవి ||

నీ మొగము చూచితేను నీసుద్దులు దలఁ పొను

చే ముట్టితే పులకలు చిమ్మి రేఁగును

కామించి వద్ద నుండితే కళలు దైవారును

యేమి సేతు నా వలపు లింత సేనే నన్నును

|| కొచ్చి ||

విన్నపము నేనేనంటే వెన నిండీ సిగ్గులు
పన్ని వేడఁజోతే ముంచీఁ బరవసము
సన్నలు నేనేనంటే జలజలఁ జెమరించీ
యెన్నరానినావలపు వింతనే నన్నును " కొచ్చి "

సరసము లాడేనంటే సంతోసము రెల్లఁ చొట్టి
అరుదుగా నవ్వేనంటే నాసలు వుట్టి
యెరపులేని శ్రీవేంకటేశ యలమేల్మొంగను
యిరవైతి నా వలపు లింత నేనే నన్నునూ. " కొచ్చి " 297

పూర్వగోళ

యింకా నేల పరాకులు యింకా నేల సిగ్గులు
సంకె లన్నియునుఁ దీరె చన వియ్యవయ్యా " పల్లవి "

మూసినముత్తమువలె ముంగిట నిలుచున్నదీ
ఆసపడ్డచెలితో మాటాడవయ్యా
సూసకము గట్టుకొని చూచీ నీ మొగమే
నేనముత్యాలతోడఁ జితగించవయ్యా " యింకా "

సెలవినవ్వులతోడ శిరసు వంచుకున్నదీ
చెలరేఁగి కొనగోరఁ జెనకవయ్యా
కలయికలకు నీ కొలుపులు నేసీని
లలిఁ జెక్కు నొక్కి యిట్టే లాలించవయ్యా " యింకా "

మచ్చిక నీ కౌఁగిటికి మనసు పెట్టుకున్నది
కుచ్చి కుచ్చి కౌఁగిటఁ గూడవయ్యా
యిచ్చట శ్రీవేంకటేశ యీకె యలమేలుమంగ
యిచ్చల నేలీతి విట్టే యీదేర్చవయ్యా. " యింకా " 298

సామంతం

అవధారు చిత్తగించు మంగనప్రాణేశుఁడవు
యివల నీ కింతలోనే యొక్కడ పరాకు " పల్లవి "

సొలపు నిట్టూర్పుల సోబానఁ బాడిఁ జెలి
 పలుకులఁ గప్పురాలు పచారించీని
 వలపుల చెమటల వసంతము చల్లీని
 నిలుపుఁగొలుపులను నెయ్యము నించీని

॥ అవ ॥

పగటుఁజూపుల రాయబారుల నంపీని
 చిగురుఁజేతి మొక్కుల చిమ్మి రేచీని
 నగవులనరసాల నారువోసే దమకము
 జిగిఁ బులకముత్తల నేనలు వెట్టిని

॥ అవ ॥

కరగింపుఁజెనకుల కానుకలు చేతి కిచ్చి
 తొరలింపుమోవుల విందులు వెట్టిని
 యిరవై శ్రీవేంకటేశ యీకె యలమేలుమంగ
 సిరుల సీపు గూడఁగాఁ జెలఁగి మెచ్చీని.

॥ అవ ॥ 299

శంకరాభరణం

యిద్దరిధావాలుఁ గంటి మిదెవో నేము
 వొద్దికతోఁ చెమరించె నొరపై నీ మేనను

॥ పల్లవి ॥

చెక్కులఁ జెమట గారీ సిగ్గులు మోమునఁ దేరీ
 చొక్కపు చెలియమోము చూడవయ్యా
 మక్కువ నీపై నున్నది మహిమ రెల్లా గన్నదీ
 మక్కువించి మాటలాడీ మన్నించు మిపుడు

॥ యిద్ద ॥

చింతతోఁ గ్రుమ్ముడిపిడి చిగురుమోవి వాడి
 యింతికే జనపు రెల్లా నియ్యవయ్యా
 సంతోసాలు మేన నుబ్బె సరసము రెల్లా నబ్బె
 పొంత కిట్టే చేరి తముల మిడవయ్యా

॥ యిద్ద ॥

గుబ్బలఁగుంకుమ రాలీ కోరిక నీపై వాలీ
 జొబ్బిలఁ గూడితి విట్టే చొక్కవయ్యా
 అబ్బురపు శ్రీవేంకటాధిప ఆలమేల్మంగ
 నుబ్బున నేలితి వింకా నొనగూడవయ్యా.

॥ యిద్ద ॥ 300

461-వ టేకు

కుంతలవచా?

యిన్నాళ్ళు నెఱుగఁగఁజైతి మిద్దరి మీ పొందులు
నన్నలాను చాయలాను సరి గానుపించీని

॥ పల్లవి ॥

ఇచ్చిన చన వెట్టిదో యీపెకు నీవు నేఁడు
పచ్చిదేర నవ్వు నవ్వి పఁచారించీని
కచ్చుపె పైప్పుటనుండి కాచుకున్నదో నీకు
యిచ్చలఁ దన తమక మిప్పుడే చూపీని

॥ యిన్నాళ్ళు ॥

పలుమార్లు మీలో నొకఁడా క్లుబి చెట్టిదో
మలసి యీతె నీతో మాటలాడిని
వెలలేని చలపుల వేమిక చించా నెన్నో
కలువపూవుల వేసి కాంతాళించీని

॥ యిన్నాళ్ళు ॥

తనిదోని యాసోదము తన కెంత గడ్డో కాని
చనుఁగవఁ బెనగుతా సాము నేనీని

సనుఁ గూడితి వింతలో నమ్మించి శ్రీచేంకటేశ

సను పెంతో తాను గోరు నాఁటించీని పైని. ॥ యిన్నాళ్ళు ॥ 301

రీతిగాఁ

యేల మమ్ము కేచేపు యేమనఁచుచు నిన్ను

యేలుకొందువు గాని మాయింటికి రావయ్యా

॥ పల్లవి ॥

వాకుచ్చి నీతో నేను వర్కణగా మాటాడఁగా

నీకు ¹దేవులై నవారు ని న్నేమందురో

మేకులకు నీతో నేను మేలములాడఁగాను

కాకరితనాల నవ్వి కమ్మటి సాదెంతురో

॥ యేల ॥

చేతులు చాచి నీకు నేవలు నేఁ జేయఁగాను

నీ తగులు గలవారు ని న్నేమందురో

కాతరించి నీ మొగమే కనుపెట్టి చూడఁగాను

యేతులకు జంకించి యెంత అట్టు నేతురో

॥ యేల ॥

గట్టి నా చప్పుల నొత్తి కౌగిట బిగించఁగాను
నెట్టన నీయింటివారు ని న్నేమందురో
ఇట్టె శ్రీచేంకటేశ యేలితివి నన్నింతలో
దిట్టతనములవా రెంతేసి చెనకుదురో.

॥ యేల ॥ 302

అరభి

నీకు నింపైనవారినే నేము పొగడేముగాక
పైకొలిపిన చలపు చురక వచ్చినా

॥ పల్లవి ॥

మనసు వచ్చినవారే మంచి గుణములవారు

కనుపట్టినవారే చక్కనివారలు

యెనయని వనితల నెందరి నీకుఁ జెప్పినా

పెనఁగులాటే కాక ప్రియ మయ్యానా

॥ నీకు ॥

నీవు సరసమాడిన నెలఁతలే జాణలు

రావలసినవారే నిక్కపుఁ జుట్టాలు

వేవేల నెందరి నెంత పేరురకుఁ జూపినాను

దావతి పడుటే కాక తమి పుట్టినా

॥ నీకు ॥

యిట్టె నీమన్ననగల యింతులే భాగ్యపతులు

పట్టి నీ వేలినవారే బలవంతులు

నెట్టన శ్రీచేంకటేశ నేడు నన్నుఁ గూడితివి

కట్టఁగడ వా రెరవే కాక యితవయ్యానా.

॥ నీకు ॥ 303

భూపాళం

యెట్టు మఱవఁగ వచ్చు నిటువంటి నీ గుణాలు

చుట్టరికమే మాకు చొక్కపు నిధానము

॥ పల్లవి ॥

యెనసిన రమణుఁడు యింపుతోడ నొసగిన

చనవే సామ్రాజ్యము సతులకును

తనివోక సారె సారె దమితోడఁ జూచేటి

కనుచూపులే నిత్యకల్యాణములు

॥ యెట్టు ॥

మొగ మెత్తి నాయకుఁడు మోహముతోఁ జల్లెటి
 నగవె కోటిలాభము నాతులకును
 చిగిరించే యాసతోడ చేసన్న చెనకులు
 నిగిడించే సరసము నిందుకొన్న సంపదా || యెట్టు ||

పాటించి విభుఁడు తానే పైకొని కౌగిలించే
 కూటమే నోముఫలము కొమ్మలకును
 యీటుతో శ్రీవేంకటేశ యిట్టై నన్ను నేలితివి
 చాటువైన యీ రతులే సకల భోగములూ. || యెట్టు || 304

శుద్ధదేశి

మామాట నమ్మదు నీ మతకానకు లోనంటా
 చేముట్టి బుజ్జగించి చెక్కునొక్కవయ్యా || పల్లవి ||
 మంతనాన నీ వాపెతో మాటలాడినమాటా
 యింతలో నెవ్వరు చెప్పి రీకెకు నేఁడు
 చింతించి యందుకుఁగాను చెక్కుచేతితో నున్నది
 సంతోసపడ నాన లిచ్చటఁ బెట్టుకోవయ్యా || మామాట ||

కుప్పగించి నీ వాకెఁ గూడిన దంతపుటిల్లు
 యిప్పుడే యెవ్వరు చూపి రీపెకు నేఁడు
 చెప్పరాని కాంతతోడ సిద్ధితి పడినందుకు
 తప్పు దీర ముందరికేఁ దడవ ననవయ్యా || మామాట ||

అపె చేతివుంగరము అట్టే నీ వేల నుండఁగా
 యేపున నెవ్వ రిచ్చిరి యీపెకు నేఁడు
 యీపొద్దు నీవు గూడఁగ నిచ్చకముతో నున్నది
 చేపట్టి శ్రీవేంకటేశ నేదలు దీర్చవయ్యా. || మామాట || 305

గుజ్జరి

రావే వో చెలియా రణునివద్దకి
 యీవల నితని నేమీ నెగ్గు లెంచఁ దగదు || పల్లవి ||

యెంచరాని మచ్చరము తెన్నెన్ని గలిగినాను
మంచిమాట లాడితేనే మతి గరఁగు
పంచబాణుశరములు పైకొని యెంతవచ్చినా
అంచలఁ గూడుకొంటేను అంటవు విరహులా

॥ రావే ॥

చేయరాని చేత లేమిసేసినవి గలిగినా
చాయలకు నవ్వితేనే చవి వుట్టును
పాయక చంద్రకళ లేపాటి వేడి చూపినాను
చేయారఁ గూడితే నేమీ జేయవు విరహులా

॥ రావే ॥

తనివోని తమకము తగ నెంతఁ గలిగినా
పెనఁగినంతటి మీదఁ బ్రియము లొను
మును కోవిల కూతలు ముంచిని శ్రీవేంకటేశుఁ
డెననె తామూఁ గూడితే నెంచవు విరహులా.

॥ రావే ॥ 306

462-వ తేకు

రామక్రియ

యెక్కడి కెక్కడ వల పెందెందు ¹మోచివున్నది
చొక్కపు వేడుక లివి చూడరమ్మ చెలులూ

॥ పల్లవి ॥

చనుఁగొండల నడుమఁ జంద్రోదయ మాయ
వెనకఁ జెక్కులవెంట వెన్నెల గానే
మునుకొని ఇందరము మొగములు చూచుకొంటే
తన కేల సిగ్గువడఁ దరుణికిసీ

॥ యెక్కడి ॥

దొరసి మోముఁదమ్మిపై తుమ్మెదలు చెలరేగే
గరిమ ముక్కునఁ దావిగాలి వినరే
అరు దందె మనలోన నందుకుఁగా మెచ్చితేను
సిరసు వంచుకో నేలే చెలియకును

॥ యెక్కడి ॥

వావిరి మెఱుఁగుమేన వానలు గురియఁ జొచ్చె
శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలో జేరి కూడెను
యీవేళఁ దమ కిందర మితవులు నెరపితే
భావించి చూడఁగ నేల పడఁతికిని.

॥ యెక్కడి ॥ 307

సామంతం

యేమని విన్నవించెను యిన్నీ నాతడే యెఱుఁగు
వోముచుఁ దా మన్నించేది వొక్కటే గుఱుతు || పల్లవి ||

మలసి మాటలాడితే మఱి యెన్నైనాఁ గలవు
కలసి పొందు సేసితే కాంక్ష తీరదు
చెలరేఁగి చెప్పితేను శేనాశేన ప్రియములు
వలపుల కెందుఁ గడవర లేదే చెలియా || యేమని ||

కన్నులఁ జూచేనుంటే కమ్ముకొని వేడుకలు
యెన్నుకొంటేఁ దలపోత లింతా మోతలు
వున్నతి మెఱుసితేను వుడివోదు తమకము
వెన్నడించే కోరికకు వెల లేదే చెలియా || యేమని ||

మంతనమాడే నంటే మతికిఁ దనివి లేదు
చెంత నెంత పాయకున్నా సిగ్గు మానదు
యింతట శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
సంతసపుట్టి రతికి సరి లేదే చెలియా. || యేమని || 308

కన్నడగౌళ

నెలవి నవ్వులతోడఁ జింత లేలయ్యా
చెలఁగి మా మండాటాలు చేకొనరాదా || పల్లవి ||

విరహపుచెలిలాగు వింటే దోసము గాదు
గిరిగొనఁ గొంత ఆలకించవయ్యా
అరుదుగా విన్నవించే నదేల పరాకు నీకు
అరసి న న్నదేమని యడుగరాదా || నెలవి ||

అసపద్దసతితో మాటాడితే దోసము గాదు
లేసుపెదవులు గదలించవయ్యా
చేసూటినే చూపెను సిగ్గు లిదేఁటికి నీకు
నేసపాలు వట్టుకొని శిరసెత్తరాదా || నెలవి ||

అండనున్న యా లేమ నంటితే దోసము గాదు
 నిండుఁ గొఁగిట నీవు నించవయ్యా
 కొండల శ్రీవేంకటేశ కోరి యలమేల్మంగను
 దండిగా నేలితి విద్వేదయ నేయరాదా

॥ నెలవి ॥ 309

ముఖారి

యెఱుఁగమి నేనుకొన నేటికే నీకు

యెఱుకతోనే చనవియ్యవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

చిలుకుఁజూపులతోడ నెలవి నవ్వులతోడ

నిలుచున్న దెవ్వతో నీ ముందరను

మొలకచన్నులు గొంత మొనలు గదలఁగాను

సొలసీ నప్పటి నిన్నుఁ జూడవయ్యా

॥ యెఱుఁగ ॥

తీగెమాట లాడుకొంటా తేరి నన్న నేనుకొంటా

బాగుగా నెవ్వతో నీపక్క నున్నది

చేగదేరి మొనగోరి చిమ్ము లమరఁగాను

సోగచేతులు చాచీని చూడవయ్యా

॥ యెఱుఁగ ॥

విరులు గానుక యిచ్చి వేమారుఁ గొచ్చి కొచ్చి

చరగఁ గొలుపునేనెఁ బాయ తెవ్వతో

యిరవుగ శ్రీవేంకటేశ నన్ను నేలితివి

సొరిది నాపెమొగము చూడవయ్యా.

॥ యెఱుఁగ ॥ 310

నాదరామక్రియ

యింక నేలే వెఱుపు యింత నేనే నావిభుఁడు

లంకె లొనరెను మా లాగు తెల్ల మంచివే

॥ పల్లవి ॥

చనవు గలుగువారి చరిత తెల్లఁ జెల్లు

మన సొక్కపైనవారి మాట లీడేరు

తనివిఁబొందినవారి తలఁపులు చక్కనుండు

ననిచినవారి సన్నలు చవు లవును

॥ యింక ॥

అందిపొందినవారి ఆస లిట్టే నెరవేరు
 విందువిదోదపువారి వేడుక మేలు
 కందువ చుట్టపువారి కాపురాలు తలకూడు
 చందపు వయసువారి సరసము మెఱయు || యింక ||

పాయక కూడినవారి పంథములు గొనసాగు
 దాయగాండ్లైనవారి తగులు మెచ్చు
 యియెడ శ్రీవేంకటేశుఁ డిన్నిటాను నన్ను నేలే
 చాయకు వచ్చినవారి జాడలు ఫలించును. || యింక || 311

తెలుఁగుఁగాంబోడి

నన్ను మన్నించె నాతఁడు నమ్మితి నేను
 యెన్నికగా నిఁకఁ జెలు లేమీఁ జెప్పకురమ్మా || పల్లవి ||

అంకించి నే నాతని నట్టే వేడుకొనేఁ గాని
 ఇంకించ నోపనమ్మా సారె సారెకు
 మంకుదాన నొదుఁ గాని మనసు మోకదాకిరి (?)
 కొంకక యేమి నేసినాఁ గోపగించ నమ్మా || నన్ను ||

పొలసి విభునితోడఁ బొందు నేయఁగలఁ గాని
 అలుగనేర నమ్మా యెంతైనా నేను
 చలమరి నొదుఁ గాని సాదించితి వినయము
 చెలి నెందుండి వచ్చినా వెంగె మాడనమ్మా || నన్ను ||

శ్రీవేంకటేశుఁ గూడి నేవ నేయఁ గలఁ గాని
 కావరించ నొల్ల నమ్మా కాంతాళానను
 లావరి నొదుఁ గాని లలి సిగ్గు నాసొమ్ము
 యీవల నన్నేలినాఁడు యెదిరించ నమ్మా. || నన్ను || 312

483-వ తేకు

సాళంగనాట

కన్నులు చల్లఁగా నేము గారవించి చూచేము
 నిన్ను మెచ్చుటే మేలు నీవే బదుకవే || పల్లవి ||

గొప్ప లెంత లైనాను గుబ్బలకే మేలు
 చిప్పిలెంత రసమున్నఁ జిగురుమోవికే మేలు
 క పెంజ గలిగినా కడుఁ గొప్పునకు మేలు
 నెప్పున నెంత చూపేవు నీవే బతుకవే || కన్నులు ||

నెమ్మిఁ గళ లెన్నియైనా నీమొగానకే మేలు
 చిమ్ము నవ్వు లెన్నియైనా నెలవులకే మేలు
 పమ్మి నడ లందమైతే పాదములకే మేలు
 నిమ్మలాన మెఱసేవు నీవే బతుకవే || కన్నులు ||

పిన్ననడు మెట్లున్నా పిఱుఁడునకే మేలు
 యెన్ని సింగారాలైనా నిట్టే నీ మేనికే మేలు
 వన్నెల శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడ నాకోరిక
 నిన్ననే యీడేరించితి నీవే బతుకవే. || కన్నులు || 313

ప్రతాపనాట

వాక్క గరిడీలోనే వోటపంఠా లిఁక నేల
 చిక్కించి యిద్దరి సరిసేనేము గాని || పల్లవి ||

వెలఁది బొమ్మలనే విలువిద్య సాము సేసె
 చిలుకుటమ్ములందుకు చిమ్ముఁజూపులు
 చలపట్టి యాపె చను సంగడా లెత్తఁగరాదా
 చెలఁగి యిద్దరి సరిసేనేముగాని || వాక్క ||

తరుణి కొనగోరనే దారకత్తి సాముసేసె
 అరిది ముంజేయి కొర డందుకుఁ దోడు
 సరిఁ బిఱిఁది యరిగె సాదించి పట్టఁగరాదా
 సిరుల నిద్దరి సరిసేనేముగాని || వాక్క ||

కాంత నీతో కౌఁగిటిలో కంబముసాము సేసె
 అంతటా నీవు పెన్నుద్ది వందు కైతివి
 పంతపు శ్రీవేంకటేశ పచ్చిమోవి మోపరాదా
 చెంతల నిద్దరి సరిసేనేము గాని. || వాక్క || 314

నట్టనారాయణి

నీ వేపాటి మన్నించినా నేడూ నాకుఁ బదివేలు
చేవ దేర మోహించితి చింత లేల నాకు

॥ పల్లవి ॥

చిలుకుఁజూపుల నిన్నుఁ జిమ్మి చిమ్మి చూడఁగ
చలమరిదాననా సరిదాననా

అలపులా సొలపులా ఆసలఁ బెట్టే నంటే
సలిగెలు నెరవేనా చవులు చూపేనా

॥ నీవే ॥

చాయలకు మాటలాడి సరసము పచరించ

మాయదారిదాననా మంకుదాననా

పాయపుమదాన నీతో పంతము సాదించే నంటే

నాయచ్చల మెఱసేనా నటన నేనేనా

॥ నీవే ॥

¹ కఱకఱిఁ బెట్టి నిన్ను కౌఁగిట బిగించే నంటే

మెఱమెచ్చుదాననా మేనదాననా

యెఱిగితి శ్రీవేంకటేశ నన్ను నేలితివి

మఱుఁగులు పెట్టేనా మరి కొసరేనా.

॥ నీవే ॥ 315

కేదారగౌళ

అతఁ డెంత నే నెంత అవుగదే చెలులాల

యా తలఁపులే పతికి నిచ్చే విన్నవించరే

॥ పల్లవి ॥

చిప్పిల నవ్వఁగఁబోతే సిగ్గులు రేఁగవా

దప్పికి 'మో వడిగితే దగ దొట్టదా

కొప్పు వంచి మొక్కుఁబోతే కురియవా చెమటలు

అప్పుడే సరసమాద నమరునా నాకు

॥ అత ॥

మాటలాడఁ బోతేను మర్మాలు సోఁకవా

కాటుకకండ్లఁ జూచితే కప్పదా తమి

నీటునఁ బెనఁగఁబోతే నిండుకోవా పులకలు

కూటమికిఁ జేయి చాఁచఁ గూడునా నాకు

॥ అత ॥

చన్నుల నొత్తగఁ బోతే జడియవా మఱపులు
మిన్నక గోర నంటితే మించదా దయ
యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనె నన్నుఁ గూడే
నిన్నుల నే బత్తి చూప సంగతే నాకూ.

॥ ఆత ॥ 316

భైరవి

అటు గాన పతియడ కవుఁగాము రెంచరాదు
యెటువలెనై నాను యెనయుటే మంచిది
తలపులో తమకము తనివిఁ బొందఁగ లేక
అలుగఁబోతే తాప మధిక మౌను
మొలచిన కోరికలు ముగియించుకొనలేక
చలము సాదించే నంటే చవులు గావు

॥ పల్లవి ॥

॥ అటుగాన ॥

వెక్కినపు వలపుల వేడుక చెల్లించలేక
కక్కసాన దూరఁబోతేఁ గలఁగు మది
దక్కిన చుట్టరికము తాఁ దగులు సేసుకోక
నెక్కిన రట్టు సేసితే నేరుపు గాదు

॥ అటుగాన ॥

కొఁగిటిలోపలి మేలు కడఁగి భోగించక
మాఁగబెట్టి పూరకుంటే మంకు దీరదు
యేఁగి వచ్చి శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టె నిన్నుఁ గూడే
చేఁగదేర నవ్వే నంటే సిగ్గు తరి గాదూ.

॥ అటుగాన ॥ 317

శ్రీరాగం

సేనే భాగ్యమంతురాల ని న్నేమని పొగడేను
పూని నేఁ దలఁచఁగానే బోరున వచ్చితివి
వేడుక నామదిలోని విరహపుకాఁక మాన్పు
జాడతో నీ నెలవిపై చల్లని నవ్వు
వాడలో ని న్నెనసిన వట్టి తహతహ మాన్పు
వీడెపు నీ మోవితోడి వింత వింత మాటలూ

॥ పల్లవి ॥

॥ నేనే ॥

అగపడి నీవు రాని అందోళ మెల్ల మాన్పు
తగిలి ననుఁ జూచే నీ దయ చూపు
చిగిరించే నా మై కన్యసిగ్గు రెల్లా మానుపు
సొగిసి నీ కొనగోరి సోఁకుల చెనకులు

॥ నేనే ॥

మునుకొని నేఁ గోరే ముచ్చటెల్లా మానుపు
ననిచి నన్నుఁ గూడే మన్నన కౌఁగిలి
యెనసిత వీలాగున యిట్టే శ్రీవేంకటేశ
దిసదిన భోగాలఁ దీరవు నీ రతులూ.

॥ నేనే ॥ 318

464-వ దేకు

భైరవి

యెఱుఁగనా నే నేమైనా యింతులాల నావిభుని
నెఱువుగా వెంగేలు నే నే లాడేనే

॥ పల్లవి ॥

మనసురా నేవనేసి 'మాటలాడే యాటదానిఁ
గనుఁగొంటే దయపుట్టుఁగాక పతికి
పెనఁగి పెనఁగి వట్టి బిగువులు బిగిసితే
యెనసునా పొందులు యెరవురే కాక

॥ యెఱుఁగనా ॥

అతివినయాలు చూపి అండనున్న యాటదాని
రతి వేడుకౌఁ గాక రమణునికి
చతురతలు మెఱసి సణఁగులు చల్లితేను
తతి నియ్యకోలానా తడఁబాటేకాక

॥ యెఱుఁగనా ॥

మాఁగిన మోవి యిచ్చి మరిగిన యాటదాని
కౌఁగి లింపౌఁ గాక శ్రీవేంకటపతికి
చేగదేర నన్నుఁ గూడే చేత రెవ్వతె నేసినా
లోఁగక వెల్లివిరానా లోలోనే కాకా.

॥ యెఱుఁగనా ॥ 319

కాంబోది

చూడ నీ కెట్టున్నదో నా సొబగు నీకు
వేమక నేసీ నాకు విభునిపై తలఁపు

॥ పల్లవి ॥

1. తే. పా. - మాట.

చెక్కుపైనే చేయిగాని చిత్తములోపలఁ దానే
యెక్కుడిదే నాకుఁ జింత ఇంతలోఁ జెలి
ముక్కుపైనే వేలు గాని ముంచి నూర్చు డనకుఁగా
నెక్కున నాపై నేదే నివ్వెఱఁగు నేఁడు

॥ చూడ ॥

పానుపుపై మేను గాని పలు కాతనిపే రెంచి
ఆనుక యేడ నున్నదే అలపు నాకు
వీను లాస కొల్పిఁ గాని విని కాతనిగుఱాతే
తానకమై మరి యేదే తడఁబాటు నేఁడు

॥ చూడ ॥

చూపులే దవ్వులు గాని చుట్టరికము చేరువ
యేపొద్దు నిక నేడదే యెరపు మరి
యేవున శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడే తా నన్నుఁ గూడె
పైపై నెందున్నదే పరాకు నేఁడు.

॥ చూడ ॥ 320

వసంతవరా?

యెంత వొడఁబరచీని యీతఁడు నన్ను
వింత యేదే యిందులోను విచారించితేను

॥ పల్లవి ॥

తానన్ను మన్నించినాఁడు తన దేవులను నేను
యేను నేనే విన్నపము లిక నేటివే
మానఁడు నాపై బత్తి మరిగితి ముందే నేను
అనుకొని కొసరి నే నడిగేదేమే

॥ యెంత ॥

నేనవెట్టెఁ జేతులార శిరసు నేనూ నొగ్గితి
ఆసరెల్లా నెరవేరే నడ్డ మేడదే
నేసినాఁడు నాకు మేలు చిత్తము తనకు దక్కె
యే సుద్దులు నే నిక నెచ్చరించే దేమే

॥ యెంత ॥

మెచ్చి నన్నుఁ గొఁగిలించె మీటుగుబ్బల నొత్తితి
అచ్చమాయఁ జుట్టరిక మరయ నేదే
కొచ్చి శ్రీవేంకటేశుఁడు కూడె నేనూఁ దనిసితి
యిచ్చకపు తనమన నెఱిగే దేమే.

॥ యెంత ॥ 321

చాళిరామక్రియ

అన్నిటా సంతోసమె అందుకే మీరేవయ్య

మన్ననతో నీ వెంత మరిగించినాను

॥ పలవి ॥

యెగ్గుపట్ట బుద్ధి గాదు యిచ్చకురాలఁ గనక

దిగ్గన నీ వేవనితఁ దెచ్చుకొన్నను

సిగ్గువడ బుద్ధి గాదు సేవకురాలఁ గనక

వొగ్గి నీ వెంత పచ్చిగ సుదుటు లాడినను

॥ అన్నిటా ॥

అట్టు సేయ బుద్ధి గాదు చుట్టపుదానఁ గనక

తొట్టి మరి నీ వెవ్వరితోడ నవ్వినా

గుట్టు చూప బుద్ధి గాదు చూడిమాడి వుండుఁగాక

నెట్టన నేడ సుద్దులు నీ పడిగినను

॥ అన్నిటా ॥

వింత సేయ బుద్ధి గాదు వేడ్కలో సతిఁ గనక

సంతకూటములను వేసాలు సేసేనా

ఇంతలో శ్రీవేంకటేశ యిట్టే నన్ను నేలితివి

పంతమాడ బుద్ధి గాదు పక్కన మెచ్చినాను. ॥ అన్నిటా ॥ 322

శుద్ధిదేవ

యిది యేమయ్యా నీవు యీపె నేల వొరనేవు

మదిరాక్షి వొడికము మరి నీ వెఱుఁగవా

॥ పల్లవి ॥

వేడుకక తైయైనది వెక్కసాన నవ్వఁగాక

వాడికైన యిల్లాలికి పెరుసా యిది

తోడ నీ కితవైతే సంతోసించుకొందుగాక

వాడలోని సతులకు నాడికరై వుండగా

॥ యిది ॥

వెలియాలైనది నీతో వింతమాట లాడుఁగాక

కులకాంతకైతే నింత గొరబు గద్దా

చలివాసి తిరిగేటి జాణపు నీ కింపుగాక

యిలలోని కాంతలకు యెగ్గులివి గావా

॥ యిది ॥

అనపడి వచ్చినది అన్నిటాఁ జెనకుఁ గాక
 వానితోడి గరితెకి వేసా లేటికే
 నేనపె ట్టికె నేలితి శ్రీవేంకటేశుఁడ నేఁడు
 రాసికెక్క నిటువంటి రతి మెచ్చు గాదా.

॥ యిది ॥ 323

భై రవి

వలపెల్లా రాసివదే వనిత వేఁడుకొనిని
 చల మేల సాదించేవు చన వియ్యవయ్యా
 మాటలఁ దేనెలు గారీ మగువకు నీ యెదుట
 కోటిసేయఁ బెట్టినట్టి కొప్పు జారీని
 పూటలుగాఁ బెం జెమట లూరీని మేన నెల్లా
 యేటికి నలయించేవు యియ్యకొనవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

॥ పలపె ॥

చెక్కిళ్ళ జవ్వాది చిందె చేరి నీకు మొక్కఁగాను
 గక్కన గుబ్బలు రాసి కనుగందిని
 తక్కత నిన్నుఁ జూచి సంతస మంది మదిలోన
 తక్కుల నేల పెట్టేవు దయనేయవయ్యా

॥ పలపె ॥

నమ్మిఁ బోఁకముడి వీడిని కొలువు నేయఁగాను
 చిమ్ముఁ జెనకులచేత సిగ్గు బూఁదీని
 నెమ్మది శ్రీవేంకటేశ నీ వింతలో నేలితివి
 సమ్మతాయ నిటులానే సమకూడ వయ్యా

॥ పలపె ॥ 324

465-వ తేకు

సావేరి

కాంతపొరుగు పోరచి గంటివా వోయి

యింతలోన నీ చిత్త మెట్టున్నదో కాని

॥ పల్లవి ॥

చేరి నీతో మాటాడఁగా చెక్కుకెల్లాఁ జెమరించె

గరాపు నీ చెలిలాగు గంటివా వోయి

సారె సారెఁ జూడఁగాను జారీఁ బయ్యదకొంగు

అరితేరి యెటువంటి ఆసోదమో కాని

॥ కాంత ॥

చెలరేగి నిన్నుఁ జూచి చిత్త మెల్లాఁ గరఁగిని
కలికిజాణతనాలు గంటివా వోయి
నిలువునఁ జొక్కి చొక్కి నివ్వెఱఁగు నొందీని
తలపోత చెందు మోహ దలచేనో కాని

॥ కాంత ॥

తతి నీ పాదా లొత్తి తనివోక కొనరీని
కతకాఠితనములు గంటివా వోయి
యితపై శ్రీవేంకటేశ ఇంతలో న న్నేలితివి
మతిలోనఁ దా నెంత మరిగినో కాని.

॥ కాంత ॥ 325

హిందోశం

చెలియరో నీ వేల చింతించేవే
వలెనంటే నీ విభుఁడు వచ్చిఁ దా నీడతే

॥ పల్లవి ॥

వలపు గలిగితేను వాడికలూఁ దానే వచ్చు
తలఁపు గలిగితేను తమి రేఁగును
పిలుపు గలిగితేను ప్రియములూఁ బెనఁగొను
చెలిమి గలిగితేను చేతలూ నీడేరును

॥ చెలియ ॥

మాటలు గలిగితేను మనసులూ సమ్మతించు
కూటమి గలిగితేను కోరిక నిండు
చోటు గలిగినచోట సొలపులూ నింపొను
సూటియై రాక ' గలిగితే సులభమే భోగము

॥ చెలియ ॥

ననుపు గలిగితేను నవ్వులు చందమాను
చనపు గలిగితేను చవియౌ మోవి
యెనసీ శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే వచ్చి నిన్ను
తనివి గలిగితేను దక్కు నేర్చు లెల్లనూ.

॥ చెలియ ॥ 326

అమరసింఘ

పొంచి నీ వే లాతనికి పూనుక ' మాటలాడేవే
యెంచి చూడ రమణుని కిన్నియు నితవులే

॥ పల్లవి ॥

పంతము లాడుకొందురు పడఁతులు సారె సారె

చింతలఁ జన విచ్చిన చెలువునితో

పంతులును మీటుదురు వానితో నొక్కొకవేళ

చింతలైన మన్ననలు వెనఁ జల్లెదోటను

॥ పొంచి ॥

వాడివట్టి తీతురు వుడుటున నవ్వుదురు

వాడబాటులు గలిగివుండే కాంతలు

¹ చిదిముడి జంకింతురు చేతికి లోనైనప్పుడు

బడివాయక పొందులు పరగేటిచోటను

॥ పొంచి ॥

చేముంచి పెనఁగుదురు చెక్కు నొక్కి కూడుదురు

ప్రేమతో నేనవెట్టిన పెండ్లికూఁతులు

అముక శ్రీవేంకటేశుఁ డాతఁ డిట్టే యీకె గూడె

నేమము తెల్లా నీడేరు నిందుకొన్నచోటను. ॥ పొంచి ॥ ౩27

ముఖారి

మగఁడు తి న్నొల్లకుంటే మరి మమ్మేల దూరీనే

జిగి మీరైనా బుద్ధి చెప్పరే చెలులు

॥ పల్లవి ॥

చెలరేఁగి యందరితోఁ జెప్పుకొనే సుద్దులు

చలివాసి చల్లెటి సణఁగరాలు

పలుకుఁ బంతాలలోని పచ్చి వెచ్చి వెంగేలు

¹ వెలయించి నీకెచేత వింటిరటే చెలులు

॥ మగఁడు ॥

వుమ్మగిలుఁ జెమటతో నుడివోని జంకెనలు

సమ్మతించక వినేటి చండితనాలు

చిమ్ముఁ జూపులతోడఁ జేతులు చాచే సన్నలు

సొమ్ముల మురిపెములుఁ జూడరే చెలులూ

॥ మగఁడు ॥

చీటికి మాటి కింతలో చీఁదరగొన్న మొక్కులు

కాటుకకన్నుల యీకె కాంతాలు

మేటి శ్రీవేంకటేశుఁడు మిక్కిలి నన్నేలినది

తేట తెల్ల మాయ మీరు తెలియరే చెలులూ. ॥ మగఁడు ॥ ౩28

పాడి

కోరిక వీడేరె నింకా గొనరు లేలే

యారీతి నితఁడు నీవు నెనయుట గాకా || పల్లవి ||

తలఁచిన తలఁపులు దైవారి లోలోన

వలచిన వలపులు వాఁట మాయను

మొలచిన చన్నులు మోసుకెత్తెఁ బయ్యదలో

యెలమిఁ దెరమఱుఁగు లింక నేలే నీకు || కోరిక ||

జవ్వనమదము మేన జారీఁ జెమటలై

నవ్వులు నెలపులను నారుకొనెను

పువ్వులతోడి తురుము బుజముపై వీడువడే

యివ్వల నీ తమి దాచ నిఁక నేలే నీకు || కోరిక ||

సురతపుటాసలు చూపులలోఁ బెనగొని

గరిమఁ బొందులు పులకలఁ జూపెను

యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోన నిన్నుఁ గూడె

యెరవుల నిండు సిగ్గు లింక నేలే నీకు. || కోరిక || 329

సామవరా?

యెడమాట తెందాఁక నేమిటికిని

బడివాయకుండితేను ఫల మీదేరీని || పల్లవి ||

భావించుకొనినఁ గాని పల్లవించదు మనసు

కై వసమైనఁగాని కాంక్ష దీరదు

మోవఁ బెనఁగినఁగాని మొనయపు వేడుకలు

రావే వో చెలియా రమణునికడకు || యెడ ||

మొగము చూచినఁగాని మోహములు దెలియవు

నగినఁగాని తలఁపు నాటు కొనదు

తగిలి పిల్చినఁగాని తనివోదు తమకము

మగువ నీ వింక రావే మన్నించీ నీవిభుఁడు || యెడ ||

సరస మాదినఁగాని చవి వుట్టదు కూటమి
 వొరసినఁగాని పంత మొనగూడదు
 యిరవై శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నిన్ను నేతే
 మరిగి యిట్టే రావే మది నుట్టి నితఁడూ. || యెడ || 330

466-వ పేరు

మాళవిగోళ

ఎట్టి వేసాలు నేయఁగ వద్దు గాక
 చుట్టముఁ జేసుక రాఁగా నూతుచుట్టేనా || పల్లవి ||
 మంతనాన నాతఁడు నా మాటలోనివాఁ డంటా
 యెంత వుప్పతించేవే యేమే నన్ను
 పంతగత్తె వంత యైతే పతిని నీయింటితే
 వంతుకుఁ బిలుచుకోఁగా వద్దనేనా నేను || ఎట్టి ||
 చెలరేగి యీతఁడు నా చెప్పినట్లు నేనునంటా
 చలపట్ట నేలే యేమి సాదించేవే
 బలవంతురాలవై తే పైకొని యీతని నీవు
 యెరియించి తియ్యఁగా న దేమనేనా నేను || ఎట్టి ||
 కందువ నాతఁడు నన్నుఁ గొఁగిలించుకొనే నంటా
 గొందినుండి న స్నేహితిఁ గొనియాడేవే
 యిందరిలో దిట్టవైతే నిప్పుడు శ్రీవేంకటేశు
 సందుకొని కూడఁగాను జంకించేనా నేనూ. || ఎట్టి || 331

పూరితి

కన్నె ముద్దరాలు కనుఁగాయవంటిదీ
 వున్నతి మెల్లనే తేనె బుట్టిపడీఁ గాకా || పల్లవి ||
 సిగ్గుతోఁ దలవంచఁగా చెక్కు నొక్కే వప్పటిని
 ఆగ్గమైనపూవువంటి అబల యీకె
 వెగ్గలింతురా తొల్లే వేడి వేడి వలపిదీ
 బెగ్గిలక చల్లారితేఁ బేరుకొనిఁ గాకా || కన్నె ||

తెరమాటున నుండఁగాఁ దీనేవు చేయి వట్టి
వరుస లేదీగెవంటి వనిత యీకె.
గారబు సేతురా ఇంత కొత్త కొత్త వయసిదీ
పరువాన వికసించి పరిమళించీఁ గాకా

॥ కన్నె ॥

పక్క నుండఁగా నప్పటి పలుమారుఁ గూడేవు
మిక్కిలిఁ జిగురువంటి ¹మెలఁత యీకె
చొక్కఁజేతురా రతి చూడఁ జూడ చోద్య మిదీ
నిక్కితి శ్రీవేంకటేశ నిండుకొనీఁ గాకా.

॥ కన్నె ॥ 332

మనోహరి

తఱవాతిపను రెల్లఁ దా నెఱుఁగును
అఱిముఱిఁ జెలులాల అడుగరే యాతని

॥ పల్లవి ॥

తా నంపిన వుంగరము తగ నావేల నున్నది
కానుకలు నే నంపేకత లేటివే
తానకమై తనమీది తలఁపు నా కిచ్చినాఁడు
సానఁ బట్టిన చూపుల సాదించే దేమే

॥ తఱ ॥

చెప్పి తా నంపినమాట చెపులలోనే వున్నదీ
ముప్పిరిఁ జేసేవిన్నపములు మరేవే
చిప్పిల ²దొర్ల సేసలు శిరసుపైఁ బెట్టినాఁడు
గొప్ప గొప్ప కన్నులనుఁ గొనరే దేమే

॥ తఱ ॥

కూటమికి నా కౌఁగిలి గురిగాఁ జేసి వున్నదీ
పాటించి రతులలో నీపంతా లేడవే
యీటుగా శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టే నన్నుఁ గూడినాఁడు
కోటి నేను నిక వేరే తానరే దేమే.

॥ తఱ ॥ 333

దేసాళం

యింతేసి కోపను నేను ఇచ్చకమే నేనే నీకు
చెంతల న న్నలయించి నిగ్గులు రేచకుమీ

॥ పల్లవి ॥

1. తే. పా. - మెలుత, 2. తే. పా. - దొడ్డ.

పంతుము గొనే యాటది పై పై బిగియఁజొచ్చు
వంతుకు వచ్చినాటది వాసు లెంచదు
వింతయైన యాటది భావించి గుట్టున నుండు
జంతయైన యాటది సాదించును

॥ యింతే ॥

మాయదారి యాటది నేమములు చూపఁగవచ్చు
చాయలాడే యాటది సన్న చేసును
దాయగ తైన యాటది తగిలి పెనఁగవచ్చు
పూయక దూలై నాటది పొంచులే వినును

॥ యింతే ॥

గబ్బియైనయాటది గక్కనఁ గొఁగిట నించు
పుబ్బరియైనయాటది వొడివట్టును
గొబ్బున శ్రీవేంకటేశ కూడితివి నన్ను నిట్టే
అబ్బురపుగుణమాట దంకెలఁ జంకించును.

॥ యింతే ॥ 334

గుమ్మకాంబోది

యెగ్గో తప్పో యెఱుంగ నేమి నేతు నయ్య నేను
సిగ్గుతో నుండక నిన్నుఁ జిమ్మి రేచవలసే

॥ పల్లవి ॥

విరుల వేసినఁ గాని వేడుకలు రేఁగవు

తెరఁ దీసితేఁ గాని తెలియరాదు

సరస మాడినఁ గాని చవులు పుట్టవు నీకు

యెరవు లేకటుగాన ఇంత నేయవలసే

॥ యెగ్గో ॥

పట్టి పెనఁగక నీకు పరాకులు మానవు

చుట్టరికము చెప్పక సొంపు నిండదు

వొట్టు వెట్టి పిలువక వుదుటు నీకు మించదు

యిట్టే యిందుకుఁగా నిన్నింత నేయవలసే

॥ యెగ్గో ॥

చన్నుల నొత్తి పట్టక సమరతి బెరయదు

కన్నుల జంకించక కమ్మదు తమి

మన్నించి శ్రీవేంకటేశ నన్ను నేఁ దేలితి విట్టే

ఇన్నిటా నాకు నిన్ను నింత నేయవలసే.

॥ యెగ్గో ॥ 335

నాదరామక్రియ

తలపోతలే గనము తనివి లేదు

పిలిచేవా రెవ్వరే ప్రియుని నీడకును

॥ పల్లవి ॥

వెన్నవంటిదీ మనసు వేడివంటిదీ వలపు

యెన్నరాదు తమియైతే నేమి సేతునే

చన్నులును గొప్ప లాయ జవ్వనము కడు పీగు

విన్నవించేవా రెవ్వరే విభునితోనూ

॥ తల ॥

జిగురువంటిది సిగ్గు జీడివంటిది వేడుక

యిగిరించీ గోరికలు యేమి సేతునే

నిగిడీ నడియాసలు నిండి నెదురుచూపులు

తగు రెవ్వరు సేసేరే తగ నా కాతనికి

॥ తల ॥

పచ్చివంటిది కౌగిలి పండువంటిది కెమ్మోవి

హెచ్చెను నా చక్కదన మేమి సేతునే

యిచ్చ యెఱిగి శ్రీవేంకటేశుఁ డిందు వచ్చి కూడె

మెచ్చే వారికనెవ్వరే మే మిట్టే వుండగనూ. ॥ తల ॥ 336

467-వ తేకు

సామంతం

ఔఁ గా దనవచ్చునా అయిన ట్టయ్యాఁ గాక

కౌగిటికి వచ్చేపతికరుణ యెందున్నదో

॥ పల్లవి ॥

చెలులకు బుద్ధి లేదు చిలుకలఁ దిట్టరాదు

యెలమి నారమణుఁడు నింటికి రాఁడు

వలరాజు గుఱిగాఁడు వంకవోడు పూవుటమ్ము

చెలఁగి విరహ మెంత నేయ నున్నదో

॥ ఔగా ॥

మనసూఁ జుట్టము గాదు మందానిలూ ననరాదు

చన విచ్చి విభుఁడూ నాసలు చూపఁడు

జునుగనీఁడు చంద్రుఁడు సొంపు మాయదు వెన్నెల

తనివోని మోహ మెంత దడ వేచ నున్నదో

॥ ఔగా ॥

వయసూ నణచరాదు వసంతుడూఁ దోడుగూఁడు
ప్రియుఁ డిట్టే వచ్చెనాకు భేదమూఁ గాఁడు
దయతో న న్నేలె నితఁడే శ్రీవేంకటేశుఁడు
నియతి నారతులలో నేరు పెట్టున్నదో.

॥ దొగా ॥ 337

లలిత

ముక్కుమీఁదివేలితోడ ముందట నుండేఁ గాక
వక్కణగా తనతో నే వాదించ నేలే

॥ పల్లవి ॥

సాకిరి చెప్పి నిజాలే సారెకు నెరవఁగాను
తైకొని వినేఁగాక కా దన నేలే
జోకలుగాఁ దన మేనిచొప్పులు చూపి మోపి
గాకు నాకే నెలవుల నవ్వఁగ నేలే

॥ ముక్కు ॥

వాడివట్టుకొని నన్ను నొడఁబరచి చెప్పఁగా
వడిగా నూఁకొనేఁ గాక వద్దన నేలే
తడఁబడే పెదవుల దప్పిఁ బిన్నీ రిన్ని
అడిగిన నన్ను నడుగ నేలే

॥ ముక్కు ॥

పక్కనఁ దన పలుమారుఁ జెప్పఁగాను
తెక్కలు చెట్టేఁగాక లే దన నేలే
ఇక్కువతో శ్రీవేంకటేశుఁడు తా నన్నుఁ గూడె
మొక్కితిఁ దన నేరుపు ముదలించ నేలే.

॥ ముక్కు ॥ 338

రామక్రియ

యెఱుఁగ కడిగితేను యె గ్గాయనా
తఱితో నీవడవడేన తగవ నీహ

॥ పల్లవి ॥

యెలమి నీవద్దియింతి కే మోదు వంచేను
అలవోకగాఁ జెప్పే వదేరా నీవు
మలసి మీయిద్దరికి మంచి యీ దొ నంచేను
నెలవుల నవ్వేవు చేరి యేమీ నీవు

॥ ముక్కు ॥

పొంతనా లిద్దరికిని పొసఁగునా యంచేను
యింతలోనే తలవంచే వేరా నీవు
మంతనాన మీలోని మర్మము లడిగితేను
యెంత నన్నుఁ దిట్టేవు యేలరా నీవు || యెఱు ||

కూడిన మీపానుపుపై గుఱుతులు చెప్పితేను
యాడుకు నాతోఁ బెనఁగే విదేరా నీవు
జాడతో శ్రీవేంకటేశ సరి నన్నుఁ గూడితివి
అడినట్టే మాఁటాడే వపురా నీవు. || యెఱు || 339

భవు?

తలపోఁతలనే నాకు తడఁబడి వేడుకలు
చెలులాల యేమి నేతు చిమ్మి రేఁగి మనసు || పలవి ||

చిత్తము రా మాటలాడి చెంగలించఁ జేసి కడు
బత్తి చూపే దెన్నఁదొకో పతికి నేను
గుత్తపుగుబ్బల నూఁది కొనగోరు సోఁకఁ బాదా
లొత్తే దిక నెన్నఁదొకో వుమ్మిగిలీ మనసు || తల ||

కళ లెల్లా రేఁగఁ దన్ను కౌఁగిలించి పట్టుకొని
వలపించే దెన్నఁదొకో వాని నేను
మొలకనవ్వులు నవ్వి ముప్పిరిఁజూపులు నాటఁ
దిలకించే దెన్నఁదొకో తిమిరీ నామనసు || తల ||

చెమటలు జొబ్బిలించి సిగ్గుదేర రతిఁ గూడి
తమి రేఁచే దెన్నఁదొకో తనకు నేను
సమగతి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు వచ్చి నన్నేతె
అమరె నెన్నఁదొకో అరుదందీ మనసు. || తల || 340

అహరి

మఱచి వుండఁగ రాదు మఱి తలఁచుకో రాదు
యెఱిఁగెఱిఁగి నాగుణ మింత నేసీ నన్నును || పల్లవి ||

సారెకు మాటాడే నంటే సంతోసము దొట్టుకొని

చేరి మోము చూచేనంటే సిగ్గులు బెట్టు

పూరక వుండేనంటే నుమ్మగిలీ దమకము

యిరీతి సితనిపొందు లింత నేసీ నన్నును

॥ మఱచి ॥

చన్నుల నొత్తే నంటే జల్లున మే చెమరించి

పున్నతి నవ్వే నంటే నొలికీ దేనే

పన్ని సన్న సేసే నంటే పరవశములు నిండి

యిన్నిటా నితనిమేల మింత నేసీ నన్నునూ

॥ మఱచి ॥

యిట్టే కౌగిలించే నంటే ఇక్కువలు గరగీని

చుట్టమనై మొక్కి నంటే చొక్కి మనసు

గుట్టన నన్నింతలోనే కూడె శ్రీవేంకటేశుడు

యెట్ట నెదుట నా మోహ మెంత నేసీ నన్నును, ॥ మఱచి ॥ 341

హిజ్జి

రావయ్య నావదికి రమణుడ నమ్మి నేడు

నీ వేమి నేసినాను నిన్ను మారు నేనేనా

॥ పల్లవి ॥

పంఠాలకు నెవ్వతైనా పైకొని పెనఁగుఁగాక

చెంతనుండి నే బలిమి నేనేనా నిన్ను

అంతనుండే మాటలాడే వాన వెట్టుకొ మ్మనేవు

యింతటి దొరవు నిన్ను నింకఁ బచ్చి నేతునా

॥ రావ ॥

నవ్వుల నెవ్వతైనా సన్నలఁ గొంగు వట్టుఁగాక

చివ్వన నీకొప్పు నేను చేతఁ దీనేనా

దవ్వుల నేల లోఁగేవు ¹తలఁ పేల పెట్టేవు

పువ్వువంటివాడవు పైఁ బుప్పొడి చల్లైనా

॥ రావ ॥

యేతుల నెవ్వతైనా మోవెంగిలి నీకుఁ జేసితే

యీతల నే నటువలె నెమ్మె చూపినా

ఘాతల శ్రీవేంకటేశ కౌగిట బిగించితివి

అతుమైనవాడవు ని న్నులయించ వచ్చేనా.

॥ రావ ॥ 342

468-ప లేకు

కేదారగాఁ

రావయ్యా మనపలపు రచ్చల నేల పెట్టేవు

వేవేలు సరసాలకు వేళ లేదా యిదిను

॥ పల్లవి ॥

అడఁగా నాడఁగా మాట లంటుబచ్చలివంటివి

చూడఁ జూడఁ జూపులు చూచి మరపు

యేమి గొలఁదీ యాసల నెందఁరా వేగించవచ్చు

కూడినకూటములే గురుతులే గాకా

॥ రావ ॥

చేరఁగాఁ జేరఁగా పొందు జిగురుఁగందెవంటిది

కొరిఁగొరిఁ గొరికే కొండవంటిది

యారీతిఁ దమిరము కెటువద నాపపచ్చు

వొరనేయని కొఁగిళ్ళ నుబ్బు గడగుఁ గాకా

॥ రావ ॥

పెంచఁగాఁ బెంచఁగాఁ దమి పెనుఁ దొడుసువంటిది

నించ నించ సిగ్గులు పన్నెలవంటివి

యెంచఁగ శ్రీవేంకటేశ ఇట్టే నన్ను నేలితివి

ముంచిన రతులివే మునుకొనుఁ గాకా.

॥ రావ ॥ 343

రామక్రియ

చక్కఁ జూడరాదా ఇంతిజాదిలు నీవు

యెక్కడ లేని చూసోద మెంతిగడ్తో కాని

॥ పల్లవి ॥

చెక్కులఁ జెమట గారీ నెఱకొప్పు వెడ జారీ

పక్కన మగుప నీకుఁ దాదా లొత్తఁగా

నెక్కొనఁ గలు దేరీ నివ్వెఱఁగు లట్టిపడీ

అక్కరతో నిన్నుఁ జూచేయట్టి నిబ్బరానను

॥ చక్క ॥

చన్నులు గక్కదలీని సంఘలు గడు నడరీ

వన్నెల నీ కీపె యాలవట్ట మిడఁగా

నెన్నడుము నసియాడీ నిట్టూర్పులును రేఁగీ

విన్నపాలు నీకుఁ జేసే వేడుకలను

॥ చక్క ॥

వేళ్ళ మట్టెలు వాగే వెస మోవిదేసె చిందీ
 కొల్లలుగా నిన్ను రతిఁ గొసరఁగాను
 అల్లదే శ్రీవేంకటేశ హారములు నులిగొనీ
 మెల్లనే నీతోఁ బెనఁగే మెలపునను.

॥ చక్క ॥ 344

పాడి

చెలుల మింతే నేము సిగ్గు మీ కేల

వెలనే మీ సంగతాలు వేడుకాయ మాకు

॥ పల్లవి ॥

మచ్చికమాటలు నీతో మగువ నేఁ దాడఁ గాను

విచ్చనవిడి వీనుల వింటిమి నేము

రచ్చఁబడి వలపులు రాఁపాయ మీ తలఁపులు

పచ్చినేసి ఇక నవ్వఁ బాడిగాదు మాకు

॥ చెలుల ॥

చనవుతో నాకె నీ సంగడిఁ గూచుండఁగా

రనుఁగవ పండుగగాఁ గంటిమి నేము

పెసగొని వేడుకలు బెరసె మీ వాడికలు

పను లివి మి మ్మడుగఁ బాడిగాదు మాకు

॥ చెలు ॥

నాతిని పానుపు మీఁద ననిచి కౌఁగిలింపఁగా

చేతులార నీ నేవ నేసితిమి నేము

యీతల శ్రీవేంకటేశ యిద్దరిమేనులు దానె

పైతరపై మి మ్మొరయఁ బాడిగాదు మాకూ.

॥ చెలు ॥ 345

సామంతం

యింతతో నలుగకుమి యెన్నఁదూ నో రమణుఁడ

పొంతచెలులము గాన బుద్ధులు చెప్పేము

॥ పల్లవి ॥

కలువలు వంటివే కన్ను లందురు గాని

సొలసి చూచితే నాఁటుఁ జరు కనుచు

తలిరువంటిదే మెత్తని మో వందురు గాని

పలికితే మదనుని ప డ్దేమై తోచును

॥ యింతి ॥

జక్కపలువంటివే చన్ను లందురు గాని
 పక్కనఁ జూపితేనే భ్రమను మతి
 చక్కెరబొమ్మవంటిది నతిమే నందురు గాని
 వొక్కమాటు సోకినను చొక్కించు నా మగుడు ॥ యింతి ॥

తమ్మిపూలవంటివి హస్తము లందురు గాని
 తమ్మి కౌగిలించుకొంటే కళ రేచును
 యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశ యీపె నిట్టే కూడితివి
 తెమ్మలై నరతుల నీదేవులై వుండును. ॥ యింతి ॥ 346

శ్రీరాగం

విరహము మీదనే వేడుక వెల్లివిరిసీ
 నిరతి నెండలలోనే నీడలు గలిగేనే ॥ పల్లవి ॥

చెక్కునఁ బెట్టినచేయి నెలవి నవ్వి న నవ్వు
 వొక్కమాటే నీకు నెందుండి వచ్చెనే
 లక్కపంటి దీ మనసు చొక్కువంటిదీ వలపు
 గర్కనఁ బతిఁ గంటేనే కల'భయకాయనే ॥ విర ॥

మోవిమీది వసివాడు మొగముపై చెంగలింపు
 యీవల రెండూ జపళి నెట్టు గల్గెనే
 పూవుపంటిది యాస పూపవంటిది పొందు
 నీ విధుడు రాగాను నిండు దోమ తాయనే ॥ విర ॥

చన్నులఁబయ్యద జారు సరిఁగన్నుఁగవ సిగ్గు
 యెన్న నొకటొకటికి నెనయు పెట్టే
 యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నిన్నుఁ గూడే
 సన్నల నితనిపల్ల సరిలేసు లాయనే. ॥ విర ॥ 347

ఆహారి

వేగిరించి యాతనికి వేసబ నేయకురే
 నాగుఱు తెఱుగుఁ దానే నన్ను నేరీఁ గాని ॥ పల్లవి ॥

అనుకొలిపినవాడు అబడిఁబెట్టినవాడు
 సేసవెట్టి నాపై దయసేయ నేరఁడా
 వాసి యెఱిగినవాడు వలపు చల్లినవాడు
 లాసుకొన్న నన్నుఁ గూడి లాలించీఁ గాక ॥ వేగి ॥

చనపు లిచ్చినవాడు చవి మరపినవాడు
 చెనది సంతోసించఁ జేయ నేరఁడా
 వినయ మెఱిగి * నవాడు వేడుకకు లోనై * నవాడు
 మన ' నెఱిగి న న్నిట్టే మన్నించీఁ గాక ॥ వేగి ॥

చెలిమిసేసినవాడు చేతికి లోనై నవాడు
 తలచినప్పుడే నా దండకు రాఁడా
 యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్నుఁ గూడే
 పలుమారు నారతులఁ బాయకుండిఁ గాకా. ॥ వేగి ॥ 348

469-వ దేకు

సాక్షంగం

తనకు నాకును జంట తానే యెఱుఁగు నిది
 అనిశముఁ జెలులాల అడుగరే యతని ॥ పల్లవి ॥

కనుచూపులకు జంట కడలేని యాసలు
 మనసుకు జంట నెమ్మదిఁ గోరిక
 తనువుకు జంట కాంతాళపుఁ దమకము
 ననుపులకును జంట నానాభోగములు ॥ తనకు ॥

చక్కఁదనానకు జంట సరసవిహారము
 అక్కరకును జంట అతిమోహము
 చొక్కపురతికి జంట సౌలపుల చిరునవ్వు
 జక్కవ చన్నులకును జంట నిందుఁగొఁగిలి ॥ తనకు ॥

కలయికలకు జంట కట్టిన కంకణము
 నిలుకడలకు జంట నెక్కొన్న భక్తి
 యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డిన్నిటాను నన్ను నేలే
 తలపోతలకు జంట తనివోని వేడుకా. ॥ తనకు ॥ 349

ధన్నాసి

నీచిత్త మెట్టున్నదో నే మేమీ నెఱుంగము
చూచి మా మనసు రైతే చొస్కి కరగీని " పల్లవి "

సిగ్గరితనాన నిట్టే చెలి తల వంచీ గాని
అగ్గమై నీ మోము చూచే ఆస గనము
యెగ్గుపట్టుదువో యంటా నీతల నున్నది గాని
దిగ్గరి కౌగిలించే తమకమే గనము " నీచిత్త "

గోలతనమున నీకె గుట్టున నున్నది గాని
తాలిమి నీతో మాటాడే తమి గనము
గేలిసేతువో యంటా కేలు చాచదు గాని
చాలా గుబ్బల నిన్నొత్తే చలములే గనము " నీచిత్త "

చిన్నతనమున జేత నేయక లొంగీ గాని
పున్నతిని రతి రేచే పుబ్బు గనము
యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశ యిట్టే యంతి గూడితివి
నిన్ను మెప్పించే ననే నేర్పు లింకా గనము. " నీచిత్త " 350

సాకంగనాట

నేనే నీవై వుండఁగాను నేను నీకుగా నిట్టే
పూనుక రా తెలువలె బొంచి వుంటు నేను " పల్లవి "

పూరఁ గల నుతులు ని న్నొడివట్టి తియ్యఁగాను
చూరక నిన్నిట్టే చూతును నేను
వోరి యని కన్నదెల్లా నొకటొకటే యాడఁగ
వారక నే దిపు దెలువలె విందు నేను " నేనే "

వాదవారెల్లా నీపై వసంతాలు చల్లఁగాను
వోదక ని న్నుప్పగించుకుందునా నేనూ
వేడుక తెవ్వరైనాను వెన నీతొడ రెక్కఁగా
కూడి యెట్టు వహించుకోకుందుదు నేను " నేనే "

సంతకూటపువారెల్లా సారె సీమే నంటఁగాను

పొంత నడ్డము రా కెట్టు పోనిత్తు నేను

యింతలో శ్రీవేంకటేశ యిట్టే నన్ను నేలితివి

సంతోసించుకొంటి నిక సాదింతునా నేను.

॥ నేనే ॥ 351

శంకరాభరణం

ఆనతీవయ్య నీ వేళలవి యెట్టో యెఱుఁగము

పూని నిన్ను విచారించ కూరకుండరాదు

॥ పల్లవి ॥

బత్తితో నెవ్వతెమీఁది పరాకున నున్నాఁడవో

హత్తి నే నీవేళ మాటలాడ వచ్చునా

కొత్తగా నేయింతిఁ బిచ్చుకొనే నని వున్నాఁడవో

యెత్తి నీ తెరదీసి నిన్నిటు చూడవచ్చునా

॥ ఆన ॥

మఱి యెవ్వతె నీ పొట్టి మాట యిచ్చుకున్నాఁడవో

యెఱుఁగక నీకు వీడె మియ్య వచ్చునా

గుఱిగా నేసితిరాక గోరుక నీ వున్నాఁడవో

తటితో నిప్పుడు నీపాదము లొత్త వచ్చునా

॥ ఆన ॥

అరుదుగా నెవ్వతెకు నాసిపిడి వున్నాఁడవో

వరుసకు నే నీతో నవ్వఁగవచ్చునా

ఇరపై శ్రీవేంకటేశ యిట్టే నన్ను నేలితివి

మరిగి నీ గుణములు మఱివఁగ వచ్చునా.

॥ ఆన. ॥ 352

బైరవి

తా నేల వసివాడీ చిగ్గర రమ్మనవే

నేనే వెజ్జరికము నేరుతు నండుకునూ

॥ పల్లవి ॥

యెదిరివారి చూపుట యెంత దన్ను నాఁచెనో

మదనవేదమంత్రాల మంత్రించునచే

కదియఁగాఁ జన్నులు కాయ మెంత వొత్తునో

గుడిగానఁ గాంతు నచే గోరివెచ్చకొఁగితా

॥ తానేల ॥

చెనకేవారి చేతల చిత్త మెంత మఱచెనో
మొసగోరి సంతివి మోపును నచే
పెనిగఁగా మర్మాలు ప్రేమ నెంత గరిగెనో
తనిపి పేరింతునచే తరితీపు స్థిరలా

॥ తానీల ॥

మందవారి మాటలు ముడు గొలిపెనో
దిందుపది వలపుల ముదిర్చినచే
అందపు శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగను నేను
చెందె నన్ను నిర నిష్టే నేతు నచే నేవలూ. ॥ తానీల ॥ 353

మూఢారి

అట్టే తానెంత వాడై నా నాయఁ గారి
వాట్టుకొన్న మగతన మూర కేటండినే

॥ పల్లవి ॥

కన్నుల నింతిఁ జూచితే కడుగుఁ బట్టరిము
పన్నెలమాట లాడితే వావి గూడును
సన్నలు నేసిలేనే సమ్మందిము గలను
పన్ని కాంతలతో నేల పంత మాడినే

॥ అట్టే ॥

చిటునవ్వు నప్పితేనే స్థిరలు దానే తేరు
మఱుఁగునఁ దొలసి నా మర్కా లంటును
గుఱుతులు విసుకొన్నాఁ గూటములు పెనగొను
యెఱుఁగుదుఁ దననేమ మెంతని చెప్పీనే

॥ అట్టే ॥

కదిసి యెదుట నుంచే కౌగిటికిఁ జేతులంటు
మదిఁ డల పోసితేనే మరుగుఁ దమి
యిదివో శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టే తా నన్ను నేరె
చెదరని ప్రియ మెంత చెల్లఁ బెట్టిని.

॥ అట్టే ॥ 354

470-వ పేకు

కాంబోది

పతివద్ద నెటువరెఁ బండినో కాని

కతకారితనముల కసుఁగంద దిపురు

॥ పల్లవి ॥

కాటుక చెదరకుండఁ గలికి చూపులు చూచి

1 మాటలాడీ బెదవులు మాఁగఁ బెట్టుక

1 గాటపుఁ గస్తూరిబొంట్టైక్కడ మాయకుండా మొక్కె
జూటరి దీనిపగటు చూడరే వో చెలులు || పతివద్ద ||

కొప్పు జారీ నంటాను కూచున్నది కదలక

వొప్పుగఁ దమ్మ మెదుగకుండా నవ్వీని

విప్పక పయ్యద నెరిపిరుగకుండాఁ గప్పె

దిప్పకాయ దీనిగుట్టు తెలియరే చెలులు || పతివద్ద ||

చన్నులు వాలకుండా సారె రవికె బిగించి

సన్నసేసె సింగరము సళ్ళకుండాను

ఇన్నిటా శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడే తన్నుఁ గూడె

వన్నెలాఁడి దీని ఇచ్చ వత్తమే చెలులు. || పతివద్ద || 355

పరాళి

పచ్చిచిగురు పంటిది పాయ మనవే

మచ్చికతో నన్ను నిక మన్నించు మనవే || పల్లవి ||

వలనిగవారి నేప వల దనవే కడుఁ

గలసినపొందు మానఁగాఁ గా దనవే

పిలిచి వూరకుండేది వెలి తనవే ఆస

కొలిపి కూడకుండితే కొలగాదా యనవే || పచ్చి ||

తగులై మరి యలుగఁ చగ దనవే

జిగిఁ జెట్టవట్టే గుట్టు చెల్ల దనవే

మొగము చూచి కొంకితే మోస మనవే

నగి చెనకకుండితే నెగు లంటు ననవే || పచ్చి ||

యెనసేటిచోట నిగ్గు లేటి కనవే

గానకొన్నరతి జాగు గూడ దనవే

ననిచి శ్రీవేంకటాద్రిఁ దనిసీతి మిద్దరము

మనసులో తమకము మానుపరా దనవే. || పచ్చి || 356

తెలుగుగాంబోడి

తేరి మమ్ముఁ జూచి యేల నిస్స వడేవు
గారవిచిత్రే దోసమా కాలతను నీ పుడు పల్లవి ||

జాలిండ్లు గానరాగా పయ్యది గొలఁ జారిగా
సోలి విన్నపాలు నేనీ నుదితి
వాలు గన్నులు చేలింపి పడి కర నెత్తి చూచి
జాలిఁ గూరిమి గొసనీ చనివియ్యవయ్యా || తేరి ||

చెమటలు గారఁగాను కిగిరి గిరి పట్టుఁగాను
జమగిఁ బాదా లొత్తీ పోయా
తమి రేచఁగా పలపు పైలవారఁగా నమ్మి
సమరతిరే చెనగే నుచ్చరించువయ్యా || తేరి ||

గాప్పు పువ్వు లటు కాల రాంకి పోయిముడి పడి
నెప్పునఁ గొగిడి నుండి నెలఁతా
యప్పుడే శ్రీవేంకటేశ యీకెఁ గూడి నన్నేరితి
వప్పటి నిన్నాసపడీ నాచిరించువయ్యా. || తేరి || 356

వాడి

వేడుకోఁగాఁ దనిమాట విని ననేనా
పోడిమితోఁ దన్ను నేను బు ద్దెడిగేఁ గారా || పల్లవి ||

బలిమిఁ జేసిన పొందు పని చాలను
పిలువకి వచ్చేరాక ప్రియము గాదు
చలాలకు నవ్వే నవ్వు చవి పుట్టదు
తెలిపి చెప్పరే యీ తెలుగు లాతనికి || వేడు ||

మనసురాని మాట మఱువరాదు
ననచని సరసము నాటుకొనదు
పనిలేని వినయాలు పాదుకొనవు
వినిపించరే యీ విధము లాతనికి || వేడు ||

అనతోఁ జూడని చూపు అంటునను

వేసరిన రతులకు వేయర లేను

సేనవెట్టి నన్నుఁదానే శ్రీవేంకటేశుఁడు గూడే

లాసి తలఁపించరే యీ లాసి లాతనికి

॥ వేడు ॥ 358

సింహరామక్రియ

మాకుఁ దెలియవు మీ మర్కము లెటువంటివో

జోకతో దప్పులనుండే చూచి తనివాయను

॥ పల్లవి ॥

సిరుల నప్పుల నాకె నేసిన నిన్నపాలు

తిరితీపై యవి నీ చిత్తానఁ బడైనా

సిరులఁ గూచుండి యాకు సారె మడి చిచ్చె నీకు

సరసపు దేయకతో చవు లాయనా

॥ మాకు ॥

సిగ్గులు వడుతా నీచేతి నెటికలు దీనె

అగ్గమై నీలోని యాయాల ముట్టైనా

సిగ్గుల గోర గీరి నీ తురుము చక్కఁబెట్టె

వొగ్గి నీ మనోరథాలు వొనగూడెనా

॥ మాకు ॥

వాంటినుండి నేయరాని పూడిగా లెల్లాఁ జేసె

జంటరై చుట్టరికాలు సమకూడెనా

యింటనే శ్రీవేంకటేశ యిటు నన్ను నేలితివి

అంటి నీ చిత్తమునకు నానందమై వుండెనా.

॥ మాకు ॥ 359

ముఖారి

పూరకుండ నేటికే వువిది నీకు

చేరి చేరి చెనకితే సిగ్గుచేడుఁ గాకా

॥ పల్లవి ॥

యెరవులేని పతితో నెడమాట లాడ నేల

సరసము లాడితేను చవిగాకా

విరుల వేయఁగాను వెఱగులు వడ నేల

మరలఁగ వేసితేను మచ్చిక లవుఁ గాకా

॥ పూర ॥

మచ్చికనేయఁగానే మనసు సావించి నేల
 యుచ్చిగించి వుండుటే యింపుఁ గారా
 అచ్చలాస నమ్మఁగాను అనుమానించఁగి నేల
 కుచ్చి కొఁగిలించుకొంటే గుటుతుదొఁ గారా || పూరి ||

కూడిమాడి వుండఁగా నీ గుఱాలు చెవికి నేల
 జోడైన రతులఁ బొంది బొమ్మట గారా
 యాడనే శ్రీవేంకటేశఁ దేరె నన్ను సంతలోఁ
 వాడికలు నేనుకొంటే వసమోఁ గారా. || పూరి || 360

471-వ లేకు

హిజ్జి

ఇంత గుట్టు నేనుకొని యేమి గట్టుకొనేవే
 చెంతనుండి యాసతోనె చెనఁగొను || పల్లవి ||

కిలువకన్నులచూపు గాటఁ బోసుకొనేవటే
 పొలసి మోమెత్తి యిటు చూడఁ జాలవు
 వలనైన చిరునవ్వు వడ్డి చెచ్చుకొనేవటే
 పెలయ నీ పెంత నిప్పించినా నెగవు || ఇంత ||

కొండలపంటి కుచాలు గూఁచిఁ బెట్టుకొనేవటే
 దిండిగాఁ బయ్యద మూసి దాఁచి కొనేవు
 పెండిన జవ్వన మిదె పాఁతరి వేనేవటే
 పుండబో మునుగు పెట్టు కూరకే 'వున్నదానవు || ఇంత ||

ముచ్చట మాటలాడక మూట గట్టుకొనేవటే
 తచ్చన మోనముతోఁ చెదివు చెత్తవు
 ఇచ్చటఁ జుట్టమ వైతి వేను శ్రీవేంకటేశుఁడు
 మచ్చిక లన్నిటాఁ జల్లి మంతన మాడేపూ, || ఇంత || 361

లలిత

బొనయ్య మంచివాఁడ వందకు వచ్చినదాని
 పూని యలయించే వింత కోపునటవయ్యా || పల్లవి ||

1. తే. పా. - వందనవు.

తనువెల్ల జెమరించె దప్పి దేరె మోవిమీద
 సనువున నింతి నెంత నవ్వించేవయ్యా
 పెనగొనె హారములు బేల్లు రాలె గందము
 చెనకి యప్పటి నేల సిగ్గు రేచే వయ్యా || దొనయ్య ||

వెలయఁ దురుము జారె వేడుకల దగ దొడ్డె
 చలాల నెంత సేసలు చల్లించేవయ్యా
 పులకలు గడు నిందె పోకముడి వీడెను
 అలరి యెంత వసంతా లాడించేవయ్యా || దొనయ్య ||

కాటుకకప్పు దేరె గక్కనఁ బయ్యె దెడరె
 సూటి నెంత చిత్తరువు చూపించేవయ్యా
 'గాటాన శ్రీవేంకటేశ కౌగిలించుకొంటి విట్టె
 మాటిమాటికి నెంత మరిగించేవయ్యా. || దొనయ్య || 362

కన్నడగాళ

మానలేను నీపొందు మరి నిప్పుఁ బాయలేను
 యే నెపము రెట్టుండునో యేమి సేతు సేను || పల్లవి ||

చక్కని నీరూపమె సారెకు నేఁ జూడగాను
 తక్కక నీకు దిష్టి దాకె సంచురో
 మక్కువ మాటలాడఁగా మర్మా రెందు సోఁకునో
 యెక్కడని తలపోతు నేమి సేతు సేను || మాన ||

చనవుతో నెప్పుడు నీ సంగడినేఁ బడుండఁగ
 చనుమొనలు ని న్నెట్టు జంట నొత్తునో
 పెనఁగఁగా రతులలో విట్టుగా నీ వలతువో
 యెనగాని మరిఁ జింత లేమి సేతు సేను || మాన ||

చలపట్టి నీతోను సరసము లాడఁగాను
 కలయికలకు నెంత కరఁగుదువో
 అలరి శ్రీవేంకటేశ అంతలో న న్నేలితివి
 యెలమి నివ్వెఱఁగైతి నేమి సేతు సేను. || మాన || 363

రామక్రియ

యెందు వోయా నీ మోహము యేల వేగించెపు

చెందినదాన నే కానా చెనకేపు గార

॥ పల్లవి ॥

గుట్టన నా చన్నులు నీకు మీదెత్తినవే కావా

బెట్టుగాఁ దెనఁగి చేరిఁ బడ్డెపు గారి

నెట్టన నా చూపులకు నీవే గుఱిగావా

యిట్టే నావంచినతల యెత్తేపు గారి

॥ యెందు ॥

నిరతి నా చిఱునప్పు నీమీఁదఁ బల్లదే కానా

తెరలించు మాటల రేఁగించెపు గారి

ధర నా మనసు నీకు పక్కి పుండినదే కానా

కరఁగించి ప్రసంగించి కైదొనెపు గారా

॥ యెందు ॥

పుదుడి నా మేను నీకాఁమ్రొ పుండినదా

కెప్పుడి నీకొఁగించి నెంచెపు గారా

యిమ్ముల శ్రీదేవిదేవి యిన్నటా నీ నెల్లతపి

నమ్మి తెచ్చి ననుపులు నట్లించెపు గారా

॥ యెందు ॥ 364

రాగవతాః

వేవేలు నీకుఁ గిల పిఱుడిపు

నేవలు నేయటండితే చిత్తగించేవా

॥ పల్లవి ॥

విన్నపాలు నేసితే వేడుకలు రేఁగును

కన్ను తెమట నుండితేఁ గనుపట్టను

సన్నలు నేసితేను చవు రెల్ల నొసఁగిట

మన్నింతువంటా రాకుంటే మాటలాదేవా

॥ చేచేలు ॥

కతలు సారెఁ జెప్పితే తై వసనా నేస్తము

తతివేళ గాచితేను వయ వుట్టునా

రతితెక్కఁ గొలిచితే రచన రెల్లా నీదేలు

అతిరాజసాన నుంటే నంటి నవ్వేవా

॥ వేవేలు ॥

పాదము రొత్తితేను భావములు గరగెను
 బోదితోఁ చెనకితేను పొదముఁ దమి
 యాదెన శ్రీవేంకటేశ యిచ్చే నన్నుఁ గూడితివి
 పాదుకొని లోన నుంటే బాఁతి పడేవా. ॥ వేవేలు ॥ 365

నాచరామస్రియ

యేల వొట్లు వెచ్చెవు యెంత వేగిరించేవు
 యేలికపైతే నేమి యింత గద్దా నగవూ ॥ పల్లవి ॥

అలిగి వేడుకొని ఆదరించవలెఁ గాని
 చలానఁ బెనఁగ నేల సతితోను
 పలకకుండితే నొడఁబరచఁగవలెఁ గాని
 బలిమిఁ గొంగు వట్టితేఁ బలతము పచ్చినా ॥ యేల ॥

చింతఁ దలవంచుకొంటే చెక్కు నొక్కవలెఁ గాని
 యింత నేరుపులు చెప్ప నేల యాకెతో
 పొంతఁ గన్నీడు నించితే బుజ్జగించవలెఁ గాని
 యెంత బుద్ధులు చెప్పినా నియ్యకొలయ్యానా ॥ యేల ॥

కడు సుసురంటేను కౌఁగిలించవలెఁ గాని
 వాడివట్టి తియ్య నేల పూర కీకెను
 విడె మిచ్చి యింతలో శ్రీవేంకటేశ కూడితివి
 బడివాని వుండితేను బత్తి వెలి తయ్యానా. ॥ యేల ॥ 366

472-వ తేకు

ముఖారి

యేల బూటకాలు నేసీ యింటికి రమ్మనవే
 చాలఁ దల దడిసితే చలి వాసు ననవే ॥ పల్లవి ॥

ఆపెకు లోఁగేవాడు అసుమానించేవాడు
 చేపట్టి నాఁ దేల నాకు నేస వెచ్చెనే
 పైపై సన్న నేనేవాడు పరాకుచూపేవాడు
 వోపికతోఁ దన వేలివుంగర మేలంపెనే ॥ యేల ॥

మంత మొగమొబవాడు ఇంతికి వెంచేవాడు
రంతుల నా వల పేల రచ్చ బెడ్డనే
మంతనపుమాటవాడు మరి స్పష్టతోడివాడు
వంతరే కతగఁ బెండ్లి వీడే పెట్టు పెడ్డనే

॥ యేల ॥

నెలవి నవ్వేవాడు సిగ్గులువడేవాడు
కలసి న స్పెట్టువలెఁ గొఱిలించెనే
యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డింపరి నేలినవాడు
కలసి మాలోన నొక్కటి యెట్టు నేసెనే.

॥ యేల ॥ 367

నాదరామక్రియ

నీ యిచ్చ రాజపు తొల్ల నీవు మ మ్మే రావనవు
చాయ కొత్తి నీగుణలు చక్కఁబెట్టేమా
వొద్దికై న మాటలకు పూఁకొనఁగవచ్చుఁ గాక
పొద్దువోని మాట పెల్ల బుద్ధిఁ బట్టినా
చద్దికి వేడికి నీవు జాణలనా లెన్నాడినా
వద్దనేమా పూరకుండేవార మింతేకాక

॥ పల్లవి ॥

॥ నియచ్చ ॥

యితవై నపనులకు నియ్యకొనవచ్చుఁ గాక
రతికెక్కనిపనులు గతి గూడినా
మతకారితనమున మరి నీ పెంత నవ్వినా
మితిమీరేమా ని యిచ్చ మెలఁగేము గాకా

॥ నియచ్చ ॥

కూడిన వేడుకలకు గుఱిగాఁగవచ్చుఁ గాక
యేడ కేదో వేడుకల కింపు వుట్టినా
వీడె మిచ్చి నన్ను శ్రీవేంకటేశ యేలితివి
అడుకొని సొలసేమా అవు ననేము గాకా.

॥ నియచ్చ ॥ 368

బళహంస

యెటువంటి వేడుకలో యిద్దరికిని
తలుకున మీకతలు తరితీపులయ్యా

॥ పల్లవి ॥

కలవరేకులదంటి కన్నుల నీవు చూచితే

చెలి యాల సిగ్గువడెఁ జెప్పవయ్యా

నెలవులఁ గొంతకొంత చిటునవ్వు నవ్వితేను

మొలకచన్ను రేల మూసుకొనే నయ్యా

॥ యెటు ॥

పరుచాన పూబంతి పరిమళము చూచితే

శిరసేల వంచెఁ వాసు చెప్పవయ్యా

సిరిల పంజరములో చిల్లరతో మాటాడితే

పరాచునేనుక తాను వాచించ నేలయ్యా

॥ యెటు ॥

సముదాన నుండి నీవు పారె సింగారించుకొంటే

చెమరించఁ దన కేల చెప్పవయ్యా

అమర మ మ్మేలితివి అన్నిటా శ్రీవేంకటేశ

రమణి యెన్నియ నితో రతిఁ గూడినయ్యా.

॥ యెటు ॥ 369

కురంజి

తడఁగె నామది తన వానో నా వానో

నిడిముడి నాతనీఁ జెప్పరే యీకతయ

॥ పల్లవి ॥

పెనగొని మాటలాడఁ చెడివులు వేగిరింపి

తననిత్తి మెట్టున్నవో తలఁచరాదు

రినుఁగొనలఁ దనుఁ జర్కిఁగఁ జూడకుండరాదు

వానరి నెంత నాటునో నోచవరాదు

॥ తడ ॥

రాయముతోడి లంకెన కిరములఁ దొట్టుకొని

ఆమెడ నెంతలనునో అదియుఁగాదు

పాయపుమదముగుబ్బలు తనపొందు గోరీ

ఆయము లేడ సోఁకునో అంతి కోపరాదు

॥ తడ ॥

జవ్వనానఁ గల సిగ్గు సమరతు లానపడి

నవ్వు లెట్టున్నవో నాతోఁ దనకు

యివ్వల శ్రీవేంకటేశుఁ దేరె నన్ను మెచ్చితే

రవ్వ తెంతానో యీరతి చెప్పరాదూ.

తడ ॥ 370

నానాగీతలు

యెముక నేనుకొంచురా చూపెను

మఱుగున నాగితే మందలించెనా " పల్లవి "

తరుణి తన్నుఁ జూచె తలవంచుకొంటి నను

వారసి నన్నెల తాను వాడిపట్టె

సరసము లాడిగాను తెరవేసుకొంటి నేను

సరుగ వచ్చి నా కెంత సమృతిలచి చెప్పినే " యెముక "

నుదతి తనతో నవ్వె నురటి మాటిమొంటి

గుడిగాని నన్ను నేల గోర నూడిన

కదిసి యాపె వుండిగా రిడచిత్తుల చూచిత

చెదరక నన్ను నెంత చెక్కుల నొప్పినే " యెముక "

ఇంతి దనకొప్పు చివ్వె నివ్వలిమొమైతి నేను

ఇంతలోనే తా నేల నా చుట్టు వలచినే

చెంత నాకె పొందు చూపి శ్రీవేంకటేశులు తాను

యెంత నన్ను గూడి తాను ఇంపుల చల్లినే. " యెముక " 311

పాడి

సతిచేతలకు నన్ను సంతోసించు కొమ్మసీని

ఇతబానా నా కవి యెటువంటి వాడే " పల్లవి "

నాలసి తనతో నాపె నుట్టు రెల్లా జెప్పగాను

యెలమి నే వద్దనుండి యెట్లు విలచినే

వలపులు చల్లి యాలవట్టము తన కిడగా

వొలిసి యందుకు నెట్లు వోయికొని వుందునే " సతి "

కొచ్చి కొచ్చి యాపె దన్ను కుచముల నొత్తగాను

యిచ్చగించి నే నప్పు రెట్లు చూతునే

పచ్చిదేరఁ బానుపుపై పాద లాపె పిసుకగా

కచ్చుపెట్టి యెట్లు పొత్తు గలసి లో నాదునే " సతి "

కూరిమిఁ దనకు నాపె కొలువులు నేయఁగాను

దీరత నే నెట్టు సమ్మతించుకొందునే

యీరీతి శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్నుఁగూడె

తేరెఁ బను లిఁక నెట్టు తెలియఁ జెప్పుదునే.

॥ సతి ॥ 372

473-వ తేకు

గౌళ

నాకు మొకమోడి యాకె ననుపేల దాచేవు

జోకతోడ మాటలాడి సోదించరాదా

॥ పల్లవి ॥

నిక్కి నిక్కి యదే చెలి నీవంక చూచీని

దిక్కుల నాపెతలఁపు దెలియరాదా

చెక్కుపైఁ బెట్టినచేతఁ జిరునవ్వు మూసీని

¹ అక్కఱతో నదేమని యడుగరాదా

॥ నాకు ॥

ఆడుకొనీఁ జెలితోడ నాకె నీసుద్దులో యేమో

వేడుకతో నీ పవి వినరాదా

తోడనే నిమ్మపండ్లు చేతులఁ బట్టుకున్నది

యీడ నీకుఁ గాను కిచ్చినేమో అందరాదా

॥ నాకు ॥

కూరిమితోడుత నాపె కొంగు నిన్నుఁ దాకిండ్

నేరుపుతోఁ గాఁగిట నించరాదా

యీరీతి శ్రీవేంకటేశ యిన్నిటా న న్నేలితివి

గారవించి యాపెగుట్టు గనుకోరాదా.

॥ నాకు ॥ 373

వేణువళి

ఆతని కన్నియు నింపులై యుండఁగా

యీతల వెరగువడ నేలే యెవ్వరికి

॥ పల్లవి ॥

వలసిన రమణుని పనిత సొలసితేను

వెలయ వినఁగ నేలే వేరొకతెకు

చెలరేఁగి యాతఁ దాపెచేతికి లోనై వుండఁగా

వలవని వాడు లేలే వద్దివారికి

॥ ఆతి ॥

సిగ్గుపడ నాపె పతిఁ జెరఁగువట్టి తియ్యఁగా

వాగ్గి విడిపించ నేరే వున్నవారిఁ

యెగ్గు లే కాలని కవి యేలాటాల్తై వుండఁగాను

కగ్గి చాంతాళించ నేరే కన్నవారిఁ

॥ అత ॥

మక్కువ నాపె గునిని మగనితోఁ జెనఁగఁగా

చక్కట్లు దిద్ద నేరే మవతులఁ

యిక్కువ శ్రీవేంకటేశుఁ డితఁడే మనలఁ గూడే

వర్కణ లడుగ నేరే వావిగలవారిఁ.

॥ అత ॥ 374

అహిరి

చెప్పితినేఁ దొడతనే చెలులు సారీరిగాఁగి

తప్పు లేదు నావల్లఁ దలఁచుకోరా

॥ పల్లవి ॥

జక్కవచప్పులు నీవు సారె బట్టకురా

పక్కనను నీవురముపై కెగరీసి

వుక్కుగోరిదాన నన్ను నొరిసి చూడకురా

చెక్కు లేద సోఁకినాను జీరవారీసి

॥ చెప్పి ॥

తుమ్మెది రెక్కలకొప్పు దుప్ప నీవు రాకురా

జుమ్మన రేఁగీని మైఁ జుట్టుకొనీని

తమ్మెకన్నుల నాచూపు దార దడవకురా

నమ్మి పొందునేసితేను నాటుకొనీని

॥ చెప్పి ॥

మోవిపంటితేనెకు ముంచి గోరూరకురా

నావాడవైన నీకు నాము లెక్కిసి

యావేళ శ్రీవేంకటేశ యెనసితి విటు నన్ను

భావించి చూచుకొంటేను పచ్చిదేరీని.

॥ చెప్పి ॥ 375

అహిరి

యేటికి దూరె విటు నన్ను నీ

నాటకములు గవి నవ్వితిఁగాకా

॥ పల్లవి ॥

చలమా సీతో సరి పెనంగగ నీ
కొలఁ దెయ్యంగక నే గొంతేగారా
ఁచుమా నే నీపయఁ జేయ వేయంగ
చెలిమికత్తెనై చెలంగేగారా

॥ యేటి ॥

నీటా సీతో నివ్వెటఁ గండంగ
జూటరియఁగలఁ జూచేగారా
సాటి పచ్చెనా చనపు నీ వియ్యంగ
కూటువని సరీ గూఢుండేగారా

॥ యేటి ॥

యెదురా గుబ్బల నిటు నే నొత్తంగ
అదనని కౌఁగిట సలమేగారా
యిదివో శ్రీవేంకటేశ న స్మేరితి (వి)
పొడుగంగ నీ నేర్పు పొగడేగారా.

॥ యేటి ॥ 376

శంకరాభరణం

వారీ జూచె వానివలపే చూచుటగక
సారె సీర్చక చూచే సంతోసము నామా

॥ పల్లవి ॥

కడఁగి నీకు రుతి గర్వముతో నుండినాను
అడియాలమును 'మాట లాడింతు నేనూ
పుడివోని నీ మన్నని సుల్లసము లాడినాను
యెడిసెడి నందుకుగా నెగుపట్ట నేనూ

॥ వారీ ॥

కసరి సవతులు మొగాలు ముడుచుకొన్నాను
ముసిమి చెప్పి నవ్వించి మొక్కుదువేను
వసగాని కాంతాల వాడుకు వచ్చినాను
పొసఁగి చుట్టరికానఁ దొందునేను నేనూ

॥ వారీ ॥

పక్కన నీ దేవు స్సెంచి పంతులు మెఱసినాను
మిక్కిలిఁ దొగదుతాను మెచ్చి చెల్లెంతు
మక్కువతో నలమేలుమంగ శ్రీవేంకటేశ్వర
యిక్కడి న స్మేరితివి యందరిదాన నేనూ.

॥ వారీ ॥ 377

రాచరామక్రియ

తనమేలే నామేలు తగి నాకు ఫలముంది

విసుయానఁ బతి కిచ్చే చిన్నవించరమ్మా

॥ పల్లవి ॥

చెలఁగి తనపై నాకు చింత పెరిత ముంచుకొన్నా

తలఁపు సిదేయిగా తనికై నాను

చువిరహాన నామై పచ్చి చాచిఁ బొరిసినా

చులవై వున్నది గదా చిక్కని చనమెను

॥ తన ॥

అచ్చే నేఁ దనయడియొల నెఁ తలసినా

పొట్టుక బలిమికాఁదై పులుగుగా తాను

బట్టి నావలపు లాబడిఁ బడి పుండినాను

గుట్టు తనకుఁ గట్టుగా కొలుపులో నిప్పుడు

॥ తన ॥

బడలి పానుపుమీఁది బయ్యది నాకు జాలినా

రదఁగి పచ్చిదము దాఁ గిప్పినాఁడుగా

యెడయుఁ శ్రీవేదరేఖఁ దేరె నన్నింతలో

రకుఁ దానే నాపై నెఱ రియచగలఁడుగా.

॥ తన ॥ 378

గీ-వ దేకు

రామక్రియ

యెక్కడ పరాకు నీకు నెందు మాచేపు

గక్కన నాపెరిమకిము చూడవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

గుబ్బలు గవలఁగాను కొప్పు గొంత జారిఁగాను

తబ్బిబ్బుగా హోరాఁ తడఁబడఁగా

పుబ్బుతోడ వచ్చె నిదె వువిద నీకడకును

పచ్చివనీమీఁది యాపెరిత్తి చూడవయ్యా

॥ యెక్క ॥

¹ గాబపుఁజెమఁడతోడ గాజులు గల్గవఁగాను

² మేటికుచ్చల మీఁగాళ్ళమీఁద వాలఁగా

వాటుఁబడివున వచ్చె వదిల నీకడకును

అటదాని యగ్గలిక అటుచూడవయ్యా

॥ యెక్క ॥

తపకుగమ్మ లదర తగ నిట్టూర్పులు రేగ
 పొలుపు టుద్దాలు చప్పుడు నేయగా
 యెలమి శ్రీవేంకటేశ ఇంతి వచ్చి నిన్ను గూడె
 యిల ము మ్మేలితి వాపె ఇంపు చూడవయ్యా. ॥ యెక్క ॥ 379

సంకరాభరణం

చిత్తగించవయ్య యీ చొత్త రెన్ను తెలుగము
 హత్తి యాపెడలపు రేమని చెప్పే మిరసు ॥ పల్లవి ॥

నిన్ను బాని విరహాన నెలత తనముగమే
 పెన్నెలరాజని యెంచి విన్ననయ్యాని
 కిన్నుగద చూపులు కలుపబాణము లని
 పన్నుక లోలోనె రెప్పులు పంచీని ॥ చిత్త ॥

స్కిన నిన్ను దలంచి భ్రమసి తన చన్నులే
 ఉక్కిరిపిట్ట లనుచు సారె గిప్పీని
 నిక్కిసి తన తురుము నిందు దేటిపా జని
 చక్కబెట్టురో ముడిచి జారివుండినాను ॥ చిత్త ॥

తగ నిన్నుబేరుకొని తడబడి పెదవులు
 విగులు టడిదాల నీవేత మూసీని
 నిగిడి శ్రీవేంకటేశ నీ వింతలో గూడితివి
 తగ దా నెప్పటివరె చైవారీ వేడుకలా ॥ చిత్త ॥ 380

పరాళి

అల్లంతనుండే మాట లానతీవయ్యా
 చెల్లబో నీ చెప్పినట్టు నేయ ననెనా ॥ పల్లవి ॥

సరుసకు వచ్చి నన్ను సారె వేడుకోకువయ్య
 నిరతి గొప్పవిరులు నీపై జిందీని
 కరములు వట్టి యెంత గారవించ వచ్చేవయ్య
 వారసి నా మాణికాలవుంగరా లొత్తని ॥ అల్లం ॥

తొడపైకిఁ దీసి యెంత తూరి బుజ్జగించేవయ్య

వడిసీ నా చెవిలో జవ్వాది నీమీద

వొడివట్టి న న్నింత వొడఁబరచ నేలయ్య

వుడుకు నిట్టూర్పుగాలి వొళ్ళు సోఁదీసి

॥ అల్లం ॥

యిట్టే నన్నుఁ గొఁగిలించి యెంత లాలించేసయ్య

గట్టి నా చప్పులమీదిగఁది మంటేని

గుట్టున శ్రీవేంకటేశ కూడి యాఁగించేవయ్య

ముట్టి నామదము నిన్ను మంచుకొని.

॥ అల్లం ॥ 381

అహరి

యేల మూసీ మంతనాలు యెదిరించి నాపని

వాలాయ మింత ¹గలిగితే వద్దనేమా నేము

॥ పల్లవి ॥

సందడి నుం దీతని సారెకుఁ జూడఁగ నేల

ముందరికి వచ్చి యిటు మొక్కగవవే

పొందుగా సన్నల చలపులు చల్ల నీ నేల

అందుకొనిఁ గాని బాగా లంపవే నీవు

॥ యేల ॥

చెలులమాటుననుండి స్కిలు వడఁగ నేల

అలరి మాట లాడుదు వందరు రావే

నిలిచి కొలువునేసి నివ్వెఱఁగు పడ నేల

బలిమిఁ గిందఁ గూచుండి పాదా లొత వే

॥ యేల ॥

పయ్యదమఱఁగుననే పచ్చినవ్వు నవ్వు నేల

చయ్యనఁ గూడి మోవి చవిచూపవే

యియ్యెడ శ్రీవేంకటేశుఁ దిన్నిటాను నన్నుఁ గూడె

చెయ్యార నీవు ననుపు నేనుకొనవే.

॥ యేల ॥ 382

ప్రతాపనాట

పురాణపురుషుఁడు భువి నవతరించెను

నిరుల జయంతి నేఁడు నేయరో పండుగలా

॥ పల్లవి ॥

క్రావణబహుళాష్టమిఁ జండునుఁ దుదయించెను

అవేళ రోహిణిని అద్దమరాతిరిరాద

దేవకి కృష్ణునిఁ గాంచె దేవతలు నుతియించి

చేవ దేరె బసులెల్లా నేయరో పండుగదా

॥ పురాణ ॥

నందుని మందకు నేఁగినాఁడే పసుదేవుడు

కందుపఁ గృష్ణు నెఱోదరదఁ వెట్టి మాయఁ చెచ్చి

యందమని కంసుచేతి కిచ్చితే మ్మాయాదేవి

చెంది విడిపించుకొనె నేయరో పండుగదా

॥ పురాణ ॥

చిన్నకృష్ణుడై పెరిగి చేరి కంసుఁ చొరిగొని

యెన్న శ్రీవేంకటేశుడై ఇందరిఁ గాచి నె

పున్నది యలఁదెల్మంగ పురమున నితనికి

చెన్నునుజి దాసులెల్లా నేయరో పండుగదా.

॥ పురాణ ॥ 383

చాళి

యెటుపంటి యాగడీఁడే యీ కృష్ణుడు

జొటకొటఁ గారఁగానే జుట్టి మీఁగడల

॥ ఎల్లవి ॥

కొండఁ గృష్ణుడు వాడె చోల రెత్తి వుట్లపై

దట్టముగ గొల్లెతల దాచినపాలు

చుట్టిన చక్కిలముల చొక్కపు సురుగుయనుఁ

చెట్టిన కాఁగులతోనే పెంచుచుగఁ జేసినే

॥ యెటు ॥

దొంతులు దించి దించి చొరకొని కృష్ణుడు

బంతిఁ జక్కెర వెట్టి గోపాలం కెల్ల

మంతనాన వద్దని మానుపఁబోతేఁ దాసు

కొంత వారిసోరఁ బెరుగుల చమరీనే

॥ యెటు ॥

వీడు కెల్లఁ దానె శ్రీవేంకటాద్రికృష్ణుడు

అదిగొని మెనగిని యడుకు కెల్ల

కాదని పెనఁగితేను కౌఁగిరించీ గొల్లెతల

సోదించి కుచము లంటి సొంపుగాఁ గూడీనే.

యెటు ॥ 384

175-వ పేరు

శుద్ధజనులకు

వలపుల నాలపుల వలలపేనె యిది

నెలవి నవ్వుకుచే చెమరించీ మేను

॥ పల్లవి ॥

శరను వలచకువే న్నిగులు పడకువే

పరగ ని న్నతఁడు తప్పుక మాను

నిగులు దులుపకువే పెను దప్పించుచోరువే

నిగుల నీవిధుఁ డిట్టే నేనెట్టిని

॥ పల్లవి ॥

చే యెత్తి యొప్పుకోకువే చేరి యానెట్టిరువే

చాయల నాతఁడు నీ చన్ము లంటిని

అయములు చాచకువే అట్టే వెరిగంతువే

మోయ నాడీ సరిసము మోహన నీ విధుఁడు

॥ పల్లవి ॥

పెనగులదకువే బిగువు చూచుచువే

మనశ్రీచేరకతేకుఁడు కొంగిలింపిని

అనుమానించకువే అలమేల్మంగవు నీవు

చన విచ్చి నన్ము నేరె నమ్మతించి యాతఁడూ. ॥ పల్లవి ॥ 385

శుద్ధమాపతి

యేమయ్య వట్టికత లేల గడించుకొనేవు

నేమపు నాగుణములు నీచే యెఱుంగదా

॥ పల్లవి ॥

దొంతి నున్న నావలపు తూరుపెట్టితిఁగద

పంతము చూపితినా పధరి నీకు

చింత లెల్ల బోఁజు చూచి చెక్కుచేత మంటిఁగా

అంతరంగమున నీతో నలిగి వుండితినా

॥ యేమ ॥

మువ్వంక నాన్గిలు మూలల దాచితి గాక

అవ్వలిమో మైతినా అప్పటి నీతో

పువ్వవంటియాస ముదుపుగఁ గట్టుకొంటిఁ గాక

నివ్వటిల్లు బొమ్మముడి నీపైఁ బెట్టితినా

॥ యేమ ॥

గక్కన నాజవ్వనము రాసుక వట్టితిఁ గాక
 పుక్కుమీటి గుబ్బల ని న్నొరసితి నా
 అక్కున శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మంగను నేను
 మొక్కితిఁ గాక రతుల మొనగో రూఁదితి నా. ॥ యేమ ॥ 386

దేసాళం

మీ కెంత వేడుకరైన మేరే మాట
 మా కేలయ్య మీలో మీకు మచ్చరాలు లేచను ॥ పల్లవి ॥
 మనసిచ్చి నీ దేవులు మంచిమాట లాడఁగాను
 పనిపూని చెలులము పంత మాదేమా
 ఘనమై నీచేత లాపె కప్పిపెట్టు కుండఁగాను
 వినయపునేము నిన్ను వెల్లివిరి నేనేమా ॥ మీకెంత ॥
 యెఱిఁగెఱిఁగి నీ కాపె ఇచ్చకము నేయఁగాను
 గుఱియైన చెలులము కోపగించేమా
 మఱియు నీ సుట్టు లాపె మరపించి దాచఁగాను
 తటితోడ నే మవి తారుకాణఁ బెట్టేమా ॥ మీకెంత ॥
 నీడమై యలమేల్మంగ నిన్నుఁ గొఁగిలించఁగాను
 పూడిగవు చెలులము వొడ్డనేమా
 యీడు జోడై శ్రీవేంకటేశ నీ వాకఁ గూడఁగా
 వేడుకై వుండేము గాక వింత నేనేమా. ॥ మీకెంత ॥ 387

అందోళి

యేల మాతో నీడువెట్టే వెవ్వరినైనా
 గాలి ముడియ గట్టితే గట్టిపడినా ॥ పల్లవి ॥
 కలువల వేసేవారు కాకలు చల్లవారు
 యేలమి నీకుఁ జుట్టా రెందరు లేరు
 తలఁబాలు వోసివ తరుణులే గుఱిగాఁగఁ
 దెలిపి చెప్పేయట్టి దేవుళ్ళు గాకా ॥ యేల ॥

పాండులు నేనేవాలు పొట్టులు పుచ్చేవాలు
 యిందు నందు చెదిరితే నెందులు లేరు
 కందువ సమ్మంభపుకలలుక గుడిగాగ
 నందముగఁ జెప్పే వా రాండ్లు గారా || మేల ||

సారెకు నవ్వేవాలు సరస మాచేటివాలు
 యారీతి శ్రీవేంకటేశ యెందులు లేరు
 మేరఁ గంకణదారాల మెలఁతలే గుడిగాగ
 తోరి వేడి చెప్పే పెండ్లికూతులు గారా. || మేల || 388

చైరప

చెప్పవమ్మ నిన్నుఁ జూచి చిత్తము నిప్పెఱఁ గాయ
 గొప్పలు రెంటికి వచ్చుఁ జూచిన చెలులకా || చల్లవి ||

చెక్కుల ఆవ్వాది గారీ చెమటలు మేస నూరీ
 ముక్కున నిట్టూరుపు ముందీ నిదేమే
 గక్కన నీ చన్నులపై గంభీర బేట్లు రారె
 నక్కజపురతియో అతినిపై యలురొ || చెప్ప ||

పువ్వులకొప్పు చెదిరె పొందులనందు లదిరె
 నివ్వటిల్లు దువ్వటము నెరివిరిగే
 అవ్వల నివ్వలయై హారములు దడఁబడే
 నవ్వితివో పతిమాయి నాటఁ బెనఁగితివో || చెప్ప ||

చుక్కలు మోవిఁ బొడమ చూపులుఁ గెంపు చదమె
 కిక్కిరించిన కళలు గిట్టిడిగొనె
 యిక్కువ శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలో విచ్చేసి కూడె
 మిక్కుటపు సరసమో మెలఁగిన సిగ్గులో || చెప్ప || 389

సాళంగం

చేతుకగలవారికి వెంగెములే హితవాను
 పాడిపంథా లిందు నేల పచారించేవయ్యా || పల్లవి ||

కాంతలు పతితోడుత కురిసినా గొసరినా

వీంతతమి వుట్టుఁగాక వేస బయ్యానా

అంతరంగపునుట్టులు ఆకెకు నీకుఁ చెలుసు

చెంతనున్న మా కేమి చెప్పేవయ్యా

॥ వేకు ॥

అంగనలు పద్మనుండి అలసినా నొలసినా

సంగతురే అపుఁగార చవుక లయ్యానా

యింగితపు మీఠావా తెట్టుండినా నుండెఁగార

అంగవించి మాతో నేమి ఆనతిచ్చేవయ్యా

॥ వేకు ॥

పువ్విదలు రతివేళ నొరసినా మెఱసినా

చవులయే వుండుఁగాక చప్ప నయ్యానా

యిదల శ్రీవేంకటేశ యితి నిచ్చే కూడితివి

తివిరి మా కింక నేమి చెప్పేవయ్యా.

॥ వేకు ॥ 390

476-వ వేకు

సామంతం

వాసితో నుండుచే మేలు పనితరు

పూసగుచ్చినట్టు తన్నుఁ దొగడేదే మంచిరి

॥ పల్లవి ॥

చెప్పరాని మాటలు చెవి యొగ్గి విన నేల

తిప్పరాని మనసుతో దీక్షాననేల

తప్పక యెట్టుండినాను తనచాననే నేను

చిప్పిలఁ దనకొలుపు నేనేదే చాలునే

॥ వాసి ॥

అందరానిపీడేల కటు చేయి చాచ నేల

పొందుగాని రతులకుఁ దొడుగ నేల

సందడి యంతైనాను చనవరినాన నేను

చెంది తనపూడిగాలు నేయుచే లాభమే

॥ వాసి ॥

కూడరానికొఁగిటను కుచముల నొత్త నేల

వీడరానిచెలుములు విడువ నేల

యీడనే శ్రీవేంకటేశుఁ దింతలోన నన్ను నేరె

జోడుగూడి తనమోము చూచేదే నేరుపే.

॥ వాసి ॥ 391

ముఖారి

పిన్నదాన వైతే నేమి పెద్దగాదా వలపు
చన్నులపైఁ బయ్యదే సారెఁ గప్పేపూ " పల్లవి "

అడరాదా వొకమాట అతనితోను
చూడనుందే సిగ్గువడి యేల లోఁగేవు
చూడరాదా పతిదిక్కు సొలయుచును
వీడెము చేబట్టుక మావెనక ¹ నున్నదానపూ " పిన్న "

కానుక లియ్యఁగరాదా కౌఁగి లిమ్మని
వేనలి వీడగఁగేల వెర గందేవు
పూని పాదా లొత్తరాదా వొద్దఁ గూచుండి
నానించి మా మోము చూచి నవ్వు నచ్చేపూ " పిన్న "

నేయరాదా పూడిగాలు చెలువునికి
చాయఁగా నున్నది నేల ఇంపు నేనేవు
ఈచుక శ్రీవేంకటేశుఁ డిదే నానె నొక్కఁ గూడె
మాయకు చావురాలు మరి యేల నేనేపూ " పిన్న " 392

పాడి

ఎన్నెన్నిగుణాల ఇంతు రెందరు లేరు
నన్నతో నేలేవానికి జాణన మింతేకాక " పల్లవి "

రమణుని నేతలు రచ్చల వెసితేను
రమణి అది ¹ జగతాఁగ గాక
ననురతి నాయకునిచాయకు రాకుండితేను
అమఁనచుట్టమా అతినిష్ఠారి గాక " ఎన్నెన్ని "

నగినందుకుఁ బతితో నాటఁ గోపించుకొండేను
మగువా అది మంటమారి గాక
మగవాఁడు చెనకఁగా మాటలాడ కుండితేను
ముగుదా అది రొమ్మునఁ గుంపటే గాక " ఎన్నెన్ని "

1. తే. పా. - మందాపన, 2. తే. పా. - జగత్తాఁగ.

సరసుడు పైకొనఁగా చలము సాదించితేను

తరుణి అది నొకదయ్యము గాక

సిరి నే డిచ్చ యెఱిగి శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ గూడె

తెరచాటువనితా దేవర గారా.

॥ ఎన్నెన్ని ॥ 393

తెలుఁగుఁగొందోది

యెట్టున్నదో నా భాగ్యమేమిసేతునే

చుట్టిచుట్టి నాయాసము సుడిగొన నివుడు

॥ పల్లవి ॥

చెలిచే నా పిన్నపాలు చిత్తగించి వినునొకో

తలఁపునఁ బెట్టునొకో దయతోను

పిలిచితే వచ్చునొకో ప్రియముతో నాయంటికి

తలఁపునొకో నేడు కౌఁగిట్ట నా విభుఁడు

॥ యెట్టు ॥

కడఁగి నే నంపిన కాని పండుకొనునొకో

అడుగునొకో న న్నందరిలోన

యెడయక నాకు నట్టె యిచ్చునొకో కెమ్మోవి

అడరి నాకుఁ గైవఁ మౌనొకో నా విభుఁడు

॥ యెట్టు ॥

తమితో నా వన్నులపై రానే చేయి చాచునొకో

అమరంగ నప్పునొకో ఆకుమఁదాను

మమకరిం చలమేలుమంగ శ్రీవేంకటేశుఁడు

సమరతి న న్నేరె యీజాణఁదే నా విభుఁడు.

॥ యెట్టు ॥ 394

భవుఁ

చుట్టరికే యుదఁగాను సూతులు వట్టంగ నేల

జట్టిగానే నీతోడిసరుమే మంచిది

॥ పల్లవి ॥

చెలులతో నీసుట్టులు చెప్పేమంటే నెంత లేదు

యెలమి నాకోరికె లెంత లేదు

సులభుఁడవై నీవు చూచి నాతో నవ్వఁగాను

చలవాసి వలపులు చల్లుచే మంచిది

॥ చుట్ట ॥

కూరిములు సారె నిన్నుఁ గొనరఁగ నెంత లేదు

యేరుపడ నాపంతము లెంత లేదు

గారవించి నీవు నన్నుఁ గలయఁగ రాఁగాను

చేరి నీయిచ్చకో లందిఁ జెనకుటే మంచిది

॥ చుట్ట ॥

పెనఁగి పెనఁగి నీతో బిగియఁగ నెంత లేదు

యెనఁగొన్న నా యాస లెంత లేదు

మనసిచ్చి యలమేలుమంగ శ్రీవేంకటేశ్వర

మొనసి న న్నేలితివి మొక్కుటే మంచిది.

॥ చుట్ట ॥ 395

కేదారగౌళ

కన్నులపండుగ లాయఁ గనుఁగొని మా తైతే

యెన్న నీదేవుల నైనా నేమి వేడు కాయనూ

॥ పల్లవి ॥

చనవిచ్చి నీ వాపెతో నిరసము లాడఁగాను

చెనకి విన్నపా లాకె నేయఁగాను

యెనలేని సంతోసాన నెంతో నీవు చెలఁగఁగా

చనుమొన లంట నాకె సారెఁ గొప్ప దువ్వఁగా

॥ కన్ను ॥

చేరి నీ వాకె నప్పటి చెక్కు నొక్కి వేఁడుకోఁగా

నారుకొనఁ దాను చిఱునవ్వు నవ్వఁగా

కూరిమిఁ గస్తూరిబొట్టు గోర నీవు దిద్దిఁగాను

కోరి యాకు మడిచి తా నోర నీ కందిచ్చెను

॥ కన్ను ॥

కందువ నంతలో నాకె గాఁగిట నీవు నించఁగా

అందులోనే సిగ్గువడి యాకె వుండఁగా

చెంది న న్నేలి యాకెను శ్రీవేంకటేశ కూడఁగా

మందలించి యలమేలుమంగ ని న్నొరనెనూ. ॥ కన్ను ॥ 396

477-వ తేకు

శుద్ధదేశి

నాపై బత్తిగల వంటా నమ్మితి నేను

దాపు దాపు నీ కప్పటిపై కొన రెవ్వతెరా

॥ పల్లవి ॥

తెరమరగన నుండి తీగెవార నెలుగించి
గరిమ నీవు రా నెలురలు నేనీని
నరున నే నుండగా నన్నలా చాయలా నిన్ను
పెర లేచి రతులకుఁ బ్రియురా చెవ్వతెరా " నాపై "

నెమ్మి గంబము మాటున నిలుచుండి వలపులు
తమ్మిపూవులను వేసి తలఁపింపీని
అమ్మిరో సరసము నే నాడగా నీతోడన
యెమ్మెల్లాఁ బచరించీ నిదియూ నెవ్వతెరా " నాపై "

తలపుదండనే వుండి తరితీపు నవ్వు నవ్వి
కలయికలకుఁ దాను కన్ను లార్చీని
అలమేల్మంగను నేను అట్టే శ్రీవేంకటేశ్వర
కలసితి విటు నన్నుఁ గామిని యెవ్వతెరా. " నాపై " 397

ధన్నాసి

అపునయ్య మంచివాడ వంతే రాదా
రంభిఁ బొరుగు పోరచి వెదకేపూ " పల్లవి "

నెలఁత యింటిలోనుండి నిన్ను బిలువ నంపితే
చెలిక తైపై నేల చేయి చాచేవు
కలిగి యంపినయట్టి కానుక నీ కిచ్చితేను
చలివాసి యంతేసి జాణతనా లాడేవు " ఆవు "

ఆడనుండి గందము నీ కంపఁగాఁ దెచ్చితి మింతే
పూడిగపువారి నేల వాడివట్టేవు
యీడ నీకుఁ జెవిలోన నేకాంతము చెప్పితిమి
వాడుమోవి చవిగాని వలఁబెట్టేపూ " ఆవు "

నంటున నలమేల్మంగ నవ్వి నీవుర మెక్కితే
వెంట వచ్చిన మమ్మును వెసఁ గూడేపూ
గొంటవై శ్రీవేంకటేశ కూడె నాపె నీ దేవులు
అంటుకొని మమ్ము నెంత ఆదరించేపూ. " ఆవు " 398

నట్టినారాయణి

యేల మమ్ము రట్టు నేనే విందరిలోన

యేలగులఁ జెనఁగినా నిది గబ్బియనగా

॥ పల్లవి ॥

పందే లాడు మనేవు నీపైఁ జేయి వేసితే

మందెమేళమై యుండదా మరి చూచితే

చందముగ వాటు వేసి సారెలు నేఁ దాకించితే

యిందుకు నీపడఁతులు యెంత నిష్ఠా రనరా

॥ యేల ॥

తమ్ములము జూజానకు తగ నొడ్డు వెట్టేవు

యెమ్మె లాడే ననరా యిందరు నన్ను

నెమ్మది నే గెలిచాట నీపైనే మోపితేను

కమ్మరనవతులెల్ల కడుతాఁగ యనరా

॥ యేల ॥

గుబ్బలు నీ సారె లంటాఁ గూడి పట్టెవా నంటే

పుబ్బరిక తై యనుచు సుప్పటిందరా

యెబ్బిడేల శ్రీవేంకటేశ యలమేల్మంగను

అబ్బురాన నన్నేలితి వతిజాణ ననరా.

॥ యేల ॥ 399

దేసాళం

మూసీ మంతనము వచ్చా ముగుద యీ జవరాలు

నేనవెట్టి యింత కాకు నేతు రటవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

పరాకు నేసుకొని పడఁతి వూరకుండినా

అరుదుగాఁ బచ్చిమాట లానతిచ్చేవు

శిరసు వంచుక రోరో సిగ్గులు వడఁగా నీవు

సరిఁ జిన్నులపై కొంగు జార దీనేవు

॥ మూసి ॥

గుట్టుతోడఁ దాను నీ కొలువులు నేయఁగానే

గట్టి కొప్పువుంట లింటఁగడు వేనేవు

యెట్టనెడుటనే వుండి యెఱుఁగమి నేసుకొంటే

తట్టువుణుఁగెల్లాఁ బూసి తమకించేవు

॥ మూసి ॥

నెపములు వెట్టుకొని నెలఁతలతో నవ్వితే
 చపలతఁ గెమ్మొవి చవిగానేవు
 యిప్పుడే శ్రీవేంకటేశ యీకె యలమేలుమంగ
 రపముగఁ గూడి కడు రవ్వనేనేవు.

॥ మూసి ॥ 400

వరాళి

వల పొకచోట నుండ వట్టి బయ లీఁద నేల
 బలిమిని మాతో నేల పదరేవు నీవు
 కలికి నీ దేవులు గడియ వెట్టు మంటేను
 చెలిమికత్తెల నేల చేయి వట్టేవు
 అలుక దేరిచి యాపె నటు వేఁడుకొంట గాక
 పిలిచి మాతో నేల పెనఁగేవు నీవు

॥ పల్లవి ॥

॥ వలపొక ॥

యేకతాన నుండ నాకె యింటిలోని కేఁగితేను
 వాకిటిదాని కొ ప్పేల వంచేవు
 ఆకెకే ప్రియాలు చెప్పి అంపి రప్పించుకోరాదా
 దాకొని మమ్మేటికిఁ దడవేవు నీవు

॥ వలపొక ॥

కూడ నీవు రాఁగా నాపెతోడు చెలుల రమ్మంటే
 నూడిగపువారి నేల వొడివట్టేవు
 యీడ నలమేల్మంగను యేలి శ్రీవేంకటేశ్వర
 జోడైతిరి మ మ్మేమి చూచేవు నీవు.

॥ వలపొక ॥ 401

శంకరాధరణం

మొక్కరో పరుషలు మోహనమూర్తికి
 వెక్కనమగు శ్రీవేంకటపతికి
 హరిరథ మదే ముందరి నొగ లవిగో
 గరుడధ్వజ మదే మంట లవే
 సరిఁ దిరిగేటి కాంచనవక్రము లవే
 తిరుపీఠుల నేతెంచేఁ గనరో

॥ పల్లవి ॥

॥ మొక్కరో ॥

తేరుపదగ లవే తెల్లగొడుగు లవే
 తోరణంబు లవే సారథి వాడే
 చీరతఁ గట్టిన దివ్యహయము లవే
 మేరువువలెనే మెరసీ నదివో

॥ మొక్కరో ॥

పసిఁడికుండ యదే పట్టుకున్ను లవే
 వెస నడుమవాడే శ్రీవేంకటేశుడు
 యెనగి యురమునను యిదే యలమేల్మంగ
 వసుధపెండ్లితేరు వచ్చి నిదివో

॥ మొక్కరో ॥ 402

478-వ తేకు

శంకరాభరణం

¹ యెడమాటల పను లిక నేలా
² చిడిముడి నవ్వులఁ జిమ్మి వలపు

॥ పల్లవి ॥

మనసులోని తన మర్మపు తలఁపులు
 కనుఁగొనఁ దెలిపే గామిని
 తనువునఁ గలిగిన తమకము లన్నియు
 వినయములోననే వివరించీని

॥ యెడమాటలు ॥

చొక్కమైన తన చుట్టరికంబులు
 మొక్కులలోనే ముంచీని
 వెక్కసంపుఁ దనవేడుక రెల్లను
 జక్కవధన్నుల సరిఁ జూపీని

॥ యెడమాటలు ॥

తై కొను నీరతిఁ గలనేటి కాంతలు
 చేకానుకలనే చెప్పీని
 జోక శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగ
 నీకొగిటిలో నెరపీని.

॥ యెడమాటలు ॥ 403

కన్నడగాళ

యీతె విలాసము చూచి యింతట మన్నించవద్దా
 జోకలైన వలపు రెచ్చు నున్నవో కాకా

॥ పల్లవి ॥

కొసరి కొసరి నిన్నుఁ గొనచూపులనుఁ జూచి
అసురుసురై నీకుఁ బ్రియము చెప్పిని
మునుఁగిడుకొని నీ ముందర నదిగో యింతి
వసివాడు మోముతో నీవద్ద బాయకున్నది

॥ యీతె ॥

పొలసి పొలసి నీతోఁ బోరచి పొందులు చూపి
తలఁపించి సారె నీకుఁ దన మోహము
నిలుపు నివ్వెరగుతో నిలుచున్న దదివో
పులివచ్చి విరహాన నోలలాడుచున్నది

॥ యీతె ॥

తగిలి తగిలి నీపైఁ దలఁబాలు చల్లి చల్లి
మొగము చూచి నీకు మొక్కు మొక్కిని
జిగి నలమేల్మంగ శ్రీవేంకటేశ్వర యీతె
సొగిసి నీ రతులలోఁ జొక్కుచుఁ దా నున్నది.

॥ యీతె ॥ 404

నాదరామక్రియ

నీ తలఁ పెట్టున్నదో నే మెఱుగము
యీ తలవాటిట నుండే విదే యేమో కాని

॥ పల్లవి ॥

సతులు విభునిమీఁద సణఁగులు రాలుతురు
మతకము పెట్టుకొని మాటాడుదురు
కతకారితనముల కాఁకలు నేతురు
పతి యందుఁ కెగ్గవట్టఁ బాడిగాదు గాని

॥ నీతల ॥

పొట్టఁబొరుగుననుండి బొమ్మల జంకింతురు
గుట్టతోడ నూరకై నాఁ గొసరుదురు
చిట్టకపు వనితలు చెనకి పెనఁగుదురు
అట్టై మగని కొఁ గా దనఁగాదు గాని

॥ నీతల ॥

అచ్చమైన దేవుళ్ళు ఆసపడి కూడుదురు
తచ్చి తచ్చి రతులకుఁ దమకింతురు
హెచ్చి శ్రీవేంకటేశ ని న్నైననె నలమేల్మంగ
మచ్చికైన విభుఁడవు మానరాదు గాని.

॥ నీతల ॥ 405

నీలాంబరి

ప్రియముతోడుత నిన్నుఁ బిలువ నంపెను మమ్ము

రయమున నికనైనా రావయ్య మావెంటను " పల్లవి "

మచ్చిక నీ వాడిన మాటలు దలచుకొని

ఇచ్చల నెదురుచూచు నింతి నీకును

పచ్చదోరణాలు గట్టి పండుగనాటి వరనే

విచ్చేతు వంటా నీకు విం దాయిత్రపెట్టెను " ప్రియము "

తెలువ తన వరునిదినము దలచుకొని

నీటిగాఁ బాన్పువలచుకొని పున్నది

మెఱసి పెండ్లికివరే మేలుకట్లు గట్టింది

పిటిగాన ముత్యాలపేట పట్టు పెట్టెను " ప్రియము "

కోరి నీవు గూడేటికూటమి దలచుకొని

గారివపు సింగారానఁ గై నేనెను

యారీతి శ్రీవేంకటేశ యెనసితి మీకె నిచ్చె

మేరతో నలమేల్కొంగ మెడ యెక్కె నిచ్చుమా. " ప్రియము " 406

ముఖారి

చెలులాల యింక మీకుఁ జెప్పే చేమే

తలపోతరికు నెల్ల వలపే మూలమే " పల్లవి "

కన్నులఁ జూచినచూపు కాంక్షలకు మూలము

సన్నలు సరసాన రేచరగ మూలము

విన్న వినుకులు కడు విరహానకు మూలము

విన్నపములకు నెల్ల విభుఁడే మూలము " చెలులాల "

సంతోషముల కెల్ల జవ్వనమే మూలము

చింతల కెల్లాఁ జెక్కుచేయి మూలము

చెంతనున్న సిగ్గులకు చిరునవ్వులే మూలము

మంతినపు కోరికకు మననే మూలమే " చెలులాల "

పెనఁగులాటలకును ప్రియములే మూలము
 ననువులకుఁ బాయని నంటు మూలము
 యెనని శ్రీవేంకటేశుఁడే సలమేలుమంగను
 తనివోని రతులకు తమకమే మూలమే. ॥ చెలులాల ॥ 407

గౌళ

యెంత చెలుబడో కాని ఇదివో తాను
 కాంతుఁడు తనమాటకుఁ గా దనేనా నేను ॥ పల్లవి ॥

సన్నుల చాయలవాఁడు సంయకొని వచ్చె నేఁడు
 చన్నులు నచ్చే జూడదే జాడరకాఁడు
 యెన్నేని నప్పులు నప్పి నెంతైనాఁ దోసేఁడు
 కన్నెలఁ గంటేఁ జాలు రాతరీఁడు ॥ యెంత ॥

తనతో నలుగరేడు తానే తీసి వాడు
 పొన్నుగ నిక నేటికే పొన్ను వోడు
 చేనకె సూరికే నన్ను చెప్పితే నెంత లేడు
 వనితలతోఁ బోర వసుసగాడు ॥ యెంత ॥

కందువతోఁ గొఁగిలించి కడు గురుతులు నించి
 యిందరిలో నా గుణాలు యెంచి యెంచి
 మండిలించి నన్ను నేర మక్కువ నాపైఁ బెంచి
 అందిపు శ్రీవేంకటేశుఁ డతివల మించి. ॥ యెంత ॥ 408

479-వ తేకు

దేవగాంధారి

నావంకఁ గడమ లేదు నాఁడు నేఁడు
 ధావించితే నీతో నేను పంతమాడే దాననా ॥ పల్లవి ॥

కొత్తలు నేర్చుకొంటివి కొంగువట్టి పెనఁగేవు
 చిత్తము వచ్చినట్టెల్లాఁ జేయవయ్య
 దొత్తుగా నీ వాపెచేత బుద్ధులు వినఁగాఁ గాక
 హత్తి నీతో నేఁ దొల్లి అలిగితిని ॥ నావంక ॥

సంత లేదేమిటా నీకు సారె నొడబరచేవు
అంతెకు వచ్చినట్టలా నానతీవయ్యా
లంతెయై నీ వాపెవలలఁ జిక్కఁగాఁ గార
మంకుడనాన నే నీతో మాచుకొనఁగలనా " నావలర "

మేను ముట్టి నాతో నీవు మేలము లాడవచ్చేవు
నానావిధాల నీవు నవ్వవయ్యా
మోనాన న న్నేలి యాపెమోము చూడఁగాఁ గార
ఆనుక శ్రీవేంకటేశ అవుఁగా వనేను. " నావలర " 409

నారాయణి

మే రెఱిగి జవరాలి మెచ్చవదా
జాలిఁబడి నీ వేల జంపించేవయ్యా " పల్లవి "

చెక్కుల నీ చెమటలు చేతఁ ముడిచితేను
చక్కని రమణి నేల సాదించేవయ్యా
నెక్కొని వీడియున్న నీ తురుము ముడిచితే
నిక్కువలు మోవఁగా నేల తిట్టేవయ్యా " మేర "

ప్రేమతోడ నీకు దప్పికిఁ బన్నీ రిచ్చితేను
కోమలపు సతి నేల గుంప్పించేవయ్యా
నీమేని కలపు దీర నిండా గండము పూసితే
ఆముక సిగ్గున నేల అవలించేవయ్యా " మేర "

పైకొన్న నీ నిర్దురకుఁ బానుపు వరచితేను
శ్రీకాంతచన్ను లేల పిసికేవయ్యా
యాకడ శ్రీవేంకటేశ యీకె నిట్టే కూడితివి
జోకైన రతుల నెంత చొక్కించేవయ్యా. " మేర " 410

కన్నడబంగారం

యెడమాట లిఁక నేల యెనసినపనులకు
గుడిగాన్న మీలోనికోరికె వీడేరెనూ " పల్లవి "

వారికమోము వంచి వనిత నీకు మొక్కఁగా
 కేల నెత్తి నీవిట్టే కొఁగిట నించేపూ
 మేలువారే మీ రిద్దరు మేను మేను సోకె గాన
 తాలిమితో మీలోని తలఁపు లీదేరెను || యెడ ||

తేనె గారేమోవి యెత్తి తెఱవ మాఁటాడితేను
 అనుక తమ్ముల మీడి యాదరించేపూ
 పూనిన జాణలే మీరు వొకరొకరిఁ జూచితే
 పూనుకొన్న మీతొల్లిటి పొందు లీదేరెను || యెడ ||

చిగురుజేతులు చాచి చెలి నీపాదా లొత్తితే
 వొగిఁ జన్ను లంట రతి నోల లార్చేపూ
 తగు నాకెకు నీకీ చేతలు శ్రీవేంకటేశ్వర
 అగపద్ద మీరతుల యాఁకట లీదేరెనూ. || యెడ || 411

అమరసింధు

యేమిటికే చెలులాల యెవ్వరి నేమనేనే
 నా మగఁడే దయనేసి నన్ను నేలీఁ గాక || పల్లవి ||

చిత్తజుని దూర నేల చిలుకలఁ దిట్ట నేల
 యిత్తల నామనసే యింత నేయఁగా
 కొత్తచంద్రుఁ డేమి నేను కోవిల కేడ నేరమి
 హత్తిన నా కోరికలే ఆరడి నేయఁగను || యేమి ||

చల్లగాలి ననే దేమి చందనముతోఁ 'బనేమి
 పల్లదపు నా వలపే పరచఁగాను
 చిల్లరవిరులు మేలే చెఱకువిల్లు మంచిదే
 వెల్లివిరై నాయాసలే వెనుకొనఁగాను || యేమి ||

మెఱుఁగుతోఁ బోరవద్దు మేఘము జంకించవద్దు
 చిలుక నా జవ్వనమే చిమ్మిరేచఁ గా
 యెఱిఁగి శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే వచ్చి కూడె
 మఱి చింత లేదు నా జన్మ మీదేరఁగాను. || యేమి || 412

రామక్రియ

అడవే వొకమాట ఆయములు గరగరగ

చూడవే శిరనెత్తి చూప నేల సిగ్గులూ

॥ పల్లవి ॥

నలుపునఁ చొలఁదేవి నింటు మడినకడలు

పలుకులఁ గురినేవి ఒచ్చితేనెలు

నెలపుల వడినేవి చిటునెవ్వపెన్నెలలు

చెలియ నీ తెచ్చ రీదే నింగారవారి

॥ అడ ॥

కన్నులను మలనేవి కాపయెలుగు ముందు

చన్నులఁ దొట్టుకొన్నవి జవ్వనములు

నెన్నుచుట మురినేవి నెఱిసెలపురంగుల

కన్నయ నీ తెచ్చ రీదే కడు మోహదంగివి

॥ అడ ॥

బాదలఁ బెనఁగొనేవి తోరపు మెలుగులు

అడుగుల నున్నది సోయగపు బీది

కడఁగి శ్రీవేంకటేశ్వరాంత ననుటే మేలు

పడఁతి నీ తెచ్చ రీదే బహువిలాసినివి.

॥ అడ ॥ 413

సావంగిం

చెప్పఁ గొత్తనై వున్నవి చెంది నీ మైగురుతులు

చొప్పు రెత్తఁగా నీ మనసున నెట్లుండునో

॥ పల్లవి ॥

వెన్నెలబాయిట నీవు వేఁగినంత నుండఁగానో

నన్నవుఁ జంద్రులు నీమై జాజుకొనేను

పన్నీరు దప్పికి నీవు పలుమారుఁ గోసఁగానో

చిన్నిచెమట చెక్కులఁ జిందఁగఁ దొడఁగెను

॥ చెప్ప ॥

పలుమారు వనములోఁ బాయక వుండఁగానో

చిరుకవొట్లు మోవిఁ జెలరేఁగెను

అల గాలిమందపమునందు నిద్దిరించగానో

పొలసి నిట్లూరుపుల బుసకొట్టే విపుడు

॥ చెప్ప ॥

గరిడిసాములు సీవు గనముగఁ జేయఁగానో

కురులు చెదరి కడుఁ గొప్పు పీదెను

యిరవై శ్రీవేంకటేశ యాడ నన్నుఁ గూడితివి

కరుణ నన్నేలఁగానో కళఁ చెల్లా నిందెనూ. || చెప్ప || 414

480-వ పేరు

అహారి

నాకు మీ నేరువు చూచి నప్పు వచ్చిని

చేకొని మీ కిద్దరిఁ జెల్లుట పొనయ్యా || పల్లవి ||

పందెమాడి సీతోను పడఁతి చేయి చేసితే

అంది చిక్కించుకొనేవు అట్టే సీపూ

విందుపెట్టే ను చెలి పేడకుకొన్నా మానవు

కందువరు రమ్మనేవు కను తాణవయ్యా || నాకు ||

కానుకగా నిమ్మఁజెల్లు కాంత సీకుఁ జూపితేను

అనుక చన్ను లందుక అట్టే తీనేవు

పూని సీకు మొక్కినాను పోనియ్యక పెనఁగుతా

తేనెమోవి యిమ్మనేవు దేవరవయ్యా || నాకు ||

కదిసి పీదె మిచ్చితే కడుఁ దమకముతోడ

అదనఁ గొగిట నించే వంతలోననే

యిదివో శ్రీవేంకటేశ యెనసినాఁ దనియవు

పదిమారులుఁ గూడేవు పంతగాఁడవయ్యా. || నాకు || 415

కాంబోది

ఇంక నేలే నిష్ఠూరాలు యింటికి వచ్చె నాతఁడు

కంకణము గట్టుకొని కలయుట గాకా || పల్లవి ||

పువ్వులవేసినవారిఁ బూచికాయల వేతురా

నివ్వటిల్లఁ గప్రమైనా నించుట గాక

నవ్వినవిభువి నీవు నాఁటఁ జూచి జంకింతురా

చివ్వనఁ బైవలపులు చిలుకుట గాక || ఇంక ||

క్రిన్నెర మీఁటఁగాను గిడిబిప్పు వాయుతురా
 పన్ని నీవు సుతి గూడి పాడుటగాక
 చన్ను లాతఁ డంటఁగాను సణఁగులు రాయతురా
 సన్నలనే సరసాలు చల్లుట గారా || ఇంక ||

తీపులు పైఁ జల్లఁగాను వేపవేయి వోయిరా
 యేషనఁ బంచదారై నా నిచ్చుట గాక
 పైపైఁ గూడే శ్రీ వేంకటపతి నలయింతురా
 చూపట్టురతుల సత్వ చొక్కంము గారా. || ఇంక || 116

పాడి

అతఁడెక్కడ సున్నాఁడో అతివలు నా కెఱుఁగించరే
 రతి కెక్కెను నా తమకము రాతిటనుఁడియును || పల్లవి ||

తలఁచిన నూరక మదిలో దై వారీఁ డలపోతలు
 పలికెదనంటే మానమే పరగీఁ బెదపులను
 నిలిచెదనంటేఁ టొట్టి నీవ్వెరగులు నిలుపుననే
 చెలులాలా నా విరహము చెప్ప నలవిగాదే || అత ||

చూచిన నాతనిరూపే సుడిసీ దిక్కుల నెల్లను
 కాచుక వున్నవి కాంక్షలు కన్నుల మీఁదటను
 లాచీనిదివో పతి మేలపుమాటలు విన వీనులు
 యాచందపు నా మోహం బెన్నఁ గొలఁది గాదే || అత ||

తడవిన నాతనిపేరే తగిలీ నాతికేమీఁదను
 పిడిచిన గారీ చెమటలు పిచ్చిలిచెక్కులను
 తడయక శ్రీవేంకటేశుఁడు తా నిటు విచ్చేసి కూడెను
 యెడయక సంతోషము నా కింతం తనరాదే. || అత || 417

మాళవిగౌళ

యెక్కడోతా నెఱఁగవు యిదివో నీ వైతేను
 చక్కదిద్దుకొనవమ్మ సమరతి చిహ్నాలు || పల్లవి ||

సరులు చన్నులమీదఁ జల్లువెద లాడఁగాను
 విరులు కొప్పుననుండి వెన రాలఁగా
 వారసి నీ పతివద్దనుండి నీవు రాఁగాను
 తరుణులు నిన్నుఁజూచి తమలో నవ్వేరు || యెక్క

చెక్కులవెంటాను పెంజెమటలు గారఁగాను
 ముక్కున నిట్టూర్పులు ముంచఁగాను
 నెక్కున రతి నోలాడీ నీడ చూచుకొనఁగాను
 చర్కఁ జూచి సతులెల్లా సన్న నేనుకొనేరు || యెక్క ।

కన్నులను చెంగాపి కడుఁ దలుకొత్తఁగాను
 పన్నుగఁ గళలు మోముపైఁ దేరఁగా
 యిన్నిటా శ్రీవేంకటేశు నెనసి నీ వుండఁగాను
 కన్నె లెల్లాఁ జూచి నీ గతు లాడుకొనేరు. || యెక్క || 4||

సామంతం

అది నీపట్టపుదేవు లడిగితేఁ జెప్పితిమి
 యెదుట నేల దాచేవు ¹యెఱిగిన పనికి || పల్లవి ।

వలారుగోళ్ళు సోఁత వనితా నీవు సంగడిఁ
 గేలుఁగేలుఁ బెనచుక కేరి నవ్వరా
 మేలిమిపొదిరింటిలో మీ రిద్దరు నల్లప్పుడు
 తాలిమితోడ నేకతము లాడుకొనరా || అది ।

అక్కజపుఁ దమితోడ నాపే నీవుఁ జెలరేఁగి
 చెక్కుఁ జెక్కుఁ జేర్చి వావి చెప్పుకొనరా
 మొక్కలానఁ జీకటిమూఁకమాఁకులలోన
 అక్కరతో సరసము లాడుకొంటా నుండరా || అది ।

¹చిదిముడి నొందొరులు చిగురుఁబానుపుమీద
 తొడఁ దొడ నంటఁ గాలు దొక్కుకొనరా
 కడు నేఁ డీతఁ గూడితి గాక శ్రీవేంకటేశ్వర
 యెదయక తొల్లి నేతలెల్లాఁ జేసుకొనరా. || అది || 4||

పాడి

ఇంతిపూడిగపువార మెంతైనా గడ్డు పని
అంత 'కలిగితే నీవే అదకు దావయ్యా' || పల్లవి ||

వెలదిమాటలు నీకు విన్నవము నేనితిమి
అలరి మఱచుమాట రాసితీవయ్యా
నెలకొని వాటిటనే నిలుచున్నది మారార
తలచి తడ వైరేను రానే వచ్చునేమో || ఇంతి ||

అంది నీ కిచ్చితి మిట్టు దాకె వలపినలేకలు
అందులోనే వున్నవి ఆపసు రెల్లా
అందలము వట్టు మనే నప్పడే తమకింప
ముందుగాఁ జెప్పవలె నీ మోహము లాపెటను || ఇంతి ||

కానికె నీ కిచ్చితిమి రంటిమి నీపాదాలు
తానూ వచ్చెను నీముందరికిఁ జెలి
ఆనుక శ్రీవేంకటేశ ఆపే సిహుఁ గూడితిరి
పూని వచ్చిన మానేచ పొందుగా నీదేరెనూ. || ఇంతి || 420

481-వ తేరు

ధర్మి

మొగమోట లేక యెంత మోచనాదేవయ్య
మగువదీరము నీకు మంచిది గాదా || పల్లవి ||

చెలికత్తెయైనది చేయి పట్టి తీసితేను
బలిమి చూపె నందురా పంతగాఁదపు
మొలకచన్నులఁ గొంత మొనలు దాఁకింపితేను
కలికితనాల దిది గట్టి యందురా || మొగ ||

బత్తిగలది గొంత పకపక నవ్వితేను
హత్తి మందెమేళ మెంత అందురా నీవు
కొత్తగొత్త 'మాటలను కూరిమి గొసరితేను
తత్తరపు కతకారితనము లందురా || మొగ ||

పట్టపుదేవులై నది పైకొని తొగిలించితే

గట్టువా యందురా కాంతలలోను

అట్టే శ్రీవేంకటేశ ఆలమేలుమంగ యీకె

చుట్టమై నిన్నుగూడె జూటరి దందురా

॥ మొగ ॥ 421

సామంతం

ఆటది గూళయైతే నం దేమున్నది

చీటికి మాటికి నింత సిగ్గులు విడుతురా

॥ పల్లివి ॥

సవతినంటా నాతో సణుగులు చల్లి చల్లి

తివురుచు వచ్చి యేల తెర దీశేవే

పవళించివున్నవాడు పానుపుపై రమణుడు

విపర యెఱుగ కేల వేగిరించేవే

॥ ఆట ॥

వరుస నా దెంటా నీవు వట్టి రొద లెల్లా జేసి

పరగ నేల మంచముపై గూచుండేవే

నిరతిరతి నలసి నిద్దిరింపుచున్నవాడు

వెర వెఱుగక యేల వేగిరించేవే

॥ ఆట ॥

అంతలో నా యీడుదాన నంటా లోను చొచ్చి వచ్చి

కాంతుని నీ వేటికి గొగిరించేవే

చెంత మేలుకొని నన్ను శ్రీవేంకటేశుడు గూడె

వింతదానవె యేల వేగిరించేవే.

॥ ఆట ॥ 422

లలిత

ఆతడే యెఱుగును అన్నిపనులు

నీతి యెంచితే తన నెలత నే ననవే

॥ పల్లివి ॥

మలసి యాడఁ జొచ్చితే మాట లెన్నైనా గలవు

తలచితే నెన్ని లేవు తలపోతలు

నెలకొన్న దెఱుగవా నీరుకొలది తామర

చెలియరో నే నేమని చెప్పేనే నీకూ

॥ ఆత ॥

మనుకొని నవ్విలేను మొగమెల్లా నవ్వు

కనుగొంటే నిలచుకొను గనుచూపుల

పెనంగ నేటికే సేపు పండెంతే స్వచ్ఛ

దినదినము నెలలని తెలిపేనే నీకు

॥ అత ॥

ఈమె నెంత పెరిగినా తొగిటిలోనే చిన్నులు

బడివాయకుండితేను పొయ్యి రేపి

అదతి శ్రీచేరికేళు నంతలోనే న స్వచ్ఛ యా

యెడఁ దైచెంతే తూని కేమనెనే నీకు.

॥ అత ॥ 423

పైరివి

నెలత నిన్నుఁ జూచితే నిలుపు నూని నెలకీని

యెలమి నీ పుణ్య మిద నెలతనంగ పచ్చనే

॥ పల్లవి ॥

చిత్త మెల్లఁ జిగిరించె చింత రెల్ల నొగిరించె

బత్తితోడ నిండినీ నీ పతి కాగాను

హత్తిన తురుము పీచె నంగుముద్రలు గూడె

ఇత్తల సేపు నేనిన చెంత వాగ్మయే

॥ నెలత ॥

నెలవి నవ్వులు దేరె చెమటలు పైవారె

మలసి యాతఁడు సేతో మాటలాడిగా

కళలు మోమున మించె కరఁగిలు గానిపించె

యెలమి నీ నోమినలో మే మని చెప్పేమే

॥ నెలత ॥

చేతికిఁ గొగిలి చిక్కె చెక్కులఁ బులక రెక్కె

యాతల శ్రీచేరి నీకు దెనయఁగాను

అతని కిదే రావు ఆలయేల్మంగవు సేపు

నీ తపము నే మెట్టు వర్ణించఁ గలమే.

॥ నెలత ॥ 424

సామంతం

కా దనేపాటిదననా మనుడు తనమాటకు

అదరించితేఁ దన లంతలో నుండేనే

॥ పల్లవి ॥

శ్రీ రాళ్ళపాక అన్నపాదామృతం

చెందేగి రమణుని తత్తుము వచ్చునగార
చలపాదితన మేల సకియనాన
చెలులాల న న్నేల చేరి వాడఁబరచేరే
యెలమిఁ దా సచ్చేసిలే నెడుట మొక్కేనే " రాద "

ఇయ్యకొని పతితోడ నిచ్చకమానుట గాక
గయ్యాళితన మేలే కామినికి
చెయ్యఁ జెక్కుఁ బట్టి యెంత చేకొని పేఁడుకొనేరే
చయ్యనఁ దా మటాడితే సమ్మతించి విడిచే " రాద "

ఇక్కుప శ్రీ వేంకటేశుఁ డేలితేఁ గూడుట గాక
తర్కరితనము లేరే తరుణికిని
గర్జన నే నలమేల్కంగను పెనఁగెద రేలే
లక్కున నన్ను నిలిపె నన్నిటా మెచ్చేనే. " రాద " 425

పరాళి

యేల బయ వీఁడించేరే మంతులాల
మేలిమి బత్తి ¹ గలిగితే మీ రాతనిఁ దేరే " పల్లవి "

తప్పక చూచినాను తనివోని యానలు
వొప్పుగ నెడమాటల సూరడిలీనా
ముప్పరి నెడ ² మాటల ముంచుకొన్న వేడుక
చప్పు డాలించినంతలోఁ జాలఁబోయానా " యేల "

సరసము లాడినాను జడియని వలపులు
తెరమాటు సన్నలనుఁ దీర్చవచ్చినా
నిరతపుసన్నల నిండుకొన్న కోరికెలు
గరిమ నవ్వినంతనే కాక వాసీనా " యేల "

కాయముఁ గాయముఁ గూడి కడివోని తమకము
చేయెత్తి సేసవెట్టితే నెలవయ్యానా
యాయెడ శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
చాయకు వచ్చి న న్నేరె జంట వాసీనా. " యేల " 426

482-వ డేకు

నాగవరాళి

విన్నవించి రమ్మనెను వెలఁది నీతో మమ్ము

వున్న దదే సిగ్గుతో నీవాద్దనే సుమ్మి

॥ పల్లవి ॥

చుక్కటొట్టు వెట్టుకొని సుదతి నీ పాదాలకు

యెక్కి యంటించెను తనముద్రిగాను

నిక్కముగఁ జూచుకో నీవు దనవాడవని

యిక్కువగానుఁ బెట్టిన ఇదె గుఱి సుమ్మి

॥ విన్న ॥

కొప్పువిరులు రాలఁగ కొమ్మ నీతోడఁ బెనఁగి

చొప్పువేసె నీవు దనసొమ్ముగాను

ముప్పిరి నెంచుకో నిన్ను ముందే తాఁ గైకొంటినని

చెప్పిచూపి పెట్టిన లచ్చెనలు సుమ్మి

॥ విన్న ॥

అలమేలుమంగ నీ యక్కుమీఁద నేపొద్దు

నెలకొనిఁ దన కదే నెలపు గాను

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీకె నీ మేనికి

సలిగెతో వలపులకాసనము సుమ్మి.

॥ విన్న ॥ 427

శంకరాభరణం

నెలఁతకు నేపొద్దూ నీమీఁదిదే పరాకు

అలరి తడవునేయక ఇట్టే రావయ్యా

॥ పల్లవి ॥

సారె మా విన్నపా రెల్లాఁ జన విచ్చి వింటివి

నీరువలెఁ గరఁగెను నీ చిత్తము

తారుకాణ చూచుకో తరుణివలపు లిఁక

చేరి మారుమా పేమని చెప్పుదుమయ్యా

॥ నెల ॥

పడఁతి యంపిననిమ్మపండు చే నందుకొంటివి

వుడివోని సంతోసాన నుప్పొంగితివి

బడి నాపెతో నాదినపలుకులు దలఁచుకో

తదవి నీ కాపెపై తలఁ పెట్టిదయ్యా

॥ నెల ॥

నెమ్మది మావెంటనే నీవు విచ్చేసి మా
యమ్మపాన్పునఁ గూచుడి అమరితివి
యమ్ముల నలమేల్మంగ యీకె శ్రీవేంకటేశ్వర
సమ్మతిలఁ గూడితివి జాణ పొదు వయ్యా.

॥ నెల ॥ 428

హిజ్జిజి

యిదివో మా విన్నపము ఇంతిభాగ్య మిటమీద
సిదిగొన్నవేడుకలు కుప్పవడిని

॥ పల్లవి ॥

కొత్తకొత్త సిగ్గులతో కోమలి నీకు మోహించి
చిత్తములోనిమాటలు చెప్పఁజాలదు
ముత్తరపుదమకము ముంచుకోఁగా నీ మేన
వాత్తుడై చెమట లెల్ల పూరఁ జొచ్చె నిపుడు

॥ యిది ॥

పుడివోనియాసోదము యమ్మగిలఁగా లోలో
తనఁబాటువిరహము దాచఁ జాలదు
చెడిదపుఁగోరికలు పెనఁగొనఁగా నిచ్చే
కడలేనిపులకలు కడు నుప్పతిల్లెను

॥ యిది ॥

నెలవిఁ జేరు నవ్వులు చిందఁగా నిన్నుఁ గూడి
అలమేలుమంగ పాయఁగఁ జాలదు
యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీకె మన్నించఁగాను
తలపోత కళలతో దైవారులు వారీని.

॥ యిది ॥ 429

నారాయణి

శిర నెత్తి చూడవయ్యా సిగ్గువదకా
పెరుగఁగా మీద మీదఁ బేరీఁ జుమ్మి వలపు

॥ పల్లవి ॥

గుబ్బలపైగందము గొప్ప వుంటనేసి యింతి
పుబ్బుచు నిన్ను వేయఁగా నూరకుండేవు
గబ్బితనమున నాపె కమ్మటి నిమ్మపంటను
గొబ్బున వేయఁగా నీకొప్పు దాకె నిదివో

॥ శిర ॥

కొప్పులోనితామెరఁ గొని నిన్ను వేయఁగాను
 వొప్పుగా మాటలాడ తార కుందేవు
 కప్పురపు లప్పు నిట్టై కాంత నీపై మీఱఁగాను
 చిప్పిలుఁజెమటతోడిచెక్కు చాకె నిదివో

॥ ౩౩ ॥

స్గ్గనఁ జెరి సురటి నీకుఁ జూపి వీయఁగాను
 వాగ్గనఁ నందుకొనక వూరకుందేవు
 అగ్గమై శ్రీవేంకటేశ అలమేలుమంగ యాకె
 డగ్గరి కూడఁగాఁ గళ చాకె నీకు నిదివో.

॥ ౩౪ ॥

దేశాక్ష

యెంత గట్టువాయ యిది యేడ గలిగె నీకు
 యంతి యెందుండి వచ్చెను యెప్పుతెమ్మా

॥ ౩౫ ॥

నెలఁత సారె సారెకు నీపాదాలు పినుకత
 సరిగెలు చూపీని సచతులకు
 పిలువని పేరటము పెండ్లిరాదే వచ్చి
 కొలుపులు నేసిరినగులు ¹ తెఱిగింపీని

॥ ౩౬ ॥

వట్టాడిగాలు నేని నీవద్దనే రాచుకుండి
 చుట్టరిరాలు చెప్పీని సుదతులతో
 చుట్టి చుట్టి నీ మొగముచూచి తానే నప్పుతాను
 యెట్టనెమటనే వుండి యెమ్మెలు చూపీని

॥ ౩౭ ॥

విరులు నీకు ముడిచి విస్తపాలు నీకుకొంటా
 దొరఁదనములు చూపీవొయ్యలలరూ
 వురాన సలమేల్మంగ వుండఁగా శ్రీవేంకటేశ
 తెరవేసి దీకె మిచ్చి తేరింటి మాటలను.

॥ ౩౮ ॥

భైరవి

చూడరే వో చెయలాల నుట్టు లేమి చెప్పిఁ దాను
 వేడుకఁ దనచేతలు వెల్లా విడులాయను

॥ ౩౯ ॥

1. తె. పా. - తెరింగింపీని.

వెలయ సారె దనకు విన్నపము నేనే దేమే

తలఁపుతోపలి మాట తా¹ నెఱుంగును

చలములు తనతోడే సాదించేదాన నచే

కలువపూవులవేటు కమ్మెఁ జంటిమీదను

॥ చూడ ॥

తగిలి తనతో నేను తారుకాణించే దేమే

నగవు తననెలవి నానుచున్నది

పగటునఁ దనతోను పంతమాడేదాననచే

బిగువుఁ గొఱిట మోవి పిప్పిగట్టె నివుడు

॥ చూడ ॥

సొలసి సొలసి తన్ను సూటిగాఁ జూచే దేమే

పులకలు తనమేనఁ బొదిగొనేను

యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేయమంగను

మలసి వలపులను మరిగించె నన్నునూ.

. ॥ చూడ ॥ 432

483-వ తేకు

మంగళకౌశిక

చెప్పినట్లు నేనేఁగాక చేపట్టి పెనఁగ నేల

కప్పుర మిచ్చేవు నాకు కానీ లేవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

నలిగెలు చూచేవారు నెఱుంగులు చల్లెవారు

చెలిమి నేనేనతులు శేనాశేన

నిలిచి నాతో నవ్వేవు నే నేమి బాఁతి నీకు

వెలయ నా చెక్కునొక్కి వేయిదో నేలయ్యా

॥ చెప్పి ॥

తప్పక చూచేటివారు తమి నీకు లేచేవారు

కొప్పు చువ్వేటికాంతలు కోటానఁగోటి

నెప్పునఁ జన్ను లంటేవు నీ సరిదాననా నేను

ఇప్పుడే మందెప్పేఱాలు యేల మరినేవయ్యా

॥ చెప్పి ॥

గద్దించి కూడేవారు కానుక లిచ్చేవారు

వాడ్ల నుంచేచెలులు తందోపతండాలు

అద్దక శ్రీవేంకటేశ లలమేల్మంగను నేను

పెట్టిగాఁ గూడితి వింత వ్రయపడ నేలయ్యా.

॥ చెప్పి ॥ 433

(శ్రీ)రాగం

చెప్పవే నా రాసుద్ది చెవులార వినేఁగాని
కప్పుదేరి నీ మోవి కడు నందమైనది " పల్లవి "

తోలునఁ జెమట గారీ చొక్కపునుబ్బలవెంట
జాతీని వీపుమీఁద చక్కనికొప్పు
మీజీఁ గళలు నేఁడు మిక్కిలి నీ మొగమున
అబడి నీ వేటి కింత యలసి *పున్నదానవే " చెప్ప "

అడుగులు దడఁబడి నందమైన నదపుల
చిడిముడి వదలి ముందేతిగాజులు
తొడిఁబడ నొసలికన్నురిదొడ్డు చెవిరీసి
వెడవెడగా నేఁడు వింతయై *పున్నదానవే " చెప్ప "

కమ్మి చెంపలఁ బూసినగండపుబేల్లు రాలి
పుమ్మగిలుఁ బులకలు పుప్పతిల్లని
నెమ్మి శ్రీవేంకటేశుఁడు నీ పలమేలుమఁగివు
దొమ్మిఁ గూడితిరో మీరు దొరసిపున్నాడు. " చెప్ప " 434

అహరి

యవి యేనుడ్లులు మరి యేమడిగే విర మమ్ము
తివిరి చూతువుగా నీ దిబ్బము రారాదా " పల్లవి "

పుమ్మగిలు జవ్వనమే పుప్పతిల్లి ఇరువఁదా
కొమ్మకుఁ బెరిగి పెద్ద కొండ లాయను
పమ్మినతమరములు పట్టరాక పిరుమిలై
దిమ్ములు లేగి యిసుకదిబ్బ లాయను " యవి "

తలపోత లన్నియును తలనీలాలై నింది
చెలిఁ గప్పకొని పెనుఁజీక లాయను
వలపులు పిక్కటిల్లి వాడిగోల్చై కొనసాగి
ములుకులై చిన్నిమల్లమొగ్గ లాయను " యవి "

* తే. పా. - పుంజానవే, 1. తే. పా. - చిరుముడి.

నెది శ్రీవేంకటేశుడ సేవు గూడఁగా మనసు
 కలుగెలమేల్కొంగకుఁ గళ లాయసు
 జలసి రతిపరవశములు మోవిమీది
 గుఱుతులై రత్నాలకుప్ప లాయసు.

॥ యివి ॥ 435

శ్రీరాగం

తడఁబడి మీ సొమ్ములు తారుమాలై యిద్దరిఁ
 అడియాలా రిపి చూచి అరుదయ్యా మాకు

॥ పల్లవి ॥

మెలఁతగుట్టలమీద మించె సీలాలహారము
 తలకొని నీ వెప్పుడూ ఛరించే దిదా
 పెలలేని మాణిరాల వింతమైనపుంగరము
 అల సేవల గున్నది ఆపె నీ కొసగెనా

॥ తడ ॥

మగువపాదమున చొమ్మలపెందె మున్నది
 సగనిగమసి నడే నీ విచ్చినదా
 మొగవుల దాహపురి ముంచేసి సేకున్నది
 అగపడి గుఱుతుగా నాపె నీకుఁ చెట్టైనా

॥ తడ ॥

అలమేల్కొంగకు సేకు నమరెను మొలనూళ్లు
 మలసి మీరిద్దరును మార్పుకొంటిరా
 యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీ చొప్పులు నేగంటి
 బలిమి నాకెకు నీకుఁ బాయరానిమౌండులా.

॥ తడ ॥ 436

భైరవి

పట్టపుదేవులవు బలిమిగలదానవు
 నెట్టుకొన్నరతుల నీ నెట్లు చూడరాదా

॥ పల్లవి ॥

స్కిలు వడ నేటికే చిఱునవ్వు లేటికే
 వాగ్గి నీ విఘటంబు నిన్ను గాడిపట్టితే
 స్కిల గరగే వేమే నివ్వెరగు వడే వేమే
 కెగ్గఁగించి నిన్నితఁడు వేడుకోఁగాను

॥ పట్ట ॥

కొచ్చి చూడ నేటికే నినియంగ నేటికే
కుచ్చి రమణుడు నీ కొంగు వట్టికే
ముచ్చట ముచ్చిరితే మోసము వట్టిరివటే
మచ్చిక నానాడు నీతో మాటలాడగాను

॥ చెప్ప ॥

వావిరి గొంక నేటికే చలపు దాచ నేటికే
శ్రీవేంకటేశుడు నిన్నుఁ జేరి రూపంగా
నీ పరిమేల్కంగ వెంటే నేటి నుఁజూసము లెంతే
చేవ దే రేతఁడు నిన్నుఁ జిమ్మి రేచఁగాను

॥ చెప్ప ॥ 437

మీదారి

చెప్పరే మీరైనా బుద్ధి చెయ్యనిది
ఇప్పు దెంతబుజ్జగించీ వెరవులదాననా
నూటివడఁ దా నెన్ని స్తుతులు చెప్పినాను
మాటల నే నూఁకొనేనా మందెమేళాన
చోటిచ్చి తనవద్దఁ గూడుచుచుని పెనఁగిని
సాటి కియ్యకొనఁగ నే సరిదాననా

॥ చెప్ప ॥

॥ చెప్ప ॥

పూనిపట్టి తా నిచ్చే పూవులచెం డియ్యవచ్చి
రాసుక లందుకొనేనా రకు గర్వాన
తానే నా మొగ మెత్తి తనమోము చూడుమనీ
అనుకొని నాఁడు జూడనంత దిట్టదాననా

॥ చెప్ప ॥

అముకొని తా నెంత ఆయములంటినాను
సాము దనతోఁ జేసినా సరి పఁతాన
యీమేర శ్రీవేంకటేశుఁ దే సరిమేలుపంగను
ప్రేమ నేరెనే మొక్కి పిల్ల వింతదాననా

॥ చెప్ప ॥ 438

434-వ తేరు

పాడి

యెంతని చెప్పఁగ వచ్చు నింతి నీపైకూరిట్టి
వింతలాయ మాకు నెట్టివేరుకో నీమీదను

॥ చెప్ప ॥

గుట్టలఁ బూసిన యట్టిసంకుమ నీ మేన నంట
 నఁ బ్రాసఁ గొట్టు నట్టి నంగన నీకు
 వుట్టున నీవు గోర నూడినది నెఱంగడు
 పట్టినది యెటువంటిపరాకో నీమీదను

॥ యెంత ॥

కడుఁ జెక్కులఱవ్వాది గరఁగి నీపైఁ జింద
 'చిడిముడితో నిన్ను సంగారింఁచిని
 బెడఁగుఁజిన్నులు నీవు పిసికినా నెఱంగడు
 యెడయని పరవశ మెంతో నీమీదను

॥ యెంత ॥

తురుము విరులు నీపైఁ బొరుగ నలమేల్పుంగ
 నీరుల నిన్ను సలమి శ్రీవేంకటేశ
 పిరిగొనఁ గొగిలు బిగించినా నెఱంగడు
 సురతాన నటువరె బొక్కెనో నీమీదను.

॥ యెంత ॥ 439

అహరి

తగిలి పాయుటకంటే ఓప్పుల నుండుటే మేలు
 అగపడ్డ మోహము లాటలేని వారికి

॥ పల్లవి ॥

కూడికూడి పొందునేని కొనరఁగవచ్చుఁగాని
 వేడువడ్డ విరహాన వేఁగరాదు
 వేడుకఁ దప్పక చూచి వెలయఁగవచ్చుఁగాని
 వోడక రెప్ప మూసితే నోరుపరాదు

॥ తగిలి ॥

గరిమ మొదల బిగ్గిఁ గొగిలించవచ్చుఁగాని
 వరుస వెనక మరి పడలరాదు
 సరసపుమాటలు సారె నాడవచ్చుఁగాని
 మరిగినమీద మఱపఁగరాదు

॥ తగిలి ॥

కలసి మెలసి యట్టై కడు నవ్వవచ్చుఁగాని
 తలపునఁ గలమేలు దాఁచఁగరాదు
 అలమేలుమంగపతియైన శ్రీవేంకటేశుడు
 యెలమి ని న్నేరె నిక నింతం తనరాదు.

॥ తగిలి ॥ 440

భవుః

నీ దేవులగుణము నీవే యెఱుఁగుదువు

పోదితో నిప్పుదే వారి బుజ్జగించుకొనుమీ

॥ పల్లవి ॥

కాంతపూడిగవువారిఁ గైకొనక నీవుండితే

నంతయు వారు చెప్పఁగా నాతె నిన్నేఁబుడఁగో

చెంతి నున్నచెంతయు చేరి నీకుఁ చెప్పితమి

పింతగా మీఁచితి యెత్తు విచారించుకొనుమి

॥ నీచే ॥

అలనటచారిసి వారిఁచరుండితే వారు

కలవి లేనివి నంటే కలికిచిత్త మెట్లో

తెలిసినవారము తలఁపించితిమి నీకు

యెలమిఁ దగవు నీవే యెంచుకొనుమి

॥ నీచే ॥

అలఁచేయమంగ చూతకల మన్నించరుండితే

చల మెక్కించితే నింతివంద మేరీ తానో

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యీతె నీవుఁ నూడితివి

అలి చెప్పరించితిమి చెరియే నెరవుమి.

॥ నీచే ॥ 441

రామక్రియ

మా¹ మాట వినఁగదవే మలరు లేటిరే

రామునమ్ములరు గుటిగా నిలువ చనుమా

॥ పల్లవి ॥

చెక్కు నొక్కి వేడుకొని చేయి చేతఁ బట్టుకొని

మక్కువ చల్లిఁ బతితో మాటలాడిదే

లక్కచంటిచి మనసు లాలించి న్నాతఁడు నిన్ను

గక్కన నింతటదైనా గరఁగఁగవలదా

॥ మామా ॥

బొడివట్టి పెనఁగుతా నొడఁబరచుకొంటాను

తొడరేటి నీ మగనితోడ నగవే

పిడువరాదు చలపు మీదె మీదీర్చి నాతఁడు

అడియాలమై చేవట్టి ఆదరింపవలదా

॥ మామా ॥

వాపులు సీకుఁ జెప్పి పడి నరసము రాడి
 శ్రీవేంకటేశుని రతిఁ జెందఁ గదవే
 దేవి చలమేల్మంగపు తేరి కూడె నిన్నితఁడు
 తావుకొనఁ జేరె నిచ్చే తగ మెచ్చవలదా. || మామా || 442

శంకరాభరణం

మట్టుతో నుండుదే మేలు మగువలకు
 యిట్టె విమనితోడ నిచ్చరమే యాదవే || పల్లవి ||

కూరిమిగల పతిని కొనరఁగఁ బోదురా
 సారమైన చల పెల్లఁ జప్పుఁజేతురా
 గారచవుఁ జుట్టముతోఁ గడఁగి పెనఁగుదురా
 కాదుకమ్మె సరసాలు కరకరి నేతురా || మట్టు ||

మరిగిన చెలిరానిమనసు సోదెందురా
 గరిమల పేడుకయ కాచునేతురా
 యెరవులేనిచోట యెగ్గులు వట్టుదురా
 నిరతపుపొందులలో నెరు నేరఁ బోదురా || మట్టు ||

శ్రీవేంకటేశ్వరుఁ గూడి చెక్కులు నొక్కుదురా
 థావిం చలమేల్మంగపు పదిరుదురా
 వేవేలు రతులలో వెన నలయింతురా
 చేప దేర నప్పు నప్పి నిగ్గులు వదుదురా. || మట్టు || 443

నాథరామశ్రీయ

యా రమణియెలవము లేనిదిని పొగడనమ్మ
 తేరకొన విమనిగి దినబోగా లాయను || పల్లవి ||

నరసి నిలతిమునుజుల్కనో నై యుండఁగా
 గరిమ నప్పువెన్నెల గాముఁగాను
 సొరడి మోపికెంపులే చిత్తులు గాముఁగాను
 యరవై వొకవంక నిదే గేత రాయను || యార ||

సుదతివజ్రాలబొట్టు సూర్యోదయమై వుండగా
యెదుటఁ గనుమెటుఁగు లెండ గాయఁగా
వుదు టుంగరకమలా లున్నతిఁ జెలఁగఁగాను
అదనఁ బట్టపగ లాయ నొకపంకను ॥ యార ॥

¹మెలఁత నెఱిఁదురుము మేఘావయమై వుండగా
నెలమిఁ జెమటవాన లెఱఁగఁగాను
అలమేలుమంగ యీతె అతిఁను శ్రీవేంకటేశుఁ
డిలిపైఁ గూడఁగా సామ్యురీపెడకు నాయను. ॥ యార ॥ 444

485-వ తేరు సారాష్ట్రం

యేమి చెప్పేరే బుట్టు లెందఁరా నారు
కామించి యాతఁడు రాఁగాఁ గాదనేనా నేనూ ॥ పల్లవి ॥

చుట్టరికమే కలిగితే నుట్టు లెల్లా నింపు తాను
వెట్టికే మాటలాడితే వేసట పుట్టు
గుట్టుతోడి చిరునవ్వు గుణానకుఁ దేవచ్చు
బట్టబయలు నవ్వితే దాఁలి గాదు ॥ యేమి ॥

అసలు గలిగితేనే అంటుకొను వేడుకలు
చేనబెల్లి (?) వేడుకలఁ బ్రియము లేను
వానితోడి సిగ్గులు వన్నె తెక్కు నన్నటాను
పూసగొండి (?) సిగ్గులైతేఁ బోది నేయరాదు ॥ యేమి ॥

సంతోసమైనప్పుడు నమ్మి తొను మొక్కులు
పంఠముతోడి మొక్కులు పసికొనవు
ఇంతలో శ్రీవేంకటేశుఁ దే నలమేలుమంగను
వింతలుగా నన్నుఁ గూడె వెనఁ దాయ నోపను. ॥ యేమి ॥ 445

గౌళ

చెలుల తెల్లా నీవునేసిన వుపకారము
మలసి యాపెకొఁగిలి మఱవకుమీ ॥ పల్లవి ॥

వేడుక నీ కత రెల్లా వీనులపండుగ గాను
 ఆడుకోఁగా వింటిమి నే మందరిచేత
 జోడుగా నొక్కతెను మెచ్చుగఁ దెచ్చుకొంటివట
 పాడి దప్పక నీ వాతఁ బాలించుమీ ॥ చెలుల ॥

కమ్మటి నీ చేతలు కన్నులపండుగ గాను
 పమ్మి కనుఁగొంటిమి నీ పానుపుమీఁద
 కొమ్మ యొకతె వున్నది కొత్త పెండ్లి కూఁతురట
 నమ్మి కిచ్చినట్లే మన్నన నేలుమీ ॥ చెలుల ॥

నెలకొన్న నీరతులు నిచ్చ పండుగలు గాను
 తలఁచి మెచ్చితిమి నీ తనువు సోకి
 అలమేల్కొంగ నొక్కతె నక్కునఁ గట్టుకొంటివి
 ఇల శ్రీవేంకటేశ్వర యీదేర్చుమీ. ॥ చెలుల ॥ 446

దేశాక్షి

నేఁ డన్నిటా జాణఁడవై నీవు నన్నుఁ గలనేవు
 వేడుకొనేము పదారువేలకు మగఁడవా ॥ పల్లవి ॥

చెక్కులు నొక్కితే నీ నెలపులఁ బాలు చిందీ
 చక్కని రేపల్లె పాలచాడే (?) దొంగవా
 మొక్కి ముద్దికుకొంటే మోవి నావులు వచ్చీని
 సుక్కర నీవు దొల్లి గొల్లమందవాఁడవా ॥ నేఁడ ॥

వెసమాట లాడించితే వెన్నముద్దరే రాలీని
 పొసఁగ గోపికలతో పొందువాఁడవా
 పిసికితే నవ్వులఁ బేరి పెరుగురై
 దొసఁగుల కపటపు దొడ్డివాఁడవా ॥ నేఁడ ॥

కలిసితే మంచి తావి కొఁగిటను జిడ్డు దేరీ
 పెలుచుపనులఁ గాచే పెండ్లికొడుక
 అలమేలుమంగపతివై శ్రీవేంకటాద్రి
 నిలిచితి వేలఁ గొండ నీ వెత్తిన వాఁడవా. ॥ నేఁడ ॥ 447

మువారి

యెంత చుచ్చితఁ బాలంటా నేల నన్ను చూడెను నీ
చెంత నాకె వుండఁగాను నిగ్గవడవలదా || పల్లవి ||

అకె నీవు నేకతము లాడుకొంటా నుండఁగాను
వారిటను నిడుచుండవదా నాకు
చేకొని మీలో మీరు చేసెప్పుడు చేసెనేగా
దాకొని పరాకు నేయఁ దగవు నాకా || మొంత ||

నాకుం బాకె నీవు సారె యొగలు చూడఁగా
నీయ మాఁ దెచ్చుచోను చెల్లదా నా
పాయం మీ నిచ్చియను పచ్చడియు నొకఁగా
యూయెద నొ టూయూదే దితిదే నాకా || మొంత ||

అయెలుమింక వురియను నిను నొకఁగా
వలచలయినియ మొక్కచురెగా నొకఁగా
యెలమి శ్రీదేవరతుక యేరితిని నొకఁగా
వెలయ మిమ్ముఁ గొలువ చేయకే కాదా. || మొంత || 448

అహారి

నీ నుద్దు రెల్లా విని నీకె మనకు పెట్టి
అనపడి వున్నది నీ వాకె జేకొనవయ్యా || పల్లవి ||

చందమామవంటిమోము చక్కఁదనములపోగు
కుందనపువంటిమేను కోమలపువీ
అందపు నీలాలగని అతివకు పెనుఁగొప్పు
పొంద నీకే తగు నొక్క పొలఁతి వున్నదయ్యా || నీనుద్దు ||

కొండలవంటిచన్నులు గుజియైన బటువులు
అందనే ¹ సింహపునకు మతి సన్నము
గుండుఁ దీగెలే చేతులు కొనదైన (?) సోగలు
నిండుజవ్వని వున్నది నీకే తగునయ్యా || నీనుద్దు ||

1. తే. పా. - సింహపు.

వలయపు బండికండ్లువంటి ¹పిఱుడు ఘనము

జలజవుఁ బాదములు పైకమైనవి

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యెససి నీవురముపై

అలచేల్చంగ నీ కున్న దాపె తగునయ్యా. || నీసుద్దు || 419

సామంతం

ఇన్నిటా నా నాయకుఁడు ఇల్లాలి నేను

కన్నులఁ జూడఁ జూడఁగా గనమే వేరుకలు || పల్లవి ||

చొప్పుగా నన్ను మన్నించే దొర్కటే గుఱుతు గాక

చెప్పితే నా విన్నపాలు శేనాశేన

అప్పుడు వాఁ జేపట్టిన దదియే యెన్నిక గాక

చొప్పుగా నే నానపడఁ జో తెంతైనా గలదు || ఇన్నిటా ||

మమ్మై తా నాయంటికి వచ్చుటే యెక్కుడు గాక

కొననే నలఁజేఁ జేతలు రోటానఁగోటి

యెఱిగి తా నాతో నద్యే దిదే నలఁపోసము గాక

పొనఁగె నా తమకము పూఁబపూఁబు తెక్కుడు || ఇన్నిటా ||

చలిసివుండేటి చనఁబొగిరే సతియు గాక

వెలసి నా నిగ్గులైరే వేయి వేయి

యలఁ దా శ్రీవేంకటేశుఁ దే నలమేయదుంగను

వలెనని న న్నేలఁగాఁ జెలిమి యిదేరెను. || ఇన్నిటా || 450

186-వ పేరు

భాయానాట

యేల సారె గరిసిందే వింతిని నీవు

తాలిమి నీ తగవులు తగ నీ వెఱుంగవా || పల్లవి ||

చలపట్టరాదుగాని నతులకు నీ మీఁద

వలపులఁ గొనరింగ వచ్చు నెంతైనా

అయగఁగరాదుగాని అనపడి నీలోను

సొలసి మచ్చికతెల్లఁ జూచి గవచ్చును || యేల ||

బ్రియగరాదుగాని పెనగి పెనగి నీకు
మొగము చూపి చూపి మొక్కవచ్చును
జగదీంచరాదుగాని చనపు మెఱసి నీతో
నగి సరసములాడి నంటు చూపవచ్చును

॥ యేల ॥

పంతమాదరాదుగాని భావ¹ మెఱిగి నిన్ను
చెంతల గుబ్బల నొత్తి చెందవచ్చును
యింతటా శ్రీవేంకటేశ యీతె యలమేలుమంగ
సంతసానఁ గూడి మోవి చవి చూడవచ్చును. ॥ యేల ॥ 451

కేరారగాళ

యిందరముఁ జెప్పఁగాను యేల సిగ్గులు పడేవే
విందువలె మోవి ఇచ్చి వీడె మియ్యరాదా ॥ పల్లవి ॥

చెక్కునఁ జే యేటికి చిరుజెమట లేటికి
పెక్కుమారులు నీ పతి పిలువఁగాను
ముక్కుమీదివే లేటికే ముసిముసి నవ్వేటికే
పక్కునఁ దెరలో నుండే పాదా లొత్తరాదా ॥ యిందర ॥

కన్నుల నవ్వ నేటికే కంటము మా లేటికే
పన్ని యాతఁడు నిన్నుఁ దప్పక చూడఁగా
చన్నులు మూయ నేటికే సన్నలు నేయ నేటికే
మన్నించిన కొలఁది నే మాటలాడరాదా ॥ యిందర ॥

తలవంచుకో నేటికే తమక మాప నేటికే
చెలరేగి ని న్నాతఁడు చెనకఁగాను
అలమేల్మంగవు నీవు ఆతఁడు శ్రీవేంకటేశఁ
దలమి ని న్నేతె నిక నల పార్చరాదా ॥ యిందర ॥ 452

లలిత

కడు సిగ్గులు వడితే కలసే లా గెట్లానే
¹చిడిముడి నెన్నాత్తైనాఁ జిన్నదానవా ॥ పల్లవి ॥

1. తే. పా. - పెరింగి, 2. తే. పా. - చిడుముడి.

కాంతుఁడు నీతోఁ దానే కదిసి మాటాడఁగాను
 మంతనమాడే వేమే మాతో నీవు
 చింత నాఁగఁదే నీపైఁ జిమ్ముఁజూపులు చిమ్ముఁగా
 యింతలోఁ గూ మోము చూచే విది యేమే నీవు || కడు ||

పలుమారు నీ విభుఁడు పకపక నవ్వుఁగాను
 నెంపుల నవ్వే వేలే చేరి మాతోను
 బలిమి నాతఁడు నీ పయ్యదకొం గంటితేను
 యిల మా యందకు వచ్చే వేటిదే నీవు || కడు ||

శ్రీవేంకటేశుఁడు నిన్నుఁ జెంది సొమ్ము లిచ్చితేను
 యీవల మా కిచ్చేవు యిదేమే నేఁడు
 నీ వలిమేలుమంగవు ని న్నేరె నాతఁడింతలో
 యేవల మ మ్మేలితివి యే మనేమే నేము. || కడు || 453

అమరసింఘ

యేమయ్యా నీ సుద్దు లాకె 'యెటేగె నంటానో
 యేమగువపద్దికై నా నేఁగఁ దలఁచితివో || పల్లవి ||

చివ్వన నీతో నాపె చిరునవ్వు నవ్వితేను
 పువ్వులఁగొని వేసేవు పూచి నీవు
 ఇవ్వల నప్పటి నిన్ను నిఁటికిఁ బిలిచితేను
 కువ్వలు వడఁగ నాపె కోక వట్టి తీసేవు || యేమయ్యా ||

తేరకొన ని న్నాపె దిష్టించి చూచితేను
 టోరన జంకించేవు టొమ్మల నీవు
 నేరుపుతో నప్పటిని నీకు విందు చెప్పితేను
 నోరిలోఁ దమ్ముల మిది నొక్కేపు చెక్కులు || యేమయ్యా ||

వుండుంది శ్రీవేంకటేశు వుర మాపె యెక్కితేను
 నిందు నివ్వెఱఁగుతోడ నిలుచుందేవు
 అందనే యలమేల్కంగ అట్టై చన్నుల నొత్తితే
 కొండ లంటా మెచ్చి మెచ్చి గోర నూఁదేవు. || యేమయ్యా || 454

శ్రీరాగం

తీపులోఁ గారము లేల తెలుపరే విభునికి

యేపునఁ జనవు లిచ్చి యేయకొనుఁ గాక

॥ పల్లవి ॥

కప్పురాన వేసేవాఁడు కాక లేల రేచినే

దప్పిదేర మోవి యిచ్చి తనువుఁ గాక

చప్పుడుగా నవ్వేవాఁడు జాగ లేల నేసినే

చిప్పిలఁ గొఁగిట నించి చెలఁగించుఁ గాక

॥ తీపులో ॥

నేసయచల్లవాఁడు సిగ్గు లేల పుట్టించినే

అస దీర రతుల నోలాచ్చుఁ గాక

దాసితోఁ బెండ్లాడేవాఁడు వట్టి తరితీపు లేల

మూసినముత్తెమైనా మోము చూచుఁ గాక

॥ తీపులో ॥

గుండము పూసినవాఁడు కడు నెలయించ నేరే

అంది నా గుబ్బల నుర మంటించుఁ గాక

యించె శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను

పొందె నిఁకఁ బంతా రేరే భోగించుఁ గాక.

॥ తీపులో ॥ 455

లలిత

ఆకెతోమారు పసంతమాడుదువు రావయ్య

య్యికడ నాకడఁ జూచే మెవ్వ రిందు బలువో

॥ పల్లవి ॥

కన్నుల చూపుల నింతి కలువరేకులు చల్లి

సన్నలనే కప్రాలు సారెఁ జల్లినీ

చన్నుల మెఱుఁగులను సరిఁ గుంకుమలు చల్లి

ఇన్నిటా పసంతమాడీ నిదివో నీ మీఁదను

॥ ఆకెతో ॥

వేడుకనవ్వు లనే వెన్నెల రెల్లాఁజల్లి

వాదికమాట లనే వలపు చల్లి

కూడేటికోరికెలను కుచ్చు ముత్తెములు చల్లి

యీదుగా పసంత మాడీ నిదివో నీ మీఁదను

॥ ఆకెతో ॥

సమరతి నిట్టూర్పుల జాజరగాలి చల్లి
 చెమటఁ బన్నీరు మచ్చికఁ జల్లీని
 అమరే శ్రీవేంకటేశ అలమేలుమంగ యీతె
 హిమపువసంతమాడీ నిదివో నీమీఁదను. || ఆతెతో || 456

487-వ తేకు

గంభీరనాట

తా నాదీనసరసము తనకు వెగ్గళ మైతే
 నే నేమి నేతునే యాల నెపాలు వేసినే || పరివి ||

మొనరైన నా చన్నుల మొలకలు నాఁటె నంటా
 కొనచూపులఁ దా నెంత కొచ్చి చూచినే
 పెనఁగఁగా నా జడ ముప్పిరిఁ జుట్టుకొనె నంటా
 వొనరఁగఁ దా నేల పురము దట్టినే || తానాడి ||

చెవిలోని నా పుణుఁగు చెక్కులపైఁ గారె నంటా
 తివురుచుఁ దా నేల తిద్ద వచ్చినే
 యివల మోపులు సోఁడి యెంగిలాయ నంటాను
 జవళి బొమ్మల నేల జంకించినే || తానాడి ||

కలసి కౌఁగిలింపఁగా గాజు లొ తె నంటాను
 చలపట్టి తా నేల సాదించినే
 యెలమి శ్రీవేంకటేశుఁ డే నలమేలుమంగను
 లలి నేతె నన్ను నెంత లాలించినే. || తానాడి || 457

సింధురామక్రియ

యివిగో మా విన్నపము లిచ్చగించి వినవమ్మ
 యివల నాయకుఁడ నీ కిదే తగవయ్యా || పల్లవి ||

పన్నుకొన్న వినయాలు పడఁతులవి
 మన్నించే నేరుపులు మగవానివి
 సన్నల విలాసాలు సతులవి
 యెన్నికైన చిఱునవ్వు రెప్పుడూఁ బ్రియునివి || యివిగో ||

అసపడి కొనరేవి అంగనలవి

రాసిరెక్కఁ జెల్లించేవి రమణునివి

వాసులును వంతులును వనితలవి

వేసరని వోరుపులు విభునివి

॥ యివిగో ॥

మంతనాలుఁ బంతనాలు మానినులవి

పొంత సిగ్గు యడిపేవి పురుషునివి

యంతలో శ్రీవేంకటేశుఁ దేరే నలమేల్కొంగవు

సంతతపు మెచ్చు నీది సరస మాలనిది. ॥ యివిగో ॥ 458

మాణవిగోళ

కన్నెపడువపు గాన కత లేమీ నెఱుంగవు

మిన్నక నామాట వింటే మేలయ్యా నీకు ॥ పల్లవి ॥

వేడుతో విభునికి వీడె మిచ్చి రమ్మంచేను

యూదనే సిగ్గుపడే విడేమీ నీవు

చూడవే యూరఁ చంపెను సొచ్చులు నీ కంచేను

యేడో పరాకు చేనే విడేమీ నీవు ॥ కన్నె ॥

కొలువై యున్నాఁ డాతఁడు గోడ నిక్కి చూచుచుంటే

నెలపుల నవ్వేపు చెల్లఁదో నీవు

తలపు మాటకు వచ్చె చిగ్గరి మాటాకు మంటే

చెలి యందనే వుండేపు చెల్లఁదో నీవు ॥ కన్నె ॥

పరపుపైఁ బవళించె పాదాలు నీ వొత్తమంటే

అరిదిఁ దొడ డిగ్గేపు అవునే నీవు

సరి నలమేల్కొంగవు సరుగ శ్రీవేంకటేశు

నరసి నేఁడు గూడితి వవునే నీవు. ॥ కన్నె ॥ 459

శుద్ధపసంతం

యేమాయ నిందుకు మీ రిద్దరును జాణలే

ప్రేమతో నెచ్చుకుందులఁ బెనఁగ నేమిటిలే ॥ పల్లవి ॥

మన నెనసినవారు మందెమేళాన నుందురు

చనవు గలుగువారు సాడింతురు

తనిని చాలనివారు తగిలి పై కొందురు

యెనలేని నీ చేతల కెగ్గువట్టఁ దగదు

॥ యేమాయె ॥

నమ్మతించువారు మీటి సరసములాడుదురు

నమ్మితై నవా రెంతైనా నవ్వుదురు

యెమ్మెలు లేనివారు యేమైనా నకుగుదురు

ఇమ్ముల నిందుకుఁ గాను యెగ్గువట్టఁ దగదు

॥ యేమాయె ॥

కలసి వుండినవారు కౌఁగిట బిగింతురు

వలచినవారు గర్వాన మెత్తురు

చెలి యలమేలుమంగ శ్రీవేంకటేశుఁడవు

యెలమిఁ గూడితి రిక నెగ్గువట్టఁ దగదు.

॥ యేమాయె ॥ 460

కురంజి

అంగన ని న్నడిగి రమ్మనె నీ మాట

సంగతిగ మరుమాట సరి నానతీవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

చెలులచే నింతి నీకు చెప్పిపంపిన మాటలు

తలఁచుకొన్నాఁడవా దయతో నీవు

తొలుతఁ గాను కంపిన దొడ్డపూవులబంతి

లలిమించిన పరిమళము గొంటివా.

॥ అంగన ॥

చాయల నాసతో నాపె సారెఁ జూచినచూపులు

ఆయములు గరఁచెనా అంటుకొనెనా

చే యెత్తి సిగ్గుతోడ చేరి మొక్కినమొక్కులు

ఆయనా నీకు శలవు అందరిలోనా

॥ అంగన ॥

బెరసి తెరమాటునఁ బెట్టిన నీపై నేసలు

శిరసుపై నిందెనా చిందెనా నీపై

అరుదై శ్రీవేంకటేశ ఆలమేలుమంగ యీకె

గరిమనిన్నుఁగూడి గద్దెపైఁగూచున్నది.

॥ అంగన ॥ 461

భైరవి

కన్నులఁ జూచితేనే కడు దయవుట్టె నాకు
చిన్ని నవ్వు నవ్వుకురే సిగ్గువడు నేమో " పల్లవి "

గంధవాడి చల్లరే కడుఁ జెమటలు గారీ
యెందుండి వచ్చినాఁడో యీడకుఁ దానూ
కందువఁ బన్నీ రియ్యరే కడు దప్పిగొన్నాఁడు
అందుక యేమేమి పను లలయఁజేసినాఁడో " కన్నుల "

కొప్పు చక్కఁబెట్టరే కురులు చెదరినవి
చిప్పిలఁగ సాములు నేసినాఁ దేమో
వొప్పుగఁ బాన్పు వెయ్యరే రెప్పులను నిద్ర చేరీ
తప్పక జాగరాలు తా నెంత నేసినాఁడో " కన్నుల "

పిలిచి వీడె మియ్యరే పిప్పిగట్టెఁ బెదవులు
చెలులకుఁ గత లెంత చెప్పినాఁడో
అలమేల్మంగను నేను అట్టే తా శ్రీవేంకటేశఁ
దెలమి న న్నేరె నిట్టే యెందరి నేలినాఁడో. " కన్నుల " 462

488-వ తేకు సాళంగనాట

మనసు పట్టఁగరాదు మాని పూరకుండరాదు
యెనలేని తలపోత లెంత నేసినే " పల్లవి "

అప్పుడు విఘ్నేడు నాతో నానతిచ్చినమాటలు
చెప్పఁగ సిగ్గయ్యాని చెలి నీతోను
కుప్పలుఁ దెప్పలునై గుబ్బితిల్లీ మతిలోన
యెప్పుడుగానీ రాఁడో యేమి నేతునే " మనసు "

చేపట్టి తా నేకతానఁ జేసినచేతలు నీకు
చూపితేఁ బరవశాలుచుట్టుకొనిని
దాపురాలై మేనిమీద దాయక పాయకున్నవి
యేవునఁ దా నెందున్నాఁడో యేమి నేతునే " మనసు "

యీకడ శ్రీవేంకటేశుఁ డిటు న న్నేలినందుకు
నాకు నీ మోము చూచితే నవ్వువచ్చిని
మేలొని వేడుక లలమేలుమంగను నేను
యేకమాయ మోహములు యేమి నేతునే.

॥ మనసు ॥ 463

భవు?

యిందుకు నవ్వుకుమీ యిట్టే నీ మంచితనము
పొందుగా నీ కీరితిగాఁ బొగడితి నేను

॥ పల్లవి ॥

ఇంతులముందర నెల్లా నెమ్మె రెల్లాఁ జెప్పుకొంటి
కాంతుఁడవు నీవు నాకుఁ గల వంటాను
పంతాన మురిపెమునఁ బైపైనే మెరసితి
చెంతల నన్ను సింగారించితి వంటాను

॥ యిందు ॥

చొక్కి నీవు నాకిచ్చినసొమ్ము రెల్లాఁ జూపితి
చిక్కి నేఁడు నాకు మోహించితి వంటాను
నిక్కెపు గర్వము రెల్లా నెరపితి సభలోన
పుక్కున నామాటలోనే వుండుదు వంటాను

॥ యిందు ॥

పైకొని చెలులచేత పాటలు పాడించుకొంటి
చేకొని పట్టపుదేవిఁ జేసితి వంటా
యీకడ శ్రీవేంకటేశ యే నలమేలుమంగను
నాకు నీడు లేరంటి నన్నే చూతు వంటాను.

॥ యిందు ॥ 464

పాడి

చూత మీఁకఁ దనలాగు చూపి నీకు వట్టి సిగ్గు
చేతికి లోఁ జేసుక చెనకఁగ రాదా

॥ పల్లవి ॥

చెరియ సిగ్గులతోడఁ జిత్తరువు 'వ్రాసి కొంకి
నిలిచి తను దిట్టించి నీవు చూడఁగా
పులివచ్చి మాటలాడి వొడివట్టి తియ్యరాదా
చెలరేఁగి యప్పు దేమి నేసినో కాని

॥ చూత ॥

కోమలి పరాకు నేడుకొని చెలితో మూటాడి
 వేమారు నీవు దిన్ను వేడుతోగాను
 చేముంచి చన్నులమీదఁ జేయి చాచిఁగ రాచా
 దీమస మెంత గద్దో తేలుతుము గాని " చూరి "

నెలఁత వొయ్యారముతో నిమ్మపం చెగరిచేసి
 లలి నీవు తమి రేచి లార్పించఁగా
 అలర శ్రీవేంకటేశ అలమేయమంగ యీరె
 కలసితి వేమి నేర్చు గైకొనినో కాని. " చూరి " 465

కాందోడి

పొందైన నీ వలపులు పులిసీ నటే
 యిందరిలో నిన్ను నేరి యేల వేగిరించేవే " పల్లవి "

చెక్కు లిట్టే నొక్కినాఁడు నెలపుల నవ్వినాఁడు
 మొక్కు లియ్యకొనెఁగదే మొగఁడు
 కక్కుసించ నేమిటికే కౌఁగిరించుకొనిఁ గాని
 యెక్కువ తక్కువలకు నేల వేగిరించేవే " పొందై "

నీదిక్కే చూచినాఁడు నీతో మాటలాడినాఁడు
 పాదుకొని నిమ్మపండు పై వేసినాఁడు
 గోదిల నీ కిపు దేలే కోరిక చెల్లించిఁగాక
 యీదెప నింతటిలోన నేల వేగిరించేవే " పొందై "

పాను పెక్కించుకొన్నాఁడు పాదాలు పైఁ జూచినాఁడు
 చే నంటి నీ కుచములు చెనకెఁగదే
 పూని శ్రీవేంకటేశుఁడు పొంచి యింకా గూడిఁగాక
 యీనెలవుననే వుండి యేల వేగిరించేవే. " పొందై " 466

అహరి

యేమయ్య ప్రియము చెప్పే వెంటేసి నాకు
 నీ మతిలోదానఁ గాక నీకు వింతదానా " పల్లవి "

నేరుపుతోడ నాతో నీవు మాటలాడఁగాను
 గరవిచి విన్నే గాక కా దనేనా
 సారె సారె నీవు నాకు చనవు దొసఁగఁగాను
 కోరి సంతోసించే గాక కోపగించేనా || యేమ ||

చేయి చాచి నీ వప్పటి చెనకఁగ రాఁగాను
 కాయము నీ కొగ్గే గాక కా దనేనా
 ఆయములు మోవ నీవు అట్టే నాతో నవ్వఁగాను
 చాయలో మెలఁగే గాక సాదించేనా || యేమ ||

అందము 'రెటిఁగి నీవు అంతలోనే కూడఁగాను
 కందువలు మెచ్చే గాక కా దనేనా
 ఇందరిలో శ్రీవేంకటేశ నన్ను నేలించి
 పొందులు నెరిపే గాక పోల దనేనా. || యేమ || 467

శంకరాభరణం

అంత చాలదా తనకు నింతులతోడిచలము
 వింత నేయకు మనుచు వేడుకొంటే గదవే || పల్లవి ||

నన్ను నేల చెనకీని నాతో నేల పెనఁగీని
 మొన్ననే తనకు నేను మొక్కితిఁ గదే
 సన్న లేల నేసీని జూరఁబయ్యు దే లందీని
 యెన్నికతో బంతా లెల్లా నిచ్చితిఁ గదే || యంత ||

చొప్పు లేల యెత్తీని సొమ్ము రెన్ని యిచ్చీని
 అప్పుడే తనకు నేనూ తెప్పితిఁ గదే
 కొప్పల దుప్పీని గో లేల సోకిండ్లీని
 చిప్పల నూడిగా లెల్లా జేసితిఁ గదే || యంత ||

పెదవు లేల మోపీని ప్రియ మెంత చెప్పీని
 యిదివో కొఁగిలించితి నిట్టే కదే
 యెదుట శ్రీవేంకటేశు డింతలోనే నన్ను నేలె
 సదరాన నేమి నవ్వి సతి నైతిఁ గదవే. || యంత || 468

489-వ డేకు

భైరవి

అలిగితి నంటా నేల అట్టే నన్ను వేడుకొని
తలచే నా తలపులు తా' నెఱుంగరా

॥ పల్లవి ॥

సతివద్దనుండఁగాను వాయసేసుకొంటే గాక
రతికే దా బిలువఁగ రాకుండుమన
కతలు చెప్పుకోఁగాను కడ నిలుచుంటే గాక
తతి సూడిగాలకు దిగ్గరక వుండునా

॥ అలి ॥

తెర వేసుకుండఁగా సందేహమున నుంటే గాక
అరసి తా వీడె మీఁగా నంద కుండునా
విరుల వేట్లాడఁగా వింతలు చూచితిఁ గాక
గరిమఁ దా వలె నంచే కొఁగిలించకుండునా

॥ అలి ॥

వేడుకరాదై వుండఁగా వేళ దెలిసితి గాక
కూడి పాదా లొత్తుమంటే గొంకిపుండునా
యీదనే శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలో దా నన్నునేలే
వాడిక దా నడవితే వడి మెచ్చకుండునా.

॥ అలి ॥ 489

పాడి

మేలు మేలు యిందు కిట్టే మెచ్చితి నేను
వాలుకచూపుల నిన్ను పంచెఁగా విభుఁడ

॥ పల్లవి ॥

మందెమేళమైనఁ గాని మగువ నీతోడ యెక్కి
కందువైన మాటలాడిఁగా విభుఁడ
సందడి లోనైనా గానీ చవులుగ మోవి ఇచ్చి
చెంది నీకు సంతోసము చేసేఁగా విభుఁడ

॥ మేలు ॥

వెక్కనమైనా గానీ వేడుక నీకుఁ బుట్టింది
గక్కన నీతో నవ్వెఁగా విభుఁడ
మొక్కనమైనా గానీ మోహము నీపైఁ జల్లి
అక్కరతో సరసము లాడేఁగా విభుఁడ

॥ మేలు ॥

చుట్టరికమైనాఁ గానీ సొలసి సొలసి నిన్ను
గట్టి గుబ్బలను వొత్తెఁగా విభుఁడ
ఇట్టి శ్రీవేంకటేశ ఇటు నన్ను నేలితివి
దట్టముగా తానూఁ గూడి తనిపెఁగా విభుఁడా. ॥ మేలు ॥ 470

హిందోఁం

వలసినప్పుడు నీవే వచ్చేవు గానీ
మలసి యందాఁరా నీది ¹ మఱవకుండు మనే ॥ పల్లవి ॥

వెలఁది నీ కొకమాట విన్నవించి రమ్మనె
తలఁపులోపలనుండి దాఁగకు మని
తెలిపి రమ్మనె మరీఁ దేటతెల్లమిగాను
చలము లందులో మరీ సాదించకు మనుచు ॥ వలసి ॥

యిక్కువ నింతా నొక ² పెట్టెఁగించి రమ్మనె
అక్కడనే సరుము నాడుమనీ
మొక్కి ³ మెఱుకగా కొంగు ముడివేసి రమ్మనె
గక్కన మనోరథాలఁ గొఁగిలించు మనుచు ॥ వలసి ॥

యెదుటఁ దారురాణగా నెచ్చరించి రమ్మనే
యెడలో నైనా రతుల నెనయు మనీ
అదన శ్రీవేంకటేశ అంతలో వచ్చి కూడితి
విదివో తనతో నీ విరవైతి వనుచూ. ॥ వలసి ॥ 471

దేసాళం

పోక వెట్టినప్పుడే పొందుగ నే నాల నైతి
సోఁ కోరిచి వుండితేనే చుట్ట మయ్యాఁ గాక ॥ పల్లవి ॥

యేమి నేసినాఁ దన తెదురాడేదానన
మోముచూచి చేతు లెత్తి మొక్కిఁగాక
వాములై నవలపులు వడివెట్టవచ్చునా
ప్రేమముతో తానే వచ్చి పెండ్లాడిఁగాక ॥ పోక ॥

మెప్పుతఁ దెచ్చుకొనినా యెగ్గుపట్టదాననా
నవ్వుతా నెడమాటలు నడపీఁగాక
జవ్వనము తనసొమ్ము జల్లిఁబట్టవచ్చునా
చివ్వనఁ దానే నాపై నేనపెట్టిఁగాక

॥ పోత ॥

మెప్పుడు దా పిచ్చేసినా యేడమటి వనేనా
చొప్పి కౌఁగిలింపి యిట్టే చానరేఁగాక
నెప్పున శ్రీవేంకటాచలయుఁడు నన్నుఁ గూడె
చిప్పి తానే కంఠజము గట్టిఁగానా.

॥ పోత ॥ 172

శ్రీరాగం

నెలఁతసొబగు లివి నీ సొమ్ము
కలసి మెలసి యిటు నైకొనవయ్యా

॥ పల్లవి ॥

వేచురు నవ్వులవెన్నెల గానీ
రామకడకు నిటు రావయ్యా
చోమటిపయకుల దొరిగిఁ దేనెలు
అమనికాలము అవధరించవయ్యా

॥ నెలఁత ॥

అప్పులచెమటలవానలు గురిసీ
సొలవక యీకెనుఁ జూడవయ్యా
పెలుచుఁగొంచలమరి పిందెలు వొడమెను
అలరిన కానుక లందుకోవయ్యా

॥ నెలఁత ॥

గమురై మెయి మరుకళలు చొలఁదీ
తమిలోఁ గౌఁగిలఁ దగులవయ్యా
జమళి శ్రీవేంకటేశ్వర సతిఁ గూడితి
జమరె నీకు ఘే లవునయ్యా.

॥ నెలఁత ॥ 173

తెలుఁగుఁగాంబోది

అతఁడు మగఁడు నీకు నతివవు నీ వైతి
చేతికి లోనై వుండితేఁ జిత్తము వచ్చుఁగాక

॥ పల్లవి ॥

సరసము లాడితేనే చవులు వాడముఁగాక
 విరసము లాడితేను వెగటు గాదా
 మరిగి పొందునేసితే మనసు గరఁగుఁగాక
 వెరవు లే కలిగితే వెక్కనమై యుండదా || ఆత ||

ననువులు చూపితేనే నగవులు వచ్చుఁగాక
 పెనవులఁ జట్టితేను ప్రియము లవునా
 మనవులు చెప్పితేనే మచ్చికలు రేఁగుఁగాక
 అనువుకు మాటాడితే నందము లవునా || ఆత ||

సంతములై కూడితేనే సమ్మతౌఁగాక మనసు
 పంతము లాడితేను పను లింపొనా
 యింతలో శ్రీవేంకటేశుఁ డెననె నన్నుఁ దానే
 సంతోసా లిటువంటివి సంగతులే కావా. || ఆత || 474

490-వ తేకు

సామంతం

అడుగరే చెలులాల ఆతనినే యీ మాట
 యెడయని విన్నపము లివి నావి యనరే || పల్లవి

వినయముగలిగిన వెలఁది పొందులు చవి
 మనసునమ్మినయట్టి మాటలు చవి
 తనివోనివలపుల తలపోతలు చవి
 పెనగొన్న కౌగిటిలో బిగువు చవి || అడుగరే

మచ్చికలు సలిపేటి మంతనంబులు చవి
 ఇచ్చకమునదపేటి యింపులు చవి
 విచ్చనవిత్తైన వేడుక చేతలు చవి
 కొచ్చి కొచ్చి కొసరేటి కూరిమి చవి || అడుగరే

మొక్కుచు సారెకుఁ జూచే ముచ్చటచూపులు చవి
 చొక్కేటి రతివేళల సుద్దులు చవి
 యిక్కడ శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్నుఁ గూడె
 దక్కిన తమకముల తరితీపులు చవి. || అడుగరే || 475

కుంతలవరా?

కూడిమాడి పతివద్దఁ గూడుండవే

జీడివంటిది వలపు సిగ్గు లింక నేలే

॥ పల్లవి ॥

మనసు రేచఁగవచ్చు మక్కువ లఁజఁచ రాదు

కనుఁగొన దొరకొంటే కాంక్ష దీరదు

తనువు సోకించవచ్చు తమి మాన్పు పనిగాదు

చెనకి విభునితోడ సిగ్గు లింక నేలే

॥ కూడిమాడి ॥

పేమరు నవ్వఁగవచ్చు విరహము పట్టరాదు

ప్రేమము పల్లితే నాన పరి తియ్యదు

ఆముక్కో గదిసి మరి దీమసము పసిలేదు

చేముంచెఁ బను రెల్లాను సిగ్గు లింక నేలే

॥ కూడిమాడి ॥

సరసములాడవచ్చు చవులు విశువరాదు

మరిగిన మీఁదట మఱుఁగు లేదు

వరుసతో శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు నిన్నుఁ గూడె

సిరులఁ బెండ్లాడితివి సిగ్గు లింక నేలే.

॥ కూడిమాడి ॥ 476

అహరి

తరితీపు లివి వినఁ దమకించీ నా మనసు

సరుస నాకు మీరు సంతోషము నేయరే

॥ పల్లవి ॥

యేమని చెప్పెంపునొకో యింతితోడ నా విభుఁడు

నా మాట రెల్ల విని నవ్వునొకో

కామించి నే నంపిన కావి కందుకొనునొకో

చేముంచి యీ విచారము చెప్పరే వోచెలులు

॥ తరి ॥

వెలయ నీపాటికి విన్నపము లందునొకో

తలఁపులోపల దయ దలఁచునొకో

చెలరేఁగి యిప్పుడే సింగరించుకొనునొకో

యెలమి నూహించి నాతో నెంచరే యీ యెన్నికా

॥ తరి ॥

వడిగాఁ బల్లకి యెక్కి వాకిటికి వచ్చునొకో
 తడవి ఇంటిలో దొల్లి తా నున్నాఁదొకో
 యెడయక శ్రీవేంకటేశుఁ డీదె నన్నుఁ గూడె
 ఆదరి యీతనిసుద్దు లబ్బురాలు గదవే.

॥ తరి ॥ 477

నాదరామక్రియ

మనసూ నిలుపరాదు మగనిఁ దడవరాదు

యెనలేని నా మోహాన కేమి సేతునే

॥ పల్లవి ॥

విన్నపాలు నేసితేను వేసరించి నటు లయ్యా
 కన్నులఁ జూచితేను కాఁక రేచినటు లయ్యా
 చన్నుల నే నూదితేను సాదించినటు లయ్యా
 యెన్నితె లిట్టివి నే నేమి సేతునే

॥ మనసూ ॥

కొలుపులు నేసితేను కొసరినటుల నయ్యా
 పలికితే వలపులు పచారించినటు లయ్యా
 నెలపుల నవ్వితేను స్గోపరచి న ట్లయ్యా
 యెలమి నా మొగమోట కేమి సేతునే

॥ మనసూ ॥

చేరి పాదాల్పొత్తితేను చెననటుల నయ్యా
 మేరతోఁ గొఁగిలింతే మిఁచి పెనఁగిన ట్లయ్యా
 గారవిం చింతలో శ్రీవేంకటేశుఁడు నన్నుఁ గూడె
 యీరీతి నా వేడుకల కేమి సేతునే

॥ మనసూ ॥ 478

అహరి

నన్నుఁ జూచి కాలరాన నవ్వులు వచ్చిఁ గాక
 వున్నతి నాపె వచ్చితే నొల్ల తెట్లా నుండెనే

॥ పల్లవి ॥

తప్ప కాపె రూ పేబొద్దూ తనలోనే గుబ్బిలిలు
 చెప్పి పంపినమాటలఁ జిల్లలొ గుండె
 చొప్పుల మైగురుతులు చూచుకొంటే నీరొ మతి
 యిప్పు దాపెఁ గూడక తా నే ట్టోరువఁగఁగదే

॥ నన్ను ॥

మరిగి నాపెయెదుట మలసిలే తమ్మి కేగు
 తిరిగి చూచితే చిరితీపు పుట్టును
 తొరలంగ సొలసిలే యాపాడు (౧) పిర్మములు
 యెరవైన యాపె దాని యె ర్నోం వంగిలందే || నన్ను ||
 తనయొగ మాపె యైతే తమము బుట్టెల్లు
 ననుపుల నప్పు గంట నాము వెట్టును
 యెనసి శ్రీవేంకటేశుఁ డింతిలొ నన్ను యెచ్చి
 యెనతేని యాపెను తా నెట్లు మానంగలందే. || నన్ను || 479

పాడి

వలపు పైకొన నైతే పడి మొగచాటు నాదా
 లలనల సిగ్గు లేల లంకెఁ చెట్టి పయ్యా || పల్లవి ||
 చిప్పిల నాపెకొడపై కిరణు మోవఁ బండుంపి
 అప్పటి నాతో నవ్వే చానయ్యా
 కొప్పు నీ రాపె చుట్టఁగా కొంఁ పట్టుకున్నాఁడవు
 యిప్పుడు నీ యాసోచి యేమి చెప్పేమయ్యా || వలపు ||
 పొడిగాన నీవాపె బుజముపై జేయి వేసి
 యెదుట నా మోము చూచే విచేమయ్యా
 పుదుటుగుల్లుల నాపె చొత్తఁగా రాల చొక్కే
 వదన నీవేడు కేమని చెప్పేమయ్యా || వలపు ||
 పొందు లాపెతో జేసి పోరచితనాన నాపై
 నంది పచ్చదము గప్పే చానయ్యా
 ముందే యాకెఁ గూడితివి మొజఁగి శ్రీవేంకటేశ
 చెందితివి న స్వీకర చెల్లుఁ జెల్లునయ్యా. || వలపు || 480

491-వ తేకు

కొండమలహరి

ఇంతి నేల వుప్పతిందే వెంత కాతర మనుచు
 చెంత నీపెమోహము నీ సంతోనమే కాదా || పల్లవి ||

మొక్కలానఁ జింతతోడ మూసినరెప్పల చూపు
గక్కన నిన్నుఁ గంటే కాడి పారదా
అక్కరతో నన్నాళ్ళు నాపుకొనున్నవలపు
వెక్కసమై నీకుఁడ వెల్లిగొనదా

॥ ఇంతి ॥

వాగ్గి నీకుఁగా లోలో నుమ్మగ్గిలిన మాటలు
దగ్గర నీవు వచ్చితే తగులుకోవా
సిగ్గులతో నల్లంతఁ జిముడుచున్న మనసు
బెగ్గిల నిన్నుఁ గొఱిట బిగియింపఁ జెల్లదా

॥ ఇంతి ॥

పుప్పతిల్లి మేనిమీఁద నుడివోస తమకము
చొప్పగు నీ రతులలో నుడిగొనదా
యిప్పుడే శ్రీ వేంకటేశ యీతె నేలితివి గాక
తొప్పచోగిన చెమట చొమ్మి నోలార్యదా.

॥ ఇంతి ॥ 481

పూర్వగోళ

యెంత పని గలదో యేమానో నీ కాపె

వింతగా నప్పటి నుండేవేళ చూచుకొన్నది

॥ వల్లవి ॥

మానినితో నీ విప్పుడు మరి యేకత మాడఁగా

కానిక దెచ్చి యొకతె గాచుకున్నది

పానుపుపై మీ రిద్దరుఁ బవ్వళించి వుండఁగాను

పానిపట్టె నీ పదాలు పాచుకొంటా నున్నది

॥ యెంత ॥

తేరకొన మీ రిద్దరుఁ దెర వేసుకుండఁగాను

నీ రాక గోరుకొని నిలుచున్నది

మేరతోడ మీలోన మీరు వీడే లందుకోఁగా

చేరి నీకు మొక్కే నంటాఁ జేతులెత్తుకున్నది

॥ యెంత ॥

ఆంగవింది మీరు రతి నలయుచుండఁగాను

తొంగి చూపుల వాకిటఁ దొట్టుకున్నది

సంగతిగ శ్రీవేంకటేశ్వర నీ వింతలో వచ్చి

సంగడిఁ దన్ను నేలితే నన్న నేయుచున్నది. ॥ యెంత ॥ 482

వరాః

వాడిఁ బెట్టుకొనరాదా వువిద నేపొద్దు నీవు
కడు నేల లోఁగేవు కా దనేనా నేను " పల్లవి "

జలదాక్షి నీతో సరసములాడి తనివోదు
తగుకుఁ జూపులఁ జూచి తనివోదు
కొలుపులోపల నిన్నుఁ గొసరియుఁ దనివోదు
యెలమి నీమీఁద నీత * కెంత మోహమో " వాడి "

పనివడి చేయి వేసి పందే లాడి తనివోదు
తనలో నిన్ను భావించి తనివోదు
చెనకుచు నూడిగాలు చేసి చేసి తనివోదు
యెనస నీమీఁద నీత * కెంత మోహమో " వాడి "

మచ్చికలు చూపి నీతో మాటలాడి తనివోదు
తచ్చి నెలపుల నవ్వి తనివోదు
అచ్చమై శ్రీవేంకటేశ అద్దె నన్ను నేరితివి
హెచ్చి యీతె నిన్నుఁ గూడె నెంత మోహమో. " వాడి " 483

ప్రావిదభైరవి

యెవ్వరు ని న్నొద్దనేను యేల నీకు వెఱపు
యివ్వరిమోమై నీవు యీతెఁ జూడరాదా " పల్లవి "

చెక్కిటిచేత నున్నవి చెలియకు స్థిలు
చక్కనిమోమునఁ దేరీ సారె స్థిలు
పిక్కటిల్లు నవ్వులనే పెట్టెముక్కులు
యెక్కడ పరాకు నీకు యీతెఁ జూడరాదా " యెవ్వరు "

సొరిదిఁగన్నుల నవే చూపుల చిలుకులు
పరగీ చిగురుమోవిపైఁ బలుకులు
సిరుల దంతముల మించిఁ దగుకులు
యెరవునేయక యిట్టె యీతెఁ జూడరాదా " యెవ్వరు "

సారెవలిపె జయ్యద చన్నులమీది. 'మజుగు
 బాలుకొన్న మెయిజెమట జాలు కరగు
 యేలితి శ్రీవేంకటేశ యిన్నిటాను నీవు
 యీ లీలనే మన్నించి యీకె జూడరాదా. || యెవ్వరు || 484

సారాప్తం

మజువకు నీ గుణము మనసులోదాన నేను
 యెఱిగె లోక మెల్లా న న్నేలితి వంటాను || పల్లవి ||

విన్నవము నేసితఁగా వింటివిగా నా మాట
 నిన్ను నే మనఁగలను నీ చిత్తము
 యెన్నిక నేసుకొంటివి యంతగా మన్నించితివి
 పన్నుకొన్న నీ కరుణే పదివేలు నాకు || మజువకు ||

కానుక నీ కిచ్చితిఁగా కంటివిగా నీవు నన్ను
 నే నెంతదాన నీకు నీ చిత్తము
 కానిమ్మని కైకొంటివి కంకణము గట్టితివి
 నీ నవ్వుల సరసమే నిదానము నాకు || మజువకు ||

కమ్మటి మొక్కితిఁగా కొఁగిలించుకొంటివిగా
 నెమ్మదినుండే నేను నీ చిత్తము
 సమ్మతించి శ్రీవేంకటేశ్వర నన్నుఁ గూడితివి
 పమ్మిన నీ వూడిగమే బాగ్యమెల్లా నాకు. || మజువకు || 485

శ్రీరాగం

యేమని విన్నవించేము యింతి మోహము నీమీద
 ఆమని వేడుకలై అంటుకొనఁ జొచ్చెను || పల్లవి ||

కలఁపులోపలి సిగ్గు దాచుకొనఁ జోటు లేక
 నెలపుల నవ్వులై చిందఁ జొచ్చెను
 వలపులు మూసిపెట్ట వసముగాక యవే
 పులివచ్చి పలుకులై పుప్పొంగఁ జొచ్చెను || యేమని ||

యెన్నరాని యడియాస లిముడుకోఁ జోటు లేక

కన్నుఁగొనచూపులై కమ్మఁ జొచ్చెను

అన్నిటాను లమకము లడఁచఁగఁ జోటు లేక

పున్నతపుఁ జెమటలై వూరఁ జొచ్చెను

॥ పల్లవి ॥

కలసిన సంతోసము కట్టిపెట్టఁ జోటు లేక

నిలిచి మోముకడలై నిలఁ జొచ్చెను

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యంతః పాదీనరతు .

తలకొన్న సరసిమై దైవారఁ జొచ్చెను .

॥ మేము ॥

492-వ తేకు

ముఖారి

మాకేమి చూపేవు మగువదేరి రెల్లా

నీకు నితవై తేఁ జాలు నేచ్చినయ్యా పితము

॥ పల్లవి ॥

చనవు గలదు గాన సంగడిఁ గూడున్నది

మనసు దెలుసుఁ గాన మాట లాడీన

ననిచిన లేమ గాన నవ్వులు న్నెఱుఁగె

చెనకి యేమి నేసినాఁ జెల్లనయ్య ఆపెను

॥ మా ॥

తగులమైనది గాన తరితీపు నేసిన

బిగియ నోపుఁ గాన పెనఁగీ నీతో

మొగమిచ్చలాడి గాన మోహనము చక్కెర

జిగి ని ప్పెఱచ నీజీవాఁ జెల్లునయ్య ఆపెను

॥ మా ॥

కంఠువ లెఱుఁగఁ గాన కోఁగిరించుదానె నీమ్మ

మందెమేఁము గనక మలనీ నీతో

అందపు శ్రీవేంకటేశ అలమేల్మఁగిను నేను

చెందితి నీమ్మఁ బెండ్లాడఁ జెల్లునయ్య ఆపెను . ॥ మాకేమి ॥

నాశంగనాది

తానే నాకు రమణుఁడు తనకు నే దేవులను

పూని యెగ్గు పట్టవద్దు పొడ్డున రమ్మసరే

॥ పల్లవి ॥

చలపట్టవద్దు గాని చనవు చేసుకొని

చెలు రెంత గొనరినాఁ జెల్లు ననరే

అలుగఁగవద్దు గాని అపొద్దవారలు

చెలఁగి యేమి నేసినాఁ జెల్లు ననరే

॥ తానే ॥

పంతమాడవద్దు గాని ఖావించి వలపుల

చింతతో జంకించినానుఁ జెల్లు ననరే

వింత నేయవద్దు గాని వేడుకతోఁ గొనగోర

చెంతల నెంత వొత్తినాఁ జెల్లు ననరే

॥ తానే ॥

బిగియఁగవద్దు గాని పెనఁగి కూడే వేళ

జిగి నెంత మీతినానుఁ జెల్లు ననరే

నగి శ్రీవేంకటేశుఁడు నన్ను నిటు వచ్చి కూడె

చిగురుమోవి యడుగఁ జెల్లు ననరే.

॥ తానే ॥ 488

మాళవిగోళ

వినే మానతియ్యవయ్య వేడుక లయ్యా మాకు

పెనఁ గొనెనో వాపులు ప్రియముతో మీకు

॥ పల్లవి ॥

కందువ నీమొగమునఁ గళలు దేరీ నేఁడు

అంఠెనో మూటసలుకు లాపెకు నీకు

చిందువందు చైనవి జిగిగొని తురుములు

పొందు లొకరొకరికి పొనఁగెనో తొలుతే

॥ వినే ॥

దాయలు సన్నలు మీకు సరి వచ్చి వున్నది

అయ్యో పెద్దెసోజన మప్పుడే మీకు

దాయక పాయక రోలోఁ దగిలి నప్పుకొందరు

చేయి మీదై మీలో మీకు సిగ్గు తెల్ల దేరెనో

॥ వినే ॥

చెలపచెమలలతో చిమ్మి రేఁగి వున్నాను

అలనెనో మీతనువు లట్టై రతం

యెలమి శ్రీవేంకటేశ యంతలో న న్నేలితివి

తలఁచుక వుంటిరో యీ తగవులు మీరు.

॥ వినే ॥ 489

నాదరామక్రియ

యేటికి దాచేవో కాక ఇప్పుడు నా యెదుటను
 పాటింది నీ కాపె నేనేబత్తి నీ వెఱుగవా " పల్లవి "

పువ్వులను నిన్ను వేసి పొందు తెల్లా నెచ్చరించి
 నవ్విన దెఱుగవా నాతి నీతోను
 వువ్విళ్ళూర మోవి చూపి వుపచరించి నన్నలఁ
 బవ్వళించేయిల్లు చూపేటావ మ దెఱుగవా " యేటికి "

యిక్కవగా నెఱుగిచ్చి యెఱుకలు వేసి యద్దై
 నిక్కిచూచె నెఱుగవా నెలఁత నిన్ను
 అక్కరఁ గొలుపునేసి అందరిలో నీ పాదము
 తొక్కిన దెఱుగవా తొలుతనే నీవు " యేటికి "

పెదవిపై మాటలాడి ప్రియములు నీకుఁ జెప్పి
 కదిసిన దెఱుగవా కాంత నిన్నును
 అదన శ్రీవేంకటేశ అప్పుడే న స్మేరితివి
 యిదె నీకు దేవులాయ యీపెను నెఱుగవా. " యేటికి " 490

చేదారగౌళ

చిత్తానఁ గలఁగకుమీ చెప్పితి మిప్పుడే నీకు
 పొత్తులవారము సుమీ పొలఁతికి నీకును " పల్లవి "

చెలిక తెలకునైనా చెలువుని చూరవచ్చు
 బలిమి నాయకురాలిఁ బాసి వుండితే
 తెలిపి బుద్ధులు చెప్పే తీరుకునుఁ దేవచ్చు
 వలచినదానికి వస గా కుండితేను " చిత్తాన "

పొరుగువారికినైనా పొందులు నేయఁగవచ్చు
 పురుషుఁడు కాంత నేఁపుఁ బెట్టితే
 సరుసకుఁ దోడి తెచ్చి సమకూరుచనూ వచ్చు
 సిరుల నవ్వలిమోమై సిగ్గుపడితేను " చిత్తాన "

దండనున్నవారికై నాఁ దగవులు చెప్పవచ్చు
 కొండవంటి నీ వాపెఁ గూడ కుండితే
 నిండుక శ్రీ వేంకటేశ నేఁ డింతి నేలితి విట్టె
 మెండుగా నవ్వఁగవచ్చు మీరిట్లా నుంచేను. ॥ చిత్రాన ॥ 491

అహరి

ఇన్నియుఁ దెలియఁ జెప్పే నేమంటా నుండువో నీవు
 తిన్నని తమితో నీకె తిమురుతా నున్నది ॥ పల్లవి ॥

తప్పక చూచి చెలి తలవంచుకొనెఁ గాని
 దప్పిదేర సీరూపు తలపోయుచున్నది
 చిప్పిల నూరక నీతో సిగ్గున నున్నది గాని
 కప్పురమువలె లోలోఁ గరఁగుతా నున్నది ॥ ఇన్ని ॥

నెమ్మి నొక్కమాటే యాదె నీతో మరి మానెఁ గాని
 కొమ్మ భావములో నిన్నుఁ గొనరుతా నున్నది
 నిమ్మపండు గాను కిచ్చి నిలుచుకున్నది గాని
 ముమ్మరూ మతిలోనే మొక్కుతా నీ కున్నది ॥ ఇన్ని ॥

పక్కన నీతో నవ్వి త్రమసి వున్నది గాని
 చిక్కించు కాతుమ నిన్నుఁ జెనకుతా నున్నది
 యిక్కువ శ్రీవేంకటేశ యెనసితి విట్టె నీవు
 గక్కన దిగ్గి నిన్నుఁ నొఁగినించుకున్నది. ॥ ఇన్ని ॥ 492

493-వ తేకు తెలుఁగుఁ గనిపోది

పతిమీద నింత యేల పంతములు నెకపేపు
 యితవుగా నెప్పుడును ఇచ్చకమే మేలు ॥ పల్లవి ॥

మొక్కలాన బొమ్మలు ముడిపెట్టుకోకువే
 చక్కని నీ మోమునకు సాజమే మేలు
 నెక్కసానఁ బెదవులు విరిచి మాటాడకువే
 చెక్కులదాఁకాఁ బారే చిఱునవ్వే మేలు ॥ పతి ॥

మంచి నీ కరములను ¹మఱుగి వెట్టుకోకువే
 చుంచుల నీ మెయికలు చూపేదే మేలు
 అంచెల నీ గుబ్బులఁ బయ్యన దిగించుకోకువే
 వంచననేయక ²వెలయించేదే మేలు

॥ ౨౮౨ ॥

మెల్లలతోడి తురుము ముసుగుతో చాచుచువే
 మెల్లనే సింగారాల మించుటే మేలు
 ఇల్లిదె శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నిన్నుఁ గూడె
 వెల్లివిరై వలపులు చల్లదే మేలు.

॥ ౨౮౩ ॥ 493

పాడి

పూరకున్నదాని నేల పుడికించేపు
 కోరిక నీకుఁ ¹గలిగితే కూడి యేలవయ్యా

॥ ౨౮౪ ॥

చెలి నీ చేతలు విని చింతతోడ నుండఁగాను
 యెలమిఁబువ్వుల వేనే వి దేమయ్యా
 చలివాసి నీ నుద్దులు సకులలోఁ జెప్పఁగాను
 చిలుకునఁ బయ్యదదీనే విదేమయ్యా

॥ పూర ॥

సుదతి నీ చిన్నలు చూచి తలవంచుకోఁగా
 యెదుట నొట్లు వెట్టే వి దేమయ్యా
 వెదకి నీ గుణాలకు వెరగంది పుండఁగాను
 చెదరఁ దీసి కొప్పు చెనకే వి దేమయ్యా

॥ పూర ॥

తాంత నీపు వేడుకొంటే కడు నిర్లక్షో నుండఁగాను
 యెంత బలిమిఁ బెనఁగే వేమయ్యా
 యింతలోనె శ్రీవేంకటేశ యీతఁ గూడితివి
 వింత సతిఁ దడవేపు వేరే ఇ దేమయ్యా.

॥ పూర ॥ 494

రామక్రియ

చెలికత్తెలునుఁ దాను చేర వచ్చె నీకడకు

పిలిపించితివో తానే క్రియమున వచ్చెనో

॥ పల్లవి ॥

కనకపుమెట్టెలు కణుంగని వాఁగఁగాను
 పనితె నీకెదురుగా వచ్చి నెవ్వతో
 మినుకులపట్టుచీర మేలుమునుఁగు వెట్టుక
 కనుచూపు చివ్వలనే కానవచ్చి నదివో ॥ చెలి ॥

ముత్తేలకంకణాలు మొరమొర వాఁగఁగాను
 యెత్తి చేతులను మొక్కి నెవ్వతో నీకు
 కొత్తజవ్వాదివాసన కొలుపులో నెల్లా నిండ
 హత్తి నీయందకు వచ్చి నల్లంత నదివో ॥ చెలి ॥

కట్టినగింటెపుఁజీర గళబెళ మనఁగాను
 యిట్టె వచ్చి కానుక నీ కిచ్చి నెవ్వతో
 గుట్టన శ్రీవేంకటేశ కూడితి వీకెను నాకుఁ
 జుట్టమై నీరతిఁ గూర్చి చొక్కఁజేసి నిదివో. ॥ చెలి ॥ 495

దేవగాంధారి

యెందాకా మొగమొట మీతనితోడ
 చెంది యాతె పలపెల్లఁ జెప్పరే విభునికి ॥ పల్లవి ॥

తలకొన్నతలపోత తతిగొన్న బయలింత
 పలరా జీపెకుఁ దొల్లి వ్రాసిన వ్రాత
 చెలువుఁడు రాఁదాయ జిగివెన్నెల వేఁదాయ
 చెలఁగి యీమాటలే చెప్పరే విభునికి ॥ యెందాకా ॥

యెదురుచూచేచూపు యెడలేని తరితీపు
 యిదే జవ్వనమే నేనె నింత రారావు
 యెదిగెఁ జనుఁగొండలు యేచె విరహ పెండలు
 చెదరక యీమాటలే చెప్పరే విభునికి ॥ యెందాకా ॥

మోవికిఁ దేనెలు విందు ముచ్చట కిదే సందు
 శ్రీవేంకటేశుఁ డీపెతోఁ జేనెఁ బొందు
 వావు లిద్దరికిఁ గూడె పలరాచబల మోడె
 చేవమీర నీమాటలే చెప్పరే విభునికి. ॥ యెందాకా ॥ 496

గంభీరనాట

వట్టి గజరుల (?) నెంత వలపులఁ దొరలేదు

అట్టె పెండ్లాడరాదా అనుమాన మేటికి

॥ పల్లవి ॥

నిక్కమువలెనే నీతో నిట్టూర్పు లేగఁగాను

గక్కనఁ దా నేమి చెప్పిఁ గతలు అపె

అక్కరతో మొగ మెత్తి యడియాసలతోనే

వెక్కనముగా నెంచారా విశేష సీమా

॥ పటి ॥

సిగ్గులెల్ల నటువెట్టి చెమటలు గారఁగాను

దగ్గ నేమి చూపిఁ జిత్తబుచ్చ నీకు

అగ్గమై శర నెత్తుక ఆయము గరఁగింకొంటా

యె గ్గఱుఁగ రాకె దిక్కె యెంత చూచేవు

॥ పట్టి ॥

కుమ్మరింపు నవ్వులతోఁ గొప్ప గొంత జారఁగాను

నెమ్మి జూజాలాడ నేమి నేరిపి నీకు

యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశ ఇట్టె నన్నుఁ గూడితివి

అమ్మరో యేమి నేరిచే వాపెచేత సీపు.

॥ పట్టి ॥ 497

దేశాక్షి

నీ విరఁ దప్పించుకొంటే నేడు మానునా

వేవేలైనా నీకు వేరరఁగ వచ్చునా

॥ పల్లవి ॥

హత్తి మా విన్నపము లవధరించఁగ రాదా

చిత్తము వచ్చినటులఁ జేసేవు గాకా

బత్తి నేసి రిద్దరును పడఁతులు నీమీద

యిత్తల నిన్ను దూరితే నేల లోఁగే విందుకూ

॥ నీవిర ॥

తప్పక నీవిద్దరిని తగవు లడుగరాదా

అప్పటికి నన్ని పనులయ్యఁ గాకా

యెప్పుడు నీకుఁ గానె యిద్దరూఁ దమరించేరు

తప్పించుక నీ వేల దాగి విందులకూ

॥ నీవిర ॥

కందువ నీ విద్ధరినిఁ గొఁగిలింపించఁగ రాదా
 అందపురతులు నీకు నబ్బిఁ గాదా
 పొందిరి శ్రీవేంకటేశ పొత్తుల మగఁడ నిన్ను
 సంపదించే రంటా నేల జడినే విందులక్కా. || నీవిర || 498

494-వ చేకు

కన్నడగౌళ

చెలియరో నీవేమీఁ జింతించకువే
 పలుకుఁ బంతాల నీకుఁ బంపు నేయించేనే || పల్లవి ||
 తేరకొన నాత్మను నాదిక్కు చూచితేఁ జాలు
 తారుదాణ నొక్కమాటే దక్కఁగానేనే
 పూరకే పెదివు తెత్తి వొగ్గి మాటాడితేఁ జాలు
 చూరు గాకుండా వెంటఁ దోడి తెచ్చేనే || చెలియ ||
 నేనేటి నావిన్నపాలు చెవులు సోఁకితేఁ జాలు
 అసల నిన్నుఁ బెండ్లాడేయట్టు నేనేనే
 చేసరక యేకాంతాన వేళ యిచ్చితేఁ జాలు
 నీసాముగ నాతని నేఁడే కావించేనే || చెలియ ||
 ననిచి నీ చెలి నని నాతో నవ్వితేఁ జాలు
 మనసు నీపాలు నేసి మరిగించేనే
 యెనని శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనె జచ్చి నిన్ను
 చనవిచ్చి పాయకుండా జంటనేసేనే. || చెలియ || 499

మంగళకౌశిక

తదు మొగమోటదాన గట్టిగాఁ తెలిసినివా
 'చిటముడి వినయమే నేయవలె నాను || పల్లవి ||
 చెప్పిన నీమాటలు తెలియఁగా నే వింటి
 మోప్పెనా విమరులు నీ మోహబాటలు
 చిప్పిం నే నాటదాన నీ క్షణమిది పరివర్త
 అప్పుడు మీటితే నేను ననరాదు నాకు || తదు ||

౧ వేమి నేయు మనినా నే నిట్టై నమ్మతిందితి
ఆవల నాతని కింపురై వుండునా
వేవేరై నా నిల్లాలికి వెరగవురు తనవల్ల
ఆవేళఁ దా నెట్టుండినా ననరాదు నాచి

॥ కము ॥

వీరి కూడుమనఁగాను శ్రీవేంకటేశఁ గూడిరి
యిరీతి నాతని కోర్కి యాదేర్పరివా
సారె సారె చేవులను సంతోసము నా కేది
అరితేరెఁ బను లిర ననరాదు నాచి.

॥ కము ॥ ౧౧ ॥

ఉద్ధవేశ

కలదితి నంటా నాది వట్టి నట లాతనతో
తెలిపి చెప్పఁగఁ బోయె తెలి విది మేటిదే

॥ పల్లవి ॥

మే యెదా మనసులలో నెరవు లేకుంట గాక
చేయి వట్టి పెనఁగేటి చెలి మేటిదే
చాయలా నన్నులనే చవులు గొనుట గాక
అయ మెఱుంగ కప్పణ లడిగేటి దేటిదే

॥ పల్లవి ॥

నన్నుచూపులనే చూచి కళలు లేగుట గాక
విన్నపాలు నేయఁబోయే వేడు కేటిదే
చన్నుల గుఱుతులకే సంతోసించుకొంట గాక
అన్నిటాఁ గొనరఁబోయే లసోదా లేటివే

॥ పల్లవి ॥

పరతపు సుద్దులనే చొక్కుచు నుండుటగాక
నరసము లాడేటి జాగు లేటివే
యిరవై శ్రీ వేంకటేశఁ డిదెవో నన్నుఁగూడె
తరుణివో తమలోని తగులము లేటివే.

॥ పల్లవి ॥ 501

నాగవరాళి

కవ్వల కాకల నేల తడఁబడేవు
యివ్వల నాపెఁ గూడఁగా నేలనే మానేము

॥ పల్లవి ॥

కలువకన్నుల నాపె గక్కున నిన్నుఁ జూచితే

వలరాజుబాణా లంటా వసివాడేవు

వలపింత గలిగితే వద్దికిఁ బిలుచుకొని

కలయఁగా వద్దనేమా కడనుండి నేము

॥ దవ్వుల ॥

అంది వెన్నెల నవ్వుల అల్లంతఁ జల్లితే

చందమామ గుటుక లంటా జాలి గొనేవు

పొందు నీకు వేడుకైతే పొలఁతికి నుంకు విచ్చి

కందువఁ బెండ్లాడఁగాను కా దనేమా నేము

॥ దవ్వుల ॥

మునురుదేసె పలుకు మోవి నాపె చిలికితే

వసంతునివిందు లంటా వడిఁ గోరేవు

యెసగి శ్రీవేంకటేశ యిందఁకా నన్నేలితివి

కొన రింతిఁ దెచ్చుకోఁగా కొత్తనేమా నేము. ॥ దవ్వుల ॥ 502

శంకరాభరణం

తగుఁ దగు నీకూ నీకు దక్కె జవ్వనఫలము

అగపద్ధ సంతోస మేమని చెప్పే మిపుడూ

॥ పల్లవి ॥

సేయఁగఁ జేయఁగ నిక్కెఁ జెలిమి

పాయనీదు తమకపు బలిమి

కాయపుఁ జక్కఁదనాల కలిమీ

అయాల సోఁకిన మి మ్మేమని చెప్పే మిపుడూ

॥ తగు ॥

వడిగానె మీయిద్దరి వలపు

తడఁబడి మీలో మీతలఁపు

పెడరేఁచీఁ బెదవుల పిలుపు

అడరె మీసొబగు లేమని చెప్పే మిపుడూ

॥ తగు ॥

సనిచిన మీరతుల ననుపు

పొనగాన్న కౌఁగిళ్ళపెనపు

మొననె శ్రీవేంకటేశ మునుపు

అనువాయ మీచేత లేమని చెప్పే మిపుడూ.

॥ తగు ॥ 503

చాయానాట

రమ్మనవే యిక నేల రారాపులు

నమ్మి యిచ్చకమాడేదే నాకు మంచి దనవే

॥ పల్లవి ॥

చెల్లుబడిగల తాను నేసినదే చేతి గార

మల్లాడి కొనరంగ మరి యేటికే

బల్లిదుఁడు తనతోనే బట్టి పెనగే నంటే

యెల్ల చందాలా నేఁడు యాడువచ్చె నటదే

॥ రమ్మ ॥

విచ్చనవిడైనవాని వేడుక లీదేయి గార

మచ్చరాన నొక గా దని మాన్పు నేటికే

తచ్చనకాఁడు తన్నుఁ దగవులఁ బెట్టే నంటే

యిచ్చటఁ దనముందర నెంతదాననే

॥ రమ్మ ॥

కడు జాణయినవాని గతులు మంచివి గార

కొడిమె తెంచి మారుకొన నేటికే

యెడయక శ్రీవేంకటేశుఁ డిట్టె నన్నుఁ గూడె

బడిబడి నుంచుఁ గార పాయఁగల నటవే.

॥ రమ్మ ॥ 504

495-వ తేకు

మేఘరంజి

ఆతని చిత్తము మఱి యట్టే నాథాగ్యము

నాతులాల పతికి విన్నప మిట్టే నేయరే

॥ పల్లవి ॥

చిగురుమోవి మీఁదఁ జిప్పిలఁగాఁ దేనెలు

వొగరు మాటలాడ నొనగూడునా

మొగమోటములు నాకు ముంచుకొఁగఁ బతితోను

తగవు లుపచరించఁ దలకూడునా

॥ ఆతని ॥

కన్నుల నాతనిఁ జూచే కాంక్షలు నిందుండఁగాను

సన్న తొమ్మజంతెనలు సమకూడునా

చిన్ని నెలవుల నాకు చిఱునవ్వులు రాఁగాను

కన్నెనైన నాకు నలుకలు నేఁడు దగునా

॥ ఆతని ॥

పక్కనఁ జిన్నులిమీఁది పయ్యద జారఁగాను
యెక్కడ లేని సిగ్గు రిక వచ్చునా
గక్కనను శ్రీవేంకటేశుఁడు నన్నుఁ గూడె
తక్కించి తప్పు తెంచఁ దలకూడునా.

॥ ఆతని ॥ 505

బాళి

అందరికిఁ గల చాలే ఆడువారై నవారికి
కందువల ముందరెత్తు ¹ కనుఁగొనరే

॥ పల్లవి ॥

చెలులాల మీతోను చెప్పి నంటే సిగ్గయీ
తలఁపులో నాఁపరవు తమకములు
వలరాజుబలములు వారింప పసగావు
తెలుసుకొరే మీరు తెగని నాకొరిక

॥ అందరికి ॥

చేరి మీమోము చూచితే నెలవుల నవ్వు పచ్చ
పూరకుంటితే నిట్టూర్పు యిమ్మగిలీని
నీరువంటిది వయసు నిప్పువంటిది వలపు
తారుతాణిఁచఁగ రాదు రలఁచుకొరే

॥ అందరికి ॥

యెట్లని మీ రిడిగితేఁ దొడ్డి నాలోని గుట్టు
పట్టరావు చేతుక యడవరించక
యిట్టే శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే నన్నుఁ గూడె
చుట్టరిక మీరే మీరే చూచుకొనరే.

॥ అందరికి ॥ 506

బలహంస

యెక్కడ చిట్టి దాఁచునో యిందుకే చింతించి నీకు
గక్కన నేది తొడను గలిగెనో తాను

॥ పల్లవి ॥

మగిడి మగిడి చూచి మతి సీరూపు భావించి
చిగిరింపుఁ గోరికలఁ జెలఁగి నింతి
జిగి నిట్టూర్పులతోడ చెమటలు గారఁగాను
తగిలీ నీ వెంటవెంటఁ దా నెవ్వతో యీపె

॥ యెక్కడ ॥

అట్టె నీతో మాటలాడి నాయలు గరగొంటూ
 యెట్టనెదురు కట్టున నేరరీ నీకె
 నట్టనకుమ నూరకే నవ్వులు నవ్వుకొంటాను
 చుట్టి చుట్టి యానలతో తొబ్బిలీ చా నిదిదో ॥ యెక్కడ ॥

కోరి నీకు బాగా లిచ్చి కొంగు చాకించుకొంటాను
 మేర మీటి చన్ను లొత్తి మేను చొక్కిని
 యీరీతి శ్రీవేంకటేశ యేరితివి నన్ను నిన్నె
 కూరిమి గొనరీ దాను గొబ్బున నింతాను. ॥ యెక్కడ ॥ 507

రీతిగాళ

యెవ్వరు ముంచినా వారే యెక్కు డందురు లోకులు
 యివ్వల మీ ఇద్దరిలో నెక్కుడాయఁ జెలియా ॥ పల్లవి ॥

చే యెత్తి పెండ్లికూతురు సేస నీకుఁ బెట్టఁగాను
 సోయగవుఁ జూపులఁ జూచేవు నీవు
 దోయిలింది ముత్యాలు తొలకే పోయఁగ పద్దా
 పాయపుటింతికీఁ గించుపడ నీకు నేటికే ॥ యెవ్వరు ॥

తెర యెత్తి నీ మోము దిష్టింది యాపె చూడఁగా
 సరుగఁ జన్నులకుఁ జేయి చాచేవు నీవు
 పరగ శిరసుమీద దానికము కట్టరాదా
 తరుణిమాటకు లోనై తగులైతి విపుడు ॥ యెవ్వరు ॥

కోరి యాపె నిన్ను నిట్టై కూడి కెంగేలు పట్టఁగా
 గారబానఁ గంకణము కట్టేవు నీవు
 యీరీతి శ్రీవేంకటేశ ఇక్కువ లంటఁగ రాదా
 వోరిచి రామ్మనఁ బెట్టుకుండ నిట్టే వలనె. ॥ యెవ్వరు ॥ 508

నాట

వింటిమి ఇవీఁ గొన్ని వింతలు నేఁడు
 ఇంటిలోనే వుంటిమి నే మెఱుఁగ మీ సుద్దులు ॥ పల్లవి ॥

అద్దమరేతిరిరాడ నట్టే తలుపు దొబ్బుక
 వొద్దఁ గూచుండె నట వేరొకతె వచ్చి
 నిద్దిరించఁగా పల్లనే నీపాదాలపైఁ జేయి వేసి
 గుద్దితే లేచితి వఁ గురుతొనా విభుఁడ ॥ వింటిమి ॥

వేళగానివేళ వచ్చి వెన నిచ్చఁము నేసి
 మేలమాడె నట యీ మేకులకును
 చాలుతో నీజోలితోడ జాగరాలు నేయించఁగ
 ఆలించుక వుంటి వట అవునా నీవు ॥ వింటిమి ॥

వాకిటివా రాపొద్దు వద్దనఁగాఁ గడు మించి
 నీకు వచ్చి మొక్కె నట నేరుపుతోడ
 యీకడ శ్రీవేంకటేశ యేలితివి నన్ను నిట్టే
 లోకములోఁ దమ కెల్ల లోనయ్యేటి వాఁడవా. ॥ వింటిమి ॥ 509

సామంతం

నే నేమనే నీతో సీచిత్త మింతే కాక
 బొసయ్య నిన్ను నోఁ గా దన నెంతదానను ॥ పల్లవి ॥

యెట్టి నేరుపరినైన యెంత నీవు మన్నించిన
 నెట్టుకొని మాటలాడ నే నెంతదాన
 చుట్టమ నే నెట్లైనా సులభుఁడవు నీ వైనా
 నట్టనడిమికివచ్చి నవ్వ నెంతదానను ॥ నేనే ॥

చక్కనిదాన నైనాను జవ్వని నే నైనాను
 నిక్కి నిన్ను నాటఁ జూడ నే నెంతదాన
 అక్కరతో వలచినా నాసతో నే మెరసిన
 మొక్కు టింతే కాక గోరు మోప నెంతదాననూ ॥ నేనే ॥

కడుజాణనైనాను కౌఁగిట నీవు గూడిన
 నిడివి సరసమాడ నే నెంతదాన
 యెడయక శ్రీవేంకటేశ నన్ను నేలితివి
 కడలేక నిన్ను నేఁ బొగడ నెంతదాననూ. ॥ నేనే ॥ 510

496-వ తేకు

రామక్రియ

యిందుకంటె నున్న దదే యెంచగ మూలధనము

కందువ తలపోతలే కడుమూలధనము

॥ పల్లవి ॥

వనితకుఁ బతిమీఁదివలపే మూలధనము

మునుకొన్న తమకమే మూలధనము

కనుఁగొనే నెమ్మొముకలే మూలధనము

వినయపుజేతలే వెనమూలధనము

॥ అందు ॥

నేనవెట్టి పెండ్లాడినసిగ్గులే మూలధనము

మోసులైన పులకలే మూలధనము

ఆనపడి చూచే చూపే అన్నిటా మూలధనము

రాసికెక్క చిటునవ్వే రతిమూలధనము

॥ అందు ॥

కప్పకొన్న వేడుకల కౌఁగిలే మూలధనము

ముప్పిరి మోవితేనెలే మూలధనము

యిప్పుడే శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే చెలిఁ గూడె

చెప్పరాని భోగములే జిగిమూలధనము.

॥ అందు ॥ 511

మధ్యమావతి

అందుకేమీ మంచిమాట లాడితేను దోషమా

యిందరిలోపల నన్ను నేలేవాడు గాఁడా

॥ పల్లవి ॥

ఇట్లు నట్లు వేడుక న న్నేల వాడఁబరచేరే

వట్టిమాట లిడ నేల వచ్చిఁగా తాను

చుట్టమైన దాన నేను సూడువట్టైనా తన్ను

గట్టిగా నాపాలిటఁ గలఁడుగా తాను

॥ అందు ॥

పొద్దున నాతని కిట్టే భోనము నేయు మనేరు

వ ద్దనేనా అందుకేమి వచ్చిఁగా తాను

కొద్ది మీఱ వీడె మంపె కొమ్మని చేతికిచ్చేరు

పెద్దరిక మింత నేసి పెనఁగిఁగా తాను

॥ అందు ॥

అన్నిటా నలుక దీర్చి ఆనవెట్టించుకొంటిరి
 వన్నెల నాకొగిటికి వచ్చిగా తాను
 యెన్నఁగ శ్రీవేంకటేశుఁ డింతలోనే వచ్చి కూడె
 సిన్ననే మెచ్చితి నింత నేర్చుఁగా తాను. || అందు || 512

పరాశి

కొమ్మసింగరము లివి కొలఁది వెట్టఁగ రావు
 పమ్మిన యీసౌబగులు భావించరే చెలులు || పల్లవి ||

చెలిగు పెద్దతురుము చీకట్లు గాయఁగాను
 యెలమి మోముకళలు యెండ గాయఁగా
 బలిసి రాతిరియుఁ బగలు వెనకముందై
 కలయ కొక్కట మించీఁ గంటిరచే చెలులు || కొమ్మ ||

పొందుగ నీకెచన్నులు పొడవులై పెరుగఁగా
 నందమై నెన్నడుము బయలై వుండఁగా
 ఇందునే కొండలు మిన్నుఁ గిందుమీఁదై యొక్కచోనే
 చెంది వున్న వివివో చూచితిరచే చెలులు || కొమ్మ ||

శ్రీవేంకటేశువీఁపునఁ జేతు లీకెవి గప్పఁగా
 యీవల నీతనిచేతు లీకెఁ గప్పఁగా
 ఆవలఁ గొమ్మలుఁ దీగె ననలుఁ గొనలు నల్లి
 చేప దేరీని తిలకించితిరచే చెలులూ. || కొమ్మ || 513

భైరవి

అగడేల నేనేవు ఆతె నింత
 తగిలి పొందులు నేసి దయఁ జూడరాదా || పల్లవి ||

చన్నులపై నునుఁగొంగు జాతీ నది నెఱుఁగదు
 నిన్నుఁ జూచే పరాకున నెలఁతా
 విన్నపము నేసీఁ గొప్పవీడినది నెఱుఁగదు
 కన్నెను లాలననేసి కొఁగిలించరాదా || అగ ||

చెక్కుమీది చెమటలు చిందేది నెఱుంగదు
వెక్కుసమై నీకు మొక్కేవేడుకలను
అక్కరతోఁ దనమేని అలపూ నెఱుంగదు
మక్కువ నీపె నింతట మన్నించరాదా

॥ అగ ॥

కందువతోఁ గంకణాలు గల్లరనే దెఱుంగదు
అంది నిన్ను రతిఁ గూడే యడియాసల
అందపు శ్రీవేంకటేశ అలమేయమంగ యీకె
చెందీ ని స్నీహవరాలు చిత్తగించరాదా.

॥ అగ ॥ ౧౧౪

కొండమలహరి

రమ్మనవే వద్దనేనా రతివేళకు విభుని
కుమ్మరించితే నాసలు కుప్పవడీనా

॥ పల్లవి ॥

పూపువంటిదాన నేను పుప్పొడివంటివలపు
తావి గొంటా నుండుఁగాక తన కేమే
చేవవంటిదీ వావి చిగురువంటిదీ తమి
వేవేరై పెరుగుఁగాక విసుగనేలే

॥ రమ్మ ॥

పండువంటిదీ మోవి పలుకు తేనెవంటిదీ
పుండుఁగాక చవిగొంటా నుపమ లేలే
కొండవంటిదీ వేడుక కోరికె మొలకలువంటిదీ
నిండుకొని కప్పుఁగాక నేరము లేలే

॥ రమ్మ ॥

గనివంటిదీ కౌగిలి కళవంటిదీ పయసు
యెనయుచు నుండుఁగాక యెరవు లేలే
నను శ్రీవేంకటేశుఁడు నాఁడే పెండ్లాడె దాను
నని చెలమేల్మంగను నవ్వ నింత యేలే.

॥ రమ్మ ॥ ౧౧౫

సామంతం

అటు గనకనేఁ దన్ను నౌఁ గా దనఁగలనా
నటనఁ దన కరుణే నాకు వలెఁ గాకా

॥ పల్లవి ॥

కొంతులైన మోహములు తోడోపు లాడఁగాను

పంతము లాడవచ్చునా పడఁతులకు

మంతనాన నాతఁడు మన్నించి చేయి వట్టితే

పింతలుగా మొక్కితేనే వేడుకలొ గాక

॥ అటు ॥

చెనుకొనీ మననే వేడుకలు రేచఁగాను

పెనఁగులాడవచ్చునా ప్రియురాండ్రకు

ననుపున నాతఁడు నాతోడ నవ్వితేను

వినయానఁ దనబుద్ధి వినవలే గాక

॥ అటు ॥

కన్న లేక యాచరించి కౌఁగిలిండుకొనఁగాను

స్థితిలు పడవచ్చునా చెలులకును

లగ్నమై శ్రీపేంకచేరుఁ డలమేల్మంగను నేను

యిగు లేక నన్నుఁ గూడె నిరవైతిఁ గాకా.

॥ అటు ॥ 516

497-వ పేరు

కాటోది

యోచనతోనా నిన్ను నింతగా మన్నించెను

చెంది మిక్కిలి నీవు నేనైనదే భాగ్యమే

॥ సల్లవి ॥

నీకును నేరకొన నిన్నుఁ జూచె నాతఁడు

తనము ఫలించెఁగా తరుణి నీకు

స్థివతోడ నప్పటిని కేలు నీమీఁద వేసె

యిప్పుడే ని కోరికలు యాడేరె గదవే

॥ యింద ॥

కొంత నీచే నూడిగము నేయించుకొనె నేడు

లంత మెల్ల దక్కెఁగా పడఁతి నీకు

నంతోసానఁ దమ్ములము చనవున పొంగఁగెను

చుతించిన నిధానము సిగ్గించెఁ గదవే

॥ యింద ॥

చెలఁగి నీయింటికి శ్రీపేంకచేరుఁడు నన్ను

వలపెల్ల దక్కెఁగా వనిత నీకు

అలమేలుమంగపు ని న్నక్కమీఁద నుంచుకొనె

తలఁచినతలఁపులు దైవ రె గదవే.

॥ యింద ॥ 517

రామక్రియ

పెక్కుసతులఁ బెండ్లాడి బెరసినవాఁడు తాను

వెక్కుసము లెంతైనా వేసరకు మనవే

॥ పల్లవి ॥

మొలచిన తమకము మోసులువారకుండునా

కలసినవాపులు కడ నుండునా

నలిరేఁగి సారె సారె నవ్వితిఁ దనతో నేను

వెలరేని వెన్నైనా వేసరకు మనవే

॥ పెక్కు ॥

చిగిరించిన వలపుచెట్టు కట్ట కుండునా

తగులైన పొందులు దాచవచ్చునా

అగపడి సరసము లాడితిఁ దనతో నేను

వెగలెంతైనా నాయ వేసరకు మనవే

॥ పెక్కు ॥

గుడిగొన్న ననుపులు కుప్పలు గాకుండునా

చెదర నీమోవితీపు చెప్పవచ్చునా

అదన శ్రీవేంకటేశుఁ డలమేల్మంగను నేను

వెదకివచ్చి నన్నేలె వేసరకు మనవే.

॥ పెక్కు ॥ 518

మాళవిగౌళ

యిప్పు డొక్క టైతిరా యిద్దరు మీరు

అప్పసము గోర నొత్తె నని యంటి వపుడూ

॥ పల్లవి ॥

చెక్కు నొక్కి నీతోను చెలియ విన్నవించిని

యిక్కువతో పింటివా యిన్నియు నీవు

లక్కవంటి నీ మనసు లతిఁ గరఁగెనా నేఁడు

అక్కరతోఁ దిట్టెనంటా నంటివి నీ వాపెను

॥ యిప్పు ॥

చెమ్మఁజెమట దుడిచి చేరి నిన్ను వేఁడుకొని

సమ్మలేయనా నీకు సతిప్రియాలు

వుమ్మడి సంతోసములోనఁ గూడెనా మఱి

బొమ్మల జంకించెనంటాఁ బొరలితి వచటా

॥ యిప్పు ॥

అలమేలుమంగ నిన్ను నదివో కౌగిలించీని

చెలగి కూడితివా శ్రీవేంకటేశ

తలపోత లిద్దరికీ తారుకాణ లాయనా

కిలకిల నవ్వేనంటా గెరలుతా నుంటివి.

॥ యిప్పు ॥ 519

అహిరి

యెంత లేదు నాయాసోద మెంచి నీతో జెప్పేనంటే

యింతటి చనవు నాకు నిచ్చితివిగా

॥ పల్లవి ॥

తలచితే నీరూపు తావుకొనె నాలోన

కులుకు నాచూపులకు గుటి యైతివి

పిలిచేనంటే నీపేరు పెదవులపై నున్నది

యెలమి నీవుపకార మింత చాలదా

॥ యెంత ॥

చేరి పాదాలొత్తేనంటే చేతిలో నున్నాడవు

నేరిచి సరసమాడ నీవు గలవు

గారించి నీవు నాకు గడు జుట్టమ వైతివి

యారీతి నెంచితే గుణా లెన్నైనా గలవూ

॥ యెంత ॥

పొసగి నావీనులకు పొందైనకత వైతివి

వెన నామోవితేనెకు విచ్చి వైతివి

పసగ శ్రీవేంకటేశ బడి నలమేల్కొంగను

యెనసి కూడితి విదె యెన్నికాయ నాకూ.

॥ యెంత ॥ 520

నాచరామస్రయ

పడకుల జాడ లివి పతియెదుట

అడచుకొరాదు నీవే అదరించపయ్యా

॥ పల్లవి ॥

మనసులోపలిచింత మాటలలో గొంత చూపు

కొనచూపులలోన గొంత చూపును

తనరి పెదవిపై రిప్పులై కొంత చూపు

వెనుకొని మొగమున వెల్లివిరై తోచును

॥ పద ॥

తాపపుమేనికాఁకలు తమరమై కొంత చూపు

కోపపు జంతెనరై కొంత చూపును

యేపునఁ జెక్కిటిచేతి యెన్నికరై కొంత చూపు

కాపుర మంతటిమీఁదఁ గలదెంతఁ జూపును

॥ దప ॥

పట్టరానిమోహము బలున్గై కొంత చూపు

గుట్టుకోడి'యడియానై కొంత చూపును

యిట్టే శ్రీవేంకటేశ యీత నీవు గూడితివి

నెట్టుకొన్న వేడుకరై నెమ్మి నింతా నిండును.

॥ పద ॥ 521

మనోహరి

నేరుతువే యిటువంటి నెరజాణతనములు

కోరితె లింకా నెంత కుప్పకించేవే

॥ పల్లవి ॥

చెప్పిననీమాటలు చెలువుఁడు వినేఁ గదే

కొప్పు జారఁగా నెంత కొనరేవే

ముప్పిరి నీరాకకు ముచ్చటలూ నామఁగదే

రెప్ప రెత్తి చూచి యేమి రేచేవే వలపు

॥ నేరు ॥

సన్నల నీమోము చూచి సమ్మతిగ నవ్వేఁగదే

చన్ను లదరఁగా నేల జంకించేవే

పన్ని నీతొడలమీఁదఁ బాదములు చాచెఁ గదే

కన్ను లా క్కేటికిఁ దమరము పుట్టించేవే

॥ నేరు ॥

కమ్మర నీసేవలకు కొఁగిలిండుకొనఁ గదే

చెమ్మఁజెమటల నెట్టు నిగ్గువదేవే

యిమ్ముల శ్రీవేంకటేశుఁ డిరవుగా నిన్ను నేరే

టొమ్ముజంకెనల నెంత పొందు చూపేవే.

॥ నేరు ॥ 522

498-వ పేకు

సీరాళి

యింతి నీ చుట్టరికము లెటువలచివి

సంతోసము లిద్దరికి సరివచ్చెను

॥ పల్లవి ॥

కలువరేకులవంటి కన్నుల నింతిఁ జూడఁగా
చెలిమోముఁ జందుదుఁడు చెంగలించెను
వలపుల మచ్చికల వసంతము చల్లఁగాను
కులుకుఁ జన్నుల పూవుగుత్తులు సొం పెక్కెను ॥ యింతి ॥

అరిది పలుకుఁదేనె లట్టె నీవు గురియఁగా
నిరతిఁ గొప్పతేటలు నిండుకొనెను
వెరపుతోఁ జిలునవ్వువెన్నెలలు పూయఁగాను
విరహపుమబ్బు వాసి వేడుకలు రేఁగెను ॥ యింతి ॥

మితిమీటి నీ విపుడు మేఘమవై వాలఁగాను
అతివ కౌఁగిట మెఱుఁగై మెరిసెను
ఇతవై శ్రీవేంకటేశ యీకె నిట్టె పెండ్లాడఁగా
చతురత నీపె నేనలు నించెను ॥ యింతి ॥ 523

దేశాక్షి

నీ వెఱుఁగనిపనులు నేము విన్నవించేమా -
దేవులు నీకు మొక్కిని తిలకించవయ్యా ॥ పల్లవి ॥

వాక్కొకవేళ నతులు పూరకే కోపించుకొన్నా
అక్కరతో నవ్వుదురు అంతలోననే
యెక్కువై న మగవాని కెక్కులుగఁ బట్టరాదు
చెక్కునొక్కి చనవులు చెల్లించవలెను ॥ నీవెఱు ॥

నెట్టుకొని వొకవేళ నిష్ఠూరము రాజినాను
అట్టె ప్రియము చెప్పుదు రంతలోననే
చుట్టమైన నాయకుఁడు సూచుఁబాదు నెంచరాదు
బట్టిగాని సరసమే జరపఁగవలెను ॥ నీవెఱు ॥

బలిమితో నొకవేళ పంతములు చూపినాను
అలుక దేరి కూడుదు రంతలోననే
యెలమి శ్రీవేంకటేశ ఇఁక నేమి ననరాదు
కలసి యేలితి విట్టె కరుణించవలెను. ॥ నీవెఱు ॥ 524

పాడి

మున్నే పులుకడిగిన ముత్తైమువంటి వాని
చన్నులపై కస్తూరేల సారె నంటించేవే " పల్లవి "

సన్నలనే మోవిచూపి చవు లూరక కొనేవు
యెన్నికై నపతి నెంగి లేల నేనేవే
కన్నులకాటుకచూపు కప్పే వాలని మీఁది
మన్నించే యాతనిమేను మైలేల నేనేవే " మున్నే "

పుక్కిటితమ్మలముతోఁ బొంచి యేరాలతా రాదేవు
తక్కక నోరి ¹ అవేల తాకించేవే
పక్కన నాతనిపాదపద్మాలు నెత్తిఁ బెట్టుక
మొక్కేవు నీతల నేల ముడిచివేసేవే " మున్నే "

అచ్చపు శ్రీవేంకటేశు నలమి కొఁగిటఁ బట్టి
కొచ్చి కూడే వేల అలుకుదు నేనేవే
నిచ్చలు నన్నేలినాఁడు నీహ గోరఁ జెనకేవు
అచ్చలాన నిఁక నేల అటువరచేవే. " మున్నే " 525

వరాళి

వెలలేని వలపుల వెనకముం దెంచుకోవు
చెలు రెమ్మె లేడనైనాఁ జెప్పకొందురు సుమ్మీ " పల్లవి "

నందడి నాపెతో నీవు సారె సారె నచ్చేవు
మందెమేళ మయ్యఁ జుమ్మి మగవాఁడవు
కందువ నాపెవద్దఁ గదిసి కూచుండేవు
అంది కొప్పువిరులు పై నట్టే రాలిఁ జుమ్మి " వెలలేని "

చెక్కు నొక్కి యాపె నిట్టే చేరి వేఁడుకొనేవు
మొక్కితి ననేరు సుమ్మి మొగవాఁడవు
ఏక్కటిల్లుఁ జనుఁగన ప్రియముతోఁ బట్టేవు
చిక్కనిచెమటలు నీచేత నంటిఁ జుమ్మి " వెలలేని "

1. అవేండు = కమ్మ.

తగిలి యాపె కొఁగిట తనియ వెంతైనాను

మొగచాటయ్యాఁ జుమ్మి మొగవాడవు

నిగిడి శ్రీవేంకటేశ నేఁ డిట్టె న న్నేలితివి

పగటున నాపెపొందు పచ్చిదేరీఁ జుమ్మి. || వెలలేని || 526

సాళంగనాట

సముఖా అవధారు సర్వేశ రాఘవేంద్ర

అమరులు వా రివో చిత్తావధానా

|| పల్లవి ||

రాముఁడు గొలుపున్నాఁడు రాజులాల కొలుపుఁడు

వామదేవ నేవించు పసిష్టకను

సామజములవా రవో జవనాశ్వములవార

మీమీ పొఁజులతో నిరుమేలా నిలువరో

|| సముఖా ||

భరత గొడుగువట్టు దాగాలిమ్ము శత్రుఘ్న

సరుస లక్ష్మణుఁడ వింజాము రిడుము

సొరిది నిలుచుండుడు సుగ్రీవాంగదులాల

వెరపుతో విభీషణ విన్నపాలు నేయవో

|| సముఖా ||

వానరులాల మొక్కుడు వాయుజ పాదము లొత్తు

నానాదేశాధీశులాల కానుక లిండు

హుని శ్రీవేంకటాద్రిపైఁ బొంచి సీతాసమేతుఁడై

శ్రీనిధియై వరా లిల్చి బేరొనరో ప్రణయ.

|| సముఖా || 527

వాకి

అనలునుఁ బెట్టుదుగా అప్పటి నందుకుఁ బోదు

కానీ లేరా దానిపైఁజే కన్ను లెఱ్ఱఁ జేయరా

|| పల్లవి ||

అంటినవి నీ పురమునందు సెన్వతెవో కాని

జంటరి వట్టువలె న నన్ను కొగురుతుల

కంటకా లాడిన నన్ను కల్లఁ జేయ వత్తువుగా

వెంటనే నీవల పడే వెంటనే గదరా

|| అనలు ||

అలరె నీ వీఁపునను అవి యెవ్వతెవో కాని
కళకు వ్రాసినయట్టి కంకణాల వొత్తులు
బలిమి సాదువరెనే పంతమాడ వత్తువుగా
యెలమి ని న్నట్టై రూఢి కెక్కించెఁ గదరా

॥ అనలు ॥

యిదె నీ చెక్కుల జారె నెవ్వతె చెవిదో కాని
సదరపు టొట్లే జవ్వాది కరఁగులు
కదిసి శ్రీవేంకటేశ కౌఁగిట నీవు గూఢఁగా
యెదుట న న్నట్టై అది యెంత నేసీఁ జూడరా.

॥ అనలు ॥ 528

499-వ పేకు

శ్రీరాగం

చేరువ జాణతనాలు చెప్పరమ్మా
ఆరితేరినపనులు అవి చెప్పరమ్మా

॥ పల్లవి ॥

మెలుపున రమణుఁడు మెల్లనే మాటాడితేను
చెలి యాల నప్పు నప్పె చెప్పరమ్మా
సొలపున నప్పటి నీ సురటి వినరుకొంటే
అలరి వెంగె పే రాచె నది చెప్పరమ్మా

॥ చేరువ ॥

సారెకుఁ బువ్వులబంతి సరసుఁడు మూకొనఁగ
చేరి సతి యాల మెచ్చెఁ జెప్పరమ్మా
నేరుపున నంతలోనె నెత్తమాడ రాఁగాను
ఆరసి మొక్కులు మొక్కె నది చెప్పరమ్మా

॥ చేరువ ॥

పక్కన శ్రీవేంకటాద్రిపతి గౌఁగించుకొంటే
చెక్కుచే యిడ నే లింతి చెప్పరమ్మా
తక్కి అప్పుడే రతిఁ దలపోసుకొంటేను
అక్కరతోఁ దొగడిని అది చెప్పరమ్మా.

॥ చేరువ ॥ 529

బౌళిరామక్రియ

ఇద్దరు నొక్కటే యెప్పుడును
బుద్ధులు చెప్పరే పొలఁతుకలా

॥ పల్లవి ॥

చలమున నూరకే సాదించీఁ జెలి

తలఁపు దెలియకే తనపతిని

కలి ముదిసి మేడిదె గాక తొలుతనె

కలఁక దేరువరే కామినులు

॥ ఇద్దరు ॥

విచ్చనవిడిగా వెంగెము లాడి

గచ్చుల యలుకల కాంతునిని

హెచ్చి గోరి రేక యేరుగా నెపుడే

మచ్చిక సేయరే మానినులు

॥ ఇద్దరు ॥

పనివడి కూడుచుఁ బంతము లాడి

ఘనుఁడగు శ్రీవేంకటవిభుని

ననలే విరులై నాటక మునుపనె

పెనఁగి మొక్కించరే ప్రియసఖులు.

॥ ఇద్దరు ॥ 530

కేదారగౌళ

ఇంత కాతరిఁద వౌట యెఱుఁగమయ్య

మంతు కెక్కితి విన్నిటా మంచివాఁడవయ్య

॥ పల్లవి ॥

తరుణికి నీకునుఁ దగవులు చెప్పరాఁగ

గరిమెఁ బోరు గాపెనుఁ గొఁగిలించేవు

సొరిదిఁ జూచేవారికిఁ జూడ మెచ్చేవానివలె

మరిగించి మొఱుగేవు మాయకాడవయ్య

॥ ఇంత ॥

సంగడి మీ యిద్దరికి సాకిరులు చెప్పఁగాను

చెంగటనున్న యాపెపై సేస వెట్టివు

సంగతిగా దీవించి యక్షత లిడేవానివలె

ఆంగముగాఁ దక్కించేవు అవును జాణవయ్య

॥ ఇంత ॥

శ్రీవేంకటేశ మీలో సిగ్గులు దేరుచ దాఁగా

వావి చెప్పి చుట్టపాపెమోవి యాసేవు

కావించి మొకమిచ్చి యేకాంతమాడేవానివలె

యీవల నన్నుఁ గూడితి వేమి చెప్పేదయ్య. ॥ ఇంత ॥ 531

సారాష్ట్రం

నీవంటివారమే కామా నే మెల్లాను
పూవువలె ముడుచుక భోగించేమటే || బల్లవి ||

వాసులకే పెనగేవు వంతులకు వచ్చేవు
వీసమంత పనికై నా వేగినాను
నేనవెట్టిన సతులు చేరి కొలిచి రింతే
పూసవలె గట్టుకొని భోగించేరటే || నీవంటి ||

పంతములే చూపేవు బల్లిలకే లాసేవు
అంతలోనే తమకాన అనబోడిను
మంతనపు చెలు చెల్ల మచ్చిరిలు చేసి రింతే
బొంతవలె బట్టుక భోగించేరటే || నీవంటి ||

కన్నులనే యాడలేవు కౌగిటనే చూచేవు
సన్నల శ్రీవేంజేళు ఆలమునను
జన్నలతో మే మెల్లా పురుగు గూడితి మింతే
పున్నమవెన్నెలవలె భోగించేరటే. || నీవంటి || 532

తెలుగుగారిదోరి

వినగదవే మా విన్నపము
గొనకొని యుద్ధరూ గూడితి రిప్పుడూ || బల్లవి ||

చలములు గడకును పాదించగా
చలపు చెన్నటికే వనితా
అలుకల మోనము ల చే పెంచుకొని
పలుకుల యమ్మెతిము పనిగొను చెప్పుడే || విన ||

కఠకఠితనమే కరు నెరపగా
నిరస మెన్నటికే సకియా
మఱిగినచోటనే మంకు చూపగా
మురిపెము తనెడుట ముందుకు చెప్పుడే || విన ||

వాటపు సిగ్గులే వడిగాఁ గొనఁగా

కూట మెన్నటికే కోమలి

యీటున శ్రీవేంకటేశు నెనసితవి

మేటి గుఱుతులను మెఱయుట యెప్పుడే.

॥ విన ॥ 533

కన్నడగోళ

యేల పెంచేవు చలము పంపాకాను

వేళ గాచు కున్నాఁడు విన్నవింపఁ గదవే

॥ పల్లవి ॥

నవ్వినమాటకుఁ గాను నాతి నీ వతని నింత

రవ్వలు నేతు రటవే రచ్చలోననూ

పువ్వులు చేతి కిచ్చేవు పుప్పొడి సీమీదఁ జల్లె

మవ్వపు నీవతితోడ మంచిమాట రాడవే

॥ యేల ॥

సరసమాడినందుకే చెందిపెట్టి యాతనితో

జరసి జంకింతురచే సముకాననూ

గరిమ నిన్నుఁ బొగడి గందము మైనిండాఁ బూసె

బెరసి యాతని కింకాఁ బ్రియములు చెప్పవే

॥ యేల ॥

కూరిమిఁ గూడినందుకే కోరి శ్రీవేంకటేశ్వరు

నా రీతి నాడుదురచే అంతరంగాన

హారము నీ మెడఁ బెట్టె నాకు మడిచి నీ కిచ్చె

గారవిం చితని నిట్టే కందువఁ బాయకువే.

॥ యేల ॥ 534

500-వ పేరు

నాగవరాళి

యెటువలెఁ జేసినాను యిన్నియు నమరును

నట లొద్దనరే తాను సరసుఁ డిన్నిటను

॥ పల్లవి ॥

తగ వెఱిగినవాఁడు తనకు బుద్ధి చెప్పేమా

మగువల మింతే మేము మ మ్మడిగిన

యెగనక్కలకుఁ దాను యేమేమి సేసినాను

తగు ననరే దొరతన మెల్లఁ దనదే

॥ యెటువలె ॥

సత్తువలఁ దా నెక్కుడు సాములు నేము నేర్పేమా
 కొత్తపెండ్లికూతులము కొచ్చి చూచినా
 చిత్తరపువాఁడు తాను బిరు దెంత నెఱపినా
 చిత్తముకొల దనరే చేతలు నేరుచును ॥ యెటువరె ॥

అన్నిటా దేవుఁడు తాను ఆయములు నేమంటేమా
 కన్నెలము నేము తన్నుఁ గరఁగించేమా
 సన్న రేల నేనెనే తా జాణ శ్రీవేంకటేశుఁడు
 మన్నించుమనవే తాను ¹ మతకారి వాఁడు. ॥ యెటువరె ॥ 535

శోకవర్ణా

మొగములు చూడక ముచ్చ రేల పాయును
 యెగసక్కేలకు నీవు యేమి నేనే వీడనూ ॥ పల్లవి ॥

పంతపుమాటల దాపె పాయపుమదము దాపె
 ఇంతులమాటల తెల్ల నియ్య కొనీనా
 చెంతల నీవే విచ్చేసి చెక్కు నొక్కి బుజ్జగించు
 యెంతపని గద్ద నీకు యేమి నేనే వీడనూ ॥ మొగ ॥

పట్టపుదేవులాపె బలువైనదొర యాపె
 యిట్టి కానికెల తెల్ల నియ్యకొనీనా
 జట్టిగా నీ వందనుండి చనవిచ్చి కౌఁగిలించు
 ఇట్టు నట్టుఁ బరాకుల నేమి నేనే వీడనూ ॥ మొగ ॥

వలపుగలిగినాపె వడిఁ దమకపుటాపె
 యెలమి రేక లంపితే నియ్యకొనీనా
 కలిసితివి శ్రీవేంకటేశ దినము రమ్మ
 యెలయింపు నవ్వలతో నేమి నేనే వీడనూ. ॥ మొగ ॥ 538

పాడి

కందువకు రావయ్య కలయవయ్యా
 సందడినే పొద్దులు జరపఁగఁ దగునా ॥ పల్లవి ॥

1. మతకారి = మాయావి.

చాయలాను సన్నలాను పతి నిన్నుఁ గొసరఁగ

నీయంత నీవే కరుణించ వలదా

నాయము లే లడిగేవు నాలి యేల నేనేవు

పాయపువాఁ నింత పరచఁగఁ దగునా

॥ కందువ ॥

అసలాను వాసులాను అతివ వేఁడుకోఁగాను

నేన వెట్టి చెప్పిపట్టు నేయఁగ వద్దా

మూసి యేల నవ్వేవు మొఱఁగు లేల చూపేవు

వేసరనివారిని విసిగించఁ దగునా

॥ కందువ ॥

సిగ్గులాను చేతలాను చెలి నీకు మొక్కఁగాను

నిగ్గులఁ గూడితివి మన్నించఁగ వద్దా

అగ్గమై శ్రీవేంకటేశ అలయి కేల నించేవు

వొగ్గి పెండ్లాడినవారి నొరయఁగఁ దగునా.

॥ కందువ ॥ 537

మనోహరి

మామాట వినవే మగువా

చేముంచి చెనకితేను చిగిరించుఁ గోరితె

॥ పల్లవి ॥

మొక్కలపుమాట లేలే మోహించిన పతితోడ

చిక్కనిప్రియములే చెప్పరాదా

లక్కవంటిది మనసు లావులకొలఁది రాదు

యెక్కుడు చెలము రైతే యెంతైనాఁ గరఁగదు ॥ మామాట ॥

బొమ్మల జంకించ నేలే పొందె నవానితోడి

నమ్మిక చేసెన్న చూపి నవ్వరాదా

సొమ్మువంటిది వలపు చూచితే విడువరాదు

యెమ్మెలకుఁ బెట్టుకొంటి నెంతైనాఁ దనియదు ॥ మామాట ॥

సిగ్గులు పడఁగ నేలే శ్రీవేంకటేశ్వరుతో

వెగ్గలించి కూడితివి వీడె మీరాదా

ముగ్గువంటిది వయసు మొఱఁగి దాచరాదు

యెగ్గు లేక వెదకితే నెంతైనాఁ గలదు.

॥ మామాట ॥ 538

శ్రీరాగం

ఇక్కడను వింతవారు యెవ్వ రున్నారు
గక్కనను మన్నించగదవయ్యయింతిని || పల్లవి ||

తేనెలవంటిమాటలు తెరమఱుగు స్గ్గులు
కానుకవట్టి నీకుఁ గలికి
మైనమువంటిది నీ మన సందుకెల్లాఁ ఁగు
కానిమ్మని పిలుచుకోఁ గదవయ్య వద్దికి || ఇక్కడ ||

కప్పురమువంటినవ్వు కాతరపుఁదమకము
కుప్పళించీ నీపయిఁ గోమలి
పుప్పవంటిది నీ వల పూరఁబెట్టితేఁ జవ
చిప్పిలఁ గొఁగిటఁ జేర్చి చెప్పవయ్య ప్రియమూ || ఇక్కడ ||

పాలువంటి చూపులను పానుపుపైసరసాలు
మేలుచూపి నిన్నుఁ గూడె మెలఁత
బాలె చెఱకువంటిది అన్నిటి కోపు నీరతి
యీలీల శ్రీవేంకటేశ యేలవయ్య రాజ్యమూ. || ఇక్కడ || 539

ప్రతాపనాట

మగనాండ్లము మమ్ము మన్నించవయ్య
అగడునేయకువయ్య అప్పటిని మొక్కేము || పల్లవి ||

దొడ్డెడు పసులఁ గాచి దొరపునేఁ దైతివి
జడ్డుగొల్లెతలఁ బొంది జాణ వైతివి
జిడ్డంటి నీ మే నెల్ల చీరలు మా కియ్యవయ్య
వొడ్డారపు శ్రీకృష్ణుఁడని వొంటి చేత మొక్కేము || మగ ||

పాలు వెన్నలు మెసఁగి పాయపువాఁడ వైతివి
రోలఁ గట్టించుక తొల్లె రూడి కెక్కితి
వోల నీపైఁ బడె మా వొడ్డాణా లీఁగదవయ్య
గేలినేతల కృష్ణుఁడ కిందుపడి మొక్కేము || మగ ||

వోవల వలపు చల్లి పూరణాన వైతివి

కానించి మమ్ము నేలి మగఁడ వైతివి

పూవులదండలు మావి పోడిమితో నియ్యవయ్య

శ్రీవేంకటాద్రికృష్ణుఁడ సిగ్గుతోడ మొక్కేమూ ॥ మగ ॥ 540

సంకీర్తన రాగముల అకారాది సూచిక

రాగములు	సంకీర్తన సంఖ్యలు
అమరసింధు 205, 293, 327, 412, 454.
అందోళి 229, 388.
ఆరభి 186, 303.
అహరి 22, 80, 117, 130, 155, 172, 201, 249, 296, 341, 348, 375, 378, 382, 415 435, 440, 449, 467, 477, 479, 492 520.
అహరినాట 208.
కన్నడగౌళి 91, 100, 190, 222, 264, 309, 363, 404, 499.
కన్నడబంగళం 411, 534.
కాంబోధి 21, 91, 149, 263, 280, 320, 355, 416, 466, 517.
కుంతలవరాలి 162, 202, 236, 287, 301, 476.
కురంతి 160, 284, 370, 461.
కేదారగౌళి 43, 143, 198, 260, 294, 316, 343, 396, 452, 491, 531.
కొండమలహరి 96, 203, 481, 515.
కోకిలపంచమం 188.
గంభీరనాట 213, 239, 292, 457, 497.
గుండక్రియ 16, 29, 33, 38, 138.

రాగములు

సంకీర్తనలు సంఖ్యలు

గుజ్జరి 124, 274, 306.
గుమ్మకాంబోడి 335.
గోళ 9, 63, 75, 147, 285, 373, 408, 446.
చాయానాట 152, 451, 501.
తెలుగుగొంబోడి 183, 192, 273, 312, 357, 394, 474, 493. 533.
తోడి 165
దేవగాంధారి 51, 109, 112, 211, 275, 409, 496.
దేశాః 8, 41, 46, 53, 121, 156, 253, 282, 334. 387, 400, 472.
దేశాక్షి 54, 87, 127, 151, 164, 251, 431, 447. 498, 521.
ద్రావిడభైరవి 191, 245, 484.
ధన్వాసి 1, 78, 89, 159, 163, 195, 262, 350. 398.
నట్టనారాయణి 161, 315, 399.
నాగగాంధారి 212, 286.
నాగవరాళి 10, 166, 215, 365, 427, 502, 535.
నాట 234, 509.
నాదరామక్రియ 90, 101, 150, 218, 228, 259, 288, 311, 336, 366, 368, 378, 405, 444, 478, 490, 521.
నారణి 146, 182.

రాగములు

సంకీర్తన సంఖ్యలు

నారాయణి 207, 272, 278, 410, 490.
నీలాంజరం 126, 176, 406.
పళపంజరం 184, 241.
సాది 12, 32, 48, 62, 68, 93, 113, 122, 237 248, 266, 291, 329, 345, 358, 372, 393, 417, 420, 439, 465, 470, 480, 494, 525, 528, 537.
పిసాళం 55.
పూరితి 185, 332.
పూర్వగౌళ 167, 298, 482.
ప్రతాపనాట 196, 314, 383, 540.
బంగాళం 189.
బళహంస 173, 175, 210, 295, 369, 507.
చౌళి, ఛౌళి, ఠవుళి 2, 6, 24, 28, 49, 50, 74, 153, 267, 297, 340, 384, 395, 421, 441, 464, 506.
చౌళిరామక్రియ 322, 530.
భూపాలం 111, 145, 194, 277, 304.
భైరవి 13, 72, 108, 129, 141, 171, 204, 233, 276, 281, 317, 319, 324, 353, 389, 424, 432, 437, 462, 469, 514.
మంగళకౌళిక 56, 97, 136, 181, 231, 240, 433, 500.
మధ్యమావతి 31, 79, 103, 144, 154, 180, 235, 386, 512.

రాగములు

సంకీర్తన సంఖ్యలు

మనోహరి (రం) 170, 333, 522, 538.
మలహరి 128, 200.
మాళవశ్రీ 199, 244, 283.
మాళవిగాళ 58, 82, 102, 216, 220, 230, 261, 331, 418, 459, 489, 519.
మూఖరి 25, 47, 67, 88, 104, 125, 132, 158, 232, 247, 310, 328, 354, 360, 367, 392, 407, 438, 448, 487.
మేఘరంజి 505.
మేఘచటాళి 99, 139, 227, 248.
రామక్రియ 37, 83, 95, 98, 114, 258, 271, 307, 339, 344, 364, 379, 413, 442, 495, 511, 518.
రాయగాళ 177.
రీతిగాళ 18, 44, 120, 269, 302, 308.
రితిక 17, 34, 69, 81, 123, 139, 169, 225, 256, 338, 362, 423, 453, 456.
వరాళి 92, 110, 255, 279, 356, 381, 401, 426, 483, 513, 523, 526.
వసంతవరాళి 321.
వేదావళి 374.
శంకరాభరణం 15, 28, 30, 57, 66, 107, 148, 223, 246, 265, 300, 352, 377, 380, 402, 403, 428, 443, 468, 503.
శుద్ధదేశి 219, 257, 305, 323, 397, 501.

గాగములు	సంకీర్తన సంఖ్యలు
శుద్ధవసంతం 11, 19, 115, 119, 174, 252, 289, 385, 460.
శ్రీరాగం 7, 20, 36, 65, 86, 106, 131, 157, 179, 209, 238, 254, 270, 318, 347, 434, 436, 455, 473, 486, 529, 539.
సామంతం 3, 5, 14, 23, 35, 40, 45, 71, 73, 116, 135, 142, 197, 250, 299, 308, 337, 346, 391, 119, 122, 425, 450, 475, 510, 516.
సామరాగం 214.
సామవరాళి 187, 330.
సావేరి 168, 325.
సాళంగం 4, 42, 52, 59, 64, 349, 390, 414.
సాళంగనాట 61, 76, 84, 85, 105, 137, 178, 217, 221, 313, 351, 371, 463, 488, 527.
సింధురామక్రియ 193, 226, 268, 359, 458.
సౌరాష్ట్రం 39, 77, 134, 221, 445, 485, 532.
శోకవరాళి 290, 536.
హిందోళం 326, 471.
హిందోళవసంతం 27, 60, 206, 213.
హిజ్జిజి 70, 118, 140, 342, 381, 429.

సూచిక ౨

సంకీర్తనల అకారాది సూచిక

సంకీర్తన మొదలు	రాగము	కీర్తన సంఖ్య.
అంగవ విన్నదిగి రమ్మనె కురంజి 461
అంతే పో తనపొందు సాళంగనాట 217
అందరికిఁ గల చారే బాళి 506
అందరివంటిదాననా శ్రీరాగం 238
అందుకు నే వద్దనేనా సాళంగం 59
అందుకేమే మంచిమాట మధ్యమావతి 512
అందుకే మొక్కేనేమ హిజ్జిజి 118
అందుకే విచారించే సామరాగం 214
అందుకే వో చెలియా చాయనాట 152
అగడేల నేనేవు భైరవి 514
అటుగనకనేఁ దన్ను సామంతం 516
అటుగాన పతియడ భైరవి 317
అటువంటి గుణాలదె ధన్నాసి 159
అటువంటి వాఁడ సామంతం 35
అట్టే తానెంతవాఁడైనా ముఖారి 354
అడుగఁగ సిగ్గయ్యా నాదరామక్రియ 150
అడుగరే చెలులారి సామంతం 475
అడుగరే మీరయిన కన్నడగౌళ 264
అడుగరే యీసుద్ది మనోహరం 170
అతదెక్కడ మన్నాఁడో పాడి 417
అతవి విక్కడికే సామంతం 5
అతివపాలిచే తెలుఁగుఁ గాంబోది 273
అతివలూరకుండరే దేవగాంధారి 112

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	పంక్తిర్తవ సంఖ్య.
అది నీ పట్టపు సామంతం 419
అన్నిటా నేరుపరి మాణిగోళి 261
అన్నిటా సంతోసమె బోళిరామక్రియ 322
అన్నియుఁగనేఁగార దేసాళం 46
అప్పటి నన్ను నేనే కుంతలవరాళి 236
అరయ నాపెపై నీకు నారాయణి 272
అలిగితి నంటా నేల భైరవి 469
అల్లంతసుందేమాట వరాళి 381
అవధాటు చిత్తగించు సామంతం 299
అవునయ్య మంచివాడవు ధన్నాసి 398
అవ్వలిమోమేలయ్యే ఆహరినాట 208
ఆటదిగూళయైతే సామంతం 422
ఆటదైపుట్టినందు కురంజి 284
ఆకెకు నీకుఁదెలుసు రామక్రియ 271
ఆకెతోమారు వసంత లలిత 456
ఆడవే వొకమాట రామక్రియ 413
ఆతఁడు తానే మన్నించి మంగళకౌళిక 181
ఆతఁడు మగఁడు నీకు తెలుఁగుఁ గాంబోది 474
ఆతఁడెంత నేనెంత కేదారగళ 916
ఆతఁడే ఎఱుఁగును లలిత 423
ఆతనికన్నియు వేణువళి 274
ఆతని చిత్తము మరి మేఘరంజి 505
ఆతనితో నీమాటే పాడి 32
ఆతని నడిగిరారె మంగళకౌళిక 231
ఆతని నే నెఱుఁగుదు సాళంగనాట 105

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
అతనినే రమ్మనరే ముఖారి 125
అనతీవయ్య శంకరాభరణం 352
అనలునుఁ బెట్టుదుగా పాడి 528
అనలు వెట్టికు వన్ను సాళంగం 64
అనలేల పెట్టుకొనేవు సామంతం 3
అపెతో విన్నియు హిందోళవసంతం 60
ఇంకనేరే నిష్ఠూరాలు కాంబోడి 416
ఇంత కాతరిదబొట కేదారగాళ 531
ఇంతగుట్టు నేసుకొని హిజ్జిజి 361
ఇంతినేల వుప్పతిందేవు కొండమలహరి 481
ఇంతియేమి నేపీనంటా తెలుఁగుఁగాంబోడి 183
ఇంతివూడిగపువర పాడి 420
ఇంతులు పొందైన భైరవి 204
ఇందుకంటి నిప్పుదె పాడి 12
ఇక్కడను వింతవారు శ్రీరాగం 539
ఇటువంటివాఁడు తాను శుద్ధదేశి 219
ఇదెవో నా గుణము శంకరాభరణం 265
ఇద్దరు నొక్కచే బోళిరామక్రియ 530
ఇన్నిటాఁదా నాయ సామంతం 450
ఇన్నియుఁ దెలియఁజెప్ప ఆహారి 492
ఎట్టివేసాలు నేయఁగ మాళవిగాళ 331
ఎన్నెన్ని గుణాలింతు పాడి 393
ఏమి నేతు నీమీఁద శ్రీరాగం 7
బొగదనవచ్చునా సామంతం 337
బొనయ్య మంచివాఁడ లలిత 362

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన పంఖ్య.
దాన మంజువారే మీరు చువ్వమూసలి 103
దానో కాదో యామాట శ్రీరాగం 131
కంటి నీ గుణములిచ్చే కొండమలహరి 96
కంటి నీ వుపాయ మాళవిశ్రీ 244
కంటి మిట్టె నీ పొండులు శుద్ధివసంతం 119
కందువను రావయ్య పాడి 537
కందువ రేపల్లెలోనే నాదిరామక్రియ 90
కడుమొగమోటువాని మంగళకౌశిక 500
కడుసిగ్గులుపడితే రంత 153
కన్నులఁ జూచితేనే భైరివి 162
కన్నులపండుగలాయ కేదారిగౌళ 396
కన్నులు చల్లఁగానేము సాళంగనాట 313
కన్నెపడుచవుగాన మాళవిగౌళ 459
కన్నెముద్దరాలు పూరిబి 332
కాంతపై నెపుడు ముఖారి 104
కాంత పొరుగు పోరవి సావేరి 325
కాంతలాలచూడరే కాంభోది 149
కాచుకున్నారు ముఖారి 158
కాడనేపాటిదాననా సామంతం 425
కానీలే అందుకేమీ శంకరాభరణం 15
కామినులకెపుడును కన్నడగౌళ 100
కూడిమాడి పతివద్ది కుంతలవరా? 476
కొచ్చినేఁ బైరానేనంటే బౌళి 297
కొమ్మ నిన్నుఁ బొగడె మాళవిగౌళ 82
కొమ్మసింగారము లివి వరా? 513

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
కోరిక బీదేరె నింకా పాడి 329
కోరోకోరో రారో సాళంగనాట 61
గోవిందుడి బాలుడు సాళంగనాట 137
చంచలగుణము నాది రామక్రియ 37
చక్కజూడరాదా ఇంతి రామక్రియ 344
చాలుజాలు నికను గుండక్రియ 16
చిత్తగించవయ్య యీ శంకరాభరణం 380
చిత్తము నొచ్చేవునుమీ బాళి 2
చిత్తాన గలకుమీ కేదారగాళ 491
చుట్టరికేలండగొను భవు? 395
చూచిచూచి సంతోసింతు లలిత 123
చూచినవారెల్ల నన్నే శుద్ధవసంతం 19
చూచినాను దయపుట్టి ధన్నాసి 78
చూడ నీకెట్టున్నదో కాంబోడి 320
చూడరే ఓ చెలులాల భైరవి 432
చూతమిక్క దనలాగు పాడి 465
చెప్పగల జాలర సిగ్గు శంకరాభరణం 57
చెప్పగొత్తలైవున్నవి సాళంగం 414
చెప్పరాని మోహపు చెలివి ఆహరి 172
చెప్పరే మీరైనా బుద్ధి ముఖారి 438
చెప్పరే యీతగవు శంకరాభరణం 66
చెప్పవమ్మ విన్నుజూచి భైరవి 389
చెప్పవే నాకా సుద్ధి శ్రీరాగం 434
చెప్పిచూపరాదు తన వరా? 255
చెప్పితినేదొలుతనే ఆహరి 375

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
చెప్పితిమిప్పుడే ఆతె మాళవశ్రీ 283
చెప్పినట్టల్లా మరి తోడి 165
చెప్పినట్లు నేనేగాక మంగళకౌశిక 433
చెప్పినట్లనె నేసి నారాయణి 207
చెప్పినంటా నేనేవుండి ధన్నాసి 163
చెలిక తైలునుదానుచేర రామక్రియ 495
చెలియభావము నాగగాంధారి 286
చెలియరో నీవేమి కన్నడగాళ 499
చెలియరో నీవేల హిందోళం 326
చెలియరో యీతఁడిన్ని పరాళి 92
చెలుల కెల్ల నీవు నేసిన గౌళ 446
చెలులమింతే నేము పాడి 345
చెలులలో నేను శంకరాభరణం 107
చెలులాల యిందుకే మధ్యమావతి 144
చెలులాలయిక దన మలహరి 200
చెలులాలయిక మీకు ముఖరి 407
చెలులాల యిదెవో భూపాలం 111
చెలులాల యీ కన్నెకు హిందోళవసంతం 243
చెలులాల రమణుఁడు గుండక్రియ 138
చెల్లనయ్యా నీవు నేనే సింధురామక్రియ 226
చేముట్టఁజుమ్మి కేదారగాళ 43
చేరినీవు చెప్పినట్లు నారణి 182
చేరిపెనఁగఁగఁ బోతే రీతిగాళ 269
చేరి మమ్ముఁజూచి తెలుఁగుఁగాంబోది 357
చేరువజాణతనాలు శ్రీరాగం 529
చేసిననేరమిసితో సాళంగం 42

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
తగవరినన్నిటా సామంతం 135
తగిలిపాయుటకంటె ఆహిరి 440
తగుదగు నీకూనీకు శంకరాభరణం 503
తగులాయఁ బొందులు నాదరామక్రియ 288
తడఁబడి మీ సొమ్ములు శ్రీరాగం 436
తడఁబడే నామది కురంజి 370
తనకు నాకును జంట సాళంగఁ 349
తనకైతే నవ్వులు దేసాక్షి 251
తనచిత్తము వచ్చితే సావేరి 168
తనచిత్త మెట్టుందునో దేసాక్షి 164
తనచిత్తమే యెఱుఁగు ధన్నాసి 262
తనమేలే నామేలు నాదరామక్రియ 378
తనివిలేడు నాకైతే కేరారగాళ 198
తన్నుఁబాసి నే నెట్లా భైరవి 233
తరితీపులివి వినఁ ఆహిరి 477
తఱవాతిపనులెల్ల మనోహరి 333
తలపించ కిఁక నది దేసాళం 8
తలపోతలనే నాకు భవుఁ 340
తలపోతలే గనము నాదరామక్రియ 336
తలపోసి తలపోసి ఆహిరి 155
తానాకుఁ జేసినమేలు రామక్రియ 114
తానాదిన సరసము గంభీరనాట 457
తానెంత నేనెంత లలిత 225
తానే నాకు రమణుఁడు సాళంగనాట 488
తానేలవసివాడి భైరవి 353
తానేవచ్చిగాని శంకరాభరణం 148

సంకీర్తనలు మొదల	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
తామే యెఱుఁగుదురు రీతిగౌళ	120
తామసింఁచఁ బనిలేదు బలహంస 210
తీపులోఁగారము శ్రీరాగం 455
తెలుసుకొమ్మనవే నాగవరాళి 215
దగ్గరి నీ వున్నప్పుడే రీతిగౌళ 44
దవ్వుల కాఁకలనేల నాగవరాళి 502
దేవకామిసులాడరో సాళంగం 4
ననువులేని చనవు భవుళి 50
నన్నుఁజూచి కాతరాన ఆహరి 479
నన్ను మన్నించుమనవే నాట 234
నన్ను మన్నించె నాతఁడు తెలుఁగుఁ గాంబోదీ 312
నాకుఁ జెప్పకోరాదు భూపాళం 194
నాకు మీనేరువు ఆహరి 415
నాకు మొకమోడి యాకె గౌళ 373
నానావిధాల తనునే మాళవశ్రీ 199
నాపై బిత్తిగలవంటా శుద్ధదేశి 397
నా భాగ్యమిది యని మధ్యమావతి 235
నా రమణుఁని జూడరే కేదారగౌళ 143
నాలోని వేడుకలు భైరవి 141
నావంక గడమలేదు దేవగాంధారి 409
నిన్నుఁజూచి చెలులకు మంగళకౌళిక 136
నీకంటె నాపె మేలు బౌళి 6
నీకు నింపైనవారినే ఆరవి 303
నీకును నివియే నేరువులు సామంతం 71
నీకెప్పుడు చూచినాను మధ్యమావతి 154
నీ కాకరై న నేరమి కన్నడగౌళ 222

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
నీ చిత్తము కొలఁగి	శ్రీరాగం	36
నీ చిత్తము వచ్చితిని	దేసాక్షిం	282
నీ చిత్త మెట్టుండినా	శ్రీరాగం	20
నీ చిత్త మెట్టున్నదో నేనెఱుంగ	కేదారగాళ	260
నీ చిత్త మెట్టున్నదో నేమేమీ	ధన్నాసి	350
నీ కలఁపెట్టున్నదో	నాదరామక్రియ	405
నీ దిక్కే తప్పకచూచి	బాళి	153
నీ దేవుల గుణము నీవే	భవుళి	441
నీ మననెట్టుదెలుసు	సాళంగనాట	85
నీ మహిమవల్లనే	అహిరి	117
నీయంత నీ వెఱుంగవు	శుద్ధవసంతం	11
నీ యిచ్చమెలఁగేనంటా	శుద్ధదేశి	257
నీ యిచ్చఁజవు	నాదరామక్రియ	368
నీరువట్టుగొన్న చోట	పాడి	242
నీరుకొలఁది తామెర	నాదరామక్రియ	228
నీ వంటివారమే కామా	సౌరాష్ట్రం	532
నీవిఁకఁ దప్పించుకొంటే	దేసాక్షి	498
నీవెంత నేసినాను	పాడి	48
నీవెట్టు నేసినాఁజేయి	ధన్నాసి	195
నీవెట్టునేసినా నీ కీరితే	మలహరి	128
నీ వెఱుంగని పనులు నేము	దేసాక్షి	524
నీవేసాటి మన్నించినా	నట్టనారాయణి	315
నీవేమి నేతువయ్య	సాళంగం	52
నీవేమి నేతువు నన్ను	సింధురామక్రియ	193
నీసుద్దురెల్లా	అహిరి	449
నెఱుఁజులై నవారి	హిందోళవసంతం	206

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
నెలజాణ విభుడవు హిజ్జిజి 140
నెలతకు నే పొద్దూ శంకరాభరణం 428
నెలత నిన్నుఁ జూచితే భైరవి 424
నెలతసొబగు లివి శ్రీరాగం 473
నేడన్నిటా జాణఁడవై దేసాక్షి 447
నేననఁగా నెంతదాన నారాష్ట్రం 224
నేనీకు వేరుగాను దేసాక్షం 253
నే నున్నదాన నది దేసాక్షి 54
నే నెంత తమకించినా నాదరామక్రియ 259
నే నెంత దానిను నీచె సామంతం 73
నేనే నీవై వుండఁగాను సావంగనాట 351
నేనే ప్రియము చెప్పి హిజ్జిజి 70
నేనే భాగ్యమెంతరాం శ్రీరాగం 313
నేనేమని విన్నవించె భన్నాసి 89
నేనేమనె నీరో సామంతం 510
నేర మెన్నఁడునులేదు మంగళకౌశిక 97
నేరుతువే యిటువంటి మనోహరి 522
పంతము రాఁడ తెల్లదు సామంతం 250
పచ్చి చిగురువంటిది వరాళి 356
పట్టపుదేవులవు భైరవి 437
పడఁతిభారమునీదే పాడి 93
పడఁతుల జాడలివి నాదరామక్రియ 521
పతికి విన్నవించరే నారణి 146
పతిమీఁద నింతయేల తెలుఁగుఁగాంబోడి 493
పతివద్ద నెటువలెఁ బండ్రి కాంబోడి 355
పదివేలు మొక్కులు బోళి 74

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
జరమపురుషుడు లలిత 17
పిన్నదానపైలే నేమి ముఖారి 392
ప్రియము తోడుత నిన్ను నీలాంబరి 106
పురాణపురుషుడు ప్రతాపనాట 383
పెక్కునతులఁ బెండ్లాడి రామక్రియ 518
పేరటొమ్మి నోదాన లలిత 81
పొంది నీ వే లాతని అమరసింఘ 327
పొందైన నీవలపులు కాంబోది 166
పోకపెట్టి నప్పడే దేసాశం 172
బడలి పున్నది మోము దేవగాంధారి 51
బతుకు మనవే యింరా భవుళి 24
బలములు చూపఁగఁబని శంకరాభరణం 28
మగఁడు తన్నొల్లకుంటే ముఖారి 328
మగనొడ్లము మమ్ము ప్రతాపనాట 540
మట్టుతోనుండుచే మేలు శంకరాభరణం 413
మనసుపట్టఁగరాదు సాశంగనాట 463
మనసులోఁ దనమేలు దేసాశం 127
మనసు నిలుపరాదు నాదరామక్రియ 478
మరిగిమూసిదాచ పిసాశం 55
మరొకడు నేసిన మాయ కుంతలవరాళి 162
మఱచివుండఁగరాదు ఆహారి 341
మఱచితేనే మాయ సామంతం 197
మఱవకు నీగుణము సౌరాష్ట్రం 485
మఱవకువయ్య నీవు నాగవరాళి 10
మఱి యేల దాచేవా లలిత 69
మాకుఁ దెలియవు మీ సింహరామక్రియ 359

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
మాకేమి చూపేవు ముఖారి 487
మానలేను నీ పొందు కన్నడగౌళ 363
మా మాట నమ్మదు నీ శుద్ధదేశి 305
మా మాట వినగదవే రామక్రియ 442
మా మాట వినవే మగువా మనోహరి 538
మిక్కిలి జాణవోదువు ముఖారి 88
మిక్కిలి తా నధికుడు మాళవిగౌళ 290
మీకెంత వేడుకలైన దేశాళం 387
ముక్కుమీది వేలితోడ లలిత 328
మున్నే పులుకడిగిన పాడి 525
మూసిన ముత్యమువలె గౌళ 9
మూసీ మంతనమువద్దా దేశాళం 400
మేలయ్య మన్నించితివి రామక్రియ 36
మేలు మేలు యిందుకిట్టే పాడి 454
మేలు మేలు యిదేబుద్ధి పళవంజరం 184
మేలెఱిగి జవరాలి నారాయణి 470
మేలే నీ నేరుపులు నీలాంబరం 176
మేలే పతి నిస్సీటా మేఘబౌళి 39
మొక్కరో పరుషలు శంకరాభరణం 172
మొక్కితినని చెప్పరే గుండక్రియ 7
మొగములు చూడక శోకవరాళి 536
మొగమోటలేక ఎంత భవుళి 424
మోదలనేటికే శ్రీరాగం 65
యింక నేటి నేరములు బళహంస 175
యింకనేల మా విన్నపాలు దేశాళం 41
యింకనేలే వెఱుపు నాదరామక్రియ 311

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యింకనైన రావే యిదే సింధురామక్రియ	... 268
యింకాఁ జిన్నకూతురా దేసాళం 53
యింకా నేల పరాకులు పూర్వగౌళ 298
యింటికి విచ్చేయవయ్య మధ్యమావతి 31
యింతకంటె సుద్దులు కోకిలపంచమం 188
యింతకంటే నేమి దేసాళం 156
యింతచాలదా తనకు శంకరాభరణం 468
యింత నీ వుపకారము శుద్ధవసంతం 115
యింతవలపించు కన్నడగౌళ 94
యింతిలో నలుగకు సామంతం 346
యింతి నీ చుట్టరికము వరాళి 523
యింతులు నోచిననోమో మధ్యమావతి 180
యింతేసి కోపను నేను దేసాళం 334
యిందరముఁ జెప్పఁగాను కేదారగౌళ 452
యిందరికిఁ గలుగునా భూపాళం 145
యిందరిలోనా నిన్ను కాంభోది 517
యిందుకంటె సున్నదదె రామక్రియ 511
యిందుకు సప్తకుమీ భవుళి 464
యిందుకు నీ చిత్తము నాదరామక్రియ 218
యిందుముఖఁ గరుణించు భైరవి 72
యిట్టి భాగ్యముగంటిమి సాళంగనాట 76
యిట్టి సింగారము మాళవిగౌళ 216
యిట్టుండవలదా యెన్ని కాంభోది 91
యితర సతుల మరి స్రావనాట 196
యిది నాకుఁ బదివేలు భైరవి 108
యిది యేమయ్యా నీవు శుద్ధదేశి 323

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యదివో రామనిధావ శోకవరాళి 290
యదివో నావలపే ఆందోళి 229
యదివో నీ కతాననే గౌళ 285
యదివో నీ తోడి పొందు ముఖారి 132
యదివో మా విన్నపము హిజ్జిటి 429
యదెవోనా నోముహూ శ్రీరాగం 270
యద్దిరిభావలు శంకరాభరణం 300
యద్దిరిమేలూగంటి మేఘబాళి 227
యద్దిరూ నిద్దరే సాళింగనాట 221
యిన్నాళ్ళు నెఱుంగమైతి చుంతలవరాళి 301
యిన్నిటా మన్నించితివి మధ్యమావతి 79
యిన్నినేరుపుల యాకె సాళింగనాట 178
యిన్ని విన్నపములు సారాష్ట్రం 131
యిప్పుడువచ్చితివి భైరవి 281
యిప్పుడే నేనే మన్న పాడి 62
యిప్పుడే విచ్చేసితివి(క సామంతం 40
యిప్పుడొక్కటైతిరా మాళవిగౌళ 519
యిరు మొనసూదియాయ లలిత 256
యివిగో మావిన్నపములు సింధురామక్రియ 458
యివియే సుద్దులు ఆహారి 435
యీకె విలాసముచూచి కన్నడగౌళ 401
యీదగుఁ బెడ్లి యద్దిరి గుండక్రియ 38
యీతఁడు చయగలఁడు సారాష్ట్రం 77
యీపాటికి పాటియేరా భవుళి 26
యీ రమణి చెలువము నాదరామక్రియ 444
యీ సతికి నీకే తగు అమరసింధు 205

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యెంచకు నా నేరమి మేఁదభవుళి 133
యెంచుకొంటే నిన్ను నన్ను పాడి 291
యెంత ఆసోదమో సామంతం 116
యెంతకాతరపుదని గోళ 75
యెంత కుచ్చితురాలంటా ముఖారి 418
యెంత గట్టువాయ యిది దేసాక్షి 431
యెంత చెల్లుబదోకాని గోళ 408
యెంతటినేరుపరివి పూర్వగోళ 167
యెంతజాణతనము సుజ్జరి 124
యెంత జాణరోయా సామంతం 45
యెంత తమకెనని రామక్రియ 95
యెంతని కొనియాడే మంగళకౌశిక 240
యెంతని చెప్పగవచ్చు పాడి 439
యెంతని చెప్పి నేను కుంతలవరాళి 287
యెంత నే నెఱుంగకున్నా శ్రీరాగం 179
యెంతపనిగలదో పూర్వగోళ 482
యెంతభాగ్యవంతుడ నీలాంబరం 126
యెంత మన్నించేపు నాగగాంధారి 212
యెంత లేదు నాయా ఆహారి 520
యెంత వొడఁ బరచీని వసంతవరాళి 321
యెంతైన నేను నీ గుండక్రియ 29
యెంతైనాఁ దనివోవ బలహంస 173
యెంతైనా నా వోజ చోళి 49
యెందరిఁదాఁ బెండ్లాడి శంకరాభరణం 246
యెంధాకా మొగమొబమి దేవగాంధారి 496
యెందాకా సిగ్గువడే రాయగోళ 177

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యెందులై న వత్తువు మాళవిగౌళ 58
యెందూ దప్పించుకో కాంభోది 263
యెందువోయా నీ రామక్రియ 364
యెక్కడ దిష్టి రాకునో బలహంస 507
యెక్కడనై నాజేయి ధన్నానీ 1
యెక్కడ పరాకు నీకు నిందు రామక్రియ 379
యెక్కడ పరాకు నీకు నెందు దేవగాంధారి 275
యెక్కడ వొయ్యేము మంగళకౌశిక 56
యెక్కడి కెక్కడ వలపె రామక్రియ 307
యెక్కడే తా నెఱుగవు మాళవిగౌళ 418
యెగ్గవట్టేవు సుమ్మీ భైరవి 276
యెగ్గో తప్పో యెఱుగ గుమ్మకాంభోది 335
యెచ్చరిక దేవ నీకు రామక్రియ 98
యెటువంటి యాగడీదే బౌళి 384
యెటువంటి వేడుకలో బలహంస 389
యెటువరె జేసినాను నాగవరాళి 535
యెట్టుండినా నీవే శంకరాభరణం 30
యెట్టున్నదో నా బాగ్య తెలుగుకాంభోది 391
యెట్టు మఱువగవచ్చు భూపాలం 304
యెట్టునేసినా జేయనీ ఇక బౌళి 267
యెట్టునేసినా జేయనీ యింక ఆహారీ 249
యెట్టునేసినా జేయి కన్నడగౌళ 190
యెట్టైనా నాయగగ భైరవి 129
యెడమాటల పనులిక శంకరాభరణం 403
యెడమాటలాడించే ప్రావిడభైరవి 245
యెడమాటలిక నేల కన్నడబంగళం 411

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యెడమాటలెందాఁక	... సామవరాళి 330
యెన్ని నేరుచుకొన్నాఁదే లలిత 139
యెప్పుడూ నన్నింతటాను కేదారగౌళ 294
యెప్పుడోఁ దనకు నాకు ముఖారి 232
యెరవులే కిద్దరమూ మేఁచభవుళి 248
యెరవు నేనుక సామంతం 23
యెఱపరికము లేల సారాష్ట్రం 39
యెఱిగించలే పతికి దేవగాంధారి 109
యెఱుగ కడిగితేను రామక్రియ 339
యెఱుగడా తానేమైనా భూపాలం 277
యెఱుగనా తనసుద్దు పాడి 68
యెఱుగనా నేనేమైనా భైరవి 319
యెఱుగమి నేనుకొన ముఖారి 310
యెఱుగునో యెఱ పూరిభి 185
యెఱుక నేనుకొందురా సాళంగనాట 371
యెవ్వరికిఁ గలుగునేఁడి దేసాక్షి 151
యెవ్వరిఁబోలుదునేనీ దేసాక్షి 87
యెవ్వరివాఁడ వౌతా కొండమలహరి 203
యెవ్వరు నిన్నొద్దనేరు ద్రావిడభైరవి 184
యెవ్వరు ముంచినా వారే రీతిగౌళ 508
యెవ్వరే నీకు నిలి సామంతం 142
యేఁటికయ్యా నీవు నారాయణి 278
యేఁటికి చాచేవో నాచరామక్రియ 490
యేఁటికి చూరేవిటు ఆహిరి 376
యేడకేడ నాగుణ ద్రావిడభైరవి 191
యేది నీ జాణతన ముఖారి 47

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యేమని చెప్పుదునే గంభీరనాట 213
యేమని పొగడవచ్చు మాళవిగౌళ 102
యేమని పొగడుదునే ఆహారి 296
యేమని విన్నవించె నీ భైరవి 13
యేమని విన్నవించేను సామంతం 308
యేమని విన్నవించేనే సుజ్జరి 274
యేమని విన్నవించేము శ్రీరాగం 486
యేమనున్నచో నీచిత్త కాంబోది 21
యేమయ్య ప్రియము ఆహారి 467
యేమయ్య ఆపేమీద ఆరభి 186
యేమయ్య నా మనసు ఆహారి 201
యేమయ్య నీకు నాకు గంభీరనాట 292
యేమయ్య నీ సుద్దు అమరసింధు 454
యేమయ్య యేనుగ పాడి 122
యేమయ్య వట్టి కఠ మధ్యమావతి 386
యేమాయనించుకు శుద్ధవసంతం 460
యేమిగొసరేమయ్య కుంతలవరాళి 202
యేమి చెప్పేమయ్య కాంబోది 280
యేమి చెప్పేరే బుద్ధులు సౌరాష్ట్రం 445
యేమిటికే చెలులాల అమరసింధు 412
యేమి విన్నపము సేసే నాగవరాళి 166
యేమిసేకు నమ్మలాల శంకరాభరణం 223
యేమిసేకు నా తమక అమరసింధు 293
యేమీ పూరకుండే ముఖారి 247
యేమే మీ నేరుపెల్ల ముఖారి 25
యేమైనా నిన్ననేనా దేశాళం 121

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
యేల తప్పించుకొనేవు ఆహిరి 80
యేల నన్నుఁ బొగడీ శ్రీరాగం 254
యేల నీవు వెరచేవు సామంతం 11
యేల పెంచేవు చెలము కన్నడగోళ 534
యేల బయల్దించేరే వరాళి 426
యేల బూటకాలునేసీ ముఖారి 367
యేలమమ్మరట్టు నట్టనారాయణి 399
యేల మమ్మ రేచేవు రీతిగోళ 302
యేల మమ్మ వేడు దేవగాంధారి 211
యేల మాతో నీడు ఆందోళి 388
యేల మూసీ మంతనాలు ఆహిరి 382
యేల రట్టు నేనుకొనే ముఖారి 67
యేల వొట్టు వెచ్చేవు నాదరామక్రియ 366
యేల సాగె గరిసించేవు ఛాయానాట 451
యేలినవాడు తాను పాడి 113
యేలే నాకు వేగిరము హిందోళవసంతం 27
యేలే పొగితేవే ఆహిరి 130
రంటికి నొక్కచేమాట గోళ 63
రతిరాజ గురుఁడవు శ్రీరాగం 108
రతిరాజ జనకవో నాదరామక్రియ 101
రమ్మనవే వద్దనేనా కొండమలహరి 515
రమ్మనవే యిడినేల ఛాయానాట 504
రాగేవో చెలియా గుజ్జరి 306
రావయ్య నా వద్దకి హిజ్జలి 342
రావయ్య మన వలపు కేదారగోళ 343
వట్టి గజరుల నెంత గంభీరనాట 497

సంకీర్తనలు మొదలు	రాగము	సంకీర్తన సంఖ్య.
వట్టి పరాకు నేయంగ పాడి 266
వనితలకుఁ బతికి బలహంస 295
వనితలు నీకే వలచు శ్రీరాగం 86
వరుసతో రమణుని శుద్ధవసంతం 174
వలచితి నంటా నాడి శుద్ధదేశి 501
వలచిన యంగనల గంభీరనాట 239
వలపుపై కొనరైతే పాడి 480
వలపుల సొలపుల శుద్ధవసంతం 385
వలపెల్లా రానివడే భైరవి 324
వలపొకచోటనుండ వరాళి 101
వలసినప్పుడు నీదే హిందోళం 171
వారీఁజూచె దానివలనీ శంకరాభరణం 377
వాసితోనుండుటే మేలు సామంతం 391
వింటిమి ఇవిఁగొన్ని నాట 509
విచారించవట్టు మరి పాపంజరం 241
వినఁగలవే మా విన్న తెలుఁగుఁగాంబోడి 533
వినవేడుకయ్యా నాకు భైరవి 171
వినే మానతీయవయ్య మాళవిగౌఠి 489
విన్నవించరే యీ మాట వరాళి 279
విన్నవించి రమ్మనెను నాగవరాళి 427
విభుఁడు వద్ద నున్నాఁడు లలిత 169
విరహముమీఁదనే శ్రీరాగం 347
విరహమేడదే నాకు శ్రీరాగం 157
విరహాన నుండినాను తెలుఁగుఁగాంబోడి 192
విసిగేవుసుమ్మి నీవు లలిత 34
వు తమనాయకుఁడవు బంగళం 189

సంకీర్తనలు మొదలు

రాగము

సంకీర్తన సంఖ్య.

పుష్పతిల్లి జవ్వనము శ్రీరాగం 209
పూరకుండ నేటికే ముఖారి 360
పూరకున్నదానినేల పాడి 194
పూరకే దక్కుదువా శుద్ధవసంతం 289
పూరకే దక్కునటవే శుద్ధవసంతం 252
వెఱవకువయ్యా నిన్ను రీతిగోళ 18
వెలలేని గొల్లెతలె సామవరాళి 187
వెలలేని వలపుల వరాళి 526
వేడుకోగా దనమాట పాడి 358
వేగినంత నిన్నునేల ఆహారి 22
వేగించకురే వో పాడి 237
వేగించి యాతనికి ఆహారి 348
వేడుకగలవారికి సాళంగం 390
వేడుకతోనుండుగాని వరాళి 110
వేవేలకు నే నిన్ను రామక్రియ 258
వేవేలు సతులుగల నాగవరాళి 365
వేసరించేదానగాను గోళ 117
వాక్కగరిడీలోనే ప్రతాపనాట 311
వాడిబెట్టుకొనరాదా వరాళి 483
వోజ తప్పకుండావలె నట్టనారాయణి 161
శిరసె త్రిమాడవయ్యా నారాయణి 430
ప్రతాపాన నుండరో సాళంగనాట 84
నందమిడి వనితపు కురంజి 160
నదివేలెలకు నన్ను పాడి 372
నన్నువా అనదాదా సాళంగనాట 527
నావి నవ్వులతోడ కన్నడగోళ 309
నెయ్యిగల చేరిలు మాళవిగోళ 220

